

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

109'uncu Birleşim
16 Temmuz 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'in, Sivas'a ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesinin 32'nci Yıllık Genel Kurul Toplantısı'ndaki temaslarına ve çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, Şırnak'a yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması
- 2.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 15 Temmuz'a ilişkin açıklaması
- 3.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması
- 4.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, "terörsüz Türkiye" vizyonuna ilişkin açıklaması
- 5.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Türkiye'de emekliliğe ilişkin açıklaması
- 6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, iktidara ilişkin açıklaması
- 7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Vezirköprü ilçesindeki kenevir ekimine ilişkin açıklaması
- 8.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, çiftçilerin elektrik faturalarına ilişkin açıklaması
- 9.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, barış sürecine ilişkin açıklaması
- 10.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'ın, Dünya Sağlık Örgütü'nün Uluslararası Sağlık Tüzüğü değişikliklerine ilişkin açıklaması
- 11.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, OSKİ işçilerinin ücretlerine ilişkin açıklaması
- 12.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, öldürülen üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz'a ilişkin açıklaması
- 13.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, gerçek ekonomiye ilişkin açıklaması
- 14.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Cizre Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması
- 15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, mısır ithalatına ilişkin açıklaması
- 16.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Valisine ve Banaz Kaymakamına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması
- 17.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesinde sürdürülen rezerv alan uygulamalarına ilişkin açıklaması
- 18.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, fındık fiyatına ilişkin açıklaması
- 19.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, öldürülen üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz'a ilişkin açıklaması
- 20.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de yeniden ÇED başvurusu yapan maden şirketine ilişkin açıklaması
- 21.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, öldürülen üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz'a ilişkin açıklaması
- 22.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'daki esnafın sıkıntısına ilişkin açıklaması
- 23.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, teröristlerden gelen mesajlara ilişkin açıklaması
- 24.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, engellilerin sorunlarına ve Van Büyükşehir Belediyesi Engelli Dairesi Başkanlığına ilişkin açıklaması

- 25.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, katledilen Ayşe Tokyaz'a, Hatay'da yapımı tamamlanan deprem ve köy evlerine ilişkin açıklaması
- 26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, site yönetimlerine, aidatlarına ve icralara ilişkin açıklaması
- 27.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, bir holding tarafından işletilen santralde ve maden sahasında çalışan işçilere ilişkin açıklaması
- 28.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, iktidara ilişkin açıklaması
- 29.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması
- 30.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, vergi yüküne ve faiz giderine ilişkin açıklaması
- 31.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, 13 Temmuzda İstanbul'un Bayrampaşa ilçesinde yaşanan olaya ilişkin açıklaması
- 32.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un yaylalarının ve köylerinin sorunlarına ilişkin açıklaması
- 33.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Yağmur Suyu Hasadı Projesi'ne ilişkin açıklaması
- 34.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, mahkemenin bugün Ekrem İmamoğlu'yla ilgili verdiği karara ve Akın Gürlek'e ilişkin açıklaması
- 35.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Suriye'de Alevilere ve Dürzilere yapılan katliama ilişkin açıklaması
- 36.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, 15 Temmuzda kamu binalarına asılan postere ilişkin açıklaması
- 37.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, 15 Temmuzun 9'uncu yılına, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne, Saadet Partisinin 24'üncü yaşına, görüşmelerine devam edilecek olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, Türkiye Baralar Birliği'nin iktidar partisi grubundan talep ettiği randevuya, "terörsüz Türkiye" sürecine ve bu sürece dair hem önerilerini hem de eleştirilerini her platformda dile getireceklerine ilişkin açıklaması
- 38.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 15 Temmuz darbe girişiminin yıl dönümüne, 11 Temmuz Cuma günü PKK'ya mensup 30 kişilik bir terörist grubun silah bırakmasına ve yürütülen sürece, millî kimliğin önemine, bir rap şarkıcısının tutukluymken yaşadıklarına ve yargının geldiği noktaya ilişkin açıklaması
- 39.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 15 Temmuz darbe girişiminin yıl dönümüne, 11 Temmuz Cuma günü tarihî bir dönemin yaşandığına, sürece ve "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması
- 40.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ülkede barışa ve toplumsal barışa, 15 Temmuz kalkışmasına, 1 Ekimde başlayan sürecin 11 Temmuz'a kadar gelmesine, toplumun beklentisine ve hâlâ nefret söyleminden beslenenler olduğuna, Suriye rejimine, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması
- 41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 15 Temmuz darbe girişiminin 9'uncu yılına, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması
- 42.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Kızılcahamam'da gerçekleştirdikleri 32'nci İstişare ve Değerlendirme Toplantısı'na, 15 Temmuz uluslararası darbe ve işgal girişiminin 9'uncu seneidevriyesine, "terörsüz Türkiye"ye ve Türkiye Yüzyılı'nın inşasına, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 43.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 44.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 45.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 46.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 47.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 48.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 49.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, imam-hatip okullarının bu tarz tartışmalarla yıpratılmaması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 50.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 51.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, iş cinayetlerine ilişkin açıklaması
- 52.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, yaş çay taban fiyatına ve 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması
- 53.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, 13 Temmuzda İstanbul'un Bayrampaşa ilçesinde yaşanan olaya ilişkin açıklaması
- 54.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

- 55.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, tutuklu Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'a ilişkin açıklaması
- 56.- Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı'nın, Filyos Limanı'nı ulusal demir yolu ağına bağlayacak yatırıma ilişkin açıklaması
- 57.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, LGS'yle ilgili imam-hatip okullarını hedef alan paylaşımlara ilişkin açıklaması
- 58.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'da büyük mükellef vergi dairelerinin açılması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 59.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması
- 60.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Kızılcahamam'da gerçekleştirdikleri 32'nci İstişare ve Değerlendirme Toplantısı'na ilişkin açıklaması
- 61.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde çıkan yangına ilişkin açıklaması
- 62.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Mardin Milletvekili George Aslan'la ilgili tezkeresinin oylamasına ve taleplerine ilişkin açıklaması
- 63.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Mardin Milletvekili George Aslan'la ilgili tezkeresine ilişkin açıklaması
- 64.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 65.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 66.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 18 Haziran tarihli konuşmaya ve Başkanlık tezkeresine olumlu oy verdiklerine ilişkin açıklaması
- 67.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Başkanlık tezkeresine "evet" dediklerine ilişkin açıklaması
- 68.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 1915'te yaşananlara ve bu tartışmaların günlük siyasetin bir parçası yapılmaması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 69.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, çay üreticilerinin mağduriyetlerine ilişkin açıklaması
- 70.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde çıkan yangına ilişkin açıklaması
- 71.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, kadın cinayetlerine ilişkin açıklaması
- 72.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Türkiye Belediyeler Birliği Başkan Vekilliğine seçilen Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'e ilişkin açıklaması
- 73.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde çıkan yangına ilişkin açıklaması
- 74.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 75.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 76.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının "İsrail'in Suriye'deki Saldırılarına Karşı Bildiri" konulu tezkeresine ilişkin açıklaması
- 77.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 78.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Aydın Milletvekili Ömer Karakaş'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 79.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Tekirdağ Kent Konseyi Başkanları ve Yönetim Kurulu üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi
- 2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Samsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı ve yöneticilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Tezkereler

- 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA), Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesi (AİBPA), Asya Parlamenter Asamblesi (APA), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA), Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (EİTPA), Güneydoğu

Avrupa İş Birliği Süreci Parlamenter Asamblesi (GDAÜPA), İslam İş Birliği Teşkilatı Üyesi Ülkeler Parlamenter Birliği (İSİPAB), NATO Parlamenter Asemblesi (NATOPA), Parlamentolararası Birlik (PAB), Latin Amerikan ve Karayipler Parlamentosu (PARLATINO) ve And Parlamentosu (PARLANDINO), ASEAN Parlamentolar Arası Asamblesi (AIPA) ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonunda (KPK) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek heyetler için siyasi parti gruplarınca aday gösterilen üyelerin isimlerine ilişkin tezkeresi (3/1162)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Birliği (AB) Danimarka Dönem Başkanlığı tarafından 26-28 Ağustos 2025 tarihleri arasında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da "AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası" konulu parlamentolar arası konferansa katılım sağlanması hususuna ilişkin tezkeresi (3/1163)

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Genel Kurulun 18/6/2025 tarihli 98'inci Birleşiminde Mardin Milletvekili George Aslan tarafından yapılan konuşmada dile getirilen "soykırım" ve "yok etme" ithamlarının TBMM tutanaklarında yer almasının milletin birlik ve beraberliği ile ortak geçmişine yönelik TBMM'nin temsil ettiği misyonla uyuşmayacağı, bu nedenle bu sözlerin reddedildiğine yönelik ifadenin tutanaklarda ilgili kısma not olarak işlenmesi hususuna ilişkin tezkeresi (3/1164)

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, "İsrail'in Suriye'deki Saldırılarına Karşı Bildiri" konulu tezkeresi (3/1161)

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un babasının vefatına ilişkin konuşması

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Ankara Milletvekili Murat Emir ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

IX.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, üye 41 ülkede seyrüsefer ve işletme hizmetleri ayrıyken Türkiye'de tek çatı altında yürütülmesinin oluşturduğu karmaşa ve sorunların tespiti ile tazminat gruplarının yeniden belirlenerek tüm DHMİ personelinin mesleki koşullarının iyileştirilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesi amacıyla EUROCONTROL'den elde edilmesi gereken mali kayıplarının önlenmesi ve kurumsal yapının iyileştirilmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, 2025 Yılı Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında yapılan merkezî sınav sürecinde kamuoyuna yansıyan çok sayıda şaibe iddiasının, sınav güvenliğine ilişkin zaafıların ve kamu vicdanında oluşan derin güvensizliğin araştırılarak sınav sisteminde yaşanan bu büyük kırılmanın nedenlerinin tespit edilmesi, sorumluların belirlenmesi ve benzer sorunların tekrar yaşanmaması için alınması gereken önlemlerin ortaya konulması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, demokrasinin önündeki engellerin kaldırılması için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Liselere Geçiş Sistemi'nin eğitimde eşitlik, psikolojik etkiler, sınav güvenliği, yerleştirme adaleti ve kamusal eğitim hakkı bakımından oluşturduğu sorunların araştırılması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215)

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

- 1.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, TPAO'nun ABD menşeli bir şirketle yaptığı anlaşmaya ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/29239)
- 2.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Cumhurbaşkanlığının uyuşturucuyla mücadele konusunda yürüttüğü çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/29339)
- 3.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Bakanlığın uyuşturucuyla mücadele konusunda yürüttüğü çalışmalara ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar'ın cevabı (7/29386)
- 4.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Bakanlığın uyuşturucuyla mücadele konusunda yürüttüğü çalışmalara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/29449)
- 5.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Suruç Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29478)
- 6.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Suruç Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan ceza davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29479)
- 7.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Suruç Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29480)
- 8.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Suruç İcra Müdürlüğünde 2015'ten bu yana DEDAŞ'ın başlattığı icra takiplerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29481)
- 9.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Birecik Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29482)
- 10.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Birecik Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29483)
- 11.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Birecik Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan ceza davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29484)
- 12.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Birecik Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29485)
- 13.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Birecik İcra Müdürlüğünde 2015'ten bu yana DEDAŞ'ın başlattığı icra takiplerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29486)
- 14.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29487)
- 15.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29488)
- 16.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan ceza davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29489)
- 17.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29490)
- 18.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova İcra Müdürlüğünde 2015'ten bu yana DEDAŞ'ın başlattığı icra takiplerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29491)
- 19.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Harran Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29492)
- 20.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Harran Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan ceza davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29493)
- 21.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Harran İcra Müdürlüğünde 2015'ten bu yana DEDAŞ'ın başlattığı icra takiplerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29494)
- 22.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Harran Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29495)
- 23.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Harran Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29496)
- 24.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29497)
- 25.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa İcra Müdürlüğünde 2015'ten bu yana DEDAŞ'ın başlattığı icra takiplerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29498)
- 26.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29499)
- 27.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan ceza davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29500)

55.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Ceylanpınar Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan ceza davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29528)

- 56.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Ceylanpınar Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29529)
- 57.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Suruç Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29530)
- 58.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Ceylanpınar İcra Müdürlüğünde 2015'ten bu yana DEDAŞ'ın başlattığı icra takiplerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29531)
- 59.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Akçakale Adliyesinde 2015'ten bu yana DEDAŞ aleyhine açılan hukuk davalarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29532)
- 60.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 2024'ten bu yana Kars ilinde başlatılan icra takiplerine ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un cevabı (7/29533)
- 61.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, 9 Haziran 2025 tarihinde Mersin Limanı'na ulaşan bir geminin İsrail'e çelik taşıdığı iddiasına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/29597)
- 62.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 2000'den bu yana Uşak'ı ziyaret eden yabancı büyükelçilere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/29598)
- 63.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kuruluna ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/29604)
- 64.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, TÜİK'in düzenlediği araç kiralama ihalesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/29841)
- 65.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, 20 Haziran 2024 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasındaki arazide meydana gelen yangına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/29842)
- 66.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 20 Haziran 2024 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasındaki arazide meydana gelen yangına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/29843)
- 67.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, 20 Haziran 2024 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ilçesi ile Mardin'in Mazıdağı ilçesi arasındaki arazide meydana gelen yangına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/29844)

16 Temmuz 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Mustafa BİLİCİ (İzmir), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Sivas hakkında söz isteyen Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'e aittir.

Buyurun Sayın Özyürek. (MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Sivas Milletvekili Ahmet Özyürek'in, Sivas'a ilişkin gündem dışı konuşması

AHMET ÖZYÜREK (Sivas) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sivas, Anadolu'nun kalbi, tarihin ve medeniyetin harmanı, her devrin, her çağın şahidi olmuş, tarihin yükünü omuzlarında taşımış kadim bir şehirdir. Hititlerin stratejik kalesi, Kadı Burhaneddin'in adaletle yönettiği merkez, Danişmendlilerin başkenti, Selçuklu Devleti'nin darü'lâsı yani yüksek idare kapısı olmuştur. Selçuklu döneminde Sivas sadece bir idari merkez değil aynı zamanda bilim, sanat ve mimaride çağının önde gelen şehirlerinden biri olmuştur. Sultanlar bu topraklara medreseler, şifahaneler, hanlar, hamamlar inşa ettirmiş, şehir Anadolu Selçuklu coğrafyasının ilim ve irfan merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Bugün hâlâ ayakta duran Gök Medrese, Şifaiye Medresesi ve Çifte Minareli Medrese Selçuklunun adalet, estetik ve hikmet anlayışını gözler önüne seren eserleridir.

(Uğultular)

AHMET ÖZYÜREK (Devamla) - Sayın Başkanım, gürültüden ben konuştuğumu duyamıyorum ki. Sivas'ı yalnızca geçmişin izleriyle değil milletimizin kaderini değiştiren büyük kararların alındığı bir şehir olarak da anmak boynumuzun borcudur. Millî Mücadele'nin en çetin zamanlarında Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları en emin şehir olarak Sivas'ı tercih etmiş, yüz sekiz gün boyunca buradan vatanın kaderini yönetmişlerdir. Sivas Kongresi yalnızca bir toplantı değil bağımsızlık meşalesinin Anadolu'da yandığı, millet iradesinin şekil bulduğu tarihî bir dönüm noktasıdır. Kongrenin yapısı, katılımcı ruhu ve aldığı kararlar itibarıyla âdeta bir millî Meclis işlevi görmüş, Türkiye Cumhuriyeti'nin temelleri Sivas'ta atılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'yle birlikte Sivas yeni devletin kalkınma hamlelerinde öncü bir rol üstlenmiştir. Anadolu'nun ortasında yükselen bu şehir sadece bir geçiş güzergâhı değil aynı zamanda üretimin, eğitimin, millî vizyonun da merkezi olmuştur. Demir

yollarıyla Anadolu'yu birleştiren ağların kavşağında yer alan Sivas, cumhuriyetin teknik ve sanayi hedeflerine uygun olarak Türkiye'nin raylı sistemlerinde geleceğine yön vermiştir. Demir ağlarla örülen, yurdun öncüsü, Türkiye'nin ilk uçak fabrikasının kurucusu, vizyoner sanayici ve siyasetçi Nuri Demirağ bu toprakların evladıdır. Onun ileri görüşü, cumhuriyetin ekonomik bağımsızlık ve idealinin can suyu olmuştur.

Sivas aynı zamanda gönül dünyamızın da başkentidir. Toprağın sesini sazına döken büyük halk ozanı, Anadolu irfanının sesi Âşık Veysel; sözleriyle bizleri düşündüren, yüreği millet için atan Âşık Ruhsati bu topraklarda yetişmiştir. Âşık geleneğiyle millî kimliğimizi ve kültürümüzü nesiller boyu yaşatmışlardır.

Bugün Sivas, Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerinin eserlerini aynı şehir meydanında buluşturan bir açık hava müzesidir. UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer alan taş işçiliğinin zirvesi Divriği Ulu Camisi ve Darüşşifası, Kadeş Antlaşması'nın izlerini taşıyan, savaşın barışa dönüştüğü Sarissa Antik Kenti ve Sivas Kongresi'nin yapıldığı Atatürk ve Kongre Müzesi bu büyük mirasın yalnızca birkaç örneğidir. Sivas, geçmişin hatırası, bugünün gücü ve yarının umududur. Ne mutlu ki Sivas böyle bir tarihe şahitlik etmiş, ne mutlu ki böyle bir tarih Sivas'ta yaşanmıştır.

Sözlerimi bitirmeden önce... Sultan şehrimiz, yiğidolar diyarı Sivas'ımızın tabii, böyle şanlı bir tarihini anlattıktan sonra kalkınması ve büyümesi gerekiyor. Sadece tarım ve hayvancılıkla bir şehrin kalkınmayacağını hepimiz biliyoruz. Tarım ve hayvancılığı destekleyeceğiz ama Sivas'a da sanayinin gelmesi gerekiyor. 6'ncı bölge özel teşvikimizin sadece Demirağ Organize'yle sınırlandırılmamasını, Sivas'ımızın başta merkezi olmak üzere 16 ilçesine de özel teşvikin verilmesini... Buradan da Sanayi Bakanımıza tekrar sesimizi aynı şekilde duyurmak istiyorum: Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanımız, lütfen Sivas'ımıza 6'ncı bölge özel teşvikin 16...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

AHMET ÖZYÜREK (Devamla) - Sayın Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza tekrar buradan seslenmek istiyorum: Lütfen, Sivas'ımızın başta merkezi olmak üzere 16 ilçesine de özel teşvikin yani 6'ncı bölgenin verilmesini istiyoruz. Sivas'ın ancak sanayi geldiği zaman büyümesi gerekiyor, özel teşvikin de mutlaka Sivas'ta olması gerekiyor. Yatırımcılar bir tek şartla geliyor Sivas'a çünkü İç Anadolu'da lojistik çok zor, o da 6'ncı bölge özel teşviktir. İnşallah, Sayın Sanayi Bakanımız buradan sesimizi duymuştur.

Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (MHP ve İYİ Parti sıralarından)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Özyürek.

Gündem dışı ikinci söz, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesinin 32'nci Yıllık Genel Kurul Toplantısı'ndaki temas ve çalışmaları hakkında söz isteyen Erzurum Milletvekili Selami Altınok'a aittir.

Buyurun Sayın Altınok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2.- Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesinin 32'nci Yıllık Genel Kurul Toplantısı'ndaki temaslarına ve çalışmalarına ilişkin gündem dışı konuşması

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi en derin saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Öncelikle, bundan dokuz yıl önce gerçekleşen hain FETÖ darbesinde şehit olan 253 vatan evladına rahmet diliyorum; yine, yaralanan 2.196 vatan evladına da Allah'tan sağlık, sıhhat ve afiyet diliyorum.

Şurası bir gerçek ki 15 Temmuzun gösterdiği en önemli, bizim almamız lazım gelen en önemli ders, hiç kimsenin, hele hele özellikle kamuda görev alan insanların bağlılığının Türkiye Cumhuriyeti devletinden başka hiçbir yere olmaması lazım geldiğidir. Aklını birilerine kiraya verenlerin, kamu görevi yaparken devlete bağlılıktan önce aklını kiraya verdikleri birilerinin emir ve talimatlarıyla hareket ettiklerini 15 Temmuz gecesi hep beraber gördük. Şehit olan, mücadele eden bütün arkadaşlarımıza, şehitlerimize rahmet, gazilerimize de sağlık ve sıhhat diliyorum. O gece muhteşem bir birlik gösteren 86 milyon mensubu olmaktan şeref duyduğum halkımıza da milletimize de şükranlarımızı arz ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesinin 32'inci Yıllık Genel Kurul Toplantısı'ndaki temas ve çalışmalarımız hakkında sizlere bilgi vermek istiyorum.

Bu toplantı 29 Haziran-3 Temmuz 2025 tarihlerinde Portekiz'in Porto kentinde gerçekleştirildi ve toplantıya AK PARTİ, CHP, DEM PARTİ ve MHP'den 8 arkadaşımızla birlikte katıldık. Küresel ve bölgesel krizlerin derinleştiği bu kritik dönemde 57 ülkeden 320 parlamenterin katıldığı beş günlük toplantıda yoğun müzakereler gerçekleştirildi. Toplantı boyunca Filistin meselesinden Rusya-Ukrayna savaşına, göç sorunundan deniz güvenliğine birçok konu başlığı ele alındı. Biz de ülkemizin tezlerini, önceliklerini muhataplarımıza anlatma imkânı bulduk. Toplantıda görüşülen karar tasarıları ve raporlarda, ülkemizin hassasiyetleri ve yapıcı önerileri doğrultusunda verdiğimiz çok sayıda değişiklik önergesi kabul edildi. Bazı tek taraflı ve Türkiye karşıtı girişimler ise ilkeli ve kararlı diplomatik çabalarımız neticesinde engellendi. Oturumda kabul edilen "Filistin'in devlet olarak tanınmasına destek" başlıklı ek karar tasarısı uzun süredir savunduğumuz iki devletli çözüm vizyonumuzun uluslararası parlamenter düzlemde somut ve güçlü bir karşılık bulunduğunu açıkça ortaya koydu. Söz konusu karar, toplantının en önemli çıktılarından biri olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu kararda Gazze'de kalıcı ve koşulsuz ateşkes sağlanması, insani yardıma kesintisiz erişimin teminat altına alınması ve Filistin halkının meşru haklarının korunması net bir şekilde vurgulanmış, İsrail'in Gazze'deki sivil altyapıya yönelik saldırıları da açıkça kınanmış, tüm üyelere Filistin Devleti'ni tanıma çağrısı yapılmıştır. Bu karara Türk delegasyonu olarak en güçlü ve kararlı desteği sunmuş bulunuyoruz. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da mazlum Filistin halkının uluslararası platformdaki sesi olmaya devam edeceğiz.

Yunanistan tarafından verilen ve Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerini kınayan değişiklik teklifi, tarafımızca yürütülen etkili ve çok boyutlu diplomatik girişimler neticesinde Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi tarafından reddedilmiştir. Bölgesel ve küresel güvenliğe katkı sunan aktif ve yapıcı diplomasi anlayışımızın bir tezahürü olarak AGİT üyesi devletlerin kolluk kuvvetleri,

sınır güvenliği ve soruşturma kapasiteleri arasında iş birliğinin artırılmasıyla AGİT Uluslararası Tehditler Departmanına verilen desteğin güçlendirilmesini öngören değişiklik teklifimiz Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi tarafından kabul edilmiştir.

Ayrıca, toplantıda Suriye'nin istikrarı ve yeniden inşa çabalarının önemi hatırlatılarak Suriye toplumunun tüm kesimleri için insan haklarının korunması gerektiği ifadesine dair değişiklik önerimiz büyük çoğunlukla kabul edilmiştir.

Toplantı boyunca Filistin meselesinden Doğu Akdeniz'e, seçim standartlarından mali sürdürülebilirliğe kadar birçok alanda görüşlerimizin karşılık bulması, çok taraflı diplomasi anlayışımızın ve parlamenter diplomasideki etkimizin somut bir tezahürü olmuştur. Önümüzdeki dönem, 17-19 Kasım 2025 tarihlerinde İstanbul'da, ülkemizin ev sahipliğinde gerçekleştirilecek AGİTPA Sonbahar Genel Kurul Toplantısı'nın da küresel ve bölgesel istikrar ve güvenliğe mühim katkılar sunacağına inanıyorum. Bu vesileyle, toplantılar esnasında yüksek bir uyum ve iş birliği içerisinde çalıştığımız değerli heyet üyelerimize sizlerin huzurunda teşekkür etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELAMİ ALTINOK (Devamla) - Ayrıca, beş yıldır beraber çalıştığımız Tekin Bingöl Beyefendi'ye ve iki yıldır beraber çalıştığımız ve bundan sonra başka arkadaşlarla devam edeceğimiz Ali Öztunç Bey'e de beraber çalışmaktan ve uyumdan dolayı teşekkürlerimi özellikle sunmak istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Genel Kurul çalışmalarının hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Altınok.

Gündem dışı üçüncü söz, Kayseri'nin sorunları hakkında söz isteyen Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'e aittir.

Buyurun Sayın Genç. (CHP sıralarından alkışlar)

3.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Kayseri'nin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Kayseri Milletvekili olarak bu kürsüden Türkiye'nin tam kalbinde yer alan, emeğin, ticaretin, üretimin ve hayırseverliğin başkenti Kayseri'nin birikmiş, kronikleşmiş sorunlarını dile getirmek üzere söz almış bulunmaktayım.

Kayseri sadece sanayi gücüyle değil ihracata katkısıyla, stratejik konumuyla, tarihsel birikimiyle bu ülkenin omurgasıdır ama ne yazık ki yıllardır bu omurga taşınmıyor. Kayseri ne kamu yatırımlarından hak ettiği payı alıyor ne de yıllardır iktidara verdiği siyasi desteğinin karşılığını hizmet olarak görebiliyor. Kayseri coğrafi olarak Türkiye'nin tam ortasında yer alıyor. Sanayinin, ticaretin ve ihracatın merkezi olan bu şehir ulaşım yatırımlarında uzun yıllardır ihmal edildi. Yıllardır dile getirilen Kayseri-Ankara Yüksek Hızlı Tren Projesi sonunda başlatıldı. Ancak Sayın Bakanın 2028 olarak verdiği tamamlanma hedefi sahadaki ilerleme dikkate alındığında çok da inandırıcı gelmiyor. Bu projede hâlâ ciddi bir yavaşlık söz konusu. Orta Anadolu'nun kalkınması açısından hayati öneme sahip bu hattın gecikmesi sadece Kayseri'yi değil tüm bölge ekonomisini olumsuz etkilemektedir. O yüzden, bu hattın hızlandırılarak tamamlanması için buradan bir kez daha çağrıda bulunuyorum. Sanayi ve ticaretin merkezindeki bir şehir hâlâ hızlı tren hattından mahrumsa bu planlama eksikliği değil siyasi bir tercihtir, ne yazık ki Kayseri'yi dışlayan bir tercihtir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir diğer konu, Ankara'dan Adana'ya kadar otoyol var, Kırşehir'den Ankara'ya var, Niğde'den Mersin'e var ama ne hikmetse Kırşehir-Kayseri ve Kayseri-Niğde arası hâlâ bölünmüş yolla idare ettiriliyor. Sayın Bakanla defalarca görüştüm, bu güzergâhta otoyola gerek olmadığını kendisi bana şahsen ifade etti. Oysa, Kayseri gibi 1,5 milyon nüfuslu bir şehrin hâlâ otoyolla bağlantılarının yapılmamış olması büyük bir eksiklik ve biz Kayserililer olarak bu eksikliğin bir an önce giderilmesini talep ediyoruz.

Ayrıca, Kayseri'den Mersin Limanı'na ihracat için demir yolu hattı kullanılıyordu ancak Mersin-Gaziantep hızlı tren çalışmaları sebebiyle Yenice mevkinde bu hat kesintiye uğradı. Artık, Kayseri'den yüklenen konteynerler Yenice'de boşaltılıyor, kara yoluyla limanlara taşınıyor. Bu da sanayicilerimize yılda yaklaşık 850 milyon TL ek maliyet anlamına geliyor. Buradan Ulaştırma Bakanlığına çağrıda bulunuyorum: Sanayicilerimizin talebini dikkate alın; mevcut hat en azından gece saatlerinde Kayseri'den gelen yük taşımacılığı için kullanılsın, üretenin yükü hafifletilsin.

Evet, Kayseri, cumhuriyet tarihimizin savunma sanayisi hafızasında çok özel bir yere sahiptir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla 1926 yılında Türkiye'nin ilk uçak fabrikası Kayseri'de kurulmuştur. Tayyare fabrikası o dönem sadece Kayseri için değil Anadolu'nun teknoloji ve üretim potansiyeli için de bir devrim niteliğindedir. Bugün, TUSAŞ ve ASPİLSAN gibi stratejik kurumlarımız hâlâ bu mirası yaşatmaktadır. İşte, bu nedenle Kayseri'ye bir millî savunma sanayisi lisesi kurulması artık bir zorunluluktur, bu okulda okuyan gençlere hem burs hem staj hem de mezuniyet sonrası iş garantisi verilebilmelidir. Bu adımlar yalnızca savunma sanayisine değil Kayseri'deki genç işsizliğine de çare olacaktır. Kayseri bu ülkenin hem geçmişini hem geleceğini üreten bir şehirdir. Eğer bir Millî Teknoloji Hamlesi'nden söz edilecekse bu hamlenin temeli Kayseri gibi şehirlerde atılmalıdır.

Bir diğer önemli konu ise geçtiğimiz ay yaşanan zirai don felaketidir. Özellikle Develi, Yahyalı ve Yeşilhisar havzasında etkili olan don, Kayseri'nin elma üretimini yerle bir etti. Yaklaşık 250 bin ton elma dalında yandı, üretici büyük kayıplar yaşadı. Tarım Bakanlığına buradan açık çağrımdır: Zarar gören üreticiye derhâl destek sağlanmalı, TARSİM kapsamı genişletilmelidir, aksi hâlde önümüzdeki yıl bu bölgede ne üretici kalır ne de üretim.

Kayseri halkı ne yazık ki yıllardır verdiği desteğin karşılığında yatırım değil ihmal gördü. Bu şehir sadece sandıkta değil, hizmette de hatırlanmak istiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Ulaştırma, sanayi, eğitim ve altyapı yatırımlarıyla Kayseri'nin önü açıldığında bu şehir sadece kendisini değil bütün orta Anadolu'yu ayağa kaldıracak güce sahiptir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz Kayseri'yi yalnız bırakmayacağız. Üretime, liyakate ve geleceği kurmaya talibiz. Kayseri'yi savunma sanayisinde lider, orta Anadolu'yu üretim havzası

hâline getirecek adımları iktidara geldiğimizde hızla atacağız çünkü biz cumhuriyetin kurucu iradesinden ilham alan, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün mirasını taşıyan, halkın emeğini ve alın terini savunan bir anlayışın temsilcileriyiz. Biz bu mücadeleyi yalnızca Kayseri için değil Türkiye'nin dört bir yanında emeği sömürülen, hakkı gasbedilen herkes için veriyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren 30 milletvekiline sırasıyla yerlerinden birer dakika söz vereceğim.

İlk söz Sayın Arslan Tatar'ın.

Buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Şırnak Milletvekili Arslan Tatar'ın, Şırnak'a yapılan yatırımlara ilişkin açıklaması

ARSLAN TATAR (Şırnak) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Türkiye Yüzyılı yürüyüşünde hizmet siyasetiyle Şırnak'ta güçlü bir kalkınma hamlesi yürütüyoruz. İl Özel İdareimiz eliyle sadece 2025 yılı içinde eğitimden ulaşım, altyapıdan sosyal yatırımlara toplam 1 milyar 160 milyon liralık yatırım gerçekleştirdik. 800 milyon lira yatırımla yeni hizmet binaları, cam seyir terası, okullar, halk kütüphanesi ve tekstil atölyeleri hayata geçti. Su ve kanal projelerine 129 milyon TL, yol yatırımlarınaysa 231 milyon TL harcayarak 92 köyde asfalt ve parke çalışmaları tamamlandı. Yalnız bırakılmış bir coğrafyayı Türkiye Yüzyılı'nın umudu hâline getiriyoruz. Bu yatırımlar Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yükselen Şırnak'ın...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mestan Özcan...

2.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, 15 Temmuzla ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Tekirdağ'da 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü'nü büyük bir coşku ve gururla kutladık. Tekirdağ'ımızın ve ülkemizin tüm meydanlarında bir kez daha gördük ki bu milletin yüreği, bayrağı ve vatani söz konusu olunca hep birlikte atıyor. 15 Temmuz, milletimizin iradesine sahip çıktığı, tankların, tüfeklerin, uçakların karşısında cesaretiyle durduğu, karanlığı aydınlığa çevirdiği bir dönüm noktası olmuştur. O gece Türkiye, eski Türkiye olmadığını tüm dünyaya göstermiştir. Bugün biliyoruz ki hiçbir güç bizi yeniden eskinin zayıflığına, boyun eğmişliğine döndüremeyecektir. Büyük ve güçlü Türkiye Yüzyılı yolculuğumuzdan asla vazgeçmeyeceğiz. Teröre, vesayete, hain planlara bu topraklarda yer yok; hedefimiz terörsüz, korkusuz, umut dolu bir Türkiye'dir. Bu vesileyle bir kez daha Gazi Meclisimizden, şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyorum.

Rabb'im milletimize bir daha 15 Temmuz gibi karanlık geceler yaşatmasın diyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Barış Bektaş...

3.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yıl LGS'de 719 öğrencinin tam puan alması sınavda şaibe iddialarını arşa çıkarmıştır. Bursa'da sınav kitapçığı WhatsApp'a düşmüş, İstanbul'da 2'nci oturum soruları daha sınav başlamadan internette ortalığa saçılmıştır ama Millî Eğitim Bakanı LGS rezaletinin üstüne gitmek yerine çıkıp "Geri zekâlıya anlatır gibi anlatıyoruz, sınavdan değil CHP'den pis koku geliyor." demeyi tercih etmiştir. Yusuf Tekin'e sesleniyorum: Sınavın şaibeli, mülakatın torpilli; öğretmenlerin borçla boğuşuyor, öğrencilerin kantinde alamadığı simide bakıyor. Okullarında ne güvenlik var ne temizlik görevlisi var ne de el yıkayacak sabun yani pis koku CHP'den değil senin yönetemediğin Millî Eğitim Bakanlığından geliyor, kokunun temizlenmesi için Bakanlıktan istifan şart. (CHP sıralarından alkışlar)

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Hakan Özer...

4.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, "terörsüz Türkiye" vizyonuna ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Cumhurbaşkanımızın geçtiğimiz günlerde ifade ettiği Malazgirt ruhu, Kudüs ittifakı İstiklal Savaşı'nın nüvesi yeniden şekilleniyor. "Bugün büyük ve güçlü Türkiye'nin şafağı söküyor." cümlesi Türkiye Yüzyılı'na bir çağrıdır, bu birlik çağrısından rahatsız olanlar var.

Terör devleti İsrail... İsrail'in bölgede yeni bir kaos dalgası oluşturmak amacıyla Şam'a yönelik gerçekleştirdiği saldırı sadece Suriye'yi değil bütün bölgeyi hedef alan kirlî bir oyunun parçasıdır. Türkiye'nin hem bölgesel hem de küresel bir aktör olarak yükselmesi birilerini açıkça endişelendirmektedir. Bu yüzden de milletimizi içerden bölmeye, dışarıdan kuşatmaya yönelik hamlelerin sayısı her geçen gün artmaktadır. Ancak ne yaparlarsa yapsınlar bu millet birliktir, adaletten ve hakikatten yana saf tutmaya devam edecektir. "Terörsüz Türkiye" sadece bir siyasi vizyon değil aynı zamanda tarihsel bir dirilişin adıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yavuz Aydın...

5.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Türkiye'de emekliliğe ilişkin açıklaması

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Türkiye'de emeklilik bir hak değil sistematik bir mağduriyet hâline gelmiştir. Açlık sınırının altındaki maaşlarla hayatta kalmaya çalışan milyonlarca emekli âdeta ölüm sınırına mahkûm edilmektedir. Emeklilerimiz kök maaş aldatmacasıyla, intibak adaletsizliğiyle, ikramiyedeki erimeyle sefaletin eşiğine itilmiş ve isyan etmektedir. Sistem öyle çarpıktır ki ne kadar çok prim öderseniz o kadar az maaş almaktasınız; bu düzen emeklilerimizin geçmişine de geleceğine de ihanettir. Emeklilik sadaka değil devlete ödenmiş yılların onurlu karşılığıdır. İktidar bu çılgınlığa kulak vermezse emeklilerimizin sessiz isyanı yakalarına yapışacaktır diyor, onuru görmezden gelinen emeklilerimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Ayhan Barut...

6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, iktidara ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, AKP iktidarı emeklisinden çiftçisine, asgari ücretlisinden kamu emekçisine herkesin yaşamını dar etmeye devam ediyor. Açlık ve yoksulluk büyümüş, enflasyon canavarı hortlamış, işsizlik patlamış, paramız pul olmuş; umurlarında bile değil. Bunların emek, adalet, özgürlük ve demokrasi düşmanlığı tescillidir. Rantın ve sermayenin yanında hizalandıkları için halkın sorunlarını dikkate bile almıyorlar, milyonların feryadına kulak tıkıyorlar. Kendileri ve yandaşları için seferber olan tek adam yönetimi, şimdi de dayattığı kölelik düzenlemesiyle turizm sektöründe çalışan emekçilerin haftalık tatiline göz dikti, emekçilerin bir günlük hafta tatili için on gün çalışmasını zorunlu kılıyorlar. İnsanca yaşam için mücadele eden bizler, emeğin ve emekçinin hakkını savunmaya devam edeceğiz, kölelik dayatmasına geçit vermeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Murat Çan...

7.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Vezirköprü ilçesindeki kenevir ekimine ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hayaldi, iflas oldu; AKP iktidarı "Vezirköprü ilçemizi kenevir üretiminin yıldızı yapacağız." diye yola çıktı, şimdi elimizde yıldız değil iflas var, konkordato var. Yıllarca propagandasını yaptıkları, Erdoğan'ın miting meydanlarında ballandıra ballandıra anlattığı, umut tacirliği ve oy avcılığı yaptığı kenevir projesi bugün beceriksizliğe kurban edilmiştir. Vezirköprü'de kenevir işleme tesisi kuran firma konkordato ilan etti, yüzlerce çiftçi ve emekçi mağdur edildi. Sözde "yerli ve millî tarım hamlesi" dedikleri bu aldatmacanın çiftçinin değil yandaşa kaynak aktarma planı olduğu ortaya çıktı. Plansız, denetimsiz, bilim dışı uygulamalarla tarımı çökerten iktidar, şimdi de büyük bir umutla kenevir eken yurttaşlarımızı ortada bıraktı. AKP'nin vizyonsuzluğu sadece ekonomik değil tarımsal iflasın da adıdır.

BAŞKAN - Sayın Reşat Karagöz...

8.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, çiftçilerin elektrik faturalarına ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün toprağın bağırından yükselen bir feryadın tercümanı olmak için söz aldım. Bu ülkenin ekmeğini taştan çıkaran çiftçisi artık tükenme noktasına geldi. Gecelerini gündüzüne katıp üretim yapan köylümüz, son beş yılda tam 22 kez zamlanan elektrik faturalarının altında eziliyor. Tarlasını sulamak için elektrik kullanan, ayçiçeğini, soğanını, pancarını büyötmeye çalışan üreticilerimizin eline yalnızca hasat zamanı para geçerken tarımsal sulamada kullanılan elektrik faturası her ay kapısını çalıyor. Üreticilerimiz tarımsal sulamadan kaynaklanan elektrik faturalarının aylık değil, hasat vadeli olarak tahsil edilmesini talep ediyor. Çiftçiyi desteklemesi gerekenler onun sırtına yük bindirerek üreticilerimizi borç batağına sürüklüyor. Derhâl ziraat odalarının, üretici birliklerinin ve çiftçilerimizin sesine kulak verilmeli, tarımsal elektrik faturalarının her ay değil, hasat sonunda ödenmesi için çiftçilerimize imkân sağlanmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Ferit Şenyaşar...

9.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, barış sürecine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Kürt halkı on yıllardır inkâra, yok sayılmaya, sürgüne ve ölümcül şiddete karşı direndi. 11 Temmuzda bir kadının öncülüğünde barışa olan inancın en yüksek iradesi gerçekleşti, silahlar yakılarak imha edildi. Kürt özgürlük hareketi barışın, özgürlüklerin öncüsü olduğunu dünyaya gösterdi. Yeni dönemin adı "demokratik siyaset", hedefi demokratik toplum. Artık bir halk sadece hayatta kalmak için değil, nasıl yaşayacağını tayin etmek için siyaset yapacak. Bu dönüşüm aynı zamanda bir bütünleşme çağrısıdır; çokluk içinde birlik, halklar arasında eşitlik, inançlar arasında barışı inşa edecektir. Devlet ve iktidar barış sürecine dair çok söz kurdu, artık sürecin ruhuna uygun pratik adımları atma zamanı gelmiştir. Mecliste kurulacak komisyondan sonra ilk adım cezaevinde kalan siyasi ve hasta mahpusların tahliye edilmesi olmalıdır.

Cezaevinde özgürlük mücadelesi verenlere selam olsun.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Aşlla...

10.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Dünya Sağlık Örgütü'nün Uluslararası Sağlık Tüzüğü değişikliklerine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Dünya Sağlık Örgütü Uluslararası Sağlık Tüzüğü değişikliklerine devletlerin itiraz süresi 19 Temmuzda doluyor. Bu tarihe kadar itirazda bulunmayan devletler değişiklikleri kabul etmiş sayılacak. Başta İsrail olmak üzere dünya çapında pek çok ülkenin itirazda bulunduğu ve değişiklikleri reddettiklerini ifade eden başvuruları bulunmasına rağmen Türkiye'nin değişiklikleri reddettiğine dair Dünya Sağlık Örgütü ya da Sağlık Bakanlığının resmi "web" sitelerinde konuya dair bugüne kadar herhangi bir itiraz maalesef bulunmuyor. Eğer Türkiye bu anlaşmadan çekilmezse Dünya Sağlık Örgütü'nün bütün kararlarını uygulamak zorunda kalacak; bağımsız Türkiye isteyen herkes duysun.

Bu durumda Hükümetimize sesleniyoruz: Türkiye olarak ne bekliyorsunuz, neden hâlâ itiraz başvurusunda bulunmuyorsunuz, neden diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Adıgüzel...

11.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, OSKİ işçilerinin ücretlerine ilişkin açıklaması

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Ordu Büyükşehir Belediyesi OSKİ'de çalışan işçiler belediyenin diğer işçilerine göre daha az ücretle haksızlığa uğruyor. OSKİ'de yetkili sendikanın yargı sürecine taşınması nedeniyle OSKİ işçileri toplu sözleşme hakkından faydalanamadı ama bu yargı süreci tamamlanmasına rağmen hâlen gerekli düzeltmeler yapılamadı.

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Hilmi Güler belediye önünde yaptığı açıklamada OSKİ ve Büyükşehirin diğer işçileri arasında ücretin aynı olacağıyla ilgili beyanda bulunmasına rağmen her geçen gün ücretler arasındaki fark açılmaktadır. 2025 yılı itibarıyla Ordu Büyükşehir Belediyesinde en düşük maaş 46.500 iken OSKİ'de hâlen daha bunun 9 bin ila 30 bin lira altındadır. Bu durum yasalara ve Anayasa'nın eşitlik ilkesine açıkça aykırıdır.

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Hilmi Güler, derhâl OSKİ çalışanlarının maaşlarını güncelleyin, aynı kurum içindeki eşitsizlikleri giderin. Ayrıca, geriye dönük olarak da OSKİ işçilerinin hak kayıplarını telafi edin ve işçilere mobbing...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mehmet Güzelmansur...

12.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, öldürülen üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz'a ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ayşe Tokyaz, Hataylı hemşehrim; üniversite öğrencisi, idealleri olan gencecik bir kadın. Bir cani tarafından vahşice öldürüldü, bir valizin içine konulup yol kenarına atıldı. 22 yaşındaki Ayşe bu sistemin görmediği, kollamadığı, korumadığı kadınların feryadıdır çünkü sistem kadını değil faili korudu.

Ben buradan iktidara sesleniyorum: Artık yeter! Ne zaman kadın cinayetlerinin son olmasını sağlayacak yasaları çıkaracaksınız? Ayşe'nin kanı ihmali olan herkesin elindedir, bu cinayetin üzeri örtülmesin, iktidar olarak sessiz kalmayın, ilgisiz kalmayın. Şiddeti önlemeyen değil, engelleyen iktidar olun. Ayşe Tokyaz'a Allah'tan rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun. Kadın cinayetleri artık son bulsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Mühip Kanko...

13.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, gerçek ekonomiye ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Ekonominin hâli o kadar vahim, o kadar içler acısı ki artık ülkedeki dilenciler bile şikâyetçi. Geçtiğimiz günlerde bir dilenciye soruyorlar: Topladığın parayı ne yapıyorsun? Alınan cevap ise çürümüş ekonomik düzenin âdeta özeti, dilenci şöyle cevap veriyor: "Vallahi ağabey, gününbirlik yiyorum, Türk lirasının zaten bir değeri kalmadı, bugün çalışan da ben de aynıyız, sadece karnımızı doyurabiliyoruz." Artık bu ülkedeki dilenci ile işçi gelecekle ilgili aynı düşünceye sahip, yarınını düşünemeyen, birikim yapamayan, sadece hayatta kalmaya çalışan milyonlar var. İşte, sarayın görmediği, TÜİK'in ölçmediği gerçek ekonomi bu. Artık herkesin ortak derdi aç kalmamaksa, bu çürümüş düzeni değiştirmek de boynumuzun borcudur. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Mehmet Zeki İrmez...

14.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Cizre Devlet Hastanesine ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİİRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Cizre Devlet Hastanesinde neler oluyor? Şırnak'ın Cizre ilçesinde bulunan Cizre Devlet Hastanesinden kamyonlar dolusu ilaç ve tıbbi sarf malzemesinin çalındığına dair çok ciddi iddialar söz konusu. Konunun Sağlık Bakanlığına iletildiği ve müfettiş

görevlendirildiği de kamuoyuna yansdı. Fakat daha çarpıcı olan, bu yolsuzluk ve hırsızlık şebekesinde birçok kişiyle birlikte iktidar mensubu bazı siyasetçilerden kişilerin olduğu, bu nedenle de açılan soruşturmanın kapatılmak istendiği yönündeki iddialardır. Konuya ilişkin, Sağlık Bakanlığına verdiğimiz soru önergesi hâlen cevaplanmadı. Medyaya yansıyan hırsızlık iddiası görüntülere dair kamuoyuna hiçbir açıklama da yapılmadı. Sağlık Bakanlığından ve Şırnak Valiliğinden iddialar hakkında açıklama bekliyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Orhan Sümer...

15.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, mısır ithalatına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Resmî Gazete'de yayımlanan son Cumhurbaşkanlığı kararıyla 31 Temmuz 2025'e kadar 500 bin ton mısırın sıfır gümrük vergisiyle ithalatına izin verildi. Sadece bu da değil, 10 Ekim 2024'ten bu yana verilen izinlerle toplam 3,5 milyon ton mısır ithalatına kapılar sonuna kadar açıldı. Türkiye mısır ambarı olabilecek bir ülke; iklimiyle, toprağıyla, üreticisinin alın teriyle her yıl kendi kendine yetebilecek potansiyele sahip bir tarım ülkesiyken bugün ithalat cenneti hâline getirildi. Çukurova'mızda patatesten, soğanda, karpuzda, sert çekirdekli meyvede zarar eden, donla mücadelesinde devlet desteğini yanında göremeyen çiftçimiz şimdi bir de mısırdan darbe yiyor. Bu ülkenin çiftçisi üretmez hâle gelirse ne ithalat bağımlılığı ne millî ekonomi kalır ne de gıda güvenliği.

Bir kez daha buradan söylüyoruz: Tarımda ithalatı durdurun, yerli üreticiyi destekleyin.

BAŞKAN - Sayın Ali Karaoba...

16.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Valisine ve Banaz Kaymakamına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

2023 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi Türkiye'nin 1'inci partisi oldu. Uşak İl Genel Meclisinde Cumhuriyet Halk Partisi çoğunluğuyla Meclis Başkanımız ve üyelerimiz büyük bir özveriyle çalışmaya başladılar.

Bugün Banaz ilçemizin Paşacık köyündeki çalışmalar sırasında köylülerimize yaşatılanlar kabul edilemez. İki aydır iş makinesi bekleyen... Köyde çalışmalara başlayan makineler acil bir sebep olmaksızın geri çekiliyor ve hizmet yarım bırakılıyor. Kamu kurumları hepimizindir, kamu kaynağı tüm vatandaşlarımıza eşit dağıtılmalıdır. Sıfır Cumhuriyet Halk Partisi İl Genel Meclisi Başkanı köylülerle fotoğraf paylaştığı için... Başlayan bu işin yarım kalmasını kabul etmiyoruz. Uşak Valisi ve Banaz Kaymakamına sesleniyorum: Kamu kurumlarında parti ayrımcılığı yapılmasına müsaade etmeyin; Paşacık köyündeki çalışmaların tamamlanmasını bir an önce sağlayın. Uşak hakkını alacak, Uşaklılar hakkını alacak.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Celal Fırat...

17.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Hatay'ın Samandağ ilçesinde sürdürülen rezerv alan uygulamalarına ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hatay'ın Samandağ ilçesinde halkın iradesine rağmen deprem sonrası sürdürülen rezerv alan uygulamaları ekolojik tahribat, doğrudan yaşam hakkı ihlali demektir. Samandağ'da yapılan Evvel Temmuz Festivali'nde vurgulandığı gibi, doğayı, kültürü, tarihi ve halkı yok sayan bu talan politikaları, sermaye çıkarlarını öncelemektedir; zeytinlikleri, sahilleri, tarım alanlarını betona boğmaktadır. Samandağ halkına yaşam alanlarını savunurken devamlı suçlu muamelesi yapılmaktadır. İktidar bu anlayıştan vazgeçmelidir, Hatay Samandağ halkının talepleri karşılanmalıdır. DEM PARTİ olarak diyoruz ki: Doğaya kıymayın, doğa satılık değildir.

Samandağ halkının yanında ekolojik yıkıma ve rant düzenine karşı mücadele etmeye devam edeceğiz diyor, teşekkür ediyorum.

Aşk ile.

BAŞKAN - Sayın Talih Özcan...

18.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, fındık fiyatına ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Fındık sezonu yaklaşıyor ancak fındık üreticisinin çilesi bitmiyor. Maliyetler hiç olmadığı kadar arttı; gübre, mazot, ilaçlama ve işçilik masrafları artık baş edilemez hâle geldi. Yaşanan zirai don, randımanı olumsuz etkiledi. Fındık üreticisi, her yıl olduğu gibi bu yıl da hakkı olan fiyatı bekliyor. Fındık üreticisi artık emeğinin karşılığını almalıdır. Sadece üretici değil, bölge ekonomisi için fındık fiyatı çok önemlidir. 6 doların altındaki her fiyat üreticiyi yine perişan edecektir. Gelin, hep beraber bu sene fındık üreticilerimizi mutlu edelim, üreticiyi ayağa kaldıralım, fındığın ülke ekonomisine katkısını yeniden büyütelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Nermin Yıldırım Kara...

19.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, öldürülen üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz'a ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

İstanbul'da hemşirelik okuyan Ayşe Tokyaz 13 Mayıs'ta vahşice bir hisle katledildi. Ailesi Reyhanlı'da perişan. Kız kardeşinin anlattıkları o kadar vahim ki; kuşkulaniyor, şüphe ediyor, polise gidiyor fakat kolluk öyle bir rahat ki "Endişe etme, nasılsa gelir." diyor. Adli Tıpta insanlar ona olanca hislerle işgüzar bir şekilde davranıyor. "Kamu malına zarar veriyorsun, kendini bu kadar harap etme." deniyor. Şimdi, Ayşe Tokyaz'ın kim tarafından, nasıl öldürüldüğü bilinmiyor ama bugün savcılığa getirilen, ifadesi alınan Cemil Koç, kız kardeşi ifade verdikten sonra onu görüntülü olarak arıyor. Bunlar nasıl oluyor? Bunları kınıyorum ve ihmali olan kim varsa derhâl en ağır cezaya çarptırılmasını diliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Metin İlhan...

20.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, Kırşehir'de yeniden ÇED başvurusu yapan maden şirketine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Seçim bölgem olan Kırşehir'de daha önce reddedilen ÇED başvurusu için maden şirketi yeniden başvuru yapmıştır. DSİ'nin önceki olumsuz görüşünü devam ettirmesi gerekmektedir. Zira, şirketin, suyla ilgili kullanacaklarını iddia ettikleri yöntemler gerekçe değildir. Kırşehir genelinde zaten su sorunu yaşanırken altın madeni için kullanılacak suyla Kırşehir susuz kalacaktır. Ayrıca, maden çevresindeki çok önemli bir alanın doğal kaynaklarına zarar verip tüketeceği için rapordaki hayvancılıkla ilgili sınırlı rakamlar da doğru değildir. En az 150 bin büyükbaş hayvan ve bunların oluşturduğu yıllık ekonomik katma değerle yaklaşık 50 milyar liralık bir ekonomik faaliyet de zarar görecektir. Bu nedenlerle 5 Ağustos'ta Ankara'da yapılacak İDK toplantısına Kırşehirliler olarak yoğun bir katılım gösterip bu talana mutlaka "Dur!" diyeceğiz. Kırşehir sahipsiz değildir.

Türkiye kaynakları vahşi sömürge madenciliğine kurban edilecek bir Afrika ülkesi değildir diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Asu Kaya...

21.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, öldürülen üniversite öğrencisi Ayşe Tokyaz'a ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Yine bir vahşet, bir kadın cinayeti daha. Tane tane anlatayım anlamayanlara, "sıfır tolerans" diyenlere, yok sayanlara: Ayşe Tokyaz vahşice katledildi, bir valizde yol kenarına fırlatıldı maalesef. Bir kardeşin çılgınlıkları duyulmadı, duyuramadı kardeş. Ayşe'nin hayatı bir yol kenarında maalesef bitti. Failler ifadelere ulaşıyor ve sizin cezasızlık sisteminiz failleri, canileri cesaretlendiriyor. İstanbul Sözleşmesi'nin kabul edildiği 2011 yılında kadın cinayetleri tarihinin en düşük seviyesindeyken "Aile Yılı" ilan ettiğiniz 2025 yılının sadece ilk altı ayında 135 kadın cinayeti, 146 da şüpheli ölüm var. Buradan Aile Bakanı Göktaş'a sesleniyorum: Tarihe kadınların çılgınlığını duymayan bir Bakan olarak geçeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın İzzet Akbulut...

22.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'daki esnafın sıkıntısına ilişkin açıklaması

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; hafta sonu seçim bölgem Burdur'da ve ilçelerinde halkımızla yine beraberdik. Esnaflarımızın birçoğuyla oturup konuşma yaptığımızda birçoğu sıkıntılı olduğunu dile getiriyordu. Kredi Garanti Fonu aracılığıyla esnaflara destek kredisi verileceği açıklandı, 2,5 milyon civarında. Burdur'da esnafımıza sorduğumuz zaman birçoğu bu krediye ulaşamamaktan şikâyetçi, ulaşanlar da en fazla 1 milyon TL çekebiliyor. Neden? Burdur'a kota verilmiş, Burdur'daki esnaflar en fazla 1 milyon TL çekebiliyor; banka müdürüne soruyorsun, 50 tane şubesi var, zaten 50 milyon para ayırmışlar o bankaya. Yani diyorlar ki bir bankada en fazla 1 milyon yani 1 kişiye para verebilecek. Lütfen esnaflarımızla dalga geçilmesin, bu Kredi Garanti Fonu aracılığıyla verilen destek kredilerinin miktarı daha da fazla artırılması gerekiyor, 1 milyondan da fazla verilmesi gerekiyor.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu...

23.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, teröristlerden gelen mesajlara ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) -

Muhterem milletvekilleri, hani terör örgütünün teslimiyeti kayıtsız şartsızdı? Hani PKK ve onun siyasi uzantıları tamamen tavizsiz derdest edilecekti? Hayatınız yalan, hayatınız algı. Hani hiçbir pazarlık söz konusu değildi? Silahlarını yaktıktan sonra gerisin geriye inlerine dönen teröristlerden neden şimdi art arda mesajlar geliyor? "İmralı canisine özgürlük." "Cezaevindeki 7 bin PKK'lıya af." "Kandil'den gelen teröristler Meclise girsin, siyaset yapsın." vesaire vesaire. Hayırdır, siz kapalı kapılar ardında her şeyi bitirdiniz

de şimdi milleti sonu belli olmayan bir kurguya mı hazırlıyorsunuz? Kapalı kapılar ardında yaptığınız bu çirkin pazarlıkların elbet bedeli ve hesabı sorulur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gülderen Varlı...

24.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, engellilerin sorunlarına ve Van Büyükşehir Belediyesi Engelli Dairesi Başkanlığına ilişkin açıklaması

GÜLDEREN VARLI (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Engelliler bu ülkede hâlâ temel haklarına ulaşamıyor. Engelliler için emlak vergisi muafiyeti sadece kendi adına tapulu evi olanlara veriliyor, aynı evde yaşasa da ailesinin evinde yaşayanlar bundan faydalanmıyor. Engelli araç alımının beş yıldan on yıla çıkarılması ve aile fertlerinin aracı kullanmasına engel olan denetimlerin olması, ha bire engellilerden yeniden rapor istenmesi, bununla emekliliklerinin riske girmesi kabul edilemez. Ayrıca, Van Belediye Eş Başkanlarının kurduğu Engelli Dairesi Başkanlığına kayyım engeli var. Engelli Dairesi Başkanlığına atanan engelsiz bir kişinin varlığı temsil hakkına müdahaledir. Engelli bir yurttaşın temsil ettiği birinden o kimliğin çekilmesi kayyım gerçekliğidir. Amaç, halkın içerisinde geleni değil merkezin uygun gördüğünü yerleştirmektir. Gasp yönetiminin ataması da gasptır, kabul edilemez.

BAŞKAN - Sayın Necmettin Çalışkan...

25.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, katledilen Ayşe Tokyaz'a, Hatay'da yapımı tamamlanan deprem ve köy evlerine ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Hatay acılar yurdu. Reyhanlılı hemşehrimiz Ayşe Tokyaz vahşice katledildi.

Ayrıca, Hatay'da yapımı tamamlanan deprem ve köy evlerinde büyük sorunlar bulunmakta, kurumlar arası yaşanan koordinasyonsuzluk ve çekişme neticesinde yol, su, elektrik ve doğal gaz gibi temel altyapı hizmetlerinde mahrumiyet yaşanmaktadır. Özellikle belediye, elektrik kurumu, doğal gaz firması, Karayolları ve müteahhit beşgeni arasındaki sorumsuzluk, koordinasyonsuzluk sebebiyle filler tepiniyor, çimler eziliyor. Bunun sonucunda da sanki muhtarlar günah keçisiymiş gibi hedef gösteriliyor; bu, asla kabul edilemez. Deprem bölgesindeki bu sorunların çözümü hem iç göçü engelleyecek hem de istihdam sorununu çözecektir. Acilen bu sorunlara el atılması gerekir.

BAŞKAN - Sayın Talat Dinçer...

26.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, site yönetimlerine, aidatlarına ve icralara ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Vatandaş kendi evinde kiracı gibi yaşıyor. Üç kuruş aldığı maaşla geçinmeye çalışan vatandaşımız aidat ödemesi yüzünden evinde de rahat oturamıyor. Vatandaşımız aidat yükü altında eziliyor. Bu ülkede artık aidatını ödeyemeyen insanlar icraya veriliyor, eşyaları kapıya konuyor. Bu yüzden ciddi çatışmalar, hatta can kaybıyla sonuçlanan olaylar yaşanıyor.

Bazı site yöneticileri mafyalaşmış, âdeta apartman çeteleri kurulmuş durumda. "Huzur hakkı" adı altında kendilerine maaş bağlayan yöneticiler halkın sırtından geçiniyor. Sahte faturalarla milyonlarca lira hortumlanıyor, kimseye hesap vermiyor; devlet seyrediyor, denetim yok. Bu yüzden bu düzen vatandaşın değil rantıye sınıfının lehine işliyor. Apartman mafyalarına, fahiş aidatlara, icra terörüne bir an önce son vermek için yasal düzenleme acilen yapılmalıdır. Halkın evi huzur yeri olmalı, korku tüneli değil.

BAŞKAN - Sayın Yüksel Arslan...

27.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, bir holding tarafından işletilen santralde ve maden sahasında çalışan işçilere ilişkin açıklaması

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, Yıldızlar SSS Holding tarafından işletilen Yunus Emre Termik Santrali ve Maden Sahası'nda yaşanan problemler her geçen gün artıyor. İşçiler ve aileleri mağdur. İşçilerin ocak ikramiyesi, mart ayı maaşlarının yarısı, nisan maaşları, mayıs maaşları, haziran maaşları ödenmemiş. Ayrıca kıdem tazminatı ve toplu iş sözleşmesi farkları da ödenmiyor. Yaklaşık 300 işçi tebliğ olmadan dönüş tarihi belli olmayacak şekilde izne ayrılmış, 4.500 çalışanı bulunan holdingin işçileri canından bezdirilmiş durumda. İşçilerin mağduriyeti her geçen gün artıyor.

Emekçi bayrama beş kuruşsuz girdi, hâlâ da maaşları ödenmemiş. Yunus Emre Termik Santrali ve Maden Sahası'nda çalışan işçilerin feryadını duymalı, hak ettikleri maaşları ödenmeli, benzer mağduriyetlerin yaşanmaması için etkili önlemler alınmalıdır; çarpık özelleştirme anlayışı terk edilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Vecdi Gündoğdu...

28.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, iktidara ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saray, halkın derdinden vazgeçmiş, kişisel bekasının derdine düşmüş. Son bir yılda 1 milyon 139 bin kişi daha işsiz kalmış. İşsiz sayısı ise tam 12 milyon 642 bine ulaşmış. Vatandaşın borcu 4 trilyon 788 milyar liraya, KOBİ'lerin, alın teriyle ayakta kalan esnafın bankalara borcu 4 trilyon 852 milyar liraya çıkmış. Bu ülkenin karnını doyuran çiftçinin, tarım sektörünün borcu ise 1 trilyon 30 milyar liraya ulaşmış. İcra dairelerinde bulunan dosya sayısı 5 milyon 121 bin olmuş. Halk "Kimin evine, kimin maaşına kimin tarlasına el konulacak?" diye bekler olmuş âdetâ. İktidar ise "Her şey yolunda." diyor. Yahu, arkadaş, sevgili arkadaşlar; siz nerede yaşıyorsunuz? Ne içiyorsunuz? Ne kullanıyorsunuz? Bir baksanıza etrafınıza.

BAŞKAN - Sayın Perihan Koca...

29.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler.

Bir gece yarısı şahsına özel çıkarılan kanunla önce rektör koltuğuna, akabinde ise Millî Eğitim Bakanlığı koltuğuna atanan Yusuf Tekin şaibeli LGS skandalının üzerini örtmek için yeni bir skandala imza atarak memlekete hakaret etti. Kendi Bakanlık teşkilat şeması altında özel eğitim hizmetleri olan bir Bakanlığın tepesinde bulunan bir şahıs özel gereksinimli yurttaşları aşağılamak için kullanılan bir tabiri kullanamaz. Bir özel eğitimci olarak, bir özel eğitim öğretmeni olarak Bakanın bu ifadelerini asla ve asla kabul etmiyorum. Yusuf Tekin derhâl o koltuktan istifa etmelidir ve şaibeli LGS iptal edilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Cevdet Akay...

30.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, vergi yüküne ve faiz giderine ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Freni patlayan ve kontrol dışına çıkan ekonomi âdetâ vatandaşın üzerinden geçiyor. Yurttaşlarımız vergi yükünün adaletsizliğine, maaşlarındaki erimeye, ekonomik krize artık isyan ediyor. Vatandaşlarımız saniyede 305 bin lira, dakikada 18 milyon 306 bin lira, saatte 1 milyar 98 milyon lira, günde 26 milyar 361 milyon lira olmak üzere yılın ilk altı ayında toplam 4 trilyon 771 milyar lira vergi ödedi. Yine, yılın ilk altı ayında vatandaşlarımızdan 1 trilyon 154 milyar lira gelir vergisi tahsilatı yapılırken sermayeden sadece 538 milyar 902 milyon lira kurumlar vergisi tahsilatı yapılabilmiş. Soruyoruz: Vergi adaleti nerede, vergi adaleti nerede?

Yine, yılın ilk altı ayında faiz gideri 1 trilyon 111 milyar oldu. Vatandaşlarımızdan toplanan vergilerin ayda 185 milyar lirası, saniyede 70 bin TL'si faiz ödemesine gitti. Bütçe borç ve faiz sarmalında, nerede gelir dağılımındaki adalet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir süre daha bir dakikalıkları sürdürmek istiyorum, vaktimiz var.

Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş...

31.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, 13 Temmuzda İstanbul'un Bayrampaşa ilçesinde yaşanan olaya ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İstanbul Bayrampaşa'da 13 Temmuzda yaşanan olay Türkiye'de yıllardır süregelen, Kürtçeye yönelik baskıların ve yasakların hâlâ bitmediğinin acı bir göstergesidir. Yalnızca Kürtçe müzik dinledikleri gerekçesiyle bir ailenin polis tarafından durdurulup darbedilmesi, ardından gözaltına alınması bu ülkede ana dili üzerinde uygulanan ayrımcı politikaların nasıl bir toplumsal şiddete dönüştüğünün en güncel örneğidir. Olaydaki en vahim nokta şudur: Bu aileden yedi aylık hamile olan bir kadının polis şiddetine maruz kalmasıdır. Bu olay münferit değildir, Kürtçeye yönelik baskı ve saldırılar sistematik bir hâl almış, yasaklarla, soruşturmalarla, şiddetle ve linçle sürdürülen bu politika insanların hayatına mal olmaya devam ediyor. Bu suçu işleyen polisler derhâl açığa alınmalı ve failler hesap vermelidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Elvan Işık Gezmiş...

32.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un yaylalarının ve köylerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz hafta sonu seçim bölgem Giresun'da Karagöl Yayla Şenliği'ndeydim. Bu hafta da Sağrak Gölü, Karaovacık Yayla Şenlikleri var. Kadim kültürümüzün bir parçası olan yayla şenlikleri için binlerce vatandaşımız memlekete geliyor. Maalesef, yayla ve köy yollarımız içler acısı durumda. Elektrik altyapısı ise elli yıldır yenilenmeyen köylerimiz var, yaylalarda ise elektrik yok. Yayla halkı kendileri para topluyor, altyapı hazırlıyor, yine de elektrikleri bağlanmıyor. Giresun'unum köy ve yayla yolları yapılmalı, elektrik ve internet erişimi sağlanmalıdır. Vatandaşımız daha fazla mağdur edilmemelidir.

BAŞKAN - Sayın Burak Akburak...

33.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Yağmur Suyu Hasadı Projesi'ne ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, teşekkürler.

İklimler değişti, yağış rejimleri bozuldu. Türkiye son elli iki yılın en kurak dönemlerinden birini yaşıyor. Ülkemizin eskisi kadar yağış almadığı bir gerçek. Yağış oranlarının düşmesi, İstanbul gibi milyonlarca insanın yaşadığı şehirlerde giderek büyüyen bir krize dönüşüyor. Tarım ve Orman Bakanlığı "Her Damla Geleceğe Yatırım" diyerek yağmur suyunun toplanıp tekrar kullanıma kazandırılması amacıyla Yağmur Suyu Hasadı Projesi'ni başlattı. Yer altı sularını koruyacak, sel riskini azaltacak, su tasarrufuna ciddi katkı sağlayacak bu önemli projenin desteklenmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum. Özellikle İstanbullu hemşehrilerimi projeye destek vermeye davet ediyorum. İstanbul'a düşen her damlanın kıymeti var. Yerel yönetimlerden okullara, sitelerden fabrikalara kadar her kesimin sürece dâhil olması projeyi başarıya ulaştıracaktır. Bugün bir damlayı israf etmek, yarın susuz kalmak demek. Bu konu, muhalefet, iktidar meselesi değil, millî bir sorumluluktur.

BAŞKAN - Sayın Seyit Torun...

34.- Ordu Milletvekili Seyit Torun'un, mahkemenin bugün Ekrem İmamoğlu'yla ilgili verdiği karara ve Akın Gürlek'e ilişkin açıklaması

SEYİT TORUN (Ordu) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bildiğiniz üzere, mahkeme az önce Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu'yla ilgili iki suçlamadan hapis cezası, birinden de beraat verdi. Neymiş? Ekrem Başkan Akın Gürlek'e hakaret etmiş, tehdit etmiş. Bakın, neresinden bakarsanız bakın, siyaset kokan, partizanlık kokan bir davadır bu. Milletimizin nezdinde de bu kararın hiçbir hükmü yoktur. "Akın Gürlek" denilen zat, 2021'de birinci sınıf hâkimliğe, 2022'de Bakan Yardımcılığına, oradan da bu kumpası yürütsün diye 8 Ekim 2024'te İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına atanmış bir darbecidir, darbenin yargı ayağıdır. Jet hızıyla yükselen bu kişinin paçalarından AK PARTİ'lik akmaktadır. Savcı görünümündeki bu AK PARTİ'li şahıs yargı için bir yüz karasıdır.

Buradan ifade etmek isterim: Akın Gürlek yürüttüğü bu kumpasın hesabını verecektir. Özel yetkili Zekeriya Öz nasıl tarihin çöplüğüne gittiye Akın Gürlek de görevi kötüye kullanmaktan yargılanacak ve çocuklarının yüzüne bakamayacaktır. İktidarın yargı içindeki aparatlarına sesleniyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ali Bozan...

35.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Suriye'de Alevilere ve Dürzilere yapılan katliama ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Dün Tartus ve Lazkiye, bugün Süveyda; dün Suriye'de yaşayan Arap Alevi halkı, bugün Suriye'de yaşayan Dürziler. Uluslararası güçler tarafından makyajlanıp, allanıp pullanıp kravatla Suriye yönetimine getirilen HTŞ ve IŞİD artıkları Suriye'de katliam yapmaya devam ediyor. Farklı kimliklere, halklara ve inançlara tahammülü olmayan bu tekçi zihniyet, demokratik Suriye'nin önündeki en büyük engeldir. HTŞ ve IŞİD artıklarının Suriye yönetimine gelmesinde payı olan tüm uluslararası güçler Alevilere ve Dürzilere yönelik yapılan katliamın da sorumlusudur. HTŞ yönetimiyle görüşme ve ilişkileri olması sebebiyle başta Türkiye olmak üzere Suriye'de oluşan yönetim tablosundan sorumlu olan tüm güçleri katliamlara karşı açık tutum almaya ve katliamları durdurmaya davet ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Hasan Öztürkmen...

36.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, 15 Temmuzda kamu binalarına asılan postere ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

15 Temmuz 2016'da eski ortağından korkan, Atatürk'e sığınan AKP, genel merkez ve il binalarına Atatürk posteri astırmıştı; bu 15 Temmuzda kamu binalarına Atatürk posteri astırmamıştır. İkiyüzlüsünüz, riyakârsınız! Ne yaparsanız yapın Atatürk'ü ve Atatürkçülüğü silemeyeceksiniz! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Bülent Kaya'nın.

Buyurun.

37.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, 15 Temmuzun 9'uncu yılına, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne, Saadet Partisinin 24'üncü yaşına, görüşmelerine devam edilecek olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, Türkiye Baralar Birliğinin iktidar partisi grubundan talep ettiği randevuya, "terörsüz Türkiye" sürecine ve bu sürece dair hem önerilerini hem de eleştirilerini her platformda dile getireceklerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 15 Temmuz 2016 gecesi yapılmış olan hain darbe kalkışmasının 9'uncu yılını idrak ediyoruz. Bu dokuz yıllık süreç içerisinde tabii birçok konuya değinmek lazım ama 15 Temmuzdan

bahsederken ilk yapmamız gereken görevlerden bir tanesi, o kanlı darbe girişimine, hain darbe girişimine direnerek şehit olan bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Yine, o gece yaralanan, gazi olan gazilerimize de Allah'tan uzun ömürler diliyorum.

Bu aradan geçen dokuz yıllık süreç içerisinde elbette 15 Temmuz, darbeleri konuşmak önemli ama iki konuyu es geçerse 15 Temmuzların hakkını vermemiş oluruz diye düşünüyorum. Birincisi, bu dokuz yıllık süreç içerisinde Türkiye'nin bu ve benzeri darbeleri yaşanmaması için gerek askerî gerek sivil vesayetlerin oluşmaması için ne tür tedbirleri aldık, üzerimize düşen vazifeleri yaptık mı yapmadık mı? Bu konuda ciddi bir sorgulamaya ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Bir diğeri de her darbe girişimi ya da püskürtülen darbe sonrası gündeme gelen olağanüstü hâl koşullarının ortadan kalkıp kalkmadığı, Türkiye'nin normalleşip normalleşmediği üzerinde durmak lazım.

Bildiğimiz gibi, 15 Temmuz 2016 hain darbesinden sonra olağanüstü hâl ilan edildi, belli dönemlerle uzatıla uzatıla en son 2018'in Temmuz ayında OHAL resmî olarak ortadan kalktı. Ama biz hâlâ neyi konuşuyoruz? OHAL döneminde getirilen kayyum uygulamalarının hâlâ devam etmekte olduğunu konuşuyoruz. Neyi konuşuyoruz? Mahkemelerden, savcılıklardan takipsizlik, beraat kararı almış ve Türkiye Cumhuriyeti adına, Türk milleti adına karar veren mahkemelerin "Bunun herhangi bir terör örgütüyle bağlantısı yoktur." dediği kişilerin hâlâ kamudaki görevlerine dönemedikleri süreçleri yaşıyoruz. Ve yine, sadece bu kişilerin değil, bunların yedi sülalesinin neredeyse terörle irtibat ve iltisak sebebiyle kamudan ömür boyu yasaklı olduğu süreçleri yaşıyoruz. İşini bulan, yolunu bulan, adamını bulan, en yakın kardeşi dahi olsa, 2 numaralı sanığı da olsa darbenin, elbette kamuda kendisine yer bulmaya çalışıyor. Ama maalesef birçok gariban insanın almış olduğu kapı gibi beraat ve takipsizlik kararına rağmen hâlâ kamuya döndürülemediği süreçleri yaşıyoruz. Dolayısıyla aradan geçen dokuz yılı rağmen Türkiye normalleşti mi? Hayır, normalleşmedi. Dokuz yıldır elindeki beraat ve takipsizlik kararına rağmen kamudaki kendi işine dönemeyen, ailevi sorunlar yaşayan bu insanlar eğer sizin vicdanlarınızı sızlattıyorsa vicdanlarımızı tekrar gözden geçirmemiz gerektiğini bir kez daha bu vesileyle ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla yeni darbelerin yaşanmaması için üzerimize düşen vazifeleri yerine getirelim ama aynı zamanda dokuz yıl oldu, bu vicdansızlıkların da ortadan kaldırılması, haklı ile haksızın ayırt edilmesi, suçlu ile suçsuzun ayırt edilmesinin de bir vicdan, bir memleket borcu olduğunu buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Yine, 20 Temmuz 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'nın da yıl dönümüne girdiğimiz haftadayız. Rahmetli Erbakan Hoca o dönemin koalisyon ortakları olarak rahmetli Bülent Ecevit'le beraber Cumhuriyet Halk Partisi ve Millî Selamet Partisi iktidarında, koalisyonunda iki yüz yetmiş gün süren o iktidarın kısa ömrüne rağmen belki de yirmi küsur yıldır iktidarda bulunan iktidarların dahi yapamadığı şahsiyetli bir dış politika hamlesiyle, Türkiye Cumhuriyeti'nin vazifesini yerine getirmek üzere, oradaki soydaşlarımızı bir soykırıma tabi olmaktan kurtarmış ve Kıbrıs Barış Harekâtı'na Amerika'ya, bütün Batılı güçlere rağmen, ambargo tehditlerine rağmen adım atmıştır. Bugün hâlâ Kıbrıs davasından bahsediyorsak ve bugün hâlâ Kıbrıs davasının bizim için ne kadar önemli olduğunu ifade ediyorsak işte, 1974'te o barış hareketini meydana getiren CHP-MSP Hükûmetine ve onun Başbakan ve Başbakan Yardımcısı olan Bülent Ecevit ve rahmetli Necmettin Erbakan'a, her iki değerli devlet adamımızı da rahmetle anarak kendilerine tekrar teşekkür etmek istiyorum.

Yine, Saadet Partimiz -20 Temmuzun bizim için ayrı bir önemi var- 1969 yılında rahmetli Erbakan Hocanın Konya'dan başlattığı millî görüş siyasi mücadelesi bütün operasyonlara rağmen, bütün parçalanma hareketlerine rağmen yine dimdik durduğunu 20 Temmuz 2025 vesilesiyle buradan bir kez daha ilan ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Millî Nizam Partisiyle başlayan, ardından Millî Selamet Partisinin kapatılmasıyla Refah Partisi olarak yoluna devam eden, daha sonra Fazilet Partisi ve Fazilet Partisinin kapatılmasından sonra da Saadet Partisi olarak yoluna devam eden ve bugün 1969'dan bu yana devam eden millî görüş hareketinin hiçbir döneminde gömleğini çıkarmadan hep millî görüşçü olmaktan iftihar eden ve millî görüşün bugünkü temsilcisi olan Saadet Partisinin bu vesileyle 24'üncü yaşını burada hep beraber kutluyoruz.

Güncel gündem maddelerimize geçecek olursak 215 sıra sayılı bir torba Yasa Teklifi'yle beş kanunda değişiklik öngören ve yarım bırakılan bir torba kanun teklifini hep beraber görüşmeye devam ediyoruz. Çevre Kanunu ve Maden Kanunu başta olmak üzere beş kanunda değişiklik öngören bir kanun teklifi. Bunun toplumsal vicdanda çok derin yaralar meydana getirdiği, milletimizin, sivil toplumun, meslek kuruluşlarının ayakta olduğu ve bugün de Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu yasanın çıkmasının çevresel etkileri itibarıyla meydana getireceği zararları anlatmak için Türkiye Büyük Millet Meclisine birçok ziyaretler oluyor. Bugün de bizim grubumuzu ve diğer siyasi parti gruplarından randevu talep eden Türkiye Barolar Birliği üyelerinin bu kanunla ilgili çekincelerini ve görüşlerini aldık. Bu vesileyle buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum ki ben de bir avukat olarak Türkiye Barolar Birliğinin bir üyesiyim, Adalet ve Kalkınma Partisi nöbetçi Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu da bir avukat olarak Türkiye Barolar Birliğinin üyesidir. Adalet ve Kalkınma Partisi içerisinde de çok sayıda avukat milletvekili arkadaşımız var. Hâlâ iktidar partisi grubundan Türkiye Barolar Birliği üyelerine bir randevu verilmemiş olmasını, en azından grupta bulunan avukat meslektaşlarımızın üzerinde hassasiyetle durarak, Türkiye Barolar Birliği gibi savunma organının çok önemli bir kurumu olan ve göz bebeğimiz olan Türkiye Barolar Birliğiyle ilgili bu randevu taleplerinin geciktirilmeksizin yerine getirilmesi gerektiğini ve bunun da demokrasinin bir gereği olduğunu, sivil topluma verilen kıymetin ve değerın bir gereği olduğunu buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum. Barolar Birliğinin görüşlerine katılmayabiliriz, onları eleştirebiliriz ama en azından onların bu konuyla ilgili yapmış olduğu çalışmaları dinlememenin, dikkate almamanın demokratik bir nezakete uymayacağını buradan bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bir diğer konu: Ülkemiz bu aralar yoğun bir şekilde "terörsüz Türkiye" gündemiyle uğraşmak durumunda kalıyor. Biz elbette baştan beri ifade ettiğimiz gibi, terörsüz bir Türkiye'nin olmasından sadece mutluluk duyarız. Geçmişte biz terörsüz bir Türkiye'yi sağlamak için sadece güvenlikçi politikalarla değil, devletin üzerine düşen alternatif politikaları da mutlaka ortaya koyması gerektiğini ifade ettiğimiz zaman seçim meydanlarında utanmadan montaj videolarla bizi terörist olmakla itham edenlerin aslında kendilerini sorgulamaları lazım "Terörsüz bir Türkiye'den yanalar mı, yoksa değiller mi?" diye.

Yine, biz terörsüz bir Türkiye'yi vurgularken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - "Evet, güvenlikçi politikalar önemlidir ama temel hak ve hürriyetler ve başka konularda da devletin mutlaka alternatif enstrümanları devreye sokması lazım gerekir." derken "Siz terörle mücadele etmek istemiyor musunuz? Terörle ancak mücadele edilir." diyenler ve bu kürsülerden biz konuşurken özellikle kayyum ve benzeri uygulamalar konusunda bizi şeytanlaştırmaya, ötekileştirmeye çalışanlar terörsüz Türkiye'ye samimi bir şekilde taraftar olup olmadıklarını sorgulamalıdır. Elbette terörsüz bir Türkiye'den yanayız ama aynı zamanda hukuksuz bir Türkiye'ye de rıza göstermeyeceğimizi bir kez daha vurgulamak istiyoruz. Elbette terörsüz bir Türkiye'den yanayız ama yoksullaştırılmış bir Türkiye'ye de rıza göstermeyeceğimizi ifade ediyoruz. Elbette terörsüz bir Türkiye'den yanayız ama enflasyon ve faizin kalıcı olduğu bir Türkiye gerçeğine de asla taraftar olmadığımızı ifade ediyoruz. Elbette terörsüz bir Türkiye'den yanayız ama demokrasisiz bir Türkiye'ye de asla tahammül etmeyeceğimizi buradan bir kez daha ifade ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Son bir dakikayla toparlayacağım müsaadeniz olursa Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Elbette terörsüz Türkiye'den yana olacağız ama kamu kaynaklarının iktidar partisi tarafından kendi yandaşlarına peşkeş çekilmesine de itiraz etmeye devam edeceğiz. Elbette terörsüz Türkiye'den yana olacağız ama kamu atamalarında iktidar grubu dışında kimseye bir damla su içirmeyen, ehliyetsiz ve liyakatsiz atamalara da sonuna kadar itiraz edeceğiz. Elbette terörsüz bir Türkiye'den yana olacağız ama 86 milyonu kardeş bulup bu yolda 86 milyonla birlikte yol yürümeye ve 86 milyonun da hassasiyetini dile getirmeye devam edeceğiz.

Terörsüz bir Türkiye'den yana olacağız ama asla gafil ama asla tozpembe hayaller içerisinde "Sadece süreci alkışlayın." diyenlerden olmayacağımızı buradan bir kez daha ifade ediyor, bu sürece dair hem önerilerimizi hem katkılarımızı hem de endişelerimizi, başta Türkiye Büyük Millet Meclisi olmak üzere, her platformda dile getireceğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kaya.

Şimdi söz sırası, İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Buğra Kavuncu'ya ait.

Buyurun lütfen.

38.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, 15 Temmuz darbe girişiminin yıl dönümüne, 11 Temmuz Cuma günü PKK'ya mensup 30 kişilik bir terörist grubun silah bırakmasına ve yürütülen sürece, millî kimliğin önemine, bir rap şarkıcısının tutukluymuşken yaşadıklarına ve yargının geldiği noktaya ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün 15 Temmuz hain darbe girişiminin yıl dönümüydü. 15 Temmuzda millet iradesine sahip çıkan ve bu uğurda canını veren bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet ve acılı ailelerine bir kez daha sabır diliyorum. Tabii, tarihimizde çok önemli ve kritik bir gün olarak anılacak 15 Temmuz. Sadece o gün yaşananlar açısından değil, böyle bir sürece nasıl geldik, millet devleti neden sokaktan toplamak zorunda kaldı; bunun tüm yönleriyle, tüm detaylarıyla araştırılması lazım. Nerede bir zafiyet varsa, bu konuda kim ihmalkâr davrandıysa ya da kim birilerine kendi menfaati için belli makamları peşkeş çektiyse bunların net olarak ortaya çıkması lazım. Tabii, çıkacak mı? O konuda da muazzam bir samimiyetsizlik var. Biz defalarca araştırma önergesi verdik FETÖ'nün siyasi ayağının tespit edilmesi amacıyla. Ne oldu sonuç? Hiçbir şey çıkmadı. Araştırma komisyonu kuruldu, araştırma komisyonunun binlerce sayfalık raporundan bahsediliyor. Komisyonunda bulunan milletvekillerinin ifadeleri, Komisyon raporu kamuoyuyla paylaşıldı mı? Paylaşılmadı, reddedildi. Bir şeyler saklanıyor.

Bakın, bir taraftan da gazeteyle abone oldu diye, okullarda okudu diye, şirketlerinde çaycı, temizlikçi olarak çalıştığı için binlerce insan tutuklanıyor ama bu yapının üst yönetim kısmıyla alakalı tek bir kalem oynatılmıyor ve âdeta kollanıyor ve saklanıyor. Tabii, bunun yanında da bu artık bir şantaj aracı hâline dönüşmüş, iktidar tarafından siyasi rakipleriyle mücadele ederken bu sıfat, "FETÖ'cü" sıfatı her anlamda, her alanda geçtiğimiz dokuz yılda kullanıldı. İşte, bu hadiseyi mundar etmek, bu hadiseyi bütün detaylarıyla araştırmamak, bu hadiseyi ciddiyetsiz bir hâle getirmek, samimiyetsiz bir hâle getirmek ve Allah esirgesin, böyle bir hadisenin Türkiye'de tekrar yaşanmasına imkân sağlayacak bir tavidir. Saklamak, gizlemek, konuşturmamak öz güvensizliğin bir göstergesidir, korkunun bir göstergesidir. Araştırın; çıksın herkes, soruşturulsun; iftiralari atarken kolay. Ama yapmıyorsunuz, müsaade etmiyorsunuz ve hoş, şu anda yargının geldiği durumda da böyle bir tahkikatın, böyle bir araştırmanın nasıl bir sonuç vereceğiyle alakalı da tabii ki, elbette ki öngörümüz olmuyor değil.

Bu hafta geçtiğimiz haftayla ilgili de bir değerlendirme yapmak durumundayız çünkü bir süreç yürütülüyor ve bu süreç kapsamında da PKK terör örgütüne mensup 30 kişilik bir grup 11 Temmuz Cuma günü silah bıraktı. Daha doğrusu, silah da bırakmadı, silahlarını bir kazana atıp işte, 30 kişi bu kazanda bu silahları yaktılar. Detayına girmeyeceğim, bunun, o silahların o kazanda yakılmasının kendi tarihî sürecinde birtakım sembolik anlamları da var fakat tabii, sorulması gereken önemli bir soru şu: "Bir KCK yapısı var, buna bağlı olarak PYD var, YPG var, PJAK var; bunlarla alakalı herhangi bir adım atılacak mı?" dediğimizde, birileri inanılmaz şekilde -birileri dediğim sürecin ortakları, paydaşları- üstümüze yükleniyor: "Vay efendim, siz barışa karşı mısınız? Vay efendim, siz Türkiye'de kan dursun istemiyor musunuz?"

Bakın arkadaşlar, geçmişte yaşanmış örnekler var; biz bu süreci açılım sürecinde de yaşadık. O zaman valilere talimatlar verildi, Emniyet müdürlerine talimatlar verildi, denildi ki "Bırakın.", denildi ki "Gözünüzü kapatın.", denildi ki "Görmeyin." Bugün farklı bir versiyonu yaşanıyor. 1 askerimiz şehit oluyor, sebebini soruyoruz, "'Drone' çarptı." deniliyor; bir mağarada 12 askerimiz şehit oluyor, nasıl şehit olduklarıyla alakalı tek bir açıklama yok; Millî Savunma Bakanına soruyoruz, ses yok; e, soru önergesi veriyoruz,

ses yok. Bakın, hiçbir farkı yok. Ne oldu o sürecin sonunda? 793 evladımız şehit oldu. Bugün de 12 askerimiz ile "Bir 'drone' çarptı." denilen diğer askerimizle ilgili bir açıklama istiyoruz, hiçbir şekilde bir açıklama da yapılmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - O dönem yapılan hazırlıkların bu dönem yapılmadığının garantisi var mı? Yer altında tahkimat yapılmadığının bir garantisi var mı? Bakın, bu süreç çok daha tehlikeli bir süreç çünkü sadece terör örgütünün silah bırakmasıyla alakalı değil, başka bir süreç de yönetiliyor burada. O da nedir? Daha tehlikeli olmasını gerektiren sebep de bizler açısından şudur: Millî kimliğe yönelik de bir saldırı söz konusudur burada.

Bakın, herkes şunu iyi anlasın: Türk kimliği bu ülkede başka hiçbir kimliğin karşısı ya da alternatifi değildir; bu tartışılacak bir konu da değildir, neyi ifade ettiği çok açık ve nettir. Millî kimliği korumak millî birliği korumaktır; millî kimliği zedelemek millî birliği de aynı zamanda zedelemek anlamına gelir. Ya, öyle günler yaşıyoruz ki bakın, bir avukatlar grubundan bahsedilirken deniliyor ki "Fransız avukat", Alman avukatlardan bahsedilirken deniliyor ki "Alman avukat", ya, Türk avukatlardan bahsederken "Türk avukat" denilemiyor, "Türkiyeli avukat" deniliyor. Bu nasıl bir aymazlıktır, bu nasıl bir şuarsuzluktur, bu nasıl bir süreçtir? Bu süreç sonunda elde edilmek istenen nedir? Bu, millî kimliği yıpratmak bir tavrıdır; bu, millî kimliği dolayısıyla millî birliğimizi tahrip edecek bir tavrıdır; buna asla müsaade edilemez. Bu milletin adı Türk milletidir; bunu korkmadan, çekinmeden söyleyeceğiz. Şu Mecliste bunları söylemek zorunda kaldığımızı bile inanmıyorum ya. Bu milletin adı Türk milletidir. Yeni bir garabet çıktı, "Milletin adı Türkiye." saçmalığı. Ya, milletin adı Türkiye olur mu? Türkiye, coğrafya adıdır. Nedir sizi bu kadar rahatsız eden Türk lafzında? Bu milletin adı Türk milletidir; nokta. Bununla uğraşmayın; bu, millî birliği tahrip etmektir, Türkiye'yi bölmektir, birliğimizi parçalamaktır. Milletın adı Türkiye'ymiş. Böyle bir saçmalık olabilir mi ya? Nasıl yapılıyor? Kim tarafından yapılıyor? Türkiye'nin her yerinde bu pankartlar asılıyor, üstünde de "Türkiye Yüzyılı" yazıyor. Bu mu sizin Türkiye Yüzyılı'nız? Böyle bir şey olabilir mi?

Şimdi, bir başka konu... Bakın, bu çok tehlikeli bir süreçtir, 2013'teki açılım sürecinden daha tehlikelidir, "Terör örgütünün silahla yapamadığını biz silahsız yaparız." demektir bütün bu yaşadıklarımız. Şimdi, bir rap sanatçısı var -bakın, yargının, hukukun geldiği noktayı anlatmak açısından söylüyorum, bunların hepsi de bir şekilde birbiriyle alakalı hâle geliyor- bu rap sanatçısı belli ki iyi para kazanıyor. Sonra birileri diyor ki: "Sen gel bakalım."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - "Söylediği şarkılarla uyuşturucuya teşvik etti." diye kendisiyle ilgili bir gözaltı kararı çıkıyor. Avukat tutuyor, daha sonra bu avukat... Bakın, bu ülkenin temiz yargıçlarını, temiz hâkimlerini, savcılarını tenzih ederim; elbette ki pırıl pırıl, vatan sevgisiyle dolu, mesleğini hakkıyla yapan hukukçularımız var ama geldiğimiz durum facia. "500 bin dolar ver." diyorlar. Önce hâkime gidiyor, hâkim diyor ki: "Sana şu avukatı tavsiye ederim." O avukata gidiyor ve hâkimin tavsiye ettiği bu avukat da diyor ki: "500 bin dolar ver, senin meselen hallolur." Bakın, daha altı yedi ay önce biz bir kadın hâkimin emanetteki uyuşturucuya parti yaptığına şahit olduk ya. Sonra soruşturma açıldı, bu soruşturma kapsamında birçok hâkim ve savcı yargılanırken soruşturmayı yürüten başsavcının da bir baron olduğu ortaya çıktı. Bu çok tehlikeli bir gidişat, bunu bu örnekte yaşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Selamlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Âdeta çeteler çöreklenmiş durumda, eğer bir ülkede hukuk bu kadar kirlenmişse balık baştan artık kokmuştur; Allah esirgesin, bunun sonu facia olur diyorum.

Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Tekirdağ Kent Konseyi Başkanları ve Yönetim Kurulu üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Tekirdağ Kent Konseyi Başkanları ve Yönetim Kurulu üyeleri Genel Kurulumuzu ziyaret ediyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

Söz sırası Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay'a ait.

Buyurun Sayın Akçay.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 15 Temmuz darbe girişiminin yıl dönümüne, 11 Temmuz Cuma günü tarihî bir dönemin yaşandığına, sürece ve "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün demokrasi tarihimizin en karanlık gecelerinden birinin yıl dönümüydü. Dokuz yıl önce 15 Temmuzda hain ve kanlı bir darbe girişimine sahne oldu ülkemiz. Yüzyıllardır Anadolu'daki varlığımızı hedef alan karanlık eller, bu kez FETÖ terör örgütü eliyle harekete geçti. Yabancı güçlerin ajanı ve maşası olan bu hain yapılanma milletimize ihanet etmekten çekinmedi. Darbeyle FETÖ

terör örgütünün amacı, devleti ele geçirip iç cephemizi çökerterek iç savaş çıkarmak ve Türkiye'yi bölüp parçalamaktır. O gece "din" "cemaat" "hizmet hareketi" kisveleri altında devletimizin ve sosyal hayatımızın damarlarına sızan hainler en kutsal değerlerimize saldırdılar. Kurtuluş Savaşı'nda dahi işgalci düşmanın cesaret edip bombalayamadığı Meclisin Polatlı'dan gelen top sesleri altında görevini sürdürdüğü gibi, demokrasi nöbetimizi bir an olsun bırakmadık, üzerimize yağın bombalara rağmen Genel Kurulu topladık ve millî iradenin sarsılmaz kalesi olduğumuzu tüm dünyaya gösterdik ve aziz Atatürk'ün "Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir." ilkesine sonuna kadar sahip çıktık. Büyük Türk milleti o gece tarihin en destansı direnişlerinden birini yazdı. Havadan ve karadan millete kurşun sıkan hainlere karşı şehadeti göze alarak şanlı bir direniş gösterdi ve maalesef, milletimize havadan, karadan kurşun sıkan hainlere karşı tek sözü olmayan bazılarının bunlarla mücadeleye yoğun, tahkir edici eleştiriler getirdiğini de görüyoruz.

Kurşunlara göğsünü siper etti milletimiz, tanklara meydan okudu, alçakça kullanılan savaş uçaklarına karşı dimdik durdu; nasıl ki bizler Meclisi terk etmediysek milletimiz de meydanları terk etmedi. 250 şehidimiz ve 2.740 uçamız demokrasi tarihimizin altın sayfalarına adlarını kanlarıyla yazdılar; her biri bağımsızlık aşkının, millî iradeye bağlılığın birer anıtı olarak tarihimize nakşedildi. Bu kutsal emaneti ve aziz hatıraları sonsuza dek yaşatmak en büyük sorumluluğumuzdur.

FETÖ'yle mücadelemiz devletimizin tüm kurumlarıyla kararlılıkla devam etmektedir. Bu sinsi yapılanmaya karşı teyakkuzumuz daim olacak, son kriptö FETÖ'cü deşifre edilene kadar mücadelemiz devam edecektir. Şehitlerimizin kanı, gazilerimizin fedakârlığı ve milletimizin feraseti bu kutsal mücadelede pusulamız olmaya devam edecektir.

15 Temmuz asla unutulmamalıdır, gelecek nesiller benzer ihanetlere karşı her daim uyanık ve birlik içinde olmalıdır. Birbirimize sevgi ve saygıyla kenetlendiğimiz sürece hiçbir düşman emellerine ulaşamayacaktır.

Demokrasi ve Millî Birlik Günü vesilesiyle, 15 Temmuzda meydanlarda doğan Cumhur İttifakı'nın ülkemize huzur, refah ve kardeşlik getireceğine inancımızı tekrarlıyor, tüm şehitlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize sağlıklı ömürler diliyorum. Egemenliğin yegâne sahibi aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, 11 Temmuz Cuma günü tarihî bir dönümü ve dönemi yaşadık. PKK, Irak'ın kuzeyinde Cesena Mağarası'nda silahları sembolik olarak yakarak teslim etmeye başlamıştır. Terör örgütünün silah bırakması millî birlik ve beraberliğimizi perçinleyecek yeni bir dönemin müjdecisidir; kırk yedi yıllık terör sayfası ümit ve temenni ediyoruz ki bir daha açılmamak üzere kapanmaktadır. Aziz milletimizin el birliği, gönül birliği ve gönüllü iradesiyle Türkiye'nin sırtındaki bu kırk yıldan fazla süren kambur nihayet ortadan kalkmıştır. Şükürler olsun ki bu kutlu mücadele başarıyla taçlanmaya başlamıştır.

Bugün kazanan bin yıllık kardeşlik hukukumuz ve aziz milletimizin sarsılmaz birliğidir. Bugün kazanan doğudan batıya, güneyden kuzeye tek yürek olan büyük Türk milleti ve kudretli Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bu başarı sadece 86 milyon olarak bizim değil gönül coğrafyamızdaki tüm dost ve kardeşlerimizin de başarısıdır.

Bu süreç partiler üstü bir anlayışla, millî birlik ve beraberlik ruhuyla sahiplenilmelidir zira kazanan, siyasi hesaplar değil kardeşliğimizdir; kazanan, siyasi hesaplar değil, ideolojik takıntılar değil ortak geleceğimiz olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Milliyetçi Hareket Partisi olarak "terörsüz Türkiye" hedefine bağlılığımızı, birlik ve beraberliğe olan inancımızı her zaman koruduk ve korumaya da devam edeceğiz.

"Terörsüz Türkiye" refah, güven ve huzur dolu bir geleceğin kulvarı, millî birlik ve dayanışmanın mutlak ve mütemadi kuvvesidir. Hedefimiz, hukukun üstünlüğünü esas alan, eşit hak ve yükümlülüklerin egemen olduğu, kapsayıcı ve kucaklayıcı, demokrasisini, kardeşliğini, dayanışmasını güçlendirmiş, refahını ve huzurunu temin etmiş bir Türkiye'dir.

Bilinmelidir ki terörün son bulması Türkiye'nin şahlanışının ilk adımıdır. Bu tarihî dönüm noktasında siyasi görüş farkı gözetmeksizin millî birlik ve dirliğimizi yücelten bir şuurla hareket etmek, dilimizi ve üslubumuzu buna göre inşa etmek her birimizin vazifesidir. Bu zaferin kalıcı olması için var gücümüzle çalışacağız, yavrularımızın gözlerinde endişe değil umut, yüreklerinde korku değil güven olsun diye, el ele, gönül gönüle vereceğiz. Bin yıllık kardeşlik hukukumuzu perçinleyecek, demokrasimizi güçlendirecek, sivil siyaseti tahkim edecek adımları milletimizin ortak vicdanı ve kadim değerleri ışığında kararlılıkla atacağız. Bu kutlu yürüyüşte devletimizin kudretini, milletimizin birliğini ve vatanımızın bölünmez bütünlüğünü esas alacağız. Artık Türkiye, terörle anılan değil, güçlü ekonomisi, gelişmiş demokrasisi ve huzur dolu yarınlarıyla anılan bir ülke olacaktır. Bu kutlu yolda geçmişin önyargılarını, lüzumsuz münakaşaları bir kenara bırakarak ortak akıl ve kardeşlik hukuku içinde ilerlemeliyiz. Yıllardır yaşadığımız netameli ve acılı yılları aşarken geçmişten ders alarak geleceğe bakacağız. Acılarımızı yarıştırmayacağız, temiz dil, temiz siyasetle, samimiyetle, geleceğimizi inşa edeceğiz. Çürük ağızla konuşanların polemik, demagoji ve çarpıtmalarına asla itibar etmeyeceğiz. Referansımızı ve ilhamımızı millî tarihimizden ve müktesebatımızdan alıyoruz. Artık Türkiye'miz, şehit haberleriyle yüreği dağlanan değil, başarılarıyla gurur duyan bir ülke olarak yoluna devam edecektir.

Hedefe ulaşmamızda emeği geçen kahramanlarımıza, aziz şehitlerimize, fedakâr gazilerimize ve bu kutlu mücadelede tek yürek olan necip milletimize şükranlarımızı sunuyorum. Yüce Allah'ın izniyle bu zafer daha müreffeh, daha kudretli ve daha huzurlu bir Türkiye'nin müjdecisi olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Silahları yakan ateşin bir Nevruz ateşi olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akçay.

Söz sırası, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Sezai Temelli'ye aittir.

Buyurun lütfen.

40.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, ülkede barışa ve toplumsal barışa, 15 Temmuz kalkışmasına, 1 Ekimde başlayan sürecin 11 Temmuz kadar gelmesine, toplumun beklentisine ve hâlâ nefret söyleminden beslenenler olduğuna, Suriye rejimine, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir ülkede barış ve toplumsal barış iki farklı dinamik olmakla beraber birlikte hareket etme zorunluluğuna sahiptir. Bugün barış adına bir çatışmasızlık iklimi yaratılma çabası vardır, bu çaba çok kıymetlidir, bu konuda önemli müzakereler sürdürülmektedir.

Diğer taraftan, toplumsal barışı da gözeten, özgürlük ve adalet denklemini doğru kuran, bunun için mücadele eden dinamiklere de özenli yaklaşmalıyız. Bu konuda bir adaletsizlik mekanizmasıyla karşı karşıyayız, özgürlükleri kısıtlayan bir zihniyetle karşı karşıyayız. Bu zihniyeti bertaraf etmediğimiz sürece bu ülke ne toplumsal barışına ne de kalıcı bir barışına kavuşabilir. Bakın, birkaç saat önce Sayın Ekrem İmamoğlu'na bir yıl sekiz ay ceza verildi; Akın Gürlek kendisine hakaret ve tehditten dolayı bu davayı açmıştı ve bu ceza verildi.

Şimdi, biz Akın Gürlek'i nereden tanıyoruz? Akın Gürlek'i Selahattin Demirtaş'a dair uygulamalarından tanıyoruz. Akın Gürlek'i nereden tanıyoruz? Rahmetli Sırrı Süreyya Önder'e -bu vesileyle kendisini bir kez daha saygıyla anıyorum- ona dair uygulamalarından tanıyoruz. Nereden tanıyoruz? Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Selçuk Kozağaçalı'ya dair yaptığı uygulamalardan. Yani sürekli adaletsizlik mekanizmasının, mekaniğinin ortasında duran bir şahsiyet. Buradan 15 Temmuz geçeceğim; 15 Temmuz darbe kalkışmasına karşı çıkarken, hatırlayın, o dönemde de bir Zekeriya Öz vardı, onu da böyle hatırladık, anardık. Bu ikisi arasındaki ilişkiyi asla koparmayalım. Darbe mekaniğinin bütün kalıntılarından, bütün zihniyetinden kurtulamadığımız sürece bir adalet ve özgürlük ülkesinden bahsetmek mümkün değil. Barış ve toplumsal barış işte bunlara muhtaç. Bu nedenle bu zihniyetlerden, bu kalıntılardan kurtulmak zorundayız. Bunlardan kurtulamadığımız sürece biz 15 Temmuz'un her seneidevriyesinde kalkıp 15 Temmuz kalkışmasını yapanları lanetlemekle yol alamıyoruz. Kınıyoruz, lanetliyoruz ama bir bakıyoruz, darbe mekaniği çalışmaya devam ediyor.

Neden Selahattin Demirtaş hâlâ tutsak? Neden hâlâ özgürlüğüne kavuşamıyor? Neden Figen Yüksekdağ hâlâ tutsak? Biliyor musunuz ki o Kobani kumpas davasının o dosyasını hazırlayanlar tam da 15 Temmuz darbesini örgütleyenlerdi. Yani eğer bu kalıntılardan bu ülkeyi arındıramadığımız sürece aslında bu mekanik çalışıyor.

Evet, barıştan bahsediyoruz. Gerçekten 11 Temmuz günü tarihî bir ana tanıklık ettik; oradaydım, canlı gözlerimle gördüm. Hiç öyle küçümsenecek bir şey değildir; kırk yedi yıldan bahsediliyor, elli yıldan bahsediliyor. Bu çatışmayı sonlandırabilmiş başka hiçbir yöntem bugüne kadar ortaya konmadı. Dolayısıyla geçmişin terör retorikine sığınarak, o retorik tekrar ederek, nefret söylemiyle, ayrımcılıkla konuşarak bir yöntem üretmediniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yo, terör bitmişti!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bugün 1 Ekimde başlayan süreç 11 Temmuz'a kadar geldi, bir yöntem üretildi, barışa giden bir yol açıldı; bunu anlamak lazım, bunun kıymetini vermek lazım. Sadece geçmişin söylemlerine sıkışan, çatışan, nefret söylemiyle beslenen bir yerden değil -1 Ekimde uzanan el kıymetli bir eldi, karşılığını buldu ve o yolu yürümede bir kararlılık var- gelin, hep beraber bu müzakerede buluşalım. Şimdi, bakın, Mecliste komisyon kurulacak, gelin, pozitif bir yaklaşımla bu komisyona destek verelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; toplumun beklentisi bu yöndedir, toplumun beklentisi barıştan yanadır, bugün yüzde 70'i aşan bir destek vardır toplumda.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Referandum yapaım o zaman.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Kararsızlar, evet, hâlâ yüzde 20'lerin üzerindedir ama toplumun bütün beklentisi bu yöndeyken siz burada hâlâ savaş çığırtkanlığı yapamazsınız. Anneleri dinleyin, toplumda mağdur olmuş kesimleri dinleyin, bu toplumda bedel ödemiş kesimleri dinleyin, kulak verin, barışa kulak verin. Çatışmayı sonlandırmanın bir yolu mu çıktı; gelin, el birliğiyle bunu sağlayalım. Oysa hâlâ toplumda bu nefret söyleminden beslenen, ayrımcılıktan beslenen, müzik dinlemeyi bahane edip insanlara yolun ortasında işkence eden, insanları döven, çocuğun erken doğmasına neden olan bir saldırı, terör, şiddet eylemi var. Kim eliyle yapılıyor? Kamu görevlileri eliyle. O kamu görevlilerine soruşturma açılıyor mu, o kamu görevlileri görevden uzaklaştırılıyor mı? Hayır. O zaman biz bu barışı nasıl var edeceğiz? Bu toplumsal barışı, bu barışmayı nasıl vadedeceğiz?

Evet, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kürtler ve Türklerin kardeşliği, bin yıllık kardeşlikten bahsediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu kardeşlik çok kıymetli bir kardeşlik. Bütün halkların bir arada yaşamasını sağlayacak bir güçten, bir duygusalıktan bahsediyoruz. Bu duygusal buluşma bin yılı aşkın süredir devam ederken şimdi bu nefret niye, bu öfke niye? Tam da bunu yakalamışız, bunun üzerinden yürümek varken biz hâlâ ayrışmacı bir akılla, hâlâ eşitsizlikleri üreten, nefreti üreten bir yerden yaklaşamayız.

Evet, kardeşlik; yurttan kardeşlik, bölgede kardeşlik! Suriye'deki Kürtler de kardeşimizdir, Irak'taki Kürtler de kardeşimizdir, dolayısıyla her yerde kardeşlik. Öyle değil miydi bu ülkenin mottosu, "Yurttan sulh, cihanda sulh!" değil miydi? Barışın yolu eğer bu kardeşlikten geçiyorsa o zaman "Yurttan barış ve bölgede barış!" demeyi cesaretle dile getirmeliyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Suriye'de gidişat kötüdür. Nasıl İsrail, Filistinlileri bombalıyorsa bugün bakıyoruz, Suriye rejimi de Dürzileri bombalıyor; bunu kabul etmiyoruz. Bu rejimler halk düşmanı rejimlerdir. Halklara karşı savaş açmış rejimlerin yanında değil, demokrasiyi savunanların yanında olmalıyız. Suriye'de demokratik çözümün önünü açacak şekilde siyasetimizi ve dış politikamızı belirlemeliyiz; yoksa Suriye'den çok daha kötü koşullara sürüklenecektir.

Niye Esad rejimine karşı çıktık? Hep beraber karşı çıktık çünkü tekçiydi, zorbaydı, halkların özgürlüğünü, halkların kimliklerini, inançlarını kabul etmeyen bir zihniyetti. Şimdi onun yerine bir başkasını ikame ederek bunun sürdürülmesini kabul edebilir miyiz? Hayır. Suriye kendi kimyasına uygun rejimini mutlaka üretmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kadar barıştan konuştuk, toplumsal barıştan konuştuk, o zaman doğayla olan barışımızdan da konuşmalıyız. İktidar milletvekilleri hafta sonu kamptaydı, çok güzel bir kamp geçirdiklerini söylediler. Kampı doğanın içinde yaptılar, ağaçların içinde yaptılar; bol bol oksijen de solumuşsunuzdur, eminim ama size oksijen Akbelen'e kömür

tozu; size oksijen Gabar'a zehirli oksijen; size oksijen Diyardin'in suyunun siyanürle kirlenmesi; olmaz öyle şey! Bu ülkenin doğa katliamlarına hep birlikte karşı çıkmalıyız. Bu ülke hepimizinse, doğasıyla hepimizin olmalı. Dolayısıyla, sadece güvenlikçi söylemlere sıkışıp ülke hamaseti yapmak yerine doğaya sahip çıkarak bir ülkeye sahip çıkabilirsiniz ancak, o yüzden zeytinimize, ağacımıza sahip çıkıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZÂİ TEMELLİ (Muş) - Meclise getirmiş olduğunuz bu yasanın hemen geri çekilmesini istiyoruz çünkü evet, sayısız çoğunluğunuzla bu Meclisten bunu geçirmenin öyle ya da böyle bir sonucunu elde edebilirsiniz ama biz zeytinimize, ağacımıza, su kaynaklarımıza sahip çıkacağız, hem burada direneceğiz hem sokakta direneceğiz; bu yasanın, geçse bile hayata geçmesine mutlaka engel olacağız.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Temelli.

Söz sırası, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Murat Emir'e aittir.

Buyurun lütfen.

41.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 15 Temmuz darbe girişiminin 9'uncu yılına, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e, 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün, 15 Temmuz 2016 darbe girişiminin 9'uncu yılında şehitlerimizi bir kez daha andık. Bu yüce çatı altında darbeye karşı koyan, şehit ve gazi olan vatandaşlarımızdan şehitlerimizi rahmetle anıyorum, gazilerimizi de şükranla yâd ediyorum. Ancak bir kez daha buradan da ifade etmeliyiz ki bu darbe girişimiyle Türkiye Cumhuriyeti ve Türkiye Büyük Millet Meclisi olması gerektiği gibi yüzleşmemiştir, olması gerektiği gibi araştırılmamıştır, olması gerektiği gibi dersler çıkarılmamıştır. Dolayısıyla da biz böyle darbelerle, böylesine demokrasi dışı tutumlarla olması gerektiği gibi hesaplaşamazsak bundan sonra da yine aynı tehlikelerle karşı karşıya kalacağımızı bilmek zorundayız.

Yine, değerli arkadaşlar, 15 Temmuz darbe girişiminin altındaki en önemli etken, o zaman on üç yıllık iktidar olan AKP iktidarının FETÖ'yle aynı menzile birlikte yürümüş olması, devletin tüm kadrolarını neredeyse FETÖ'ye tahsis etmesi ve FETÖ'yle âdeta kol kola girerek laik, demokratik cumhuriyeti ve Kemalist orduyu tasfiye etmiş olmasıdır. Bu öz eleştiri yapmadan, bu sorumluluğu almadan "Milletimiz bizi affetsin." diyerek kurtulmak mümkün değildir ve gerçekten yüzleşmek de mümkün değildir.

Darbe hazırlanırken görmezden gelinmiştir, darbeci generallerin önü açılmıştır, darbeci generallerin önü açılın diye Atatürkçü subaylar tasfiye edilmiştir, yargı tamamen FETÖ'ye teslim edilmiştir, önlenilecek bir darbe önlenmemiştir -MİT'in raporları olduğu hepimizin malumudur- ve sonunda da darbe koşullarından tepe tepe yararlanılmıştır, "Allah verdikçe veriyor." denilmiştir ve bunun üzerinden olağanüstü hâl koşullarında Türkiye Cumhuriyeti devleti bir tek adam rejimine dönüştürülmüştür ve tek adam rejimi oluşturulurken de bununla da yetinilmemiş, olağanüstü hâl kaldırılırken olağanüstü hâlin aynen devam edeceği yasal düzenlemeler de yapılmıştır ve geline nokta anayasasızlaştırılmış, hukukun her gün ayaklar altına alındığı, devlet mekanizmalarının çürütüldüğü bir tek adam rejimiyle karşı karşıyayız ve bunun bir sonucu olarak da 19 Mart darbe girişimine maruz kaldı Türkiye Cumhuriyeti ve hâlâ Türkiye Cumhuriyeti'nde maalesef devletimizle, milletimizle, millî irademizle bir darbeye maruz kalmış durumdayız. 15 Temmuz için sahte gözyaşları dökenlerin bugün milyonların oyunu almış belediye başkanlarının sahte iddianamelerle, iftiracı ifadeleriyle cezaevinde tutulmalarının da bir darbe olduğu gerçeğiyle bir an evvel yüzleşmeleri gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; darbeden sonra bir komisyon kuruldu. Ben de o sırada Meclise koşarak gelip, bu Meclisi açıp bu Meclisten tüm Türkiye'ye ve özellikle de darbeye karşı çıkan güvenlik güçlerimize ve halkımıza cesaret veren milletvekillerinden biriydim Cumhuriyet Halk Partisinin diğer milletvekilleri gibi ve zamanın Grup Başkan Vekili, şimdiki Genel Başkanımız Özgür Özel gibi. Ve biz...

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Ve Levent Gök; Levent Gök de vardı.

MURAT EMİR (Ankara) - Elbet, Levent Gök. Çoxtuk biz burada, sizler de vardınız, hep birlikteydik.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - 16 CHP milletvekili, 10 MHP milletvekili, 80 AK PARTİ milletvekiliydik; Levent Gök'tür organizasyonu yapan.

MURAT EMİR (Ankara) - Evet, hep birlikteydik. O gün sığınaktaki konuşmalarımızı çok iyi anımsıyorum, AKP'li bakanlarla konuşmamızı çok iyi anımsıyorum, "Artık Türkiye'de yan yana gelme zamanı; el ele verme zamanı; demokrasimizi, hukuk devletimizi güçlendirme zamanı." dendiğini çok iyi hatırlıyorum, tüm Türkiye'nin Atatürk posterleriyle donatıldığını çok iyi anımsıyorum.

Bir komisyon kurduk ama o komisyona başta Hulusi Akar ve Hakan Fidan gelmediler bile. Biraz önce Sayın Hulusi Akar buradaydı, keşke ayrılmasaydı da bizim bu 15 Temmuz tartışmamıza katkı verseydi. Umarım tekrar gelir kendisi. Ve o komisyon raporu iğdiş edildi, yayınlanamadı bile. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, şehitlerimizi anacağız ama ders çıkaracağız, ama devletin şu anda da kimi kurumlarının cemaatlara peşkeş çekilmesine karşı çıkacağız; başka türlü, yeni darbeleri hazırlarız, yeni darbelerin ortağı olursunuz.

Bir LGS şaibesi var ve bir kibir abidesi Bakan var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Aslında Yusuf Tekin çok daha ağır sözleri hak ediyor ama ben sadece ona "kibir abidesi" diyerek yetineceğim. Ama bilinmelidir ki bir Millî Eğitim Bakanı; bırakın, bir siyasetçi; bırakın, bir insan, kişilerin özel durumlarını, gelişimsel eksikliklerini bir hakaret vesilesi gibi kullanamaz; siz de buna razı olmazsınız, bunu siz de söz alın ve siz de eleştirin, kabul etmeyin bunu. Hem de bunu Millî Eğitim Bakanı yapıyor hem de özel yavrularımızın olduğu özel eğitim kurumlarının bir etkinliğinde yapıyor. Şu şuursuzluğa bakar mısınız! Millî Eğitim Bakanlığını tarikatlara, cemaatlara peşkeş çekmekle yetinmemiş, şimdi de LGS üzerinden

kimi okulların kimi öğrencilerini iyi okullara yollamanın derdine düşmüş. Kendisine "geri zekâlı" demeyeceğiz ama şunu deme hakkımız var: Biz, Yusuf Tekin'e sorar gibi soralım. Öyle kaçamak cevaplarla kurtulamaz. (CHP sıralarından alkışlar) Yusuf Tekin'e sorar gibi soruyoruz: Bu 700 küsur öğrenci hangi illerin ve hangi imam-hatip okullarının öğrencileridir? Çıkacaksın, söyleyeceksin burada. Bu söylenmeden olmaz.

İkinci soru... Sınav daha devam ediyorken kimi velilerin -değişik illerden- bu soruların PDF'lerini yayınladığını biliyoruz, bu sabit, kendisi de kabul ediyor. Bakın, o anda çekilmiş resimler falan değil, PDF'ler. E, şimdi bunlar varken sen nasıl oluyorsun da "Bu sınavda güvenlik riski olmadı." diyebiliyorsun, nasıl diyebiliyorsun? Nereden öğrendin? Yoksa sen bu hırsızların suç ortağı mısın Yusuf Tekin? Bunların cevabını vereceksin.

Yönetmelik diyor ki: "Ancak bir gün sonra yayınlanabilir." Niye? Çünkü sorular çalınmış olabilir. Soruların PDF'i sınav sırasında yayınlanmış, bir Bakan "Merak etmeyin, güvenlik riski yok." diyorsa eğer, suç ortağıdır; bunun başka bir açıklaması olamaz; suçunu bastırmak için de cevap vereceği sorulara CHP'ye saldırarak aklınca kaçabileceğini sanıyor ama bilsin ki ben ona FETÖ'den yargılanan -yani sizin ortağınız vardı ya FETÖ- o eski YÖK Başkanı hatırlatırım.

Biz buradan söylediğimizde, "YÖK soru satıyor, YÖK FETÖ'cülere soru veriyor, bunlar üniversitelere böyle giriyorlar, buna müdahale edin." dediğimizde işte bu grup karşı çıkıyordu, sonunda nasıl da "Kandırılmışız." dediler, nasıl da YÖK Başkanı yargıladılar, koydular hapse, Yusuf Tekin'in de sonu bu olacak. Yusuf Tekin'in de sonu yargılanmaktır, cezaavidir; bunun altında kalır, bunların cevabını vermek zorundadır, daha fazla kaçamaz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, daha geniş konuşacağız ama sıra gelmeyebilir diye buradan söyleyeyim: Yüce Meclis, Gazi Meclis, maalesef, 2-3 şirketin kâr hırsına kurban edilmektedir. Tekrar ediyorum, daha dikkatli konuşmaya çalışıyorum; yüce Meclis, 600 milletvekiliyle gelmiş, "3 tane şirket nasıl daha çok kömür çıkarır?" derdine düşmüş, zeytinleri katletmenin derdine düşmüş. (CHP sıralarından alkışlar) Sizin bu zeytinlerle sorunuz nedir? Anadolu topraklarında üç bin yıldır zeytin var, izin verirsiniz üç bin yıl daha olacak. Siz geldiğinizde zeytinler vardı, bundan sonra da olacak izin verirsiniz eğer ama biz, size, bu hainliğe izin vermeyeceğiz. Yasalar soyut yapılar değil mi, niye veriyorsunuz koordinatlarını? "Şu şirket, burada kömür çıkarsın, üstündeki zeytinleri katledin." Utanmalısınız!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Bundan daha utanç verici bir şey olur mu? Millet adına yetki aldınız, millet adına yasa yapacaktınız ama geldiniz, 3 şirketin maden çıkaracağı... Hem de diyorsunuz ki: "Koordinatları veriyoruz, merak etmeyin." İyi bir şeyse Türkiye'de yapın, kötü bir şeyse niye sadece Muğla'da yapıyorsunuz, belli koordinatlarda yapıyorsunuz? Kime ne söz verdiniz, kimden hangi rüşvetleri aldınız da şimdi yüce Meclis dediğiniz Meclisi gece gündüz çalıştırıp zeytin katliam yasasını geçirmeye çalışıyorsunuz? Buna nasıl elleriniz kalkacak, nasıl izin vereceksiniz, bölgelerinize nasıl gideceksiniz, çocuklarınızın, torunlarınızın yüzüne nasıl bakacaksınız? Bunun hesabını verin, buna göre çalışın bugün Mecliste.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Emir.

Söz sırası, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu'na aittir.

Buyurun lütfen.

42.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Kızılcahamam'da gerçekleştirdikleri 32'nci İstişare ve Değerlendirme Toplantısı'na, 15 Temmuz uluslararası darbe ve işgal girişiminin 9'uncu seneidevriyesine, "terörsüz Türkiye"ye ve Türkiye Yüzyılı'nın inşasına, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

AK PARTİ olarak gelenekselleşmiş istişare ve değerlendirme toplantılarımızın 32'ncisini geçtiğimiz hafta sonu 11-12-13 Temmuzda Kızılcahamam'da gerçekleştirdik ve burada gerçekten interaktif oturumlarla, bütün katılımcıların o konudaki büyük katkılarıyla stratejik plan çalıştayımızı gerçekleştirdik. Bu manada, dış politikadan güvenliğe, ekonomiden savunmaya birçok alanda fikir teatisinde bulunduk, ülkemizin meselelerini, milletimizin sorunlarını masaya yatırdık, hâlihazırda devam eden çalışmalarımızın yanı sıra önümüzdeki döneme ait projelerimizi de değerlendirdik. Samimi, kuşatıcı ve derinlikli değerlendirmeler sonucunda çalıştayımızı ve kampımızı nihayete erdirdik. Bu vesileyle AK PARTİ Kızılcahamam kampımızın milletimize, ülkemize nice hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Dün, 15 Temmuz uluslararası hain darbe ve işgal girişiminin 9'uncu seneidevriyesiydi. Tabii, 15 Temmuz, bir taraftan hain bir darbe girişimi, diğer taraftan da tarihin gördüğü en şanlı direnişi hatırlatıyor. Biz, direnişin temsilcileri olarak hep beraber buradayız.

Bu çerçevede, 15 Temmuz gecesi cesur ve vakur bir tavırla hainlere karşı duran, gövdesini siper edip o hayâsız akını durduran, başını verip ama işgalcilere baş eğmeyen tüm şehitlerimizi rahmetle ve minnetle yâd ediyorum.

Yine, o gece canlarını ortaya koyarak vatanına, devletine, dinine, ezanına, bayrağına sahip çıkan tüm gazilerimize yürekten teşekkürlerimi sunuyorum.

Darbe girişiminin ilk anlarından itibaren sokakları, caddeleri, meydanları dolduran, havalimanlarına akın edip geleceğine ve iradesine sahip çıkan, zilleti esaret, şehadeti en büyük nimet bilen tüm vatandaşlarımızı aynı şekilde buradan selamlıyorum, teşekkürlerimi ifade ediyorum.

O gece eli yüreğinde Türkiye için dua eden, nerede olursa olsun tepkisini güçlü bir şekilde ortaya koyan yurt dışındaki 7 milyon vatandaşımıza, gönül coğrafyamızın dört bir tarafında bize destek olan, Türkiye ve Türk milleti için kaygılanan dost ve kardeşlerimize de minnettarlığımı iletiyorum.

Bu gerçeği herkes bilmeli ki o gün hepimiz bizzat öncelikle tecrübe ettik; İstanbul'da okunan ezanlar, Bursa'da yükselen selalar Üsküp'te, Bakü'de, Kahire'de, Taşkent'te yankılandı. Pakistan'dan Endonezya'ya, Azerbaycan'dan Özbekistan'a, Bosna'dan Somali'ye binlerce kilometre ötede eller Türkiye için, bizler için, bu aziz ve asil milletin selameti, kurtuluşu için semaya kalktı, dualar bu millet için edildi, Kur'anlar bizim için okundu. Dost ve kardeşlerimiz dualarıyla direnişlerimize, gözyaşlarıyla zaferlerimize ortak oldular.

Ufku ve vicdanı dünyanın dört bir yanına uzanan bu mübarek toprakların ışığı yeryüzünün farklı köşelerini de aydınlattı. O gece millet olmanın şuuruna bir kez daha erdik. O gece ümmet olmanın ne manaya geldiğini bir kez daha gördük. O gece cihanşümul kardeşliğimizin sırrına bir kez daha vâkıf olduk. Türkiye'nin Türkiye'den büyük olduğu gerçeğini 15 Temmuz gecesi bir kez daha hem de çok güçlü bir şekilde hep birlikte tekrar teyit ettik.

Şurası bir gerçek ki asırlardır şehit kanlarıyla sulanan bu topraklar, tarihe yön veren destanların yazıldığı topraklardır. Engin birikimiyle, müstesna seciyesiyle, taşıdığı güçlü imanla bu aziz ve asil millet, tam bin yıldır mazlumlara umut, düşmanlara korku veren bir millettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İşte o millet Çanakkale ve Millî Mücadele'den sonra 15 Temmuz gecesi canıyla, kanıyla, bütün varlığıyla kıyamete kadar iftiharla anılacak şanlı bir destan yazmıştır. Bu destan, çıplak ellerin tanklara, uçaklara, bombalara karşı zaferidir. Bu destan, kökü bu topraklarda olan cesur insanların ruhuyla birlikte vatanını da satan mankurlara galip gelişidir. Bu destan, milletçe bir ve beraber olduğumuzda ne denli iri, diri, güçlü ve yenilmez olduğumuzun en son örneğidir.

FETÖ'cülerin ülkemizi sürüklemek istediği kirli bataklık, o gece sabaha kadar verilen kararlı mücadeleyle ebediyen kurutulmuştur. Milletimiz göğsünü kurşunlara siper ederek sadece hain darbeyi boşa çıkarmakla kalmamış, aynı zamanda bir işgal girişimini de başarıyla püskürtmüştür.

Şundan kimsenin şüphesi olmasın: 15 Temmuz gecesi yaşananlar milletimizin hafızasında silinmemek üzere yerlerini almıştır. Darbeye alkış tutanlar, 15 Temmuzda yazılan şanlı destana gölge düşürmeye çalışanlar, milletimizin zaferine çamur atanlar ve gidişata göre pozisyon alanlar emin olun daima utançla anılacaklardır. O gece burada, bu yüce çatı altında millî iradeye sahip çıkanların isimleri de aynı şekilde milletimizin kalbine altın harflerle nakşedilmiştir. Siyasi parti ayırmaksızın, o gece milletin istiklal ve istikbal mücadelesine destek olan tüm milletvekillerimize gönülden teşekkür ediyorum.

Şunu da çok açık ve net bir şekilde ifade etmek isterim: Şehitlerimizin fedakârlıkları asla ve kata boşa gitmedi ve gitmeyecek; gazilerimizin mücadeleleri asla boşa gitmedi ve gitmeyecek. Adım adım inşa ettiğimiz "terörsüz Türkiye" inşallah bizzat onların eseri olacaktır. Ülkemiz yarım asırlık terör boyunduruğundan kurtuldukça her alanda şahlanışa geçecek; ekonomide, savunmada, kalkınmada, güvenlikte iç ve dış politikada yepyeni bir dönem başlayacaktır. "Terörsüz Türkiye" terörsüz bölgeye giden sürecin kilidini açacaktır. Türkiye Yüzyılı'nın inşası daha da hızlanacak, çok kutuplu dünyada Türkiye'miz yeni bir kutup başı olarak inşallah hak ettiği yeri mutlaka alacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bundan asla ve kata şüphe duymuyoruz çünkü biz milletimize güveniyoruz, ezeli ve ebedî kardeşliğimize güveniyoruz, demokrasimizin sorun çözme kapasitesine sonuna kadar güveniyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin tıpkı Millî Mücadele'de olduğu gibi, 15 Temmuz gecesi olduğu gibi tüm farklılıkları bir yana bırakıp dayanışma içinde ülkemizin terörden kurtulma mücadelesine de güçlü destek vereceğine yürekten inanıyorum.

Bu düşüncelerle 15 Temmuz şehitlerimizle birlikte cümle şühedanın aziz ruhları şad olsun diyor, gazilerimize hayırlı uzun ömürler diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, şu hususun da hatırlatılmasında fayda var: Sayın YENİ YOL Partisi temsilcisi olarak çok Değerli Bülent Kaya Bey, Türkiye Barolar Birliğine randevu verilmesiyle ilgili bir hatırlatmada bulundu kendince. Ancak bize gelen, Grup Başkanlığımıza gelen böyle bir randevu talebi bulunmadığını, aksi takdirde Grup Başkanımız veya Grup Başkan Vekillerimizden bir randevu talebi söz konusu olduğunda bunun da karşılanacağını belirtmek isterim çünkü biz bu konuda sivil toplum kuruluşlarıyla her zaman diyalog içerisinde ve onların taleplerini de dinlemek suretiyle karşılıklı mütalaa ve müzakerelerle demokratik ortamların oluşmasına azami derecede hassasiyet gösteren bir partiyiz. Herkes bu konuda görüşlerini serdetme, bunları ortaya koyma noktasında net bir şekilde bizimle muhatap olmaya açıktır; biz de muhatap olmaya açığız, bunu da ifade etmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Son olarak şunu da ifade etmek isterim: Sayın Murat Emir Bey, grubumuza dönük olarak, gündeme gelen ve bugün görüşmeyi ülkemizin çıkarları açısından, elektriğin üretimi ve enerjinin çeşitliliği bakımından gerçekten Türkiye'nin millî ve yerli kaynaklarının mutlaka kullanılması gerekliliği, zorunluluğuna binaen Türkiye'nin menfaatini,

milletimizin menfaatini gözeterek teklif ettiğimiz Enerji Kanunu içerisinde bulunan maddelere ilişkin "Rüşvet mi aldınız?" gibi bir soru yönelterek aslında bizi herhâlde CHP'li belediyelerle karıştırdı.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Termik santralleri kapatmadınız. Karbon sınırından çıkacaktınız, ne oldu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bunu kendilerine iade ettiğimi, kendi sözlerini kendilerine iade ettiğimi ifade ediyorum.

Teşekkürlerimi sunuyorum.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Termik santrallerinden çıkmayı taahhüt etmiştiniz, ne oldu? CHP'lilerle uğraştığınız kadar bu ülkenin geleceğiyle uğraşsaydınız keşke!

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun lütfen.

43.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - CHP kendini savunur da her sıkıştığınızda CHP'ye saldırarak konuyu çarpıtamazsınız.

Konumuz şu: Bir özelleştirme yapılıyor, 2 tane şirket konsorsiyum alıyor Muğla'nın söz konusu yerinde; üzerinde zeytinler var, içinde de altında da kömür var. Oradan o kadar kömüre izin verileceği düşüncesiyle ihale yapılıyor. İhaleye girenler ancak o kadar üretim yapılabileceğini bilerek oraya fiyat veriyorlar ama bu şirketler, şimdi alacaklarını almışlar, zeytinlerin altındaki kömüre de göz dikmişler, size de ikide bir koltuğunuzun altına veriyorlar o yasa teklifini "Gidin, bunu geçirin." diyorlar. Siz soruyorsunuzdur onlara, değil mi? Bakın, bu kadar açık bilgi. Şimdi ben yorumumu yapıyorum: Soruyorsunuzdur "Arkadaş, niye yapacağız biz bunu?" diye. Niye yapıyorsunuz bunu? Kendinize sorun. Şirket almış ihalesini, kömürünü çıkartmış, kârını elde etmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - "Efendim, oradan elektrik çıkacak, hepimizin elektriği." Şirket bize elektrik satıyor zaten. Ne yapıyorsunuz siz? Üstelik elektrik üretmek için illa o zeytinleri katletmek mi lazım? Dolayısıyla burada bir kamu zararı var. Üstelik bu kamu zararı sadece milyar dolarlık bir zarar değil telafi edemeyeceğiniz doğa katliamı; bunu anlatmaya çalışıyoruz. Eğer burada kirli bir ilişki yoksa niye bu pisliğin içerisine elinizi sokuyorsunuz? Sokmayın elinizi. İhale yapılmış, şartlar belli, üstünün zeytin olduğu belli, kesilemeyeceği belli, Zeytin Yasası belli. Son yirmi iki yılda 10 kere Zeytin Yasası değiştirdiniz ya! Sizin bu zeytinle alıp veremediğiniz nedir? AKP'nin zeytinle imtihanı! Çekin elinizi zeytinden, düşün zeytincinin yakasından. (CHP sıralarından alkışlar)

NURETTİN ALAN (İstanbul) - 100 milyon zeytin...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun.

44.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şimdi, bir darp olayından bahsedildi. Kürtçe müzik dinledikleri için işte insanların tutuklandığı, hamile bir kadının da çocuğunu düşürdüğü iddia edildi.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Doğurdu, erken doğurdu.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ben AK PARTİ hatibinden bu konuyla ilgili bir şey söyler diye bekledim ama belli ki orayı da geçmişsiniz artık. Yani polisi savunmak, bu konunun böyle olmadığını izah etmek mecburiyetindeyiz. Zira yüksek sesle müzik dinlenildiği için polis nazikçe uyarıyor, sosyal medyaya da düştü ve hamile olup çocuğunu düşürdüğü iddia ettikleri kadının elinde sigara var. O kadar naif davranıyor ki polis, diyor ki: "Bak, hamilesin, elindeki sigarayı bırak, karnındaki bebeğe zarar veriyor."

Şimdi, "Kürtçe müzik dinledi diye polis saldırdı, hamile kadın bebeğini düşürdü." doğru değildir.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Nereden biliyorsunuz?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - AK PARTİ belki bununla ilgili bir söz alır, iktidarın görevidir bu.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Hayır, nereden biliyorsunuz? Soruşturma mı yaptınız?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ama dediğim gibi oradan da geçmişler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir saniye lütfen.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Orada mıydınız! Soruşturma mı yaptınız!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Niye rahatsız oluyorsunuz? Burada değilim, bak...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ben İstanbul Milletvekiliyim.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Yollayayım, telefonunuzu verin, telefonunuzu verin.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Öyle bir şey yok!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Kıymetli arkadaşlar, bakın...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Araştırma mı yaptın, soruşturma mı yaptın?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Polisi biz yeri geldi uyguladığı şiddetten dolayı eleştirdiğimiz de oldu.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sen yargı makamı mısın?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ama herkesin hakkını teslim edeceksiniz, istismar etmeyeceksiniz. Telefonunuzu verin yollayım size, en az 15 tane video yollayayım.

Teşekkür ediyorum.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Hadi oradan! Neyi yollayacaksın sen bana? Yargı kurulu yok mu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

45.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hem CHP hem İYİ Parti Grup Başkan Vekili arkadaşlarımızın değerlendirmeleri oldu. Tabii, ben sonndan başlayayım. Tabii, vakit sınırlı yani 4 tane ayrı grup sadece AK PARTİ'ye birçok suçlamada, iddiada bulununca bir kısmıyla ilgili ancak cevap vermem mümkün. Bakın, ben şunu da gündeme getirmedim: Sayın mevkidaşınız Turhan Çömez Bey'in çok açık ve seçik bir şekilde yalan bir "tweet"le bütün kamuoyunu aldatmasıyla, yanlış yöne yönlendirmesiyle ilgili hususa da mesela -notlarım da vardı ama- değinemedim. Dolayısıyla kamu görevlileriyle ilgili gerekli açıklamalar ilgili merciler tarafından çok açık ve seçik bir şekilde yapıldı, bunu kamuoyu biliyor. Bu konuda şunu ifade edeyim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Murat Emir de temas etti ama net bir şekilde "Bursa Mahmut Celalettin Ökten İmam-Hatip Ortaokulundan 36 öğrenci sıfır hata ile 500 tam puan almış." şeklindeki "tweet"ler, açıklamalar kamuoyuna tamamen dezenformatik ve yalan üzerine ifade edilmiş beyanlardır, biz buna da giremedik.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Size onu mu soruyor?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sonuç itibarıyla, bu konuyla ilgili açıklamalar da ilgili birimler tarafından yapılmıştır.

Şunu ifade edeyim: Bakın, bu konuda daha önce de Türkiye'de zeytinliklerle ilgili sahaların nasıl yeşillendirildiği çok açık ve seçik bir şekilde görülmektedir.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Dünyada hiçbir başarılı örneği yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu, Türkiye'de de gerçekleşmiştir, İspanya'da, İtalya'da, Yunanistan'da, Avrupa ülkelerinde de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitiriyorum sözümü.

Bütün Avrupa ülkelerinde de zeytinliklerle ilgili, nasıl zeytinliklerin taşındığı ve rehabilite edildiği örnekleri söz konusudur. Burada 9 milyar dolara varan yerli ve millî kaynakla elde edeceğimiz on yıllık bir getiriye, bu ülkenin lehine olan bir getiriye görmezden gelmek doğru değildir.

MURAT EMİR (Ankara) - İhalesini yaptınız mı? 9 milyar doların ihalesini yaptınız mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz doğa katliamına karşıyız, zeytinliklerin kesilmesine karşıyız. Zeytinliklerin taşınmasının mümkün olduğunu bilim adamları ortaya koyuyor ve bunun birçok örneği de hem Türkiye'de hem dünyada ortaya konulmuş vaziyette. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Zeytinlikler, zeytin ağacı taşınmaz! Zeytin ağacı taşınmaz, bunu bile bilmiyorsun!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sonuç itibarıyla, bu konuda grubumuza dönük ithafen söylenen birtakım sözlerin hiçbirini doğru bulmadığımızı ve reddettiğimizi, Türkiye'nin, milletin lehine millî enerji hamlemiz doğrultusunda bir yaklaşım içerisinde olduğumuzu ifade etmek ister, Genel Kurulu saygıyla selamlarım.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - İsmimden bahsederek, şahsımı bizzat kastederek satışmada bulundu.

BAŞKAN - İki dakika süre veriyorum.

Buyurun.

VII.- SATIŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında şahsına satışması nedeniyle konuşması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben bu konuşmayı Bakanınızın ifadesiyle geri zekâlıya anlatır gibi anlatmayacağım, onu kendisi yapar. Ben, vicdanı olan, ızanı olan, ahlaki olan, vatan sevgisi olan, Allah korkusu olan herkesin anlayacağı şekilde anlatacağım. LGS sınavı oldu, bir soru öngesi verdim, dedim ki: Sayın Bakan, 719 öğrenci tam puan almış, bu öğrencilerin bana okullarını, bu öğrencilerin bana illerini

ve perde arkasına cevap ver. Bakan Bey lütfedip bu Parlamentoyu, bu Meclisi muhatap alıp bir tek satır cevap vermemiş; beni aramamış, bana bilgi vermemiş, Parlamenteoya bilgi vermemiş.

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Onun için siz de yalan mı yazdınız?

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Yalan yazmadım, şimdi anlayacaksınız, yalancı olan sizsiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalan, yalan!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Ben şimdi anlatacağım, tahammül edin, tahammül; tahammül edin, tahammül!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Sen yalancının tekisin, yalan söylüyorsun!

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - 36 öğrenci bir okuldan mı çıktı?

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bakın, Bursa'da bahse konu, Bursa'da bahse konu... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BURHAN KAYATÜRK (Van) - Sen o yalana cevap ver!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Sayın Başkanım, susarlar mı lütfen, istirham ediyorum.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - 36 öğrenci tek okuldan mı çıktı, onun cevabını ver sen?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen bakın... Sayın milletvekilleri, sizin Grup Başkan Vekilimize...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - 36 öğrenci tek okuldan mı çıktı? Senin "tweet"inde yazıyor.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Nereden aldın o resmi? Sen kendin yaptın!

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Bu kadar açık bir yalanı...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, bu nedir ya!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Kaynağını söyle? Göster kaynağını?

BAŞKAN - Sizin Grup Başkan Vekilimize 3 kez söz verdim, lütfen, lütfen dinleyelim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, beş dakika ara verin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yalancı da sizsiniz! Nasıl da yalan söylüyor!

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Kamuoyundan ve o öğrencilerden özür dilemen gerekiyor, bu öğrencilerin duygularıyla oynamaya hakkın yok!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen... Ara vermek zorunda kalacağım, lütfen... Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Çömez, devam edin lütfen.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Sayın Başkan, süre vereceksiniz umarım?

Çok teşekkür ederim.

Her zaman olduğu gibi doğruları duymaya cesaretiniz yok, yüreğiniz yok. (İYİ Parti sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Yalanları, yalanları! Hepsi yalan!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalan!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bu, bahse konu okulun resmî sitesinde yayınlanmış, niye bunu inkâr ediyorsunuz? Alın, görün ve utanın söylediklerinizle!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - "Tüm Türkiye" yazıyor orada, "Bütün Türkiye" yazıyor.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Liselere Giriş Sınavı'nda tam 500 puan alarak Türkiye 1'inci olan öğrencilerimizi yürekten tebrik ediyorum.

Peki, benim sorularına cevap vermiyorsunuz, madem doğru değil...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Yalan, yalan!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - ...benim sorularına cevap vermiyorsunuz, bunu söyleyecek cesaretiniz yok, bunu söyleyecek siyasi ahlakınız yok...

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ben vereyim, ben vereyim.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - ...bunları nereden yayınlıyorsunuz, bunları? Bunları nereden yayınlıyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Bu kadar açık bir yalan olur mu ya!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Siz WhatsApp gruplarında yayınlanmış olan...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Öyle bir resim yok.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen ama...

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Başkanım, istirham ediyorum...

BAŞKAN - Hatibi dinleyelim lütfen, lütfen rica ediyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - WhatsApp gruplarında sorular PDF olarak yayınlanmış...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Yalan, o da yalan!

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Sen ahlaksız bir yalancısın!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - ...cevap vermiyorsunuz; işte, CHP'nin sayın milletvekili açıkladı. Ben size bunların hepsini gösteriyorum, okulun resmî sosyal medya hesabında teker teker ifade ediliyor...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Öyle bir resim yok, öyle bir resim yok!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - ..."Yürekten tebrik ediyoruz öğrencilerimizi." diyor, bunlara cevap verebilecek izanınız yok, bunlara cevap verebilecek siyasi ahlakınız yok...

HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Siyasi ahlaktan bahsedemezsin sen!

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - ...ve Millî Eğitim Bakanlığı bana cevap verebilecek bir ahlaka sahip değil ve maalesef demokratik teamüllere aykırı bir şekilde burada verecek cevabı olmayan bu grubu aziz Türk milletine şikâyet ediyorum.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Komple yalan söylüyorsunuz!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Özür dile, özür dile; tüm Türkiye'yi kandırdın!
TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - O zaman şunu yapalım... Bir dakika, şunu yapalım...
HASAN ÇİLEZ (Amasya) - Sana bu bilgileri kimler veriyor?
NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Yalan söylüyorsun!
TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bir dakika... Bir dakika... Haklı mısınız kardeşim, haklı mısınız; tamam...
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
BAŞKAN - Sayın Çömez, tamamlayalım lütfen.
TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Biraz sonra İYİ Parti bir araştırma önergesi verecek, hodri meydan, cesaretiniz varsa kaldırın elinizi, kaldırın ellerinizi, bunlara cevap verin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)
BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.08

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.21

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.
MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım...
BAŞKAN - Buyurun Sayın Akbaşoğlu.
MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bir önceki konuşmacı, malum, grubumuza ithafen birçok haksız iftirada bulundu, sataşmada bulundu. O sebeple, sataşmadan dolayı kürsüden söz istiyorum.
BAŞKAN - Size son kez sataşmadan iki dakika söz vereceğim, süreyi de uzatmayacağım, yeni bir sataşma olursa bir daha söz vermeyeceğim.
Buyurun lütfen.

2.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizin kıymetli evlatları; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Biraz evvel, İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Turhan Çömez "Bursa Mahmut Celalettin Ökten İmam-Hatip Ortaokulundan 36 öğrenci sıfır hata ile 500 tam puan almış." "tweet"iyle ilgili, attığı "tweet"le ilgili, bunun yalan olduğu net bir şekilde belli olduğu hâlde, bu konuyla ilgili resmî açıklamalar da yapılmış olmasına rağmen grubumuza ithafen birtakım değerlendirmelerde ve iftiralarda bulundu. Ben bunların hepsini reddediyor ve kendilerine iade ediyorum. Aynı şekilde, hem bütün Türkiye'den hem de Türkiye'de 500 tam puan alan öğrencilerden ve grubumuzdan özür dilemesi gerektiğini hatırlatmak istiyorum...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Öğrencilerden dilesin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - ...çünkü İletişim Başkanlığının da "Bursa il genelinde 17 farklı okuldan toplam 20 öğrenci 2025 LGS sınavında 500 tam puan almıştır, bu öğrencilerin yalnızca 2'si imam-hatip ortaokulu mezunudur. Dolayısıyla söz konusu okuldan 36 öğrencinin 500 tam puan aldığı yönündeki iddialar tamamen asılsızdır." şeklinde apaçık açıklaması var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Devamla) - Bu açıklamaya rağmen hâlâ iftiralara devam etmesi bir müfterilikle karşı karşıya olduğumuzun en büyük delilidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Temelli, sizin söz talebiniz vardı.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Çok uzun süredir söz talebi var, önce onları karşılayayım.

Sayın Temelli, buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Başkan.

Her şey birbirine karıştı çünkü birçok konu bir arada. Önce kısaca şunu belirteyim: Zeytin ağacı taşımak ev eşyası taşımaya benzemez. Dolayısıyla "Onu taşıdık, aynı yerde zeytin olacak." diye bir kural yok, bilimsel bir gerçekliği de yok; bu bir.

İkincisi -Sayın Buğra Kavuncu dile getirdi- sosyal medya verisiyle burada polemikçi bir siyasete gerek yok. Bakın, bizim İHİK'e bağlı ayrımcılıkla mücadele alt komisyonumuz var; buyurun götürelim, neden Kürtler müzik dinleyince hep bu olay karşımıza çıkıyor o zaman daha iyi anlaşılır. Öyle sosyal medyaya çok da değer vermeyin çünkü her türlü manipülasyon oradan üreyebiliyor.

Teşekkür ederim.
BAŞKAN - Sayın Emir...

47.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Zeytinle ilgili tartışmaya kısa bir dönüş yapacak olursak; Sayın Akbaşıoğlu 9 milyar dolarlık bir değerden bahsetti. O 9 milyar dolarlık değer bir an için doğru olduğunu var sayarsak ihale ettiniz mi bu değeri siz, o ihale yapıldı mı? O ihale şartnamesinde bu değer var mıydı? Alan şirketler buna göre mi aldılar? Hayır, o koşullara göre aldılar; üzerinde zeytin varken aldılar; altındaki kömürü çıkarmayacakken aldılar. Şimdi, siz onlara 9 milyar dolarlık bir ek kaynak, ek fırsat yaratıyorsanız ya bu işin içindesiniz ya da boşu boşuna bu Meclisi çalıştırıyorsunuz ve zeytinlerimizi katlediyorsunuz demektir. Dolayısıyla, AKP Grubunu bir kez daha zeytin konusunda duyarlı olmaya ve vicdanlı olmaya davet ediyorum Sayın Başkan.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun.

48.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun satışma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Grup Başkan Vekilimiz Turhan Çömez basın toplantısı için ayrılmak zorunda kaldı yoksa kendisi burada olur ve sizin sorularınıza da cevap verirdi.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Ne diyecek ki?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şunu söyleyecekti burada olsaydı, dinlerseniz söyleyeyim: Almış olduğu bilgiler okulun kendi "web" sitesinde var. Eğer bir müfteri varsa...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Hayır, öyle değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hadi bir göster!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Aç bak, öyle değil, kendin aç bak!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Ya, bir dinleyin, bir dinleyin arkadaşlar!

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Göster, göster! Hadi göster!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - "Web" sitesine bak ya! Turhan Çömez'in ne dediğinin bir önemi yok ya, adam zaten yalancı, zaten iftiracı; nesini konuşuyorsunuz?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Eğer bu kadar rahatsız oluyorsanız bu iddialardan; bak, uzun uzun...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - İki yanlış bir doğru olmaz.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Dinleyin, dinleyin!

Araştırma önergesi vereceğiz; kabul edin, konuşalım. Verelim; kabul edin, konuşalım. Niye bu kadar fevran ediyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Her yalanınıza araştırma komisyonu mu kuracağız?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - İkinci konu...

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Hem yalancısınız hem...

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - İşte, bak, üslup hep aynı, üslup hep aynı.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Senin üslubun aynı!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bursa vekilleriniz var, sor onlara!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - "Geri zekâlıya anlatır gibi" diyen Bakanın aynı partisinden adamlar bunlar, aynı şekilde konuşuyorlar. Medeni bir şekilde dinleme, konuşma özelliğiniz yok, onun için anlatamıyorsunuz kendinizi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Ya, bilgi çağındayız, gir sen bak, sen bak!

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Ama devamlı iki yanlış da bir doğru yapmaz!

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Aç, göster!

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Bu kadar yalancılığın anlamı yok ya!

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Diğer konu da sosyal medya hesapları üzerinden... DEM Grup Başkan Vekilimiz öyle bir beyanda bulundu. Sosyal medya hesapları üzerinden değil sadece, aynı zamanda resmî kurumların da açıklaması var.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Hamile bir kadının sezaryene alınmasının nesini anlamıyorsunuz acaba?

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Şiddet olduğu zaman biz onu da eleştiriyoruz, bundan da rahatsız olacak bir durum yok.

Teşekkür ediyorum.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Hastane belgeleri sizi tatmin etmiyor demek ki.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Polisi eleştirdiğimiz zamanlar oldu, o zaman niye ayağa kalkmadınız?

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun.

49.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, imam-hatip okullarının bu tarz tartışmalarla yıpratılmaması gerektiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, tabii, bütün okullarımız olduğu gibi imam-hatip okulları da ülkemizin göz bebeği kuruluşlardır. İmam-hatiplerin bu tarz tartışmalarla yıpranmasına taraftar olmadığımızı, doğru bulmadığımızı; Türkiye genelinde 36 imam-hatip öğrencimizin tam puan aldığını, Bursa imam-hatipten de 2 kişinin olduğunu yani 36 kişi olmadığını... Ama keşke Bursa imam-hatip lisesinden 36 öğrenci gerçekten 1'inci olsaydı, o bizleri memnun ederdi.

İmam-hatip okullarımızın bu tarz tartışmalara konu yapılmamasının daha doğru olacağını; daha doğrusu, okullarımızın imam-hatip ya da başka okullar şeklinde konuşmalarımıza mesnet teşkil edilmemesinin daha doğru olduğunu vurguluyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir dakika talebi var bir miktar, onları karşılayacağım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, bakın, ben size son kez söz vereceğim dedim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sataşmadan dolayı söz aldık ama...

BAŞKAN - Tamam da bunun sonu gelmiyor ama bunun sonu gelmiyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, Sayın Başkan, ismimizi vererek, grubumuzu zikrederek birçok değerlendirme yapıldı.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, bunun sonu gelmiyor, karşılıklı atışmaya dönüşüyor; lütfen anlayış gösterin, lütfen anlayış gösterin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - O zaman diğer Grup Başkan Vekillerine söz vermeyin, Grup Başkan Vekillerine söz verdiğiniz için...

BAŞKAN - Bakın, size 4 kez söz verdim, size 4 kez söz verdim, 4 kez verdim, lütfen...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bakın, Murat Emir Bey soru sordu, cevap vereceğim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Zaman içinde zaten söz istiyorsunuz, vereceğim söz size. Yapmayın bunu ama lütfen, bunu yapmayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, bakın, böyle bir usul yok, böyle bir usul yok. Bakın, benden sonra...

BAŞKAN - Usulü siz bana öğretmeyin; bırakın, usule biz Divan olarak karar verelim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan, bir şey söyleyeceğim.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Biz sizden sonra konuştuk, değerlendirme yapıyoruz, herkes değerlendirme yapıyor.

BAŞKAN - Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.29

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.40

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil Biçer (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum. Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

50.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şunu ifade etmek isterim bütün kamuoyunun huzurunda: Bizim enerjiyle ilgili, termik santrallerle ilgili kanun teklifimizin ana amacı, biliyorsunuz bu santrallerin yakıt ihtiyacını karşılayacak yerli kömür rezervlerinin işletilmesi hem döviz çıkışını azaltmakta hem de arz güvenliğini pekiştirmektedir; görüşeceğimiz kanun teklifi de bu ihtiyacı karşılamaya yöneliktir. Elektrik ihtiyacımızın yüzde 3,5'ini Türkiye'de karşılayan bu santrallerin tam kapasiteyle en az on yıl daha faaliyetlerini sürdürebilmesi adına bu alanlarda kömür üretiminin devamı sağlanacaktır. Mevcut durumda bu santrallerin kömür ihtiyacı Soma ilçesinden karşılamakta, her gün ortalama 300 kamyon bu santrallere kömür taşımaktadır. Bu yöntem rasyonel ve sürdürülebilir değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu termik santrallerde çalışan 5 bin kişi de işlerini kaybetmemek adına bu düzenlemenin yasalaşmasını beklemektedir.

Bu sahalarda 200 milyon ton termik santrale uygun kömür bulunmaktadır, bu kömürün ekonomik değeri yaklaşık 2 milyar dolardır. Ayrıca, santralin ürettiği elektriğin ekonomik değeri yıllık 700 milyon dolardır. Rezerv bakımından en kötü senaryoda bu santrallerin on yıl içinde üreteceği ekonomik değer yaklaşık 9 milyar dolardır.

Diğer taraftan, kömür alındıktan sonra bu sahalara dikilecek zeytin ağaçlarından zeytin üretimi de yapılabilecektir. AK PARTİ iktidarları döneminde 100 milyondan daha fazla zeytin ağacı dikilmiş, yeşermiş, üretilmiş ve zeytininden, zeytinin yağından faydalanılmaktadır. Biz hem çevirici hem de sürdürülebilir enerji noktasında bu teklifi getiriyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

Sayın milletvekilleri, bir dakika söz talepleri için sisteme giren arkadaşlara söz vereceğim.

İlk söz, Aliye Timisi Ersever'e ait.

Buyurun lütfen.

51.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, iş cinayetlerine ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

44 yaşındaki Betül Dilek bozuk bir elektrik şalterinden akıma kapılarak hayatını kaybetti. 50 yaşındaki Sedef Ateş cam silerken 4'üncü kattan düştü. 46 yaşındaki Havva temizlik yaptığı villanın havuzunda boğularak can verdi. Bu isimler haziran ayında iş cinayetlerinde hayatını kaybeden 164 emekçiden sadece 3'ü. Son on yılda en az 777 çocuk çalışırken yaşamını yitirdi. Türkiye neden bu tabloya katlanıyor? Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ne iş yapıyor? Bu cinayetler neden önlenemiyor? Bu karanlık, acı ve kabul edilmez tablonun sorumlusu iktidardır, vebalı de Bakanın boynunadır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Tahsin Ocaklı...

52.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, yaş çay taban fiyatına ve 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, Rize'de ikinci sürgün çay toplanmasına başlandı. Oradan beni aradılar ve AKP sıralarına bir şey söylüyorlar.

Dinleyin milletvekilleri: Yaş çay taban fiyatı 25,44 TL ilan edildi ancak özel sektöre 16 TL'ye satmaya mahkûm ettiğiniz ve cebinden 10 lirası çalınan çiftçi size isyan ediyor, isyan! Tıpkı, maden şirketlerine Türkiye'yi peşkeş çektiğiniz ve tepkilerine sessiz kaldığınız dışarıdaki köylüler gibi onlar da açlık grevine yatacaklar, bilginiz olsun. Hepiniz bundan utanacaksınız, utanacak! Türkiye'de şu maden işletme yasasını geriye çekin, milleti rahatlatın ve Türkiye kurtulsun.

Bu kadar! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Semra Çağlar Gökalp...

53.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, 13 Temmuzda İstanbul'un Bayrampaşa ilçesinde yaşanan olaya ilişkin açıklaması

SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP (Bitlis) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İstanbul Bayrampaşa'da piknikten dönen bir aile, sadece Kürtçe müzik dinlediği için polis şiddetine uğramış, yedi aylık hamile kadın darbedilmiştir. Karnına tekme atılan kadın erken doğuma alınmak zorunda kalınmış, sezaryenle alınan bebek kuvözde yaşam savaşı vermektedir. Birilerinin iddia ettiği gibi bu olay ne münferittir ne de tesadüfidir. Biz bu nefret dolu yüzü maalesef defalarca gördük. Bu, Kürt kimliğine ve ana dilimize yönelik yüz yıllık resmî ideolojinin yaratmış olduğu sistematik baskının sonucudur, bunu inkâr etmek artık mümkün değildir. Bu Meclis, Kürt halkına reva görülen bu zulmü görmezden gelmemelidir; sorumlular yargılanmalı, cezasızlık düzenine son verilmelidir. Bu ülkede eşit yurttaşlık ancak adaletle mümkündür.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Tahtasız...

54.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, LGS sonuçlarına ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, FETÖ'yle el ele, kol kola yürüdüğü yıllarda üniversite sınavlarında usulsüzlük yapan ve milyonlarca gencin hakkını yiyen AKP iktidarı, şimdi de LGS sınavında çocuklarımızın hakkını yiyor. LGS sınavıyla ilgili şaibe iddiaları tüm gerçekliğiyle ortadayken soruşturma başlatması gereken hüllecî Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, kötü bir ağızla muhalefete cevap yetiştiriyor.

LGS sınavından gelen pis kokuların üzerini örtmeye çalışan Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e kendi sözüyle sesleniyorum: Gelen pis koku, CHP Genel Merkezinden değil hülleyle, hukuksuz olarak oturduğün o koltuktan, Bakanlıktan gelmektedir. 719 LGS 1'incisinin okullarının isimlerini ve LGS istatistiklerini açıklayın.

Millî Eğitim Bakanının oturduğu koltuk da şaibeli, şaibeli Bakanın yönetiminde yapılan LGS sınavı da şaibeli. Bakan Yusuf Tekin istifa etmelidir, LGS sınavıyla ilgili derhâl soruşturma başlatılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Müzeyyen Şevkin...

55.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, tutuklu Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Zeydan Karalar'a ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Zeydan Karalar Başkanımız kurgulanmış bir senaryoyla tam on bir gündür tutsak. Adanalılar ve tüm Türkiye biliyor ki kendisine verilen kutsal görevi layıkıyla yapan Başkan tüm silkelemelerinize, engellemelerinize rağmen sadece son iki yıl içerisinde 20'nin üzerinde projeyi hayata geçirmiştir. SGK borçlarına mahsuben ayda yaklaşık 500 milyon lira kesilmesine rağmen ödemeyi aksatmayan Zeydan Başkan borçlu devraldığı belediyeyi refaha çıkarmış, ya bir yol bulmuş ya da bir yol açmıştır. Biz biliyoruz ki güçlü bir figür olması, tüm Türkiye'ye mal olması ve "Adana Adana" çalışması nedeniyle tutsak edilmiştir. Attığınız iftiralara ne Zeydan Başkana ne Kadir Başkana ne de Oya Başkana, başkanlarımıza yapışmaz. Dolayısıyla niyetiniz CHP'ye, demokratik yolla seçilmiş başkanlarımıza darbe yapmak, biliyoruz; bunu başaramayacaksınız. Ne bu hukuksuzluğa alışacak ne de boyun eğeceğiz! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Muammer Avcı...

56.- Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı'nın, Filyos Limanı'nı ulusal demir yolu ağına bağlayacak yatırıma ilişkin açıklaması

MUAMMER AVCI (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Zonguldak'ımıza ulaşım ve lojistikte çağ atlatacak yatırımlarımız hız kesmeden devam ediyor. Cennetmekân Abdülhamid-i Sani hazretlerinin asırlık rüyası Filyos Limanı, mavi vatanla güçlenen hâkimiyetimizin bir nişanesi olarak 2021 yılında Cumhurbaşkanımızın teşrifleriyle hizmete açılmıştı. Şimdi ise Türkiye'nin 3'üncü büyük limanı olan Filyos Limanı'nı ulusal demir yolu ağına bağlayacak dev bir adım atıyoruz. İhale bedeli 5 milyar TL olan 7.170 metre uzunluğunda, içerisinde 387 metre uzunluğunda demir yolu köprüsünü de barındıran demir yolu tren hattını hayata geçiriyoruz. Zonguldak'ımızın ekonomisine ihracat anlamında güç katacak bu devasa eserin bölgemize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Bölgemizin kalkınması için hayati öneme sahip bu proje için başta Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu'na şahsım ve Zonguldaklı hemşehrilerim adına şükranlarımı arz ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Canbey...

57.- Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in, LGS'yle ilgili imam-hatip okullarını hedef alan paylaşımlara ilişkin açıklaması

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün LGS sınavıyla ilgili özellikle imam-hatip okullarını hedef alan kasıtlı paylaşımlar yapılmış ve bu da kamuoyunun tepkisini çekmiştir. İmam-hatip ortaokulları üzerinden yapılan mesnetsiz ithamlar, sadece bir iftira değil aynı zamanda ülkenin tertemiz evlatlarına, onların emeklerine, hayallerine açık bir saldırıdır. Bursa'da bir imam-hatip ortaokulunda LGS sınavında tam puan alan 36 öğrencinin çıktığı iddiası doğru değildir; kaldı ki bu okuldan 1 öğrenci bile tam puan alamamıştır.

Değerli milletvekilleri, burada açık bir yalan vardır, bu işin içerisinde bir hinlik vardır, bu işin içerisinde bir çömezlik vardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İmam-hatip okulları, imam-hatip ortaokulları milletin öz değeridir; yalancının mumu yatsıya kadar yanar. Bu kadar açık bir yalana pes doğrusu diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tahsin Becan...

58.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'da büyük mükellef vergi dairelerinin açılması gerektiğine ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Defalarca Bakanlığımıza ilettiğimiz hâlde Yalova'da büyük mükellef vergi daireleri açılmamıştır. Bugün Yalova; Kocaeli, Bursa, İstanbul gibi 3 büyük metropolün ortasında yüz ölçümü küçük, butik bir ildir. Zira burada çalışan ağır sanayi ve tersanelerin ürettikleri her mal ihraç edildiği hâlde Yalova'nın ihracatına eklenmemiştir. Yalova'nın etinden, sütünden, havasından faydalanıp vergi başka ile ödendiği, ilgili odaya olan aidat başka ile ödendiği, aynı zamanda ihracat kalemleri de başka illere yansıtıldığı için Yalova ihracat anlamında bunlardan faydalanamamaktadır. Dolayısıyla, devlet de yüksek düzeyde teşvik yarattığı zaman biz bunlardan fayda alamıyoruz. Onun için hepsinin merkezinin Yalova'da olması adına Yalova'da büyük mükelleflerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sami Çakır... Yok.

Sayın Serkan Sarı...

59.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı çiğ süt tavsiye fiyatına ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Buradan Tarım Bakanına sesleniyorum: Süt üreticimiz isyanda, bıçak kemiğe dayandı ama bunu ne duyan var ne bakan.

Buradan AKP'li milletvekillerine çağrıda bulunuyorum: Ocak ayında 17,15 lira olarak açıklanan süt fiyatı birkaç saat önce zamlandı. Süt üreticisinin maliyeti 21 lira olmasına rağmen Ulusal Süt Konseyinin açıkladığı fiyat yüzde 7 zamlı 18,35 lira olmuştur. Bugün bu fiyatlarla süt üreticisinin işine devam etmesi mümkün değildir. Yakında süt hayvanları kesilecek, memleketimiz yine dışa bağımlı bir hâle gelecektir. Bu konudaki çağrılarımıza kulak vermenizi istiyoruz. Üretici zarar ediyor, tüketici ise süte ulaşmıyor. Raflardaki sütün maliyeti 60 liraya dayanmış durumda. Bugün yapılan bu göstermelik zam, sonrasında yem fiyatlarına gelecek zamlarla zaten eriyip gidecek. Bu konuda standart bir şekilde 1 litre süt fiyatının 1,5 kilo yem alacak şekilde sabitlenmesi ve bu konuda da bir karar alınmasını bekliyoruz üreticilerimiz.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Sait Yaz...

60.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, Kızılcahamam'da gerçekleştirdikleri 32'nci İstişare ve Değerlendirme Toplantısı'na ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - "Topyekûn Allah'ın kitabına sımsıkı sarılın ve sakın tefrikaya düşmeyin." 11-13 Temmuz tarihleri arasında, Kızılcahamam'da, Sayın Cumhurbaşkanımız ve teşkilatımızın tüm mensuplarıyla 32'nci İstişare ve Değerlendirme Toplantısı gerçekleştirildi. Açılış konuşmasında Sayın Cumhurbaşkanımız "terörsüz Türkiye"yle ilgili kalpleri tatmin ve vicdanları teskin eden bir konuşma gerçekleştirdi. Sayın Cumhurbaşkanımızın verdiği mesajlar Türkiye'nin iç ve dış politikada yeni bir döneme girişini simgeleyen bir manifesto niteliğindeydi. Bu kuşatıcı hitaplarıyla iç cephenin tahkimi hususunda İslam kardeşliği ve ümmet bilincine vurgu yaparak Malazgirt ve Çanakkale ruhuna atıfta bulundu. Unutmayalım, bu vatan üzerinde yaşayan Türk, Kürt, Arap ve diğer unsurlar beraber oldukça büyük bir anlam ifade eder. Akif'in de dediği gibi "Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez/Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez."

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Nurten Yontar...

61.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde çıkan yangına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, Tekirdağ Şarköy'de çıkan yangın hâlen devam ediyor ve 150 hektar üzerinde alan cayı cayıyor. Türkiye'nin her yerinde ormanlarımız yanıyor, iktidar seyrediyor. Ne yazık ki her yaz yaşanan bu acı tabloya karşı iktidarın hazırlıksız, plansız ve koordinasyonsuz yakalanması kabul edilebilir değildir. Yangın söndürme uçaklarının ve helikopterlerinin yetersizliği, müdahalenin geç yapılması, afet yönetiminde liyakatsizlik bu felaketleri derinleştirmektedir. Orman Genel Müdürlüğü güçlendirilmedikçe, Türk Hava Kurumu sürecin içine katılmadıkça, teknolojik altyapı güçlendirilmedikçe, orman yangınlarına karşı kapsamlı bir ulusal eylem planı oluşturulmadıkça bu yangınlar devam edecektir. AKP iktidarından, yangın sonrası bu alanların imara, enerjiye, madene ve turizm yatırımlarına açılması konusundaki endişelerimizi giderecek bir açıklama bekliyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, gündeme geçiyorsunuz.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA), Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesi (AİBPA), Asya Parlamenter Asamblesi (APA), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA), Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (EİTPA), Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci Parlamenter Asamblesi (GDAÜPA), İslam İş Birliği Teşkilatı Üyesi Ülkeler Parlamenter Birliği (İSİPAB), NATO Parlamenter Asemblisi (NATOPA), Parlamentolararası Birlik (PAB), Latin Amerikan ve Karayipler Parlamentosu (PARLATINO) ve And Parlamentosu (PARLANDINO), ASEAN Parlamentolar Arası Asamblesi (AİPA) ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonunda (KPK) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek heyetler için siyasi parti gruplarınca aday gösterilen üyelerin isimlerine ilişkin tezkeresi (3/1162)

BAŞKAN - Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Okutuyorum:

16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesi uyarınca Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA), Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesi (AİBPA), Asya Parlamenter Asamblesi (APA), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA), Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (EİTPA), Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Parlamenter Asamblesi (GDAÜPA), İslam İş Birliği Teşkilatı Üyesi Ülkeler Parlamenter Birliği (İSİPAB), NATO Parlamenter Asamblesi (NATO PA), Parlamentolararası Birlik (PAB), Latin Amerikan ve Karayipler Parlamentosu (PARLATINO), And Parlamentosu (PARLANDINO), ASEAN Parlamentolar Arası Asamblesi (AİPA) ve Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonunda (KPK) Türkiye Büyük Millet Meclisini temsil edecek heyetler için siyasi parti gruplarınca isimleri bildirilen ve aynı kanunun 12'nci maddesinde öngörülen yabancı dil şartını karşıladığı Başkanlık Divanının 3 Temmuz 2025 tarihli ve 72 sayılı Kararı'yla tespit edilen adaylar Genel Kurulun bilgilerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AKDENİZ-PA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Atay Uslu Antalya
Oğuzhan Kaya Çorum
Müşerref Pervin Tuba Durgut İstanbul
Ednan Arslan İzmir
Gülüstan Kılıç Koçyiğit Kars

Akdeniz İçin Birlik Parlamenter Asamblesi (AİBPA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Ayhan Barut Adana
Faruk Aytek Adana
Bülent Tezcan Aydın
Meral Daniş Beştaş Erzurum
Mustafa Hulki Cevizoğlu İstanbul
Şamil Ayrım İstanbul
Levent Uysal Mersin

Asya Parlamenter Asamblesi (APA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Hüseyin Altınsoy Aksaray
Ömer Özmen Aydın
Osman Cengiz Çandar Diyarbakır
Vecdi Gündoğdu Kırklareli
Abdulkadir Emin Önen Şanlıurfa

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Asıl Üye:
Kemal Çelik Antalya
Mustafa Sezgin Tanrıkulu Diyarbakır
Kamil Aydın Erzurum
Selami Altınok Erzurum
Halis Dalkılıç İstanbul
Özgül Saki İstanbul
Murat Baybatur Manisa
Seyit Torun Ordu

Yedek Üye:
Aliye Coşar Antalya
Semra Çağlar Gökalg Bitlis
Ali Şahin Gaziantep
Mahmut Atilla Kaya İzmir
Osman Sağlam Karaman
İsmail Özdemir Kayseri
Abdulkadir Emin Önen Şanlıurfa
Sibel Suiçmez Trabzon

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM)
Türkiye Delegasyon Üyeleri

Asıl Üye:
Yıldırım Tuğrul Türkeş Ankara
Zeynep Yıldız Ankara
Mustafa Canbey Balıkesir
Aysu Bankoğlu Bartın
Cemalettin Kani Torun Bursa
Pelin Yılık Çankırı
Berdan Öztürk Diyarbakır
Mehmet Akalın Edirne
Namık Tan İstanbul

Seda Gören Bölük İstanbul
Sena Nur Çelik Kanat İstanbul
Sevan Sivacioğlu İstanbul
Yunus Emre İstanbul
Gökçe Gökçen İzmir
Murat Cahid Cıngı Kayseri
Meryem Göka Konya
Abdurrahman Babacan Malatya
Ayşegül Doğan Şırnak

Yedek Üye:

Ayyüce Türkeş Taş Adana
Ceylan Akça Cupolo Diyarbakır
Sevilay Çelenk Özen Diyarbakır
Jale Nur Süllü Eskişehir
Ayşen Gürcan Eskişehir
Utku Çakırözer Eskişehir
Fatma Öncü Erzurum
Cantürk Alagöz Iğdır
Büşra Paker İstanbul
Derya Ayaydın İstanbul
Fethi Açikel İstanbul
Mustafa Kaya İstanbul
Tuğba Işık Ercan İstanbul
İsmail Özdemir Kayseri
Emre Çalışkan Nevşehir
Cevahir Uzkurt Niğde
İbrahim Ufuk Kaynak Ordu
Faik Öztrak Tekirdağ

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (EİTPA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Yusuf Beyazıt Tokat
Ceylan Akça Cupolo Diyarbakır
Ceyda Bölünmez Çankırı İzmir
Rahmi Aşkın Türelİ İzmir

Güneydoğu Avrupa İş Birliği Süreci Parlamenter Asamblesi (GDÜ PA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Asıl Üye:

Hasan Öztürk Bursa
Refik Özen Bursa
Ceylan Akça Cupolo Diyarbakır
Derya Bakbak Gaziantep
Halil Eldemir Bilecik

Yedek Üye:

Zeynep Yıldız Ankara
Oğuzhan Kaya Çorum
Sevilay Çelenk Özen Diyarbakır
Elvan Işık Gezmiş Giresun
Yıldız Konal Süslü İstanbul

İslam İş Birliği Teşkilatı Üyesi Ülkeler Parlamenter Birliği (İSİPAB)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Osman Cengiz Çandar Diyarbakır
Mahmut Rıdvan Nazırlı Elâzığ
Mehmet Güzelmansur Hatay
Abdurrahim Dusak Şanlıurfa
Mustafa Arslan Tokat

NATO Parlamenter Asemblası (NATOPA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Asıl Üye:

Mevlüt Karakaya Ankara
Mevlüt Çavuşoğlu Ankara
Turhan Çömez Balıkesir

Berdan Öztürk Diyarbakır
Sevilay Çelenk Özen Diyarbakır
Fatma Aksal Edirne
Utku Çakırözer Eskişehir
Ali Şahin Gaziantep
Erkan Kandemir İstanbul
Fethi Açikel İstanbul
Mustafa Kaya İstanbul
Oğuz Üçüncü İstanbul
Tuğba Işık Ercan İstanbul
Mehmet Ali Çelebi İzmir
Mehmet Muharrem Kasapoğlu İzmir
Ziya Altunyaldız Konya
Süreyya Öneş Derici Muğla
Faik Öztrak Tekirdağ

Yedek Üye:

İsmail Ok Balıkesir
Aysu Bankoğlu Bartın
Halil Eldemir Bilecik
Cemalettin Kani Torun Bursa
Ceylan Akça Cupolo Diyarbakır
Selami Altınok Erzurum
Nilhan Ayan İstanbul
Sena Nur Çelik Kanat İstanbul
Yunus Emre İstanbul
Ceyda Bölünmez Çankırı İzmir
Gökçe Gökçen İzmir
Mehmet Şahin Kahramanmaraş
Zuhal Karakoç Dora Kahramanmaraş
Durmuş Ali Keskinçelik Karabük
Abdulkadir Emin Önen Şanlıurfa
Ayşegül Doğan Şırnak

Parlamentolararası Birlik (PAB)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Asuman Erdoğan Ankara
Mevlüt Karakaya Ankara
Ali Özkaya Afyonkarahisar
Nurhayat Altaca Kayışoğlu Bursa
Ceylan Akça Cupolo Diyarbakır
Fatma Öncü Erzurum
Burak Akburak İstanbul
Mühip Kanko Kocaeli
Selman Özboyacı Konya

Latin Amerika ve Karayipler Parlamentosu (PARLATINO)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Uğur Bayraktutan Artvin
Şahin Tin Denizli
Ali Şahin Gaziantep

And Parlamentosu (PARLANDINO)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Aliye Coşar Antalya
Tuba Vural Çokal Antalya
Nilgün Ök Denizli

ASEAN Parlamentolar Arası Asamblesi (AIPA)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Elvan Işık Gezmiş Giresun
Osman Sağlam Karaman
Cemil Yaman Kocaeli

Türkiye Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu (TR-AB KPK)
Türkiye Delegasyonu Üyeleri

Özgür Erdem İncesu Ardahan
Ceylan Akça Cupolo Diyarbakır

Osman Cengiz Çandar Diyarbakır
Jale Nur Süllü Eskişehir
Ali Şahin Gaziantep
Mesut Bozatlı Gaziantep
Servet Mullaoğlu Hatay
Cantürk Alagöz Iğdır
İsmail Emrah Karayel İstanbul
Mustafa Kaya İstanbul
Müşerref Pervin Tuba Durgut İstanbul
Mehmet Salih Uzun İzmir
Yüksel Taşkın İzmir
Zuhal Karakoç Dora Kahramanmaraş
Murat Cahid Cıngı Kayseri
Fahri Özkan Kırklareli
Lütfü Türkkkan Kocaeli
Konur Alp Koçak Konya
Meryem Göka Konya
Emre Çalışkan Nevşehir
Abdurrahman Babacan Malatya
Ahmet Mücahit Arınç Manisa
Çiğdem Karaaslan Samsun
Ayşegül Doğan Şırnak
Burhan Kayatürk Van
BAŞKAN - Bilgilerinize sunulmuştur.
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi daha vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.
İlk tezkereyi okutuyorum:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Birliği (AB) Danimarka Dönem Başkanlığı tarafından 26-28 Ağustos 2025 tarihleri arasında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da "AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası" konulu parlamentolar arası konferansa katılım sağlanması hususuna ilişkin tezkeresi (3/1163)

9/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa Birliği (AB) Danimarka Dönem Başkanlığı tarafından 26-28 Ağustos 2025 tarihleri arasında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da "AB'nin Ortak Dış ve Güvenlik Politikası ve Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası" konulu parlamentolar arası konferans düzenlenecektir.

Söz konusu konferansa katılım sağlanması hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Tezkereyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Diğer tezkereyi okutuyorum:

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Genel Kurulun 18/6/2025 tarihli 98'inci Birleşiminde Mardin Milletvekili George Aslan tarafından yapılan konuşmada dile getirilen "soykırım" ve "yok etme" ithamlarının TBMM tutanaklarında yer almasının milletin birlik ve beraberliği ile ortak geçmişine yönelik TBMM'nin temsil ettiği misyonla uyuşmayacağı, bu nedenle bu sözlerin reddedildiğine yönelik ifadenin tutanaklarda ilgili kısma not olarak işlenmesi hususuna ilişkin tezkeresi (3/1164)¹

16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Genel Kurulun 18/6/2025 tarihli 98'inci Birleşiminde Mardin Milletvekili George Aslan tarafından yapılan konuşmada dile getirilen "soykırım" ve "yok etme" ithamlarının TBMM tutanaklarında yer almasının milletimizin birlik ve beraberliği ile ortak geçmişine

¹ Bu Başkanlık Tezkeresiyle reddedilen sözler 18/06/2025 tarihli 98'inci Birleşim Tutanağı'nın 'nci sayfalarında yer almaktadır.

yönelik TBMM'nin temsil ettiği misyonla uyuşmayacağı, bu nedenle bu sözlerin reddedildiğine yönelik ifadenin tutanaklarda ilgili kısma not olarak işlenmesi hususunun Genel Kurulun tasviplerine sunulmasını arz ederim.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - CHP'liler kabul etmedi mi ya? CHP çekimser mi kaldı?
SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...
BAŞKAN - Sayın Kavuncu daha önce bir söz talebinde bulunmuştu, sonra size söz vereceğim.
Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

62.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Mardin Milletvekili George Aslan'la ilgili tezkeresinin oylamasına ve taleplerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım, eğer oylama yapılmadan önce söz alabilmiş olsaydım, eğer İç Tüzük'e uygunsa bu oylamanın elektronik olarak yapılmasını yani bütün seçmenlerin oy verdikleri partilerin bu konuyla ilgili nasıl bir tavır gösterdiklerini net olarak bilmesini isteyecektim ama talebimiz kabul görmedi, el kaldırma suretiyle bir oy verildi ama biz kimin ne yaptığını çok net olarak gördük.

18 Haziran tarihinde talihsiz bir beyanda bulunulmuştur Türkiye Büyük Millet Meclisinde; Ermeni diasporasının yurt dışında yaptığı faaliyetlere âdeta destek verecek, onları besleyecek beyanlarda bulunulmuştur. Bunun üzerine biz de hem Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına hem diğer siyasi partilere bu konuyla ilgili bir dilekçe verdik ve söz konusu ifadenin metinden bir tutanakla çıkarılmasını ve beraberinde de bu iddiada bulunan milletvekilinin üç kınama cezası almasını talep ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Zira, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bunun nitelsiz bir tartışma ve iddia olduğu iddiası ortadayken binlerce, yüzlerce Hınçak ve Taşnak Ermeni örgütleri tarafından katledilmiş Türk varken Türk milletini, Türk devletini soykırımcılıkla suçlamak bir hakarettir, saygısızlıktır. Burada Divan Kâtibine ceza verdi ya bu Meclis, Divan Kâtibinin göstermiş olduğu tepkiden çok daha ağır bir tavidir bu. Dolayısıyla bu talebimizi yineliyor, alınmış olan kararı bu hâliyle eksik bulduğumuzu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, bildiğiniz gibi, İç Tüzük 143'te çok açık bir şekilde açık oylama 20 milletvekilinin yazılı talebiyle ancak söz konusu olabiliyor. Bunu önceden yapsaydınız elbette dikkate alırdım ama oylamayı yaptık.

Sezai Temelli, buyurun lütfen.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

63.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının Mardin Milletvekili George Aslan'la ilgili tezkeresine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Evet, 18 Haziranda milletvekilimizin, Sayın George Aslan'ın yaptığı konuşma tutanaklarda vardır. Burada belirtildiği gibi değildir o konuşma, kaldı ki belirtildiği gibi de olabilirdi. Nereden başlayacağız? Voltaire'den mi, aydınlanmadan mı? Yüzlerce yıllık özgürlük mücadelesinden mi? Evet, bir sözdür, karşı olabilirsiniz, eleştirebilirsiniz, ona karşı sözünüzü de söyleyebilirsiniz.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bu çatı altında böyle bir söz söylenemez!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Dinle! Dinle!

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bu çatı altında olmaz!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Saygılı ol! Ne çatısı? Sen mi kurdun bu çatıyı?

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bu çatı altında olmaz!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bu çatıyı kuranların tarihine sahip bile değilsiniz siz.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sana ne be!
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ne konuşuyorsun sen?
Sayın Başkan, lütfen müdahale edin. Böyle bir usul var mı? Bu saldırgan üslup nedir?
BAŞKAN - Sayın Temelli, devam ediniz lütfen.
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Görüşe karşı olabilirsiniz, o sözleri eleştirebilirsiniz; demokrasi budur, katılmayabilirsiniz ama kalkıp burada, bu türden bir yaklaşımı ifade özgürlüğü anlamında da...
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Kardeşim, burada, Ermeni soykırımından bu çatı altında kimse bahsedemez, hiç kimse!
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...
KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Ya, kahve değil burası, Meclis!
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi!
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, sizin Grup Başkan Vekilinizi dinledik. Müsaade edin, sözünü bitirsin, lütfen...
Buyurun.
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Burada aslında bir zihinler kapışmasını görüyoruz. Demokrasiden mi yanasınız...
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bakın, demokrasi kabul ama olmaması gereken şeyler vardır.
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ya, müsaade et ya! Müsaade et! Söz al, konuş sonra. Müsaade et! Benim sözüm bitsin, sonra söz al konuş. Mesele bu zaten, Meclis bu zaten, sen bunu anla.
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bakın, bu çatı altında söylenmeyecek kırmızı çizgiler vardır.
SEZAI TEMELLİ (Muş) - O seni ilgilendirmez. Müsaade et!
BAŞKAN - Sayın Milletvekili, lütfen müsaade edin, bitirsin hatip konuşmasını.
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bu nasıl bir üsluptur anlayamıyoruz bunu, sürekli...
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Kimse Türk milletini Ermeni soykırımıyla suçlayamaz.
BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Burası sözlerimizin, farklı sözlerimizin karşı karşıya geldiği bir Meclis. İllaki birbirimizin sözlerine bire bir katılmak zorunda değiliz ama tahammül etmek zorundayız. Vekilimizin sözüne de o gün karşı cevaplar verilmiştir, o konu orada konuşulmuştur. Şimdi gelip burada tasfiye eder gibi "Altına bu notu düşelim." demek; bir, ifade özgürlüğü meselesi; iki, demokrasi meselesi, Anayasa meselesi...
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ne ifade özgürlüğü!
TURAN YALDIR (Aksaray) - Ne ifadesi kardeşim ya, ne ifadesi be!
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bütün bunları yeniden düşünmenizi gerekli kılar. Ya demokrasiden yanasınızdır ya da tahditli demokrasi altında, işte burada sözlerle tahdit koyma peşindesinizdir, bu kadar.
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bu devletten maaş alıp Ermeni soykırımından bahsedemezsin, bu çatı altında olmaz!
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Tahammül edemiyorsunuz. Tahammül edemediğiniz aslında gerçekliğe...
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Hangi ifade özgürlüğü?
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Saygısızlar!
KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Kürtler vergi vermiyor mu, Ermeniler vergi vermiyor mu? Herkes vergi veriyor bu ülkede.
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün...
(DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)
ŞENOL SUNAT (Manisa) - Türk devletini soykırımla suçlayacaksınız, biz de susacağız, öyle mi?
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bu çatı altında kimse bunu yapamaz.
BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...
ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Bu çatı altında kimse Ermeni soykırımından bahsedemez.
Siz kabul edebiliyor musunuz bunu, kabul edebiliyor musunuz?
SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Otur yerine be, otur yerine!
KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Terbiyesiz! O dilden de anlarız biz, o dilden de konuşuruz!
MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan...
BAŞKAN - Sayın Kavuncu, buyurun lütfen.
(DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından gürültüler)
BAŞKAN - Sizin Grup Başkan Vekilinize söz verdim, Grup Başkan Vekilinize söz verdim, lütfen...

64.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.
KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Konuşturmadınız Grup Başkan Vekilimizi.
MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bakın "ifade özgürlüğü" derim, iki nokta üst üste koyarım, öyle şeyler söylerim ki ne bu Meclise yakışır ne bize yakışır ne de size yakışır. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)
SEZAI TEMELLİ (Muş) - Grup Başkan Vekilleri konuşurken...
BAŞKAN - Bir dinleyelim lütfen! Sayın milletvekilleri, lütfen!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - "İfade özgürlüğü" tanımı altında siz bu millete, bu milletin evlatlarına "Soykırım yaptı." diyemezsiniz.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Deriz, ne var!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - 2005 yılında çağrı yapıldı "Ortak tarih komisyonu kuralım." dendi, böyle ahlaksızca ve çirkince bir iddiayı tartışalım dendi. Ne oldu biliyor musunuz? Ermenistan reddetti. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi sizin "soykırım" dediğiniz konuyu niteliksiz bir tartışma olarak nitelendirdi.

İfade ve düşünce hürriyeti çok kıymetlidir, çok önemlidir; bu kürsüden her düşünce ifade edilir ama ben şimdi içinizden birisine kalkıp "Sen katilsin, sen..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bitiriyorum Başkan.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, çarpıtmayın; içinizden birisine söylemedik biz, içinizden birisine söylemedik, çarpıtmayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - İfadeler burada Sayın Başkan, söylediği burada, okutmayın bana.

"Sen katilsin, soykırımcısın." dediğim zaman bu, ifade özgürlüğüne girmez. İfade özgürlüğü kisvesi altında bu millete biz hakaret ettirmeyiz, ettirmeyeceğiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Temelli.

65.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, tutanaklar ortada, kimse hiçbir millete hakaret etmemiştir, iftira atmamıştır; buna biz de müsaade etmeyiz, bunu çarpıtmaya gerek yok. Bakın, tarihte gerçekleşmiş olaylar, bizzat Talat Paşa'nın kendi anılarında var; tehcir ortada, büyük felaket ortada. Bütün bunları bazen "soykırım" kelimesiyle, bazen farklı... (İYİ Parti sıralarından gürültüler) Kendi el yazmalarında olan bir şeyden hareketle söylenen sözlerdir. Tarihi tahlil edemezsiniz, tarih ortadadır. Gelin, tartışalım, o ayrı ama kalkıp "Millete böyle dediniz." "Yok, bize katil diyemezsiniz..." Hiçbir şeyi çarpıtmayın, tarih neyse odur.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Yaşasın Türk tarihi! Tarihimizle gurur duyuyoruz, atalarımızla gurur duyuyoruz.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Akçay, buyurun lütfen.

66.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 18 Haziran tarihli konuşmaya ve Başkanlık tezkeresine olumlu oy verdiklerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, 18 Haziran tarihli yapılan bu konuşmadan sonra doğan birtakım kavga nitelikli münakaşa, polemikler, ara vermeler ve daha sonra da birleşimin kapatılması nedeniyle görüşlerimizi ifade etme fırsatı da bulamamıştık.

Sayın Başkan, tabii, öncelikle bu "soykırım" "yok etme" gibi ifadeler asla kabul edilemez. Geçen dönemde bunların tartışmalarını, polemiklerini de yapmıştık fakat benim burada, bu kısa süre içerisinde dikkat çekmek istediğim önemli bir husus var, o da şu: 18 Haziran Çarşamba günü -cuma günü yani iki gün sonra- yani Ermenistan Devlet Başkanı Paşinyan Cumhurbaşkanımızın davetlisi olarak Türkiye'ye gelmeden iki gün önce bu konuşma yapılıyor. Kaldı ki ne zaman yapılıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Türkiye, Azerbaycan ve Ermenistan ilişkilerinin çok olumlu bir sürece girdiği zaman, hatta Ermenistan'ın bile bu eski söylemlerini neredeyse bıraktığı, bu tür ifadeleri kullanmadığı bir süreçte bu "soykırım" ve "yok etme" ifadelerini asla kabul edilemez bulduğumuzu da ifade etmek istiyorum ve bu ülkeler arası ilişkilerde daha başka örnekler de verimiz ama... Başka siyasi parti sözcüsü arkadaşlarımızın da bunlara biraz daha özen göstermesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

MHP Grubu olarak Sayın Meclis Başkanının bu tezkeresine olumlu oy verdiğimizizi de ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Yerinizden bir dakika...

Buyurun.

67.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Başkanlık tezkeresine "evet" dediklerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz evvel Meclisin bilgisine sunmuş olduğunuz Başkanlık tezkeresine AK PARTİ Grubu olarak "evet" dedik. Zira bu aziz ve asil millet, tarihin en şerefli milletidir ve hiçbir halka, millete karşı bir soykırımda bulunmamıştır. Milletimizin ve devletimizin bu konuda, çok açık ve seçik bir şekilde tarihin gözü önünde cereyan eden hadiselerde, bu demokratik ve şeffaf yönetim çerçevesinde, bütün kaynaklarımız da bütün milletlere, bütün tarihçilere açıktır. Bu konuda Başkanlık tezkeresinin doğru ve isabetli olduğu kanaatiyle biz de grubumuz olarak Başkanlık tezkeresinin lehine oy verdik.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...
BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

68.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 1915'te yaşananlara ve bu tartışmaların günlük siyasetin bir parçası yapılmaması gerektiğine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

1915 yılında, savaş koşullarında, o günün gerçeklikleri içerisinde doğrusuyla yanlışıyla, hatasıyla, günahıyla sevabıyla hiçbirimizin bugün övünmeyeceği, mutlu olmayacağı ve hepimizin gerçekten büyük üzüntü duyacağı olaylar yaşanmıştır. Bu olayların araştırılması, tartışılması, değerlendirilmesi parlamentoların işi olmaktan öte bilim insanlarının, tarihçilerin işi olmak durumundadır. Elbette ki her birimizin kendine göre görüşleri olabilir ama o günkü yaşananları, çekilen acıları, kaybedilen canları, hem o tehcir sırasında ölen Ermeni vatandaşlarımızı hem o sırada ölen Türkleri, Kürtleri ve adını sayamadığımız on binleri, binleri buradan yâd etmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADNAN ŞEFİK ÇİRKİN (Hatay) - Ya, ne alakası var, ne alakası var!

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Atatürk'ün partisi değil mi bu parti! Bu, Atatürk'ün partisi değil mi!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Bu büyük acıyla toplumsal bir yüzleşmenin olması gerektiğine inanırız. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bunun bir soykırım olarak değerlendirilmesini doğru bulmayız, isabetli bulmayız. Bir defa "soykırım" kelimesi hukuki bir kavram olarak 1945'ten sonra literatüre girmiş, dolayısıyla o güne teşmil edilemeyecek bir durumdur. İkincisi, tarihsel gerçeklikler ortaya koymaktadır ki sonuçları itibarıyla son derece üzüntü verici olmakla birlikte bir soykırım kastının olmadığına dönük de son derece güçlü deliller bulunmaktadır. Ayrıca, bu tartışmaları bu seviyede günlük siyasetin bir parçası yapmanın da çekilen acılara da gelecekte kuracağımız, hep birlikte inşa edeceğimiz kardeşliğimiz ve barışımıza da katkı vermeyeceği açıktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Son cümle Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Atatürk'ün partisi arkadaşlar, Atatürk'ün(!) Atatürk'ün partisi bu, Atatürk'ün(!)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Tutanaklardan çıkmasın ha!

MURAT EMİR (Ankara) - Biz herkesin, her etnik grubun, her dinden vatandaşımızın kendisini nasıl tanımlıyorsa eşit, adil, özgür bir Türkiye'de yaşamasından yanayız ve bunun için katkı vermekten yanayız.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Yazıklar olsun!

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Yazıklar olsun!

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

IX.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, üye 41 ülkede seyrüsefer ve işletme hizmetleri ayrıyken Türkiye'de tek çatı altında yürütülmesinin oluşturduğu karmaşa ve sorunların tespiti ile tazminat gruplarının yeniden belirlenerek tüm DHMİ personelinin mesleki koşullarının iyileştirilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesi amacıyla EUROCONTROL'den elde edilmesi gereken mali kayıplarının önlenmesi ve kurumsal yapının iyileştirilmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkanı

Öneri:

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, üye 41 ülkede seyrüsefer ve işletme hizmetleri ayrıyken Türkiye'de tek çatı altında yürütülmesinin oluşturduğu karmaşa ve sorunların tespiti ile tazminat gruplarının yeniden belirlenerek tüm DHMİ personelinin mesleki koşullarının iyileştirilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesi amacıyla EUROCONTROL'den elde edilmesi gereken mali kayıpların önlenmesi ve kurumsal yapının iyileştirilmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 16/7/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu önerisini açıklamak üzere Necmettin Çalışkan.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizde pek çok alanda yaşanan sorunlardan biri de Devlet Hava Meydanları İşletmesi hususunda yaşanmaktadır. Ülkemiz coğrafi konumu itibarıyla dünyada en fazla ikinci derecede hava sahası kullanılan bir ülkedir ama gelir itibarıyla son derece mahrum durumdadır. Özellikle belirtmeye çalıştığımız husus şu: 1989 yılında ülkemizin dâhil olduğu EUROCONTROL sistemi dünya genelindeki uçakların geliş gidişlerini düzenlemekte, bu çerçevede de bağlı ülkelere ücret ödemektedir. Ne var ki ülkemiz bir taraftan, hava sahası kullanımı itibarıyla dünya rekoru -kendi açımızdan- kırmıştır ama gelire gelince bu hiçbir şekilde yansımamıştır. Bugün itibarıyla bu sorununun çözülmesi, detayıyla araştırılması ülke menfaati açısından önemlidir. Aslında içeriğe baktığımızda, EUROCONTROL bütçe tahsis etmiş ama biz o bütçeyi alıp kullanamıyoruz.

"Böyle akıl dışı bir iş neden yapılıyor?" denilecek olursa, birincisi, beceriksizlik; Bakanlık iç çekişmelerle, başka sebeplerle uğraştığından buradaki bütçeyi kullanamamakta. İkincisi, kurum içi çekişme; kurum içerisindeki bir çekişmeyle belli bir personel kayırlmış, başka grup personel ise büyük ölçüde tasfiye edilmiş. Kurum içerisinde personel üçe ayrılmış, bir kısmı EUROCONTROL'den gelen paydan alıyor, bir kısmı kısmen alıyor, bir kısmı ise hiç almıyor. Özetle, personel bir tarafta makine ve elektrik teknikerleri, bir tarafta ise elektronikçiler olarak ikiye ayrılmış. Oysa bu ayırım neticesinde aynı işi yapan personelin bir miktarı aylık 200 bin lira gelir elde ederken diğerleri ise 125 bin lira seviyesinde kalmış, dolayısıyla da aynı işi yapan personelin arasında tam 75 bin lira aylık fark var.

Burada pek çok sorunla beraber esas itibarıyla sorun şu: Bu mesele adliye, mahkemeye sevk edilmiş, Danıştay karar vermiş, Danıştayın, bu haksızlığı, personel arasındaki ayrımı gidermek üzere verdiği karar maalesef Bakanlıkça uygulanmıyor.

Burada bir taraftan da EUROCONTROL'den gelecek döviz girişi sağlanmadığı için ciddi bir kamu zararı söz konusudur. Bize tahsis edilen rakamı Bakanlıktaki bürokratlar iş beşir etmediği için kullanamıyoruz. Bir taraftan kamu zararı var, bir taraftan personel arasında adaletsizlik var ama bunlardan da öte, bir mahkemeyi tanımama, Danıştay kararını takmama gibi bir durum söz konusu. İşte, bu açıdan diyoruz ki: Buradaki keyfiyeti gidermek, personelin mahrumiyetine son vermek ve bu husustaki kamu zararını telafi etmek üzere bir çalışma yapılmalı, bu çalışma da Mecliste oluşturulacak bir komisyonla ancak mümkün olur.

Gerçekten olayın özünü dinlediğimizde, akliselikle, mantıkla düşünüldüğünde böyle bir ihmalkârlık nasıl yapılıyor anlamak hiçbir şekilde mümkün değil, özellikle de personel arası ayrımı; bir grup personel yılda bin arızaya bakarken diğeri yirmi beş bin arızaya bakıyor, buna rağmen kast sistemi gibi bir yapı oluşmuş, birtakım personel mağdur ediliyor. Burada Sayın Bakana da seslenmek istiyorum: Biliyorum ki iktidar mensubu arkadaşlar Saadet Partisinin İsrail'i teline yönelik eleştiri talebini bile reddettiler, eminim ki bu hakkı bile reddedecekler ama Sayın Ulaştırma Bakanı hiç olmazsa bu personel arasındaki adaletsizliğe bir göz atsin, Danıştay kararını kim, hangi hadle, neden uygulamıyor, bunu tespit etsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu süre içerisinde 465 milyar euro kayba uğradık, hâlen yıllık 1 milyar euro bütçeyi kullanamıyoruz. Buna kim neden oluyor? Bununla ilgili bir araştırma yapılsın. Elbette bu gelirle birlikte bir taraftan personelin maaşında, özlük haklarında iyileştirme olacak, aynı zamanda bu kullanacağımız bütçeyle Ulaştırma Bakanlığı açısından da Devlet Hava Meydanları İşletmesinin makine, ekipman ve teçhizat noktasındaki problemi giderilmiş olacaktır. Burada ciddi bir hak kaybı söz konusudur, burada bir kamu zararı söz konusudur. Buna ilişkin mücadele herkesten önce Bakanlığın görevidir, Meclisin görevidir. Bu konuda, bu mağduriyetin giderilmesiyle ilgili çalışma yapılmasını teklif ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Burak Akburak.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

1989'dan bu yana üyesi olduğumuz Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı yani EUROCONTROL, 41 üye devletin hava sahasını kullanan uçaklardan geçiş ücreti tahsil ederek bu gelirleri ilgili ülkelere adilce paylaştırmakla yükümlü bir kurumdur. Ortada ciddi bir adaletsizlik var. Ben bugün bu adaletsizlikle ilgili bir konuşma yapacağım.

Ülkemiz, Avrupa'nın en geniş hava sahalarından birine sahip ancak bu sistemden hak ettiğimiz payı alamadığımızı üzülen gözlemliyoruz. Hak edilen gelir gelmediği için de personele yeterli ücret ve tazminat politikası da uygulanmıyor. Özellikle Devlet Hava Meydanları İşletmesi personeline ödenen havacılık tazminatı konusunda yaşanan eşitsizlik ülkemize döviz kaybı olarak yansımakta, kamu bütçesine gereksiz yük oluşturmaktadır. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Abdulkadir Uraloğlu, geçtiğimiz günlerde, 1.745 transit uçuşla Türk hava sahasında rekor kırıldığını, 6.110 uçuş sayısı ile başka bir rekora ulaşıldığını açıkladı. Bu güzel bir gelişme, devletimiz için de güzel bir gelişme, gurur duyulacak bir gelişme fakat burada bir soru var, daha doğrusu bir sorun var: Bu uçuşlardan devletimiz ve Devlet Hava Meydanları İşletmesi personeli ne kadar ücret alıyor, ne kadar pay alıyor? Görüyoruz ki istediğimiz ücreti alamıyoruz. Avrupa'da 80 euro alınan bir uçuş için biz 30 euro alıyoruz. Bu da her yıl, yaklaşık 1 milyar euroluk bir döviz kaybı demek, daha da önemlisi, Danıştay kararları ortadayken "Makine ve elektrik personeline elektronik personeliyle aynı havacılık tazminatı verilmeli." denilmesine rağmen, üstüne üstlük 2022'de Cumhurbaşkanlığı kararının da uygulanması için yazı gönderilmesine rağmen bu gerçekleşmemiş. Ama ne olmuş? Tabii ki hiçbir şey. Her yeni düzenlemede kurum içi gelir uçurumu büyüyor, yüzde 25'lik kesime iyileştirme yapılırken kalan yüzde 75 yok sayılıyor. Bu sadece bir maliyet meselesi değil, kurumsal huzur ve motivasyon meselesi. Söz konusu adaletsizlik Sayıştay raporlarında da yıllardır belirtiliyor ama hâlen bir adım atılmıyor. Konu yalnızca bir tazminat meselesi değil, Türkiye'nin stratejik konumunu, insan kaynağını ve potansiyelini nasıl değerlendirdiğiyle ilgili doğrudan bir gelişme. Türkiye EUROCONTROL'e üye ülkeler arasında hava trafik hizmeti sıralamasında 2'nci -Fransa'dan sonra 2'nciyiz- fakat gelirde 34'üncüyüz. Biz hem az kazanıyoruz hem çalışanlarımıza hak ettikleri ücretleri veremiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURAK AKBURAK (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

BURAK AKBURAK (Devamla) - Bu akılcı bir kamu yönetimi değil. Kamu kaynaklarımızı verimli kullanarak gelirlerimizi artırmak ve çalışanlar arası adaleti sağlamak için grup önerisini desteklediğimizi belirtiyorum.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Celal Fırat.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisinin Türk Hava Yollarının gelirlerinin adil dağıtılmadığına dair genel görüşme önergesi üzerine DEM PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 13 Temmuz tarihinde 1.745 transit uçuşla Türk hava sahasında günlük rekorun kırıldığını açıklamıştır. Ancak biz bu rakamların gölgesinde kalan derin bir adaletsizlikten, kaynak israfından, çalışanın emeğinin yok sayılmasından bahsetmek zorundayız. Bu rakamlar önemli olabilir ancak bu uçuşlardan elde edilen gelirlerin kamu yararına ve çalışanlar lehine değerlendirilip değerlendirilmediği çok daha önemlidir.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyet Teşkilatı yani EUROCONTROL çerçevesinde, hava sahasını kullanan her uçaktan alınan ücretler ülkemize önemli bir döviz girişi sağlamaktadır fakat bu gelirlerin gerek tesis yatırımlarında gerekse çalışanların haklarının karşılanmasında etkin kullanılmadığı apaçık ortadadır. Türkiye verdiği hizmet bakımından 2'nci sırada olmasına rağmen EUROCONTROL'den elde ettiği gelir bakımından yalnızca 6'ncı sıradadır. Personel maliyetlerinin toplam içindeki payı Almanya'da yüzde 73, İspanya'da yüzde 75 iken Türkiye'de bu oran yüzde 36 civarındadır. Avrupa'da aynı işi yapan personel 8-10 bin euro para alırken Türkiye'de 2.300 euro civarındadır. Devlet Hava Meydanları İşletmesi bünyesindeki personel ağır iş yükü altında çalışmakta, buna karşı havacılık tazminatı gibi özlük haklarında ciddi eşitsizlikler yaşanmaktadır. Bu eşitsizlik yalnızca iş barışını değil uluslararası rekabette insan kaynağının niteliğini, sürekliliğini de zedelemektedir. Danıştay kararlarına rağmen bazı personel gruplarına yapılan keyfi ödemeler, bazılarına ise yapılamayan ödemeler hukuk devleti ilkesini zayıflatmaktadır. Bu durum çalışanların motivasyonunu düşürmekte ve kamu kaynağının da israfına yol açmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bir başka mesele ise havaalanlarında vatandaşlarımızın karşı karşıya kaldığı fahiş ücret meselesidir. Bir bardak suya, bir şişe suya -50 gramlık, 500 gramlık- 100 ile 200 lira arasında, bir çaya 150-200 lira, bir simit de aldığı anda 300-400 lira ücret ödemektedir. Âdeta ticarileşmiş özel alanlara dönüşmüştür hava yolları. Bu da toplumumuzun büyük bir kesiminin büyük tepkisine yol açmaktadır.

Bununla birlikte uçak biletleri de çok yüksek bir çerçevededir, uçmak ayrıcalığa dönüşmüş vaziyette. Yurttaşlarımız şehirler arası yolculukta uzun kara yollarına mahkûm kalmaktadır. Tren seferlerinin ise her yere olmaması bir yana, bilet bulmak dahi çok zordur, mümkün olmamaktadır. Uçakların hizmet kalitesi ayrıca ciddi bir meseledir. Bazı firmalar bir bardak suyu bile ücretle karşılıyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

CELAL FIRAT (Devamla) - Sayın milletvekilleri, özellikle çok dilli bir toplumda örneğin, Kürtçe gibi dillerde hava limanlarında anons yapılmaması hem eşit yurttaşlık hakkına aykırıdır hem de ana dilindeki hizmet alma hakkını ihlal etmektedir.

Tüm bu nedenlerle, hava ulaşımında yalnızca sayılara değil, sosyal adalete, kamu yararına, çalışanın hakkına, toplumsal eşitsizliğe odaklanılması gerektiğini bir kez daha vurguluyoruz. Biz DEM PARTİ olarak kamu kaynaklarının verimli kullanılmasını, çalışan emekçilerin emeğinin karşılığının, hakkının verilmesini, havacılık hizmetlerinin demokratikleşmesini savunuyor, önergeyi desteklediğimizi belirtiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aşk ile... (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un babasının vefatına ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, birazdan kürsüye davet edeceğim Zonguldak Milletvekili Sayın Eylem Ertuğ Ertuğrul hafta sonu maalesef babasını kaybetti. Divan olarak başsağlığı diliyor, acısını paylaştığımızı ifade etmek istiyorum.

IX.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, üye 41 ülkede seyrüsefer ve işletme hizmetleri ayrıken Türkiye'de tek çatı altında yürütülmesinin oluşturduğu karmaşa ve sorunların tespiti ile tazminat gruplarının yeniden belirlenerek tüm DHMİ personelinin mesleki koşullarının iyileştirilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesi amacıyla EUROCONTROL'den elde edilmesi gereken mali kayıplarının önlenmesi ve kurumsal yapının iyileştirilmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eylem Ertuğ Ertuğrul.

Buyurun lütfen. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz mart ayında EUROCONTROL'den daha fazla ödeme alınması için ülkemize döviz girişini artırmaya çalışan ve bu yolla personel maliyetini azaltmaya çalışan bir düzenleme yapılmıştı ancak maalesef yetersiz kaldı.

Sayın milletvekilleri, 2023 yılı verilerine göre Fransa ile Türkiye'nin hava trafiği neredeyse aynı seviyededir. Türkiye'nin kontrollü hava sahasının büyüklüğü 982 bin kilometrekaredir. Fransa'nın yıllık uçuş sayısı 21 milyon, Türkiye'nin yıllık uçuş sayısı ise yaklaşık 20 milyon civarındadır. Fransa EUROCONTROL'den 1,5 milyar euro gelir elde ederken Türkiye ise bunun üçte 1'i kadar, sadece 497 milyon euro gelir elde edebilmektedir. Bu farklılık Türkiye'nin hava trafik hizmetlerinde personelin işçiliğini ve emeğini daha ucuza uygulamaya koymasından kaynaklanıyor. Radar sistemleri, teknolojik çözümler, teknik hizmetler, ödenen maaş, personelin özel teçhizat giderleri bile EUROCONTROL gelirlerinden ödenebilecekken Devlet Hava Meydanları İşletmesi maalesef bu avantajı doğru kullanamıyor.

Sayın milletvekilleri, EUROCONTROL tahsilat sistemi üst düzey personele pay aktarırken ülkemizin diğer personeli kendi meydan işletme gelirlerinin emekçileri olarak pay alamamaktadır. Geldiğimiz noktada bu sistemden daha fazla döviz elde etmek sadece personel maaşlarıyla sınırlı kalmamalı, diğer unsurlar da göz önüne alınmalıdır. EUROCONTROL, ülkelere, maliyetleri geri alma sistemine göre ücret tahsisi yapar yani ülkenin toplam hava seyrüsefer maliyetinin uçuş hacmine bölünmesine göre birim ücreti hesaplanmaktadır. Avrupa ülkelerinde birim ücreti yüksek, Türkiye'de ise işçilik ve altyapı maliyetleri daha düşük, döviz bazlı sabit yatırımlar eski ve daha az yenileme yapılmış, personel maaşları da Avrupa'ya göre düşük -ki bu da ayrı bir eleştiri konusudur- bu yüzden de ülkemizde birim ücreti düşük kalmaktadır yani Türkiye daha ucuza daha çok hizmet veriyor, bunun nedenini sorgulamamız gerekiyor. Türkiye uzun yıllardır hava sahasını kullanan hava yolları için hem ucuz hem de hızlı geçiş rotası olarak tanıtılmak istenmektedir. Özellikle pandemi sonrasında ve Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle kuzey-güney rotalarının kapanması Türkiye'yi alternatif rota olarak öne çıkarmıştır. Uçuşları Türkiye rotasına çekmek için düşük ücret politikası tercih edilmektedir, böylece uçuş sayısı artmaktadır ancak birim başına gelir düşmeye devam etmektedir. Bu politika, hizmet artarken gelirin aynı oranda artmasını engellemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Sayın milletvekilleri, Sayıştay yıllardır bu konuyla ilgili aslında şu tespiti de yapıyor: Türkiye millî maliyet sıralamasında 6'ncı sırada ve hizmet sıralamasında 2'nci sırada. Türkiye kaliteli hizmet sunuyor ama neden hak ettiğini alamıyor? Yıllık kaybımız ne kadar, bunların önlenmesi için neler yapılmalı?

Bunların tespit edilmesi için bu önergeye destek verdiğimizizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Durmuş Ali Keskinliği.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Karabük) - Sayın Başkanım, Türkiye Büyük Millet Meclisinin değerli üyeleri; YENİ YOL Partisinin vermiş olduğu genel görüşme önergesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almiş bulunmaktayım.

Genel görüşme önergesinde YENİ YOL Partisi Türkiye'nin son zamanlarda hava sahasının tarihî rekorlar kırdığını -bunu da ifade etmeleri kendileri açısından çok güzel olmuştur, kayıtlara geçti, havacılığımızın geldiği noktayı da bu kayıtlara geçirmiş olduk- ve bunlardan da Türkiye'nin gerekli olan payı alamadığını söylüyor ama genel görüşme önergesinin içeriğine baktığımızda 2 şeyi görüyoruz, birincisi şu: Personel arasındaki dağılım; hangi personel buradan pay alacak, hangileri, ne kadar pay almalıdır? İkinci olarak da bir Danıştay kararına atıfta bulunuyorlar.

EUROCONTROL sistemi, arkadaşlar, maliyetler üzerinden çalışan bir sistem yani bir kâr zarar sistemi değil ve tamamen bir fon da değil. Her ülke yaptığı maliyet ve sefer sayısına göre düzenlemeleri yapıyor ve bu düzenlemelerin neticesinde kendine düşen payı alıyor. Nihayetinde biz 25 Mart 2025 tarihinde, bundan çok kısa bir süre önce bu konuda bir düzenleme yaptık. 7546 sayılı Kanun'la buradaki belirsizliği yok ettik ve hangi personelin ne kadar ücret alacağını belirttik ve transit geçişlerden de memur katsayısının yüzde 120'si oranında performans payı belirtilmesini de yasanın içine koyduk. Buradaki belirsizliği de ortadan kaldırdık. Yine, aynı şekilde, 16 Nisan -Devlet Hava Meydanları KİT'e tabi bir kuruluş, Sayıştay raporları üzerinde görüşmeler yapılıyor-tarihinde de KİT Komisyonunda bu konular konuşuldu ve gerekli cevaplar verildi. Şimdi, Danıştay kararına baktığımızda Danıştay kararında bir yanlış anlaşılma var. Burada 3 grup personel var arkadaşlar: Birinci grup, hava seyrüsefer hizmetlerinde direkt çalışan personel; ikinci grup, hava seyrüsefer hizmetleriyle beraber işletme hizmetlerinde çalışan personel; üçüncü grup da sadece işletme hizmetlerinde çalışan personel. İkinci grupta yer alan elektrik, makine ve motor personelinin bir kısmı hava seyrüsefer hizmetleriyle çalışmakla birlikte aynı zamanda işletme hizmetlerinde de çalışıyorlar. Bunların tamamen birinci grupta, tamamen hava seyrüsefer hizmetlerinde çalışanlar gibi performans alması maalesef bu sistemde mümkün değil; uluslararası hukuk açısından da mümkün değil, işin tekniği açısından da mümkün değil ve bu gruplar belirlenmiş ve bu belirlenen gruplar oranında her gruba kendi maliyetleri ve performansları ölçüsünde de işlem yapılıyor.

Biz AK PARTİ Grubu olarak bu genel görüşme önergesine katılmıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Devamla) - Sayın Başkanım, son bir söz.

BAŞKAN - Buyurun.

DURMUŞ ALİ KESKİNKILIÇ (Devamla) - Çünkü bununla ilgili gerekli kanuni düzenleme 25 Mart tarihinde yapılmıştır, 30 Mart tarihinde yayımlanmıştır; aynı zamanda KİT Komisyonunda da bu konular konuşulmuş ve gerekli cevaplar verilmiştir.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Grup önerisini oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Sayın Kaya, Sayın Akburak, Sayın Kaya, Sayın Kaya, Sayın Türkoğlu, Sayın Sunat, Sayın Arslan, Sayın Karatutlu, Sayın Beyaz, Sayın Karaman, Sayın Çalışkan, Sayın Aydın, Sayın Kılıç, Sayın Akalın, Sayın Çirkin, Sayın Ergun, Sayın Atmaca, Sayın Doğan, Sayın Taşcı, Sayın Toktaş.

Yoklama için üç dakika veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.45

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ve 21 milletvekili tarafından, üye 41 ülkede seyrüsefer ve işletme hizmetleri ayrıyken Türkiye'de tek çatı altında yürütülmesinin oluşturduğu karmaşa ve sorunların tespiti ile tazminat gruplarının yeniden belirlenerek tüm DHMİ personelinin mesleki koşullarının iyileştirilmesi, kamu kaynaklarının verimli kullanılabilmesi amacıyla EUROCONTROL'den elde edilmesi gereken mali kayıplarının önlenmesi ve kurumsal yapının iyileştirilmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, 2025 Yılı Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında yapılan merkezî sınav sürecinde kamuoyuna yansıyan çok sayıda şaibe iddiasının, sınav güvenliğine ilişkin zaafıların ve kamu vicdanında oluşan derin güvensizliğin araştırılarak sınav sisteminde yaşanan bu büyük kırılmanın nedenlerinin tespit edilmesi, sorumluların belirlenmesi ve benzer sorunların tekrar yaşanmaması için alınması gereken önlemlerin ortaya konulması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Öneri:

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, 2025 Yılı Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında yapılan merkezî sınav sürecinde kamuoyuna yansıyan çok sayıda şaibe iddiasının, sınav güvenliğine ilişkin zaafıların ve kamu vicdanında oluşan derin güvensizliğin araştırılarak sınav sisteminde yaşanan bu büyük kırılmanın nedenlerinin tespit edilmesi, sorumluların belirlenmesi ve benzer sorunların tekrar yaşanmaması için alınması gereken önlemlerin ortaya konulması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Muhterem milletvekilleri, 2025 Yılı Liselere Geçiş Sınavı sadece bir sınav değil, bu ülkede adaletin, fırsat eşitliğinin, kamu yönetiminin ve eğitimin çürümüşlüğü'nün turnusol kağıdı olmuştur. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre tam 719 öğrenci tüm soruları doğru yanıtlamıştır. Yüzlerce 1'inciden, hiç yanlışsız cevaplanan sorulardan bahsediyoruz. Özellikle sınav daha sürerken "WhatsApp" gruplarında "PDF soru kitapçığı dolaşıyor." iddiaları ortaya çok somut bir şekilde konulmuştur. Veliler paylaşıyor, öğretmenler doğruluyor, sosyal medyada dalga dalga yayılıyor yani sınav öncesinde veya esnasında -hiç fark etmez- sorular sızdırılıyor. Bakanlık bu iddiaları kısmen kabul ediyor ama sınavı iptal etmiyor, ertelemiyor, şeffaf bir açıklama da yapmıyor. Sınav güvenliği çökmüş, çocukların emeği çöpe gitmiş ama Bakanlık pişkin pişkin "Sınav bütünlüğü etkilenmedi." diyor.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, bir saniye lütfen.

Değerli milletvekilleri, çok ciddi bir uğultu var, hatibi dinlemekte zorluk çekiyoruz, lütfen sükûneti sağlayalım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Böyle bir ülkede hangi veli çocuğuna çalış, emek ver, hak et diyebilir? Bu nasıl bir utanç, bu nasıl bir çürümedir? Efendim, evet, yüz binlerce öğrencinin kaderiyle ilgili bu sınav ve bu şaibeleri gündeme getirmeyeceğiz, öğrencilerimiz ve velileri adına bunu sormayacağız, Meclis gündemine taşımayacağız da neyi taşıyacağız? Neden endişeliyiz? Nedeni son derece açık: AK PARTİ'nin geçmişe dönük sınav sicili. Örneğin, hatırlatalım, geçmişte ÖSYM sınav soruları çalınırken AK PARTİ'nin üst düzey yöneticilerinin neler söyledikleri kayıtlarda var. Efendim, FETÖ organizasyonuyla çalınan sınav soruları nedeniyle ÖSYM Başkanı Ali Demir yargılanmadı mı? Yargılandı. Basından çıkan iddialar üzerine başta dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere AK PARTİ'li yetkililer "Yalan, iftira, sınav soruları çalınmadı." demedi mi? Dedî. Pekî, sonra mahcup olduklar mı? Olmadılar. Tıpkı bugünkü gibi davranıyordunuz. Yani AKP'nin sicil kaydında çok sayıda sınav sorularının çalınması var.

Bellekleri tazeleyelim. 3 Eylül 2009'da ÖSYM'nin yaptığı Polis Meslek Yüksekokulları Öğrenci Adaylığı Sınavı kopya nedeniyle iptal edildi. 2010 yılındaki KPSS de sınav sorularının çalınması nedeniyle iptal edildi, KPSS "Eğitim Bilimleri" bölümünde 110 ve üzeri doğru yapan adayların birçoğunun kari-koca, akraba, aynı mahalleden kişiler olduğu ortaya çıktı. 2011 yılındaki yurt dışı yükseköğretim diplomaları denkliği için seviye tespit sınavının ikinci aşaması da aynı gerekçeyle, şaibeyle iptal edildi ve ortaya çıktı. Daha genel bir ifadeyle, istihbarat birimlerinin Ankara Başsavcılığının talebi üzerine yaptığı istatistiksel analizlere göre, 2002-2013 yılları arasında neredeyse tüm ÖSYM sınavlarının soruları çalınmış; sizin döneminizde çalındı. Efendim, 2010 KPSS Eğitim Bilimleri Sınavı nedeniyle 15 Temmuz sonrasında 3 bin kişi için dava açıldı. 2010 KPSS Genel Yetenek-Genel Kültür Sınavı'nda aynı suçlardan dava açıldı. 2012 KPSS'de bir kısım şüpheliler için yine sonrasında dava açıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım.

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Efendim, 2012 Adli Yargı Hâkim ve Savcı Seçme Sınavı için eski CHP Konya Milletvekili Atilla Kart'ın suç duyurusundan sonra delilleriyle ortaya çıktı. Bu kadar değil, saymakla da bitiremeyiz.

Hasılı, gerek sınavlar ve gerekse de sonradan icat ettiğiniz mülakatların hepsi şaibeli çıktı; o nedenle endişeliyiz. Bu en son yapılan LGS sınavlarında bir önceki yıl 300'ün üzerinde tam puan alan varken -hem de bu dönem sınav sorularının zor olduğunu bütün uzmanlar söylediği hâlde- bu 719'un izahını Bakanlık o zaman apaçık yapsın, yapsın ve illere göre, okullara göre tasnifini izah etsin.

Bu konuyla alakalı araştırma önergemize desteklerinizi bekliyoruz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İrfan Karatutlu.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün LGS sınav sonuçlarının imam-hatip tartışmasına evrilmesi tabii ki de çok tasvip ettiğimiz durum değil. Kırk yedi yıl önce imam-hatibe başlamış biri olarak kırk yedi yıldır imam-hatip üzerine konuşulanların ızdırabını yaşıyorum ve ondan mağdur olan bir milletvekili olarak da burada konuşacağım.

Hanginiz ortaokula başladığınızda okulunuzun birtakım ihtiyaçları için deri toplayıp, kurban eti götürdünüz okulunuza? Bakın, ben imam-hatibin mağduriyetini yaşamış biriyim. Akademisyen olacakken 2002 yılında Fatih Hilmioğlu'nun Malatya'da imam-hatiplere karşı nasıl tavır içinde olduğunu yaşayan biriyim, maalesef olamadım. Şimdi, kalkıp imam-hatipler üzerinden tartışma açılmasını hiç iyi görmüyorum. Ha, 719 1'inci olmuş, bunun 36'sı imam-hatipliymiş, başarılı mı? Başarısız, yüzde 10 oranla imam-hatipli olması gereken sayı 70 idi, 36 başarısız. Yani bunu konuşmanın gereği yok ve özellikle de söylüyorum: İmam-hatipler üzerinden götürmeyin.

İmam-hatibin faydası olmuş mudur? Çok iyi olmuştur; bana analitik düşünmenin nasıl olduğunu göstermiştir, kaynağa nasıl ulaşacağımı göstermiştir ve ben o başarıyla tıp fakültesini kazanmış ve üzerine ihtisas yapabilmişimdir. Başarıyı almışım burda, analitik düşünceyi yaşadığım için de çok mutluyum. Bugün biz burada bunu tartışmamalıyız. Neyi tartışmalıyız? Doğrudur, iktidarın en kötü politikalarından bir tanesi eğitim, bir tanesi de kültür politikasıdır.

Bakin, yirmi iki yılda 5 kez ortaöğretim sınavını değiştirmiştir; 2005 yılı OKS, 2008 yılı SBS, 2013 yılı TEOG, 2018 yılı LGS. Her beş yılda bir sınavı değiştirmeye kalkmıştı ve sonuçta da beceriksiz, başarısız bir sınav sistemi koymuştur.

Şimdi, bugün, hangi biriniz buna, Sayın Bakanın verdiği cevaba tatmin oluyorsunuz Allah aşkına? Nedense bazı Bakanlardaki kibir had safhada. Kendisiyle Kahramanmaraş Azerbaycan evlerinin açılışında aynı uçaktaydım, bir cümle, dedim ki: Sayın Bakanım, Kahramanmaraş Milletvekiliyim, biz de Kahramanmaraş olarak Millî Eğitim Akademisini istiyoruz, biz de büyükşehiriz. Yani "Sen nasıl bir şekilde benimle konuşuyorsun?" tavrı; iyi anlarım, psikoloji okumuş biriyim sonuçta. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Ya arkadaşlar, nedir bu birkaç Bakanın bu tür tavrı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Niyet okuma şeyi yapıyorsun, ayıp ya!

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Nedir ya? "Merhaba, nasılsın Sayın Vekilim? Maraş'ın..."

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Yani gözlemlerini gerçek gibi anlatıyorsun ya gözlemini, ayıp yani.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Ben yaşadığımı anlatıyorum ya, her şeye itiraz mı edeceksiniz?

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Gözlemini anlatıyorsun; yüzünden, elinden, kolundan mana çıkardım diyorsun.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Neyine? Çıkıyorum, evet.

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Edepsizlik bu.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Çıkıyorum, evet.

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Ayıp yani! Devletin Bakanına söyleme bunu.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Ne ayıp? Bana söylediğini söylüyorum.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - El kol hareketinden mana çıkardığını söylüyorsun, niyet okumaktır bu ya.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Ne...

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Şu hareketlere bak ya? Sana yakışıyor mu kürsüde onları söylemek?

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Hepinize bakın ya!

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Bir de "İmam-hatip mezunuyum." diyorsun. İmam-hatipler için mücadele eden bir Bakana saygıyla davran, saygısız!

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Gidin görün Gençlik ve Spor Bakanının tavrı nasıl, gidin görün Sağlık Bakanının tavrını; üç ay bana randevu vermedi.

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Bir doktora randevu vermeyen Sağlık Bakanından konuşuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Ne Sağlık Bakanı? Nereden çıktı şimdi Sağlık Bakanı ya?

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Bir insan...

BAŞKAN - Sayın Karatutlu...

NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Millî Eğitim Bakanından nereye geldin sen Sağlık Bakanına? Yan yana oturmuşsun uçakta, el kol hareketinden adamı yargılamaya kalkıyorsun ya; ayıp sana!

BAŞKAN - Sayın Karatutlu, sayın milletvekilleri; hatip söz istedi, bir müsaade edin, konuşsun yani yapmayın bunu, her seferinde laf atmanın bir mantığı yok ki.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Başkanım, hatip tamamlamadı.

BAŞKAN - Bir dakikalık sürenizi yeniden başlatıyorum.

Buyurun.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Evet, hepiniz ne yaptınız? FETÖ'nün yaptığı -daha dün 15 Temmuzdu- sınav sistemindeki birtakım mağduriyetleri konuştunuz, değil mi? Evet, tabii ki bunu yapmamak için... Sadece yapacağınız nedir? ÖSYM'ye verin bu sınavları arkadaşlar ya, ÖSYM'ye verin, kimse de bu şaibeden bu kadar bahsetmesin. Onun için şüphe olan bir yere bir kurt girer arkadaşlar, bu kurdu çıkarmanız lazım.

Bakin, geçen hafta sonu Kahramanmaraş'taydım, yirmi iki yıldır AK PARTİ'ye oy veren çok masum ve çok düzgün arkadaşlarımız bana geldi, dediler ki: "Hocam, biz bu "terörsüz Türkiye"yi anlayamıyoruz, lütfen bize anlatın." Benden size söylemesi, bu konuda da şüphe var Maraş gibi bir yerde.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri izleyen tüm Türkiye halklarını ve cezaevlerinde şu an haksız, hukuksuz bir şekilde rehin tutulan tüm yoldaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Önergeyle ilgili görüşlerimizi aktarmadan önce, öncelikli görevlerinden biri halkı bilgilendirmek olan Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in ağızıma almaktan hicap duyduğum sözlerini kınadığımı belirtmek istiyorum. Biz Bakanın söylediklerini çok iyi

anlıyoruz; AKP iktidarları döneminde dönen dolapları, sınav güvenliğinin nasıl hiçe sayıldığını da çok iyi biliyoruz. Hesap soran, soru soran, hak arayan bizlere göstermelik şahlanırlar sergileyeceğine, görev ve sorumluluğunun bilincinde hareket etmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıyoruz kendisine.

Sınav sisteminin zararlarını ya da yöntemin doğruluğunu yanlışlığını bir kenara bırakarak konuşmak istiyorum. 15 Haziran 2025 tarihinde gerçekleştirilen Liselere Geçiş Sınavı sadece bir eğitim sınavı değil, ondan çok daha öte anlamlar taşıyor maalesef ama gelin görün ki sınav daha bitmeden soruların ve cevap anahtarının WhatsApp üzerinden oluşturulan bir grupta paylaşılması Türkiye'de sınav güvenliğine dair var olan tüm endişeleri bir kez daha gün yüzüne çıkardı. Olayın basına yansımalarının hemen ardından Millî Eğitim Bakanlığı her zamanki gibi önce inkâr yoluna gitti ancak daha sonra bizzat Bakan Yusuf Tekin iddiaların doğru olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Suç duyurusunda bulunulduğu ve Teftiş Kurulunun araştırma yaptığını belirtti fakat bu açıklamalar halkın kuşkularını gidermiyor. Acaba Bakan iyi anlatamadığından mı, yoksa AKP'nin sınav güvenliği sicili zaten bozuk olduğundan mı? Bu durum ne ilk ne de son maalesef. Daha dün gibi aklımızda; KPSS, TUS, YGS, YKS, hemen hepsinde benzer iddialar, benzer şaibeler gündeme geldi. Kimi zamanlar sınavlar iptal edildi, kimi zaman birkaç memurun ihmali denilerek üzeri örtülmeye çalışıldı. Bu tartışmaların ardından önceki yıllarda yaşanmamış bir biçimde LGS'de tüm soruları doğru cevaplayan öğrenci sayısındaki olağanüstü artış "Teftiş Kurulunun araştırma yaptığı" gibi bir iki söz söylemekle izah edilebilecek bir durum gibi gözüküyor. Açıkça söylüyoruz: Hiç kimse sizin yaptığınız sınavlara güvenmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Toplum, adaletin ve hakkaniyetin geçerli olduğuna inanmıyor. Bu sınav sürecinde yaşananlar AKP iktidarının panoramasını gözler önüne sermektedir.

Sınavın temel eğitim politikası hâline geldiği Türkiye'de her sınav sonrasında en hafif tabirle "şüphe" olarak ifade edilebilecek bir durumun yaşanması Meclisin bu konuda sorumluluk alması gerektiğini bizlere göstermektedir.

Sınav güvenliğinin nasıl sağlandığı, sınav sorularının kimlerle paylaşıldığı, özel okul yöneticileriyle nasıl bir bilgi aktarım ilişkisine girildiği açıkça cevaplanmalıdır, halkın ve sınava giren çocukların kaygıları bir an önce giderilmelidir diyorum.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İsmet Güneşhan.

Buyurun Sayın Güneşhan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Partinin vermiş olduğu grup önerisi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Sözlerime başlarken hepinizi en içten saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, en az bir yıldır yaklaşık 1 milyon evladımız, çocuğumuz "Liselere Geçiş Sistemi" diye bildiğimiz LGS sınavına gecesini gündüzüne katarak hazırlandılar. Liseler onların geleceği için çok önemli bir adım olduğundan bu sınav hem öğrencilerimizi hem de ailelerini yakından ilgilendiriyor.

2025 LGS sınavı bittiğinde hem öğrencilerimizin hem de eğitimcilerimizin üzerinde uzlaştığı bir görüş vardı, o da sınavın ve sınav sorularının çok zor olduğuydu ilgiliydi. Hepimiz zor bir sınavla karşı karşıya isek doğal olarak elbette ona göre bir sonucu olacaktı ancak öyle olmadı değerli arkadaşlar. Geride kalan yıllar boyunca hiç olmadığı kadar çocuğumuz tam puan alarak 1'inci oldu; tam 719 çocuğumuz, öğrencimiz bu sınav sonucunda 1'inci oldu.

Şimdi burada sadece 1'inci olan çocuklarımızı konuşuyoruz, oysa 5 bine yakın öğrencinin 1 ya da 2 yanlışla sınavı tamamladığı belirtiliyor. Zor bir sınav için garip bir durum değil mi değerli arkadaşlar? Bunu ben buradan sizlere sormak istiyorum. Sınavda herhangi bir şaibe ihtimali olmasa dahi bu kadar çok 1'incinin çıkması eleme yönteminin ve sınav sisteminin doğru olmadığı anlamına gelir.

Peki, biz neden konunun aslını bilmiyoruz? Çünkü cumhuriyet tarihinin en başarısız Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin göreve başladığından bu yana LGS istatistiklerini bir türlü açıklamıyor, bu anlamda tam bir karartma uyguluyor. Neyi saklıyor, neyi gizliyor bilemiyoruz. Asıl sıkıntı bundan sonra başlıyor değerli arkadaşlar. 2025 LGS sınavı devam ederken Adana, Bursa, Diyarbakır, İstanbul'da sınav kitapçıları çeşitli WhatsApp gruplarında yayınlandı. Bu sınav kitapçıklarının Millî Eğitim Bakanlığının istediği zaman dışında yayınlanması ve güvenlik ihlalinin yaşandığını Millî Eğitim Bakanı da çıktığı bir televizyon programında da kabul etti. Sonrasında diğer oturum kitapçığının da o sınav devam ederken PDF hâlinde yayınlandığı ortaya çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İSMET GÜNEŞHAN (Devamla) - Buradan iktidara seslenmek istiyorum: Daha sınav devam ederken fotoğraf değil PDF hâlinde bu kitapçıklara ulaşanlar kim ve hangi gruplar? Bu kitapçıklar neden yayınlanıyor? Bu kadar çok "şaibeli" denilecek olay üst üste yaşanırken hepimizin aklına soru işaretleri gelmesi son derece doğal değil mi?

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu iktidarın geçmişi karanlık. Bir zamanlar beraber yürüdükleri FETÖ terör örgütünü hepimiz çok iyi biliyoruz, onların yaptığı sınavları da çok iyi biliyoruz ve görüyoruz ki boynuz kulağı geçmiş. Doğal olarak yurttaşlar size ve sizin yaptığınız sınavlara güvenmiyor. Türkiye'de kurumların içini boşaltınız; yargıya, eğitime ve daha pek çok kuruma güveni sıfırladınız. Sizin zamanınızda maalesef, kuralsızlık kural hâline geldi.

İşin kolayı var, aslında bu işi çok rahat çözebiliriz. Yöntem basit; gelin, İYİ Parti Grubunun önerisini kabul edelim, gerçekleri gün yüzüne çıkartalım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Nazım Maviş.

Buyurun Sayın Maviş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; öncelikle şu üzüntümü ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum: Ne yazık ki yalanın, dedikodunun, iftiranın araştırılması için bir grup önerisi verilmiş. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yalanla, dedikoduyla, iftirayla meşgul edilmesi ancak böyle bir muhalefetin kârı ve işi olabilir.

Neden bunları söylüyorum?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - ÖSYM sınavları için de aynı şeyi söylüyordunuz, Ali Demir için de aynı şeyi söylüyordunuz. Ayıp ya!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Bakın, Sayın Grup Başkan Vekilinin hâlâ X hesabında yazılı bulunan ifadeler düzeltilmiş değil.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Araştırın o zaman, bakalım yalan mı!

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Bursa'da Celalettin Ökten İmam-Hatip Ortaokulundan 36 öğrencinin 500 tam puan aldığını, diğer Celalettin Ökten İmam-Hatip Ortaokulu öğrencilerinin de aldığı puanlarla karşılaştırarak söylediği ifadeye bakar mısınız? "Bu 3 okuldaki yöneticileri ve öğrencileri sorgulayın, pisliğin ne kadar derin olduğunu göreceksiniz." Ya, önce bu yalanı sorgulamamız lazım. Bir özür borcunuz yok mu bu öğrencilere, bu öğretmenlere bir helallik borcunuz yok mu kardeşim ya? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bak, diyor ki -sizİN Grup Başkan Vekiliniz diyor Selçuk Bey- "Bu 3 okuldaki yöneticileri ve öğrencileri sorgulayın, pisliğin ne kadar derin olduğunu görürsünüz." Yalan üzerine bir okulun bütün öğretmenleri töhmet altında bırakılabilir mi? İftira üzerine bir okulun bütün öğrencileri töhmet altında bırakılabilir mi?

"Diyarbakır'da tam puan alan 300 öğrenci var." denilmişti, yalan olduğu ortaya çıktı. Sınav esnasında soruların görüntülerinin çeşitli internet ortamlarında paylaşıldığı iddia edilmişti, yalan olduğunu Sayın Bakan belgeleriyle birlikte kamuoyuyla paylaştı. Ben de bir kere daha söylüyorum, yalan.

Peki, bunlar niye oluyor biliyor musunuz? Bakın, Bursa'da Celalettin Ökten İmam-Hatip Ortaokulunun binası FETÖ'den teslim alındı. Şimdi, FETÖ'cülerin öğrenciler ve öğretmenler üzerinde oluşturduğu sınav travmasını hemen 15 Temmuzun akabinde, üstelik de FETÖ'den devralınmış olan bir okul üzerinden gündeme getirmeye çalışmak da bizim zihnimizde başka kuşkulara ne yazık ki yol açıyor. O nedenle, buradan şunu çok rahatlıkla ifade etmek istiyorum: Lütfen, çocuklarımıza güvenin. Bakın, biz bu Genel Kurulda hep şunu konuşurduk, derdik ki: "Efendim, sıfır çeken şu kadar öğrenci var, sıfır çeken bu kadar öğrenci var."

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz çocuklarımıza güveniyoruz da Yusuf Tekin'e güvenmiyoruz.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Ya, şimdi, 719 öğrencimiz tam puan almış; niçin başarıyı sorguluyorsunuz, niçin başarıyı hazmedemiyorsunuz, niçin bu başarıyı takdir etmiyorsunuz, niçin bu başarının altında imzası olan öğretmenleri, öğrencileri, onların velilerini alkışlamıyorsunuz da 1 milyonu aşkın veliyi, 1 milyon öğrenciyi şaibe ve töhmet duygusuyla birlikte bir karamsarlığın içerisine, başarılarının gölgelendiği bir ortama mahkûm ediyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Çok değerli arkadaşlarım, bu ülkenin öğretmenlerine güvenin, bu ülkenin öğrencilerine güvenin, bu ülkenin eğitim sistemine güvenin. Bakın, bugün 719 başarılı öğrencimiz varsa... Ki biraz önce konuşan arkadaşımız dedi ki: "1'inci..." Hayır, bunlar 1'inci değil, tam puan alan öğrenciler. Ayrıca, bu sınav bir eleme sınavı değil, bir sıralama sınavı. Bunları doğru bilmemiz lazım, bunları doğru bilmezsek varacağımız yargı da yanlış olur.

Son sözlerim şunlar olsun: Öğrencilerimizin başarılarıyla gurur duymamız gerekirken şaibeyle bu başarıyı yaftalamayalım, öğretmenlerimizin emeğine, öğrencilerimizin başarısına saygısızlık yapmayalım. İktidarımıza güveni zedelemeye çalışırken, Hükûmeti eleştirmeye çalışırken milletin çocuklarına, milletin evlatlarına güveni zedelemeyelim.

Başarıyı hazmedelim, başarıyı alkışlayalım, başarının aktörlerini takdir edelim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grup...

III.- YOKLAMA

(İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yoklama istiyoruz...

BAŞKAN - Sayın Kavuncu, Sayın Özdağ, Sayın Kaya, Sayın Beyaz, Sayın Taşcı, Sayın Türkoğlu, Sayın Akburak, Sayın Ün, Sayın Karaman, Sayın Şahin, Sayın Aydın, Sayın Çalışkan, Sayın Akalın, Sayın Ergun, Sayın Çirkin, Sayın Atmaca, Sayın Doğan, Sayın Altıntaş, Sayın Yılmaz, Sayın Kılıç.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.33

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.45

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), İshak ŞAN (Adıyaman)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.
Yoklama için üç dakika süre veriyorum.
Yoklama işlemini başlatıyorum.
(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)
BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu ve 19 milletvekili tarafından, 2025 Yılı Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında yapılan merkezî sınav sürecinde kamuoyuna yansıyan çok sayıda şaibe iddiasının, sınav güvenliğine ilişkin zaafıların ve kamu vicdanında oluşan derin güvensizliğin araştırılarak sınav sisteminde yaşanan bu büyük kırılmanın nedenlerinin tespit edilmesi, sorumluların belirlenmesi ve benzer sorunların tekrar yaşanmaması için alınması gereken önlemlerin ortaya konulması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, demokrasinin önündeki engellerin kaldırılması için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

16 Temmuz 2025 tarihinde Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından (12756 grup numaralı) demokrasinin önündeki engellerin kaldırılması için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2025 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ali Bozan.

Buyurun Sayın Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, sınırın öte yakasını görüyorsunuz, hep birlikte izliyoruz; bir yandan Gazze'de yaşananlar, bir yandan Suriye'de yaşananlar; HTŞ güçlerinin geçmişte Arap Alevilere yönelik saldırıları, bugün Süveyda'daki Dürzilere yönelik saldırıları ve İsrail'in Suriye'ye yönelik saldırıları, aynı zamanda geçtiğimiz günlerde İran'a yönelik saldırıları. Aynı zamanda dün 15 Temmuz darbe girişiminin yıl dönümüydü ama bu ülke, maalesef, defalarca darbeler gördü, darbeler yaşadı. Herkes bu ülkede yaşanan darbelere karşı olduğunu söyledi, darbe mekaniklerinin ortadan kalkması gerektiğini söyledi. Bu konuda iktidarıyla muhalefetiyle bugüne kadar herkes mutabık kaldı ama bu ülkede darbe mekaniklerinin ortadan kalkması için gerekli adımlar bugüne kadar atılmadı maalesef. İşte, hem Orta Doğu'da yaşanan gelişmeler hem de dün darbe girişiminin yıl dönümü olması nedeniyle biz diyoruz ki işte bugün tam vaktidir, yeni bir sürecin konuşulduğu bu vakit bizler için büyük bir fırsattır. Bugün bizim ülke halkları olarak birbirimize kenetlenmemiz lazım, bunu sözde değil özde yapmamız lazım. Bu nedenle bugün tam vaktidir diyoruz ve bu sürecin gereklerini korkmadan, samimiyetle konuşmamız lazım. Demokratikleşme bu ülke için atılacak en önemli adımdır diyoruz. Demokratikleşmenin önünde engel var mıdır? Demokratikleşmenin önündeki engelleri biz önergemizin ekinde uzun bir liste hâlinde yazmışız, onların detaylarına girmeyeceğim ama eğer bu ülkede, bugün bu Mecliste iktidarıyla muhalefetiyle bir samimiyet olursa, bir inanç olursa, bir kararlılık olursa bence demokratikleşmenin önünde herhangi bir engel olmayacak.

Peki, demokratikleşme için ne yapmak gerekiyor? Geçtiğimiz günlerde Sayın Cumhurbaşkanı bir konuşmasında eşit yurttaşlıktan bahsetti; Türklerin, Kürtlerin, Arapların kardeşliğinden bahsetti ve eşit yurttaş olduklarından bahsetti. İşte bu konuşma barışın gerekliliğini gerektiren dil dışında oldukça anlamlı bir konuşmaydı, kıymetliydi ama başta ve öncelikle barışın diline geçmenin vakti geldiğini düşünüyoruz. Artık bu ülkede başlayan süreçle ilgili olarak "terörsüz Türkiye" demek yerine "demokratik Türkiye"

demenin zamanı gelmiştir, "terörsüz Türkiye" demek yerine "demokratik cumhuriyet" demenin zamanı gelmiştir çünkü "terörsüz Türkiye" denildiğinde bu ülkede yaşayan 86 milyon yurttaştan bir kısmı eğer bundan rahatsız oluyorsa bunu demekten vazgeçmeliyiz diye düşünüyoruz.

Yine, aynı zamanda, geçmişte Kürt halkına yönelik yapılan kimi yanlışlardan bahsedildi, beyaz Toroslardan bahsedildi, faili meçhullerden bahsedildi, köy yakmalardan bahsedildi. Evet, bunlar çok kıymetliydi, bunları kabullenmek ve bunlarla yüzleşmek önemli ama elbette eksik çünkü Kürt halkı, konuşmanın içeriğinde eksik kalan Roboski'yle, Sur'la, Cizre bodrumlarıyla, Suruç ve Ankara katliamıyla da yüzleşmesi gerektiğini düşünüyor; Taybet anayla, Cemile Çağırğa'yla, Hacı Lokman Birlik'le de yüzleşmesi gerektiğini düşünüyor ve bunu bekliyor.

Yasal sürecin gerekliliği demokratikleşmenin olmazsa olmazıdır diyoruz ve yine tekrar ediyoruz, samimiyet varsa, kararlılık varsa, inanç varsa demokratikleşmenin önündeki engelleri hep birlikte kaldırabiliriz. İşte bunun için ne yapabiliriz? Kürtlere anayasal zeminde eşit yurttaşlık tanınmalı çünkü eşitlik ve kardeşlik ancak kardeşler arasında göz göze bir eşitlik olursa geçerlidir. Göz göze olmadığında o zaman o eşitlik ve o kardeşlik kalıcı olamaz. Bizim de gayemiz, temennimiz, bu eşitliğin, bu kardeşliğin göz göze olması ve kalıcı olmasıdır.

Yine, ana dilinde eğitim artık bu ülkede, bu coğrafyada gecikmiş bir demokratik hamledir. Bir an önce ana dilinde eğitimin hazırlıklarını bu Mecliste yapmalıyız. Kayyumlara artık son verilmeli; Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ başta olmak üzere, sadece siyaset yaptıkları için, sadece farklı düşündükleri için cezaevinde bulunan bütün siyasi tutsaklar serbest bırakılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ BOZAN (Devamla) - Aynı zamanda, biz, demokratikleşme derken, hukuk derken, adalet derken sadece Kürtlere demokrasi gibi bir anlayışımız söz konusu değil; bugüne kadar olmadı, bundan sonra da olmayacak. Bu nedenle, muhalefete yönelik baskılar sonlandırılmalı. Yalnızca Kürt'e demokrasi olmaz, yalnızca Arap'a demokrasi olmaz; yalnızca Rum'a, Çerkez'e, Laz'a demokrasi olmaz, demokratik bir ülkedir bizim amacımız çünkü. Bunlar birer şart değil tabii ki. Zaten demokratik bir sistemde olması gerekenlerdir ve bizler bunları konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlar, ben bugün burada olumsuz konuşmak istemiyorum, kimsenin de bu kürsüden barışı incitecek söz sarf etmesini doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum. Bize yakışan, toplumsal barışı bir an evvel bu ülkeye, 86 milyon yurttaşta kazandırmaktır diyorum.

Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ'nin grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Şimdiden DEM PARTİ'nin önerisini kabul ettiğimizi, "kabul" oyu vereceğimizi de deklare ediyorum.

Değerli milletvekilleri, İsrail Şam'ı bombalıyor ve Şam'da büyük bir dram yaşanıyor. Şam neresi? Şam, Suriye'nin başkenti ve Suriye'nin başkentinde Golan Tepeleri'ni de ilhak ettiler; önce buraları işgal etmişlerdi, şimdi de ilhak ettiler. Neden acaba? Niye Türkiye'den bir ses çıkmıyor? Niye İsrail burada kınanmıyor? Bu İsrail yayılmacı politikasını devam ettiriyor. Bu yayılmacı politika nedeniyle Ürdün tehlikede, Lübnan tehlikede, Mısır tehlikede, Suriye tehlikede, Irak tehlikede ve İran tehlikede. Zaten tehlikeyi de gösterdiler, İran'a da istedikleri operasyonları yaptılar ancak İran bunca ambargoya rağmen ne yapabildi? İran, burada füzelerle İsrail'e bazı zararlar verebildi. Peki "Bu aynı saldırı Türkiye için de yapılırsa ne olur?" diye sormamız gerekiyor. Peki, İsrail Türkiye'yle savaşırmı? Pek savaşmaz ama Türkiye'yi zor duruma düşürmek adına Suriye'yi etkisizleştirir ve etkisizleştirmeye de devam ediyor. Su kaynaklarının yüzde 20'sinin bulunduğu Golan Tepeleri'ni işgal ettiler, şimdi de Şam'ı bombalıyorlar; dünyadan ses yok. Bu İsrail'e karşı...

Amerika Birleşik Devletleri İsrail'i destekliyor ama bu Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail'i destekleyen Batı dünyası nedense Çin'e geldiği zaman da şöyle söylüyor: "Çin, insan haklarını ihlal ediyor." Doğru, Çin insan haklarını ihlal ediyor. Sanki bunlar insan haklarını ihlal etmiyorlar! Bunlar insanları öldürüyorlar; 60 bin kişiyi, 70 bin kişiyi öldürdüler.

Peki, Türkiye'nin ne yapması lazım? Hatırlarsanız eğer Türkiye'nin bir tankı vardı, ALTAY tankı. Yapabildik mi biz bunu? Yapamadık. Neden yapamadık? İnşallah, bir gün bu kürsüde, bir uluslararası sözleşmede bir BMC anlatacağım sizlere. Peki, aynı zamanda, bizim ATAK helikopterimiz vardı, yapıldı mı ATAK helikopterlerimiz? Yok, yapılmadı ATAK helikopterlerimiz. Uçaklarımızla ilgili şimdi ne diyoruz biz? KAA'la ilgili: "Biz bir savaş uçağı yapacağız." Kaç yılda yapacağız biz bunları? Neden yapamıyoruz? Niye gecikiyoruz? Çünkü Türkiye'de hukuk sistemi şeffaf değil, çünkü Türkiye'de ekonomi gelir dağılımında adaleti dağıtmıyor, çünkü dış politikamız savruk ve aynı zamanda da beyin göçünü durdurabilen bir iktidar yok. Siz dehalarınızı kaybederseniz, siz dehalarınızı başka ülkelere kaptırırsanız, çok bilinmeyenli denklemleri bilen ilkokul 3'üncü sınıf, 4'üncü sınıf, 5'inci sınıf, 6'ncı sınıf çocuklarınızı Almanya alır götürürse, Avrupa Birliği, Benelüks ülkeleri götürürse, Kanada, Amerika götürürse siz bunları nasıl yapacaksınız? Vasat insanlarla mı yapacaksınız? Hukukun olmadığı, ekonominin gelir dağılımında adaleti bahşetmediği, dış politikada savrulmaların olduğu, "Ey"lerin hâkim olduğu bir Türkiye'de bunları yapabilir misiniz? Yapamazsınız, yapmanız da mümkün değil.

Değerli milletvekilleri, şimdi burada DEM PARTİ'nin grup önerisiyle ilgili şunu söylemek isterim: Şimdi, burada yargıyla ilgili, hukuk sistemiyle ilgili bir şeyler söylemiş DEM PARTİ.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

Katılıyorum onlara ve diyorum ki: Bugün Türkiye'de hukuk sistemi tamamen yaralanmış vaziyettedir ve bir bağımsızlık yoktur, bir tarafsızlık yoktur, bir objektiflik yoktur yargıda. Kuvvetli olanların, güçlü olanların yargının yanında olduğu bir sistemle karşı karşıyayız. Yargı bağımsızlığının siyasi etiklere açık olması, yolsuzluk davalarında şeffaflık ve etkinlik eksikliği, OHAL sonrası

atama süreçlerinde yaşanan liyakat tartışmaları, yargıdaki gruplaşma ve hizipler, AYM kararlarının diğer yargı mercileri ve yürütme erki tarafından göz ardı edilmesi, kritik davalarda genellikle aynı yargı mensuplarının görevlendirilmesi, belli kişilerin cezasızlıkla muhatap edilmesi, tutukluluğun peşin bir cezalandırma aparatına dönüştürülmesi, beraatizimmet ilkesinin göz ardı edilmesi, lekelenmeme hakkına riayet edilmemesi ve ihsasirey gibi durumları eklemek istiyorum.

Bugün sorunlarda ittifak halindeyiz, tespitler konusunda da aynı şeyleri söylüyoruz ama bunları çözmek için öne sürdüğümüz argümanları kendimize, grubumuza, bölgemize, ait olduğumuz ideolojiye, inanca, mezhebe ve etnik aidiyetimize göre değil evrensel değerlere ve bu ülkenin gerçeklerine odaklanarak çözebiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Yoksa herkesin kendi mahallesine odaklanarak istediği adalet ve demokrasiden değil huzur ve barış, olsa olsa sultanın gönlünü hoş edecek yeni ötekileştirmeler ya da rövanşlar ve rövanşistler ortaya çıkar diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Çeşitli İşler (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Samsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı ve yöneticilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Samsun Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası Başkanı ve yöneticileri Genel Kurulumuzu ziyarete geldiler; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

IX.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, demokrasinin önündeki engellerin kaldırılması için atılacak adımların belirlenmesi amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Selcan Taşçı.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Divan, milletvekilleri; demokrasinin özü hak ve hürriyetlerdir. Düşünce, ifade, haberleşme, basın, eğitim, siyaset; bütün bu özgürlüklere sahip olabilmek için önce yaşıyor olmak gerekir. Yaşama hürriyetine kasteden katil olur, canı olur, zorba olur ama demokrat olmaz. Ben "Türkiye milleti" ketenperesinin değil Türk milletinin vekili olarak, ondan aldığım yetkiye dayanarak katillerin bu kürsüde "demokrat" diye kutsanmasını menediyorum. (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Demokrasi "Dediklerimizi yapmazsanız çocuklarınızı böyle öldürürüz." diye ulaşılabilecek bir rejim değildir. Kalkacaksınız, Çetinkaya saldırısında 1'i 2 yaşında bebek 12 kişiyi katleden teröristi -2 yaşındaki bebeğin katili bakın, saatlerdir kadın katli kınanıyor burada- 8 kadının katilini "Sağlık sorunları var." deyip serbest bırakacaksınız, dünya üzerinde hiçbir hukuk rejiminde olmayacak şekilde masum sayılması bir evrensel şart olan, kanser tedavisi gören Murat Çalık'ı yoğun bakımdan cezaevine yollayıp ölümüne mahkûm edeceksiniz tıpkı geçmişte Kuddusi Okkır'a, Uçkun Geray'a, Cem Aziz Çakmak'a yaptığınız gibi. Adli Tıptaydı en son Çalık, belki bu kadar katil tahliyesinden sonra rüşvet kavlinden bırakılır, biz de bu insanlık dışı al-verciliğe demokratikleşme diyeceğiz, öyle mi? Demiyoruz, demeyeceğiz.

Hani, dert düşünce hürriyetiymiş ya, biz şair, yazar, düşünür Onat Kutlar'ı katledenlere demokrat demiyoruz, katil diyoruz, öyle de demeye devam edeceğiz.

Ulaşım özgürlüğü de dâhil ya demokrasiye, seyahat hakkını kullanan insanların yollarını kesen, onları ve özgürlüklerini kurşuna dizene demokrat demiyoruz, demeyeceğiz. Hiçbir güç, tehdit, dayatma, hiçbir menfaat Yüksekova'da babasını ziyaretten dönen Bedirhan bebeğin Türkiye demokratikleşsin diye katledildiğine ikna edemeyecek ne bizi ne Türk milletini. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bazı değerler söz konusu olduğunda çekimser kalınmaz, orta yolcu olunmaz; cumhuriyet bir tavır hareketinin zaferidir, dolayısıyla hiçbir dayatma, tehdit, şantaj, hiçbir operasyon bizi izlemede kalanlar tayfasına dâhil edemez, edemeyecek; bizi demokratikleşmenin yolunun tarihi çarpıtmaktan, devletine iftiradan, cumhuriyeti ve dahi Atatürk'ü sanık yapmaktan geçtiğine ikna edemez, edemeyecek.

Haberleşmek de hak ya demokrasilerde, telefon hattı döşeyen personel katledildi, bir bölgenin tecridi için ne lazımsa yapıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Eğitim hakkı da dâhil ya demokrasiye, Van'da öğrenci servisi patlatıldı, Bingöl'de öğretmen evi basıldı; Batman'da Aybüke, İzmir'de Fırat, Tunceli'de Necmettin, Adıyaman'da Ayşenur, Diyarbakır'da Neşe... Demokrasi isteyen öğretmen katleder mi Allah aşkına? Kürt çocuklarının okullarını öğretmensiz bırakır mı demokrasi isteyen?

Yere batsın, teröristin silahla dayattığını hak sayıp da gazetecilerin ekranlarda, gençlerin meydanlarda, bizim bu kürsüde yükselttiğimiz sesi suç sayan demokrasiniz! Yere batsın, hainlerin ödüllendirilip vatanseverliğin cezalandırıldığı demokrasiniz!

Biz her durumda adaletin peşinden gideceğiz. Demokrasinin "d"sinden haberdar olan, onun adaletsizlikle bina edilemeyeceğini bilir zahir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Servet Mullaoglu.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bizler, bu güzelim ülkeyi Türk'üyle, Kürt'üyle, Arap'ıyla, Abaza'sıyla, Çerkez'ıyla, Gürcü'süyle, Sünni'siyle, Alevi'siyle; hep birlikte, beraber kurduk. Bu ülkede 86 milyon kanunen eşit hakka sahibiz, uygulamada da eşit hakka sahip olabilmeliyiz.

Cumhuriyet Halk Partisi bu birlik ruhunun oluşturduğu destansı mücadeleyle cephede kurulmuş ve bu ruhla Türkiye Cumhuriyeti'ni kurmuştur. Partimizin kuruluş harcında kardeşlik, barış ve bağımsızlık vardır. Terör ve şiddet insani bütün değerleri, milletimizin temelini oluşturan kardeşlik bağlarını hedef aldığından Cumhuriyet Halk Partisi tarihsel bir tutarlılık içinde şiddetin her türlüşüne ve teröre açıkça karşıdır. Bu nedenle, milletimizin birliğini koruyacak, toplumsal refahı artıracak, bütün toplumsal kesimleri kapsayacak, şehit yakınları ve gazilerimizi incitmeyecek, toplumsal uzlaşıyla yapılacak samimi barış girişimlerinin yanında olacağız ancak iktidar oyunlarıyla ve koltuk hesaplarıyla yapılacak hiçbir girişimin yanında olmayacağız. Bir taraftan "barış" diyorsunuz, diğer taraftan Cumhuriyet Halk Partisini düşmanlaştırıyorsunuz. Bu milletin en zor dönemlerinde, depremde, pandemide halkımızın yanında olan en başta Ekrem İmamoğlu'nu, Zeydan Karalar'ı, Abdurrahman Tutdere'yi, Muhittin Böcek'i ve diğer bütün belediye başkanlarımızı somut delil olmadan kumpaslarla tutuklatıyorsunuz. Beylikdüzü Belediye Başkanımız Sayın Murat Çalık'ı da ağır hasta olmasına rağmen hiçbir insani değerle bağdaşmayacak şekilde hapiste tutuyorsunuz.

Siz "Burada yolsuzluk var." diyorsunuz ancak Hatay ili Hassa Belediyesinde -önceki dönem de AK PARTİ belediyesi, şu anki belediye de AK PARTİ- önceki dönem Belediye Başkanı çıkıyor, bütün yolsuzlukları tek tek anlatıyor, Akbez Camisi'ne 750 bin liralık yardım edildiğine, malzeme alındığına ilişkin fatura kesiliyor ancak Akbez Camisi yetkilileri "Kesinlikle bir çivi verilmedi." diyor. Hassa Belediyesi eski başkanı, şu anki başkanla ilgili olarak yeğeni ve akrabalarına açıkça para aktardığını ifade ediyor ve buna ilişkin hiçbir şey yapmıyorsunuz. Yolsuzlukla ilgili defalarca burada, gelin, bütün belediyelerdeki yolsuzlukları araştıralım dedik, maalesef reddettiniz. Şimdi, tekrar söylüyoruz: Yüreğiniz yetiyorsa, gelin, bütün belediyelerdeki yolsuzlukları araştıralım. (CHP sıralarından alkışlar) Cumhuriyet Halk Partisini düşmanlaştıramazsınız; bizler hapiste yatarız, gerekirse mezarda da yatarız ama zulmünüze asla teslim olmayız. (CHP sıralarından alkışlar)

Adında "cumhuriyet" olan savcılar "kanlı darbe" diyenleri görmezden geliyorlar ancak Cumhuriyet Halk Partisinin liderine, şikâyeteye bağlı suç olmasına rağmen resen soruşturma açma gafletinde bulunuyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım lütfen.

SERVET MULLAOĞLU (Devamla) - Son dönemlerde, bazı hâkim ve savcıların partimize yönelik faaliyetleri, soruşturmaları yargısal sınırları aşmıştır, siyasal faaliyete dönüşmüştür. Bu hâkim ve savcılarımız siyaseti seviyorlarsa istifa etsinler, buyursunlar siyaset yapsınlar ama orada, bu şekilde siyasi faaliyette bulunamazlar, görevlerinden derhâl istifa etsinler. (CHP sıralarından alkışlar)

Meclisi vesayet altına alma anlamına gelen bu girişimleri şiddetle reddediyoruz. Devleti oluşturan milletimizin büyük bir tarihsel müktesebatı vardır. Siz bu toprakların gerçekliğinden koparak, milletin iradesini yok sayarak, Amerika Başkanı Trump'a ve Büyükelçisine dayanarak ülke yönetemezsiniz. Amerika Büyükelçisi haddini bilsin!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERVET MULLAOĞLU (Devamla) - Bu ülkenin nasıl bir sistemle yönetileceğine, Atatürk'ün önderliğinde yapılan Kurtuluş Savaşı sonrasında cumhuriyetle, biz karar vermişiz. Amerika, eğer sistem önercekse Orta Doğu'da İsrail'e sistem önerin, katliamı önlesin, haddini bilsin, Türkiye'nin nasıl sistemle yönetileceğine dair karar vermesin!

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Mesut Bozatlı.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MESUT BOZATLI (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz milletimizin hafızasında silinmez bir iz bırakan, karanlık bir gecenin sabahına direnişle uyanılan kutlu bir tarihtir. O gece sadece bir darbe girişimi değil, aynı zamanda milletimizin iradesine kasteden bir ihanetti. Bundan tam dokuz yıl önce, bir yaz gecesinde İstanbul'un sokaklarında sıcak bir rüzgâr esiyordu. Ankara'da gökyüzü sessizdi, yıldızlar sanki her zamanki gibi parlıyordu ama kimse bilmiyordu ki o gece sıradan bir gece olmayacaktı. Saatler ilerledikçe şehirlerin üzerine karanlık çöktü ama bu, yalnızca gecenin karanlığı değildi; bu, bir ihanet, bir alçaklıktı ve sinsice yaklaşmıştı. Henüz akşam haberleri izlenirken, bir anne çocuklarını yatırırken, bir genç yarınki üniversite sınavı için kitaplarına göz gezdirirken birden televizyonlar kesildi, Boğaz Köprüsü askerlerle doldu; milletin silahıyla milletin üstüne yürüyenler vardı. Tanklar sokaklara çıktı, helikopterler semayı böldü. Meclis bombalandı; evlatlarımız, kardeşlerimiz, komşularımız şehit düştü ama o gece bu toprakların mayası nefretle değil, direnişle karıştı ve o direniş kıvılcımını milletin kalbine düşüren bir liderin sesi oldu. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısıyla milyonlar sokağa döküldü. Evinden, ocağından, yatağından kalkıp meydanlara koşan her bir fert iradesine sahip çıktı. Bir annenin "Evladım, korkma, vatan için ölmek de var." diyerek oğlunu uğurladığı geceydi o; bir gencin "Benim adım Ömer Halisdemir, bu vatan için gerekirse canımı veririm." dediği bir gecedir; bir milletin tankların önüne yürüdüğü, mermilere karşı siper olduğu, "Bu vatan sahipsiz değildir, öleceksek adam gibi ölelim." dediği gecedir. 15 Temmuz bir geceden fazlasıdır, o gece, bayrak yere düşmesin diye ayağa kalkan bir milletin destanıdır. O gece, sokaklara dökülen kadınların, gençlerin, yaşlıların, çocukların yazdığı bir demokrasi dersi, bir millet destanıdır çünkü bu ülke yedi düvele karşı direnenlerin torunlarının yurdudur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın o gece millete duyurduğu şu kararlılık hâlâ kulaklarımızdadır: "Biz bu dünyada milletin gücünün üzerinde bir güç

görmedik, tanımadık." İşte o söz 15 Temmuz gecesini dirilişin miladı kılan anahtardır. Ruhları şad olsun! Vatan uğruna can veren tüm şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi de saygı ve minnetle anıyoruz.

Değerli milletvekilleri, gündemi meşgul eden çirkin bir ithama da bir imam-hatipli olarak özellikle değinmek istiyorum. LGS sonuçlarının açıklanmasının ardından bazı çevreler yine aynı hazımsız tavırlarla sahneye çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MESUT BOZATLI (Devamla) - Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın imam-hatip ortaokullarının ve liselerinin önünü açmasıyla birlikte bu okullarda yetişen başarılı gençlerimizin her yıl artan başarıları bazılarını rahatsız etmiş görünüyor. Gerçekleri çarpıtarak yalan yanlış bilgilerle bu başarıyı gölgelemeye çalışanlar aslında milletimizin evlatlarının azmini, alın terini ve emeğini hedef alıyorlar çünkü bu başarı sadece sınav sonuçlarına değil millî ve manevî değerlere sahip çıkan, özgüvenli, donanımlı bir neslin sessiz ama sağlam yürüyüşünde kendini gösteriyor. İmam-hatipli gençler bu ülkenin geleceğidir ve kim ne yaparsa yapsın bu yürüyüş durmayacak.

Teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik...

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN - Oylarınıza sunacağım, sonra da karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... (AK PARTİ sıralarından "Var, var!" sesleri)

BAŞKAN - Bir saniye, müsaade edin.

BAHADİR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Var Başkanım, var!

BAŞKAN - Siz bir müsaade edin.

BAHADİR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Var Başkanım, var!

BAŞKAN - Buna müsaade edin, ben karar vereyim ama. Müsaade edin...

Karar yeter sayısı vardır, öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Liselere Geçiş Sistemi'nin eğitimde eşitlik, psikolojik etkiler, sınav güvenliği, yerleştirme adaleti ve kamusal eğitim hakkı bakımından oluşturduğu sorunların araştırılması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 16/7/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz. ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Murat Emir tarafından, Liselere Geçiş Sistemi'nin eğitimde eşitlik, psikolojik etkiler, sınav güvenliği, yerleştirme adaleti ve kamusal eğitim hakkı bakımından oluşturduğu sorunların araştırılması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1321 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 16/7/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Adıgüzel.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; en büyük hırsızlık insanların umutlarını çalmaktır. Bugün, burada 1 milyonu aşkın evladımızın çalınan umutlarını ve bu süreci konuşacağız.

Yusuf Tekin yönetiminde, daha önce müsteşar iken tam 17 bin öğrenci 1'inci oldu, aynı sınıfta 10 öğrenci birden tam puan aldı, Yusuf Tekin buna "normal" dedi. Şimdi ise LGS tarihinin en zor sınavında -LGS tarihinin rekor düzeyinde- 719 öğrencinin 1'inci çıktığı bir sınavı yaşadık. Bu rakam 2018'de sadece 18, 2021'de sadece 97 ama en zor sınavda 719.

Ayrıca, bunun yanında 5 bin öğrencinin bir veya iki eksikle tama yakın puan aldığını da söylemeliyim. Nasıl oluyor bu? İstatistik diye bir bilim arkadaşlar. Daha sınav bitmeden Bursa, Adana, Diyarbakır ve İstanbul'da sorular sosyal medyada çıktı hem de fotoğraf olarak değil, PDF olarak yani belge olarak. Nasıl oluyor bu? Bu arada Yusuf Tekin kendisi de 26 Haziranda LGS'de bir güvenlik ihlali olduğunu kabul etti, suç duyurusunda bulundu ama bize "iftira" diyor.

Değerli arkadaşlar, başka bir ülkede böyle bir durumda ilgili bakan görevde kalabilir mi? Japonya'da olsa harakiri yapılırdı. Beceriksizlikten bile başarı hikâyesi çıkarıyorsunuz ama sizin iftihar ettiklerinizle başka ülkelerde intihar ediyorlar. Yusuf Tekin'in müsteşarlığı ardından Bakanlığı döneminde koca bir nesil heba oldu.

Arkadaşlar, Yusuf Tekin bu LGS'de suçüstü yakalandı, o yüzden psikolojisi bozuldu, ağzı da bozuldu. Biz "sınav" diyoruz, o "CHP" diyor; biz "eğitim" diyoruz, o "CHP" diyor; biz "öğrenci" diyoruz, o "CHP" diyor. Peki, neden bunu yapıyor? Çünkü suçüstü yakalandı, söyleyecek bir sözü yok, ağababasına sığınıyor. CHP'ye laf atmak moda ya, şimdi saraya selam çakıyor arkadaşlar.

Bunu neden yapıyor? Çünkü Yusuf Tekin bir eğitimci değil, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin eğitimci değil arkadaşlar, siyaset bilimci, o yüzden okullara siyaseti sokuyor. Yusuf Tekin eğitimci değil bir iktisatçı, o yüzden okullara sabun bile almıyor, okulları pislik götürüyor. Millî Eğitim Bakanı eğitimci değil cemaatçi, o yüzden işte, okullara cemaatleri sokuyor, tarikatlara teslim ediyor.

Dün, 15 Temmuzdu arkadaşlar. "Tarihi 'tekerrür' diye tarif ediyorlar, hiç ibret alınsaydı tekerrür mü ederdi?" diyor Mehmet Âkif. 15 Temmuzda sadece F tipi vardı, şimdi envaiçeşit, M tipi var, C tipi var, T tipi var. 15 Temmuzdan dokuz yıl sonra bugün, Türkiye Cumhuriyeti devleti cemaatlerin işgali altındadır. Millî Eğitimdeki şebekenin başı da Yusuf Tekin'dir. Vakıf görünümü cemaatlerle, tarikatlarla protokoller yapıyor. Ordu'da, ilkokulda soktuğu vakfın Ordu temsilcisi kaçakçılıktan suçüstü yakalandı, buna rağmen yine protokoller devam ediyor ve utanmadan sosyal medyada yayınlamaya devam ediyorlar.

Arkadaşlar, 15 Temmuz öncesinde FETÖ bu işi dershaneler ve yurt dışındaki eğitim kurumlarıyla yapıyordu, şimdi daha kolayını buldular, doğrudan Millî Eğitim Bakanlığı üzerinden yapıyorlar. Bakanlığın yeni yayınladığı bu Proje Okulları Yönetmeliği de aynı amaca yöneliktir. Yusuf Tekin her gün Türkiye'ye yeni bir proje duyuruyor ama aslında asıl proje Yusuf Tekin'in bizatihi kendisidir, hedef de laik, demokratik Türkiye Cumhuriyeti'dir. Projede ne var? "Hami kurum" adı altında yavrularımız eğitim dışındaki şirketlere, örgütlere teslim ediliyor. Bu adamı Türkiye Cumhuriyeti'nin başına daha fazla bela olmaktan kurtarın, derhâl oradan alın. Bu Beştepe'de hiç mi aklı başında danışman yok? Cumhurbaşkanı'nı uyarın, bir nesil gitti diyoruz arkadaşlar.

Dün, Sayın Erdoğan diyor ki: "FETÖ virüsünü tam olarak devletten söküp atamadık." Millet şimdi merak ediyor, devletin neresinde? Aha, işte söylüyorum, Millî Eğitim Bakanlığında, Erdoğan'ın bahsettiği FETÖ virüsü Millî Eğitim Bakanlığında. O yüzden bir geri zekâlıya anlatır gibi anlatıyorum: Yusuf Tekin, Türkiye Cumhuriyeti'ne ihvan siyasetinin yerleştirdiği bir Truva atıdır. Yusuf Tekin "Cumhuriyet Halk Partisinden pis kokular geliyor." diyor, hadsiz! Bunu diyen hadsiz, bir gecede özel bir Cumhurbaşkanı kararıyla rektör yapılmış arkadaşlar. İşte, öğrencilere tam da örnek olacak, eğitimin başına koyulacak adam bu olsa gerek.

Sıkışınca CHP'ye saldırıyor ya, aha işte geri zekâlıya anlatır gibi yine anlatıyorum: Yusuf Tekin, eğer pislik arıyorsan sözcülüğünü yaptığın cemaat yuvalarında ara. Yusuf Tekin, eğer pislik arıyorsan ideolojik paydaşlarının kafalarında ara.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUSTAFA ADIGÜZEL (Devamla) - Ve buradan bir çağrı yapıyorum: Millî Eğitim Bakanlığı derhâl LGS istatistiklerini yayınlasın, son iki yıldır yayınlamıyorlar. İlk 10 bin öğrencinin TC numaralarını kapatarak il, ilçe, okul ve okul puanlarını, daha doğrusu öğrenci puanlarını yayınlayın. Cumhuriyet savcılarına suç duyurusunda bulunuyorum: Derhâl LGS sınavı hakkında bir soruşturma başlatın. Devlet Denetleme Kurulunu da göreve çağırıyorum.

Hiçbir evladımızın hakkını yedirmeyeceğiz. Tüm hakkı yenen evlatların, anne ve babalarının gözyaşlarının ve zedelenen adalet duygusunun hesabını sizden soracağız. Hem sizinle hem de devlete çöklediğiniz yapılarla sonuna kadar mücadele edeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum. Bugün, burada, ülkemizin evlatlarını doğrudan ilgilendiren Liselere Geçiş Sistemi'yle ilgili verilen önerge için söz almış bulunuyorum.

LGS, sadece bir sınav değil milyonlarca gencimizin hayatını doğrudan etkileyen bir eşik hâline gelmiştir. Ne var ki son yıllarda bu sistem hem pedagojik açıdan hem de adalet duygusu bakımından sorgulanır hâle gelmiştir.

Bu yıl LGS'de 1'inci olan öğrenci sayısının rekor düzeyde artması tebrik edilecekken gerçekleştirilen 2 sınav arasında sınavla ilgili yayılan PDF belgeleri, kamuoyunda ve özellikle okul tercih sürecinde olan öğrenciler ve velilerde soru işaretleri oluşturmuştur.

Adalet sadece mahkemelerde aranmaz, en başta eğitimde ve fırsatlarda yaşanmalıdır. Hakkaniyetsiz bir sınav düzeni binlerce öğrencinin umutlarını söndürür, ailelerinin güvenliğini zedeler. Millî görüşün temel değerlerinden biri olan adil düzenin tesisi tam da bu noktada kendini göstermelidir çünkü bizler adaletin mülkün temeli olduğuna inanan, Hakk'ı üst tutan bir siyasi anlayışın temsilcileriyiz.

Geçmişte bu ülke, sınav sistemleri üzerinden kadrolaşan, adalet duygusunu hiçe sayan, kendi çıkarlarını devletin önüne koyan bir yapılanmanın karanlık faaliyetlerini yaşadı. Sınav sorularının çalındığı, liyakatin yok sayıldığı, emeklerin gasbedildiği günleri unutmadık. Buna vesile olanlar da onlarla aynı günahın ortağıdır. Nitekim bugün benzer şüphelerin yeniden kamuoyunda dillendiriliyor olması için aslının araştırılmasını gerektirmektedir.

Bugün eğitim sistemimizde yaşanan güven erozyonu sadece bir bakanın söylemiyle geçiştirilemez. Millî Eğitim Bakanı Sayın Yusuf Tekin'in kamuoyunun haklı endişelerini dile getiren insanlara yönelik sarf ettiği "geri zekâlıya anlatır gibi" şeklindeki ifadeleri milletimize karşı bir üslup sorunudur. Bu söylemler, devleti temsil eden bir makamın taşıması gereken emanet, sorumluluk anlayışıyla bağdaşmamaktadır. Geçmişte sınav sorularının çalınması sebebiyle mağduriyetler yaşamış bu milletin çocuklarının yaşananlar sebebiyle oluşmuş soru işaretlerini ciddiyetle cevaplaması beklenir Sayın Bakandan, sınavın hemen akabinde sınav sonuçlarıyla ilgili istatistiklerin şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılması beklenir, sınav uygulama esnasında vuku bulan mevzuata aykırı davranış ve uygulamalarla ilgili gereğinin derhâl yapılacağına ifade edilmesi beklenir ama siyasi polemiklere girmesi beklenemez.

Değerli milletvekilleri, eğitim bir milletin istikbalidir. Gençliği sınav kaygısına hapseden bir sistemin değil; ahlak, liyakat ve eşitlik ilkesini esas alan bir anlayışın inşa edilmesi gerekmektedir. Bizler millî görüş hareketi olarak her çocuğun hakkını, her ailenin duasını, bu ülkenin geleceğine dair umudu kendi sorumluluğumuz olarak görmekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Bu sebeple, LGS sisteminde yaşanan yapısal ve güvenlik sorunlarının ve mezkûr PDF belgelerinin kimler tarafından mevzuata aykırı şekilde paylaşıldığının araştırılması, şaibelerin giderilmesi ve eğitimde adaletin

yeniden tesis edilmesi amacıyla Meclis araştırması önergesini olumlu buluyoruz. Çünkü biz inanıyoruz ki bu topraklarda adalet olmadan kalkınma, emanet bilinci olmadan nizam, kul hakkına riayet etmeden istikrar olmaz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin önergesini -aynı minvalde önergemizi vermiştik- destekliyoruz, kabul edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Diğer taraftan, bilinmelidir ki mayıs ayından itibaren dikkat çekici bir artış gösteren PKK'lı terörist tahliyeleri kamu vicdanında infiale neden oluyor. Her biri devletin mahkemelerinde ağırlaştırılmış müebbet alan eli kanlı katiller herhâlde pazarlık yapıldı ki içerden tek tek salınıyor. Gerekçe ne? Sağlık sorunları, yaşlılık, engellilik ve hiçbirisi de pişman değil, hiçbirisi "Keşke yapmasaydım." demiyor, aksine "Mücadeleye devam edeceğiz." diyor. Görüyoruz ki burada büyük bir operasyon var, Türk milletinin önünde siyasi ve kirli bir tiyatro sahneleniyor.

Şu aşağılık listeye bakar mısınız: 11 vatandaşın katili Çetin Arkaş sağlık gerekçesiyle dışarıda. 13 canımızın yittiği Mavi Çarşı katliamının sorumlusu Fatma Özbay artık dışarıda. 6 polis şehit eden Güler Bilen dışarıda. Karakol basan, orman yakan, silahlı çatışmaya giren İlhan Sami Çomak da Türkiye'ye "şair" diye tanıtılıyor. Hasan Aşa engelli olduğu gerekçesiyle tahliye edildi, örgüt marşlarıyla karşılandığı gün mücadele için ant içti. Kerim Boran, Erdoğan'ın affıyla cezaevinden çıktı; o da aynı şekilde. Yakup Akkan 3 polis şehit etti, 21 askerimizi yaraladı ve ne oldu? Şimdi affedildi. Azime Işık, Mavi Çarşının diğer faili, tahliye edildiği gibi devlet ona tazminat ödemeye hazırlanıyor. Sait Zambak, Apo'nun özel koruması, 5 kişiyi öldürdü, itiraf etti, şimdi özgür. Ekrem Kar, cezaevinden çıkarıldı, konvoy ve törenle karşılandı. Feridun Demir, çok sayıda PKK eylemine katılmıştı, tahliyesi sonrası Suroç'ta halaylarla karşılandı, bayram ettiler. Fevzi Esen, aynı şekilde tahliye edildi ve diğer PKK'lılarla video çekip örgüt propagandasına devam etti ve ediyor. Efendim, Mehmet Şirin Tekmenüray, Antalya'da 6 bombalı eylem yaptı, şimdi özgürce dolaşıyor. Baver Bakır, tahliye oldu, Kandil'e gitti ve PKK kongresine katıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım.

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Hasılı, anlaşılan, söz verildi ya zaten, bahane hep aynı: Örgüte sadık ama hasta; bırak gitsin. Silah bırakmadı ama yaşlı; gönder evine gitsin. Biz bu filmi daha önce görmüştük. Şehir yapılanmaları nasıl oluşturuldu, bombalı saldırılar nasıl örgütlendi, karakollar nasıl basıldı, şehit cenazeleri nasıl geldi; hepsini biliyoruz.

Özetle, bu kürsü, Türk milletinin namusudur. Bu millet ne "umut hakkı" adı altında teröristlerin aklanmasına ne de "barış süreci" kılıfıyla vatanın bölünmesine müsaade etmeyecektir.

Saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kezban Konukçu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye'de her yıl yaklaşık 1 milyon öğrenci LGS sınavlarına giriyor. Bu sene çok ciddi tartışmalar yapılıyor bu konuda. Bu tartışmalara girmeden önce, bizim asıl derdimizin eğitim sistemiyle ilgili olduğunu, aslında her bir yeteneğiyle, özelliğiyle toplumda yer edinebilecek, toplumdaki üretim sürecine katılabilecek bireyler varken elemeci bir yaklaşımla bu sınav sisteminin kendisinin sorunlu olduğunu bir kere daha belirtmek isteriz. Hele, AKP'li yıllarda, son on-on beş yılda karşımıza çıkan MESEM ve ÇEDES'lerle bir toplum mühendisliği yapılarak kendileri için itaatkâr nesiller yetiştirmeye, ucuz iş gücü yetiştirmeye dayalı eğitim sisteminin karşısında olduğumuzu da buradan defalarca dile getirdiğimizi hatırlatmak istiyorum.

Peki, bu şaibeler nereden çıktı? Burada bir araştırma önergesi verelim diyoruz ve hemen karşı çıkılıyor. Araştırılsın; kendinize güveniyorsanız, ortalıkta bir sorun olmadığını düşünüyorsanız araştırılmasının da yolunu açmanız gerekiyor en azından aklanmanız için diye düşünüyorum. Bakın "Sınavdan önce, özel bir okuldaki deneme sınavlarında soruların aynıları çıktı." deniyor; bu önemli bir iddia bence. Bir diğer nokta, sınavda gözetmenlerle ilgili sorunlar olduğu, kopya çekildiği yani sınav yapılırken de bazı sorunlar olduğu söyleniyor. İşte hep söylendi burada, bir WhatsApp grubunda sınav daha bitmeden soruların ve cevapların PDF'lerle ortalıkta dolaştığı söyleniyor. Bunlar da ciddi iddialardır ve mutlaka araştırılması gerekir diye düşünüyoruz. Mesela, bir özel okul sınav sonuçlarının ardından bir açıklama yapmış "72 öğrencimiz tam puan aldı." demiş. Bu da önemli bir iddia, sadece özel bir okulda 72 öğrencinin tam puan alması.

Peki, neden böyle bakılıyor? İnsanlar neden şüpheleniyor, şaibeyle bakıyor? Acaba 2011 yılında, hani birlikte iş tuttuğunuz o Fetullahçıların Millî Eğitimde her yere yuvalandığı zamanlarda -ben de bir öğretmen olarak onlardan çok çekmişimdir- bu sınav sorularında şifre meselesi ifşa olduğu için olabilir mi acaba? Birlikte yol yürüdüğünüz insanların bu üçkağıtçılığı, dolandırıcılığı ifşa olduğu için olabilir mi? Size de bu yüzden güvenilmiyor olabilir mi diye mutlaka düşünmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Ben bir eğitimci olarak meselenin şu boyutuna mutlaka dikkat çekmek istiyorum: Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin gerçekten bu ülkenin başına gelmiş, gelebilecek en sorunlu Millî Eğitim Bakanlarından birisi. Ben ömrühayatımda, o kadar eğitimciliğimde böylesini görmedim. "Geri zekâliya anlatır gibi anlatıyorum." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEZİBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

KEZİBAN KONUKÇU (Devamla) - Maalesef ki maalesef ki bazı hatipler de burada çıkıp "Biz de size geri zekâliya anlatır gibi anlatalım." dediler. Gerçekten çok üzüldüm, bunu ifade etmek istiyorum. Bir kere, "geri zekâli" dediğiniz çocuklar zihinsel engelli çocuklar ve hiç kimsenin bu çocuklara hakaret etme hakkı yok. Zihinsel engelli olmak bir tercih değildir, bir farklılıktır ama empati yoksunu olmak, ayırmacı olmak bir tercihtir ve toplum tarafından son derece tehlikeli bir yaklaşımdır; etik dışıdır, pedagojik şiddet

içermektedir bu dilin kendisi. Kesinlikle ve kesinlikle bu dili kabul etmediğimizi bir kere daha ifade etmek istiyorum. Hiçbir insan, hiçbir çocuk farklılıkları nedeniyle değersiz kabul edilemez. Bütün çocuklar, bütün insanlar bütün farklılıklarıyla birlikte değerlidirler.

Şunu tekrar ifade etmek istiyorum: Yusuf Tekin'in hadsizliği, kabalığı dağları aştı, derhâl istifa etmelidir. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Konukcu .

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Nazım Elmas.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM ELMAS (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Liselere Geçiş Sistemi'yle ilgili Meclis araştırması açılmasını öngören grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubumuzun sözcüsü olarak huzurlarınızda bulunuyorum. Bu vesileyle, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bazı basın yayın organlarında, sosyal medya mecralarında 2025 Liselere Geçiş Sistemi kapsamındaki merkezî sınavda 719 öğrencimizin tam puan alarak 1'inci olması üzerine sınava yönelik asılsız iddialar ve şaibe imaları gündeme getirilmiştir. Bu mesnetsiz iddialara ilişkin de Millî Eğitim Bakanımız yetkili merci olarak gerekli açıklamalarda bulunmuştur. Mesnetsiz, tutarsız, iftira dolu tüm bu iddiaları ileri sürenleri empati yaparak duyarlı davranmaya davet ediyoruz. Bu iddialarla ülke gündemini meşgul ederek çocuklarımızın duygu ve beklentileri üzerinden siyaset yapmanın ve çıkar elde etmeye çalışmanın ahlaki yönünü, vicdani yönünü bir kez daha düşünüp değerlendirmelerini tavsiye ederiz. Geline aşamada, Millî Eğitim Bakanımızın tüm açıklamalarına rağmen kamuoyunu yanıltıcı bu tür iddiaları ortaya atanlar hakkında Bakanlıkça suç duyurusunda da bulunulmuştur.

Değerli milletvekilleri, şimdi bu iddiaların bir kısmıyla ilgili açıklamalar yapmak istiyorum. 2025 LGS, iki oturum şeklinde gerçekleşmiştir. Sınavlarla ilgili formatı bilmeyen insanların içeride veya dışarıda farklı yorumlar yapması gerçekten insanları düşündürüyor. Hâlbuki sınavlar kendi formatı içerisinde güvenli basamaklar hâlinde yapılmaktadır. İlk oturum olan sözel oturum sınavı 09.30'da başlayıp 10.45'te sona ermiştir. Şimdi, PDF'lerden bahseden, görüntülerden bahseden arkadaşlarımıza görüntülerin 11.57'de olduğunu hatırlatmak isteriz yani sınav bitmiş, zarflar açılmayacak şekilde kapatılmış ve güvenlik altına alınmıştır. Bunun sınav güvenliğiyle alakalı herhangi bir problem teşkil etmediğini sınavlara giren içimizdeki eğitimci arkadaşlarımız gayet rahat bilirler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Ya sayısal bölüm Sayın Vekil? Sayısal bölümle ilgili bir açıklama yapar mısınız lütfen? Sayısal 12.50'de bitti çünkü.

BAŞKAN - Buyurun.

NAZIM ELMAS (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Sözel oturumun ardından gerçekleştirilen ikinci oturumda sınav 11.30-12.50 saatleri arasında yapılmış, sınav süresince tüm güvenlik önlemleri eksiksiz olarak alınmıştır.

Şimdi, öğrencilerimiz başarmış, 719 öğrencimiz başarılı olmuş. Bundan biz niye rahatsız oluyoruz? Öğretmenlerimiz öğrencilerimizi çalıştırmışlar, gecesini gündüzüne katan öğrencilerimiz başarmışlar. Biz onları alkışlayacak yerde başka türlü niyetlerle o başarılarını gizlemeye, o başarılarını yok etmeye çalışıyoruz. Hâlbuki ben bu öğrencilerimizin tamamının burada milletvekilleri tarafından da alkışlanmasını öneriyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Öğretmenlerimiz yıllarını eğitim öğretim hizmetlerine vererek öğrencilerini yetiştiriyorlar ve bu başarıda kendileri pay sahibi; onları da kutluyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Evet, bir yoklama talebi var.

Sayın Tanal, Sayın Arslan, Sayın Kanko, Sayın Emir, Sayın Akay, Sayın Arpacı, Sayın Tüzün, Sayın Özcan, Sayın Dinçer, Sayın Genç, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Çan, Sayın Ösen, Sayın Kavaf, Sayın Öneş, Sayın Kayışoğlu, Sayın Kaya, Sayın Kılıç, Sayın Uzun, Sayın Ocaklı.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

IX.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir tarafından, Liselere Geçiş Sistemi'nin eğitimde eşitlik, psikolojik etkiler, sınav güvenliği, yerleştirme adaleti ve kamusal eğitim hakkı bakımından oluşturduğu sorunların araştırılması amacıyla 16/7/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 16 Temmuz 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Devam ettikleri için kutluyoruz AK PARTİ'lileri.

BAŞKAN - Sayın Uğur Bayraktutan...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

69.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, çay üreticilerinin mağduriyetlerine ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İkinci sürgün yaş çayın alımları 10 Temmuz 2025 tarihinde başlamıştır. Çay üreticilerine 16 Temmuz 2025 tarihinde 50 kilogram kontenjan uygulaması yapılacağı ve 17 Temmuz 2025 tarihinden itibaren randevulu sisteme geçileceği iletilmiştir. Taban fiyat kontenjan uygulaması ve randevulu sisteme geçilmesi nedeniyle çay üreticilerimiz büyük mağduriyet yaşamakta, özel sektöre mahrum bırakılmaktadır. Özel sektör ise devlet fiyatından yaptığı alımları ocak ve aralık ayı ödemeli olarak yapmaktadır. Sezon öncesi ÇAYKUR üreticiyi mağdur etmeyeceğini açıklamasına rağmen, taban fiyat kontenjan uygulaması...

(Uğultular)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Sayın Başkan, duyulmuyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Efendim, gürültüden ses anlaşılmıyor; yeniden söz verin Değerli Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan, bir saniye lütfen.

Sayın milletvekilleri, müthiş bir uğultu var, kesinlikle milletvekili arkadaşlarımız duymakta zorluk çekiyor. Lütfen!

Sayın Bayraktutan, baştan başlayın.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

İkinci sürgün yaş çayın alımları 10 Temmuz 2025 tarihinde başlamış, çay üreticilerine 16 Temmuz 2025 tarihinde 50 kilogram kontenjan uygulaması yapılacağı ve 17 Temmuz 2025 tarihinden itibaren randevulu sisteme geçileceği iletilmiştir. Taban fiyat kontenjan uygulaması ve randevulu sisteme geçilmesi nedeniyle çay üreticilerimiz büyük mağduriyet yaşamakta, özel sektöre mahrum bırakılmaktadır. Özel sektör ise devlet fiyatlarından yaptığı alımları ocak ve aralık ayı ödemeli olarak yapmaktadır. Sezon öncesi ÇAYKUR üreticiyi mağdur etmeyeceğini açıklamasına rağmen, taban fiyat kontenjan uygulaması ve randevulu sisteme geçilmesi gibi nedenlerle çay üreticileri neden mağdur edilmektedir? Çay üreticilerinin bütün çayının alınacağı sözü neden tutulmamıştır? Kota, kontenjan ve taban fiyatları, randevulu sisteme geçilmesi sonrası artan mağduriyetler ne zaman giderilecektir? Üreticinin çayı dalında kilo etmeyince mi alım yapacaksınız? Özel sektöre üreticiyi ezdirmekten ne zaman vazgeçeceksiniz?

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İlhami Özcan Aygun...

70.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde çıkan yangına ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Ciğerlerimiz yanıyor ve etkin mücadele edemiyoruz. İzmir, Hatay, Manisa derken mavi gözlü şehrimiz Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde çıkan yangın dünden beri kontrol altına alınamadı. Şu an öğrendik ki bu yangın, maalesef, Çanakkale'nin Gelibolu ilçesine sıçradı. Orman yangını sebebiyle Çanakkale-Malkara Otoyolu ulaşıma kapatıldı. Anızda çıkan yangın ormanlarımıza sıçradı. Geçen hafta da anızda çıkan yangın Şarköy'de sıkıntı çıkarmıştı. Bu yangınların arka arkaya çıkması, yangınla mücadelede yetersiz kalmamız büyük bir soru işaretidir. Neden büyük bir uçak filosu kuramıyoruz? Türk Hava Kurumu uçakları hangarlarda çürümeye terk edildiğinden beri ülke yangınlarla mücadele ediyor. Daha önce Yunanistan'daki yangınlara yardım eden Türk Hava Kurumu uçakları ıskartaya çıktıktan sonra yüzümüz bir türlü gülmüyor. Cumhurbaşkanlığının uçak filosu değil, ormanlarımızın yangın söndürme uçak filosu ülkemizin gelişmişliğinin göstergesidir diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Adalet Kaya...

71.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, kadın cinayetlerine ilişkin açıklaması

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Değerli milletvekilleri, yine kadın cinayeti haberleriyle üzüldük, öfkelenedik. Diyarbakır Bağlar'da Sibel Yalçın kayınpederi tarafından çocuğunun önünde katledildi. Sibel Yalçın'a cinsel saldırı girişiminde bulunduğu öne sürülen katil Nuri Yalçın akıl sağlığının yerinde olmadığını ileri sürerek ceza indirimi almaya çalışıyor. Kendinizden güçsüz gördüğünüze saldırmayı planlayacak, ceza indirimi almayı hesaplayacak kadar aklınız var ama suç mahkemeye gelince akıl sağlığı olmadığına dair iddialarda bulunuyorsunuz.

Yine, kardeşinin polise yaptığı şikâyet zamanında titizlikle incelenseydi Ayşe Tokyaz bugün hayatta olabilirdi. Esra Tokyaz'ın şikâyet başvurusunu küçümseyen, onu doğru yönlendirmeyen kolluk personeli de Ayşe Tokyaz'ı katleden eski polis Cemil Koç'a şikâyet dilekçesini ileten kişi de fail de hepsi bu cinayetten sorumludur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gülcan Kış...

72.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Türkiye Belediyeler Birliği Başkan Vekilliğine seçilen Mersin Büyükşehir Belediye Başkanı Vahap Seçer'e ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, bugün yapılan seçimle Türkiye Belediyeler Birliği Başkan Vekilliğine Mersin Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Vahap Seçer seçilmiştir, kendisini yürekten kutluyorum. Bu görev sadece bir ünvan değildir; bu makam halkın iradesiyle göreve gelen belediyelerimizin halkçı, şeffaf ve adaletli yönetim anlayışının bir temsilidir. Bu görev daha önce İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu'nun, ardından Adana Büyükşehir Belediye Başkanımız Zeydan Karalar'ın onurla taşıdığı bir emanettir. Ne yazık ki her ikisi de bugün siyasi kumpaslarla, hukuksuz operasyonlarla görevlerinden uzaklaştırılmış durumda ama bilinmelidir ki halk için çalışanlar halkın gönlünden uzaklaştırılmazlar. Bu, bir bayrak değişimidir; halk için, adalet için, demokrasi için verilen mücadelenin bir devamıdır. Sayın Vahap Seçer'in bu görevi en iyi şekilde yürüteceğine inancımız tamdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakikalık söz taleplerinin finalini Sayın Mahmut Tanal'la yapacağız.

Buyurun.

73.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Tekirdağ'ın Şarköy ilçesinde çıkan yangına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Tekirdağ'da canımız, ormanlarımız yanıyor. TOMA'lar metrelerce uzak yerlere yüksek basınçla su püskürtüyor. İstanbul'da yüzlerce TOMA var. Peki, Tekirdağ'da yanan bu ormanlarda bu TOMA'lar neden görev ifa etmiyor? Demokrasi isteyen halka karşı saniyeler içerisinde giden bu TOMA'lar Tekirdağ'da çıkan yangın nedeniyle oraya neden gitmiyor, neden gönderilmiyor? İktidar demokratik hakka karşı gösterdiği refleksi orman yangınlarının önlenmesinde, söndürülmesinde de göstermelidir. Orman yangınının söndürülmesinde yeterli yangın tertibatı yok, helikopter yok, uçak yok; olanlar da eksik ve sayı yetersiz. Yanan sadece orman değil toplumumuzun geleceğidir. Ormanı korumak vatani korumaktır, susmak ise ihanettir. Vicdan nerede, devlet nerede, iktidar nerede? Arıyoruz, devleti arıyoruz!

BAŞKAN - Alınan karar gereğince denetim konularını görüşüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 tarihli 105'inci Birleşiminde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmelerin devam etmesine dair Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan tarafından İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre verilmiş olan önergenin oylamasında kalınmıştı.

Şimdi teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin devam etmesine dair önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde yirmi dakika süreyle soru ve cevap işlemine geçiyorum.

Öncelikle Genel Kurulun 3 Temmuz 2025 tarihli 105'inci Birleşiminde sisteme giriş yapan milletvekillerine soru sormaları için sırayla söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, Komisyon yok, açılmaz ki böyle! 1 kişiyle Komisyon mu olur Başkanım?

BAŞKAN - Süre kalması durumunda sisteme yeni giriş yapan diğer milletvekillerine de söz vereceğim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, özür dilerim yani tek milletvekiliyle Komisyon mu olur? Bu kadar önemli bir teklifle ilgili Bakanlık yetkilileri yok, tek bir bakanlığı ilgilendirmiyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım soruları kime soracağız, kim cevap verecek?

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Başkan birazdan gelecek.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Benim sizden istirhamım yani eğer bu konuda göstermelik bir kanun gösteriliyorsa ayrı bir sorun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Tek kişi mi cevaplayacak? Patronların yasasına bu kadar mı önem veriliyor yani!

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Başkanım, MAPEG'in Genel Müdürü nerede? Konu tamamen onunla alakalı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Bu Komisyon 26 kişiden oluşuyor, orada tek kişi var, tek kişiyle kanun mu olur?

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bartınlıların seçtiği aslan gibi milletvekili var orada!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, yemek arası verin.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Böyle bir şey olmaz Sayın Başkanım, yazık günah!

² 215 S. Sayılı Basmayazı 3/7/2025 tarihli 105'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, bu işleri biraz da ciddi yapalım.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, "bir temsilci" deniliyor, bu sınıf başkanlığı değil yani bu işin bir ciddiyeti olur.

BAŞKAN - Sayın Tanal, meramınız anlaşıldı, müsaade edin lütfen.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Peki, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Aykut Kaya... Yok.

Sayın Necmettin Çalışkan, buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bu kanun teklifinde pek çok soru var ama özellikle Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı öncülüğünde bir kurul oluşturulacağı belirtiliyor. Acaba bu Kurulda siyasi şahsiyetler yer alacak mı?

Bunun dışında, 3'üncü maddede "geç verilmesi durumunda izin verilmiş sayılır" deniliyor. Bu ihmalkârlar hakkında herhangi bir işlem yapılacak mıdır? Aynı zamanda, kurumların görüş verme özgürlüğü elinden alınmış değil midir?

Bunun dışında, 4'üncü maddede hangi madenlerin stratejik ve kritik kategoriye gireceğine dair bir ifade vardır. Bu acaba nasıl belirtilecektir, hangisinin stratejik olduğu nasıl anlaşılacaktır?

Bunun dışında, zeytin alanlarıyla ilgili muadil yer tahsisi söz konusu iken meralar için neden böyle bir düşünce hasıl olmamıştır? Meralar da en az zeytinlikler kadar önemlidir.

3'üncü madde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sibel Suiçmez... Yok.

Sayın Elif Esen...

ELİF ESEN (İstanbul) - Düzenlemeyle kayıt dışı üretim, atıl durumda bırakılan ruhsatlar ve üretim taahhütlerinin yerine getirilmemesi gibi sorunların önlenmesi amaçlanmaktadır ancak makul üretim miktarı hangi kriterlerle ne şekilde belirlenecektir?

Yine, idari işlemlerin hızlandırılması amaçlansa da rezervin yok olduğuna kimin karar vereceği net değildir. Bu karar, ihalesiz işlemle özel yatırımcılara piyasa değeri altında kaynak tahsisi riski doğurabilir. Hukuki olarak ihale süreçleri ve Genel Müdürlük tarafından belirlenen gerekliliğin kapsamının ne şekilde belirlenmiş olması için hangi uygulamalar yapılacaktır?

BAŞKAN - Sayın İbrahim Arslan...

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Zeytinlikler başta olmak üzere doğamızı, tarım alanlarımızı ve çevremizi korumak anayasal bir görevken bu teklifin tekrar Meclise getirilmesi anayasal bir suç değil midir? Anayasa'ya sadakatle bağlılık yemini etmiş Bakan ve milletvekilleri olarak bu düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bu yasa yürürlüğe girerse kamu yararı bahanesiyle tüm zeytinliklerin ticarileştirilmesinin önü açılmayacak mıdır? Kamu yararını kim, nasıl tanımlayacaktır?

Başta zeytinlikler olmak üzere tarım ve orman alanlarının imara, madene açılmasının yerel ekosistemleri ve yer altı su kaynaklarını nasıl etkileneceğiyle ilgili çevresel etki değerlendirmeleri yapılmış mıdır?

Enerji ve maden şirketlerinin talepleri doğrultusunda zeytinlikleri proje alanına çevirmenin adı "kalkınma" değil "doğa yağması" değil midir?

Türkiye'nin en stratejik tarım ürünlerinden biri olan zeytine bu saldırının üretim ve ihracat üzerindeki etkisini analiz ettiniz mi?

BAŞKAN - Sayın Şeref Arpacı...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

MAPEG Genel Müdürümüze hem Komisyon bilgilendirme toplantısında hem Komisyon toplantısında defalarca sorduğumuz ama cevabını alamadığımız soruyu tekrar soruyorum: Koordinatlarla belirtilen bölgedeki kömürün iktisadi değeri nedir? Bu rezervler santrallerin kaç senelik üretimine yetecektir? Aynı kalorideki kömürün dünyadaki fiyatı nedir? Santrallerin elektriği satış fiyatı nedir? Santrallere elektrik fiyatı almak için alım taahhüdü verilmiş midir?

BAŞKAN - Sayın Mühür Kanko...

MÜHÜR KANKO (Kocaeli) - Ekonomide çalan tehlike çanları doğrudan vatandaşın cüzdanından yayılıyor. Sokaktaki yurttaş nefes alamıyor, enflasyon almış başını gitmiş, gelirler buhar olmuş, borçlar ise katlanarak büyüyor ama ne gariptir ki iktidarın umurunda değil çünkü Hükümetin tuzu kuru. Vatandaşın faiz gelirine göz diken Hükümet, yüzde 17,5 oranında vergi kesiyor, kendi kasasını doldurmak için milleti iliklerine kadar soyuyor. Peki, vatandaş ne durumda? Son iki yılda yasal takibe düşen kredi kartı borcu 10 kat arttı, 2023'te 9,5 milyon TL olan bu rakam 2025 yılında 94,9 milyon TL'ye fırladı.

Bakın, değerli milletvekilleri, bu artık sadece bir ekonomik kriz değildir; bu bir sosyal yıkım, bir geçim dramıdır. Krizin adı artık TÜİK tablolarında değil halkın cüzdanında, evinde, sofrasında yazıyor. Borçla dönen bu çark eninde sonunda iktidarınızın sonunu getirecektir.

BAŞKAN - Sayın Aliye Timisi Ersever...

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Görüşülmekte olan kanun teklifinin 11'inci maddesiyle 3213 sayılı Kanun'a eklenen geçici 45'inci madde kapsamında herhangi bir etki analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa kaç dönüm zeytinlik alan zarar görecektir? Ne kadarı madencilik faaliyetlerine açılacaktır?

Soru 2: 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kanunu'na eklenen ek 1'inci maddeyle belediyelerin ruhsat yetkisi Enerji Bakanlığıyla paylaşılmakta, bu durum Anayasa'nın 127'nci maddesine aykırı değil midir? Belediyelerin kamu yararı gerekçesiyle reddettiği projelere Bakanlık eliyle ruhsat verilerek yerel irade baypas mı edilmektedir? Bu düzenlemeyle paralel bir ruhsat sistemi mi kurulmaktadır? Çevresel ve kentsel denetim mekanizmaları zayıflatılmakta değil midir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Ayça Taşkent...

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Yasa teklifinde yerel halkın geçim kaynaklarını korumaya dönük bir madde var mıdır?

ÇED sürelerinin esnetilmesi çevre ve halk sağlığı açısından riskli değil midir?

İleride maden sahaları kapandıktan sonra doğanın eski hâline getirilmesi için şirketlerden hangi teminatlar alınacaktır? Kamuya yük bindirmemek adına nasıl bir mekanizma öngörülüyor? Ruhsat bedeli kadar alınacak teminat yeterli olacak mı?

Son olarak "Yeni düzenlemelerde maden denetimleri sıklaştırılacak." deniliyor. Mevcut personel ve teknik kapasite bu artış karşılayacak mı? Denetim sıklığı ne kadar olacak?

BAŞKAN - Sayın Cevdet Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Yeniköy, Kemerköy ve Yatağan'daki termik santrallerin ekonomik değeri ne kadardır? Bu santraller elektrik üretiminin yüzde kaçını karşılamaktadır?

Koordinatlı alanlardaki kömür rezervi kaç milyon tondur? Zeytinlik alanda bulunan 26 köy ve mahalle halkını mağdur etmeye, çevre katliamı yapmaya değer mi?

BAŞKAN - Sayın Ferit Şenyaşar...

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyon Başkanına 3 tane sorum olacak:

Torba yasa teklifinde kritik maden ve stratejik yatırımdan bahsediliyor. Bunun ne olduğunu kimse söylemiyor. Türkiye'nin dört bir tarafından Meclise gelen yaşam savunucuları adına soruyorum: Kritik madenler nelerdir? Stratejik yatırım ile kastedilmek istenen nedir?

Bu yasa hazırlanırken ilgili kurumlarla görüşüldüğünü Komisyon Başkanı açıkladı, Barolar Birliği Çevre ve Kent Hukuku Komisyonunun görüşünün alınmamasının gerekçesi nedir?

"Bu kanun teklifiyle yerli ve millî enerji üreteceğiz, dışa bağımlılıktan kurtulacağız." deniliyor. Hangi dışa bağımlılıktan kurtulacağız? İçinde yabancı olmayan bir altın maden şirketi var mıdır?

BAŞKAN - Sayın Mahmut Tanal...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Zeytin, Anadolu'nun hafızasıdır ve aynı zamanda bir hayattır. Zeytinliklerle ilgili getirilen bu teklif geri çekilmelidir çünkü zeytin yaşamdır, hayattır. Burada şunu söylüyoruz: Zeytine dokunma, hayata dokunma! Zeytine dokunma, hayata dokunma! Zeytine dokunma, hayata dokunma! Zeytine dokunma, hayata dokunma! Zeytine dokunma, hayata dokunma! Zeytine dokunma, hayata dokunma! Zeytine dokunma, hayata dokunma! Zeytine dokunma, hayata dokunma!

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, 1 litre sütün maliyeti 19,5 lira. Bugün Ulusal Süt Konseyi tarafından açıklanan 18 lira 35 kuruşluk fiyat maliyetin de altında kaldı. Süt üreticisinin beklentisi 22 TL'ydî. Açıklanan bu fiyat üreticinin zarar etmesine ve damızlık ineklerin kesime gitmesine neden olacaktır. Öküz altında buzağı arayan iktidar inekleri vatan haini, ineklerin memesinden akan sütü ise enflasyonun sebebi olarak görüyor olmalı ki onca isyana rağmen çiğ süt fiyatlarını maliyetinin de altında belirlemiştir. Süt fiyatları maliyetinin altında kaldığından üretici zarar eder, bu zararlar kaliteli yem kullanımının azalmasına, hayvan refahının ihmal edilmesine, küçük üreticinin sektörden çekilmesine, uzun vadede hayvancılığın zayıflamasına neden olur. Türkiye'yi müteahhitler için âdeta bir cennet yapan iktidar, yirmi üç yıl boyunca tarım ve hayvancılığı bitirmek için elinden geleni yapmaya devam etmektedir. Üretim ve üretici düşmanı bu düzeni değiştireceğiz. Açıklanan çiğ süt fiyatı zarar ettirir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mustafa Kaya...

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Muğla'da termik santraller için özel düzenleme içeren bu geçici madde zeytinlik alanlar açısından adrese teslim yasa değil midir? Zeytinliklerin muadili oluşturulacak denilse de bu taşınmanın tarımsal sürdürülebilirliğe etkisi nasıl değerlendirilmiştir?

Diğer bir soru: İşletme ruhsat bedellerine paralel şekilde her yıl rehabilitasyon bedeli alınması zorunluluğu getirilirken bu bedellerin kullanılmaması hâlinde iade süreci veya denetim mekanizması nasıl işleyecektir? Bu bedelin kamu yararına kullanımı nasıl güvence altına alınacaktır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Şimdi, cevap vermesi için Komisyona söz veriyorum.

Buyurun.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Değerli arkadaşlar, öncelikle sorularınız için çok teşekkür ediyorum. Tek tek sorular yerine genel bir açıklama yapacağım, inşallah faydalı olur.

Öncelikle, bu kanun teklifiyle ilgili olarak bize ilk ulaştığı andan itibaren Komisyondaki arkadaşlarımızla bu kanun teklifini paylaştık, değerlendirmeleri için onların dikkatine sunduk. Daha sonra bir gayriresmî toplantıyla bürokrat arkadaşlarımızla beraber Komisyondaki arkadaşlarımız, ilaveten Komisyonunda olmayan arkadaşlarımız bir araya geldiler ve süreçleri beraber değerlendirdiler. Sanırım, Meclisimizde hiçbir komisyonda da böyle bir uygulama olmuyor. Komisyon sürecinde başlangıçta ufak tefek sıkıntılar yaşasak da daha sonra yirmi yedi saatlik bir süreçte kanun teklifi üzerindeki değerlendirmeleri bütün tarafların görüşlerini almaya çalışacak şekilde yerine getirdik. Ben isterdim ki Komisyondaki arkadaşlarımız, o gün dışarıdan gelen arkadaşlarımız keşke yapıcı eleştirilerde bulunabilselerdi ama benim gördüğüm, bütün arkadaşlarımız "Biz bu kanunu değiştirmeyeceğiz, bu maddeyi çekin, biz bunu istemiyoruz." şeklinde yaklaştılar. Keşke bir müzakere ortamı olsaydı ve arkadaşlarımız "Bu maddeyi şöyle değiştirin." "Gelin, şurada ki '1' rakamını '2' yapalım." "Bunu nasıl daha anlaşılabilir bir hâle getirebiliriz?" şeklinde bize destekte bulunsalardı ama maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisinde böyle bir ortamı hiçbir zaman yakalayamıyoruz. Siz "Yaptırmam." deyince biz de tabii ki "Yapacağız." diyoruz, siz "Geçirmeyeceğiz." deyince biz de geçirmek için gayret gösteriyoruz.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Köylü ulusun efendisidir.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Keşke bu yapıcı eleştirileri sizlerden alabilseydik ama o günkü eleştirilerin üzerine biz grubumuzdaki arkadaşlarla, Cumhurbaşkanlığı'ndaki arkadaşlarla birtakım öneriler hazırladık, onlarla ilgili de değişiklikleri gündeme getirmeye çalışacağız.

Değerli arkadaşlar, burada gerçekten Türkiye'de enerji sektörünün, maden sektörünün ihtiyaçlarını giderecek şekilde, Türkiye'nin ihtiyaçlarını giderecek şekilde bir kanun çalışması yapmaya çalışıyoruz. "Bu kanun ne getiriyor?" dersiniz, öncelikle bu kanun yenilenebilir enerji yatırımlarının hızlandırılmasını getiriyor. Şu anda -bunu söylerken hicap ederek söylüyorum- Türkiye'de bir yenilenebilir enerji yatırımı yapmak isterseniz izin süreçleri dört ila beş yıl sürüyor. Değerli arkadaşlar, hiçbir insan, hiçbir yatırımcı dört beş yıl süren süreçlerle yatırım yapmaz; onun için, bunların hızlandırılmasına dönük burada maddelerimiz var. Tabii, bunları yaparken "ÇED sürecinin hızlandırılması" gibi bir ifade kullanıyor arkadaşlarımız, asla ve kata burada "ÇED süreçlerinin hızlandırılması" diye bir husus mevzubahis değil, sadece ilgili kurumların görüşlerinin verilmesinde hızlandırma süreci var; ÇED süreçleriyle ilgili böyle bir değerlendirme asla ve kata yoktur.

Tabii, burada, özellikle maden sahalarının rehabilitasyonu ile ilgili mevcut kanunda talep edilen bedeller çok düşük kalıyordu. Bu kanun teklifiyle birlikte, aslında rehabilitasyon süreçlerinde kullanılacak kaynaklar, teminatlar artırılmış oldu. Şunun altını çizmem gerekir: Rehabilitasyonu yapmakla ilgili yükümlülükler her zaman devam eder, eğer teminat yeterli olmazsa buna dair ilgili kurum, ilgili şirket gerekli ödemeni yapar, yapmazsa kamu bu yatırımları yapar, karşılığını ilgili şirketten alır. Aslında, burada rehabilitasyon süreçleriyle ilgili bir iyileştirme var.

Tabii, burada "Stratejik ürünler nasıl belirleniyor?" diye bir soru var. Değerli arkadaşlar, bakınız, stratejik ürünlerin belirlenmesi elbette yürütmenin uhdesinde olan bir iştir; biz hangi ürünün, hangi madenin, hangi konunun stratejik olduğunu getirip kanunla belirleyemeyiz. Sadece bir örnek vermek istiyorum: Pandemi döneminde, biliyorsunuz, maskelerde kullanılan "nonwoven" kumaşı vardı. Bu "nonwoven" kumaşının kilosu pandemiden önce 1,5 dolara satılırken pandemiyle birlikte kilosu 40 dolara satılmaya başlandı. Şimdi, bu ürünün stratejik olup olmadığıyla, bunun stoklanması gerekip gerekmediğiyle ilgili kararı Meclise getirip kanunla mı belirleyeceğiz yoksa yürütme oradaki ihtiyaca binaen burada bir adım mı atacak? Dolayısıyla elbette bu iş yürütmenin uhdesinde olmalı ve bunu da yürütme yerine getirmeli.

Burada Kuruldan bahsediyor arkadaşlarımız. Değerli arkadaşlar, bu istişari bir kuruldur. Siz herhâlde bütün bakanların bir masanın etrafına oturduğunda birbiriyle yüzde yüz anlaştığını düşünmüyorsunuzdur. Bütün bakanlar kendi bakanlıklarıyla ilgili hususlarda kendi bakanlıklarının görüşlerini destekler. Elbette arada bir muvazaa çıkarsa, karar verilmesi gerekirse Cumhurbaşkanı Yardımcısının Başkanlığında kurulan bir kurulda bunun tartışılmasından daha doğal ne olabilir? Bu Kurulun bunun ötesinde hiçbir yetkisi yoktur, hiçbir vereceği karar yoktur.

Tabii, burada en önemli konulardan bir tanesi Muğla bölgesindeki santraller. Değerli arkadaşlar, bununla ilgili açıklamaları defalarca yaptık, tekrar söylüyorum: Komisyonumuzda biz bütün tarafları dinlemeye çalıştık. "Barolar Birliği gelmedi." dediler, Barolar Birliğinden arkadaşlar geldiler, hatta 1 arkadaşımıza değil 2 arkadaşımıza söz verdik ama gecenin dördünde Barolar Birliğinden gelen arkadaşımız fikir beyan etmek yerine uzunca bir şiir okumayı tercih etti. Bunlar kayıtlarda mevcut, bakabilirsiniz.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - AİHM kararına baktınız mı? AİHM kararlarını niye göz önünde bulundurmuyorsunuz? Bununla ilgili AİHM kararı var.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Değerli arkadaşlar, bu santraller Türkiye'nin baz yükünü karşılayan santrallerdir Türkiye'nin elektriğinin yüzde 3,5'ini karşılayan santrallerdir. Özellikle Türkiye'nin coğrafi konumuna baktığınızda batıdaki elektrik sistemini destekleyen santrallerdir. Bu santralleri biz inşa etmedik, bu bölgedeki kömür yataklarını biz bulmadık. 1980'li yıllardan itibaren burada kömür yatakları keşfedildi, buralar maden sahaları olarak belirlendi. Buradaki santraller 1987 yılında inşa edilmeye başlandı ve bu santraller o zamandan beri çalışmaya devam ediyor.

O bölgede kömür artık bir kültür. Buraya gelen, en fazla eleştiri yapan bir muhtar arkadaşımız var. O muhtar arkadaşımızın babası bile kömür işletmelerinden emekli olmuş bir baba. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, biz buraya uzaydan kömür getirmiyoruz.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - O, sana ait değil devlete ait.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Anlatıyorum arkadaşlar, güzel güzel anlatıyorum, dinleyin lütfen.

MURAT ÇAN (Samsun) - Sorulara cevap versin Başkanım.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Biz burada, Türkiye'nin baz yük ihtiyacını karşılayan santrallerin çalışmaya devam etmesini istiyoruz. Bunda kamu yararı görmüyorsanız ben gerçekten çok şaşıyorum. Bakın, şu anda, Türkiye'nin elektriğinin yüzde 85'ini zaten özel sektör üretiyor.

İBRAHİM ARSLAN (Eskişehir) - Niye acaba?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şimdi, bu yüzde 85 elektrik kamu yararı olmadan mı üretiliyor zannediyoruz?

Değerli arkadaşlar, burada, bu santrallerin çalışmaya devam etmesi için oradaki kömürün çıkarılması gerekiyor. Bunu nasıl çıkaracaklar? Zaten şimdiye kadar, özelleştirmeye kadar, devlet oradaki madenleri çıkarmış, oradaki vatandaşların arazilerini kamulaştırmış, oradaki zeytin ağaçlarını taşımış hatta kesmiş; geçmişte böyle uygulamalar yapılmış. Bakın, bu kömür madeni çıkarılsın, bu santraller üretmeye devam etsin, burada çalışan 5 bin işçi ekmek yemeye devam etsin diye biz diyoruz ki buradaki zeytin ağaçları başka bir yere taşınısın.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Ya, göz boyanıyor, göz boyamayın!

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bu taşınan ağaçlar yeşerir yeşermez, ürün verir ürün vermez; bu tartışmayı da gerçekten çok garip bulduğumu söylemek istiyorum. Bir ziraat mühendisi profesörü getiriyoruz, diyor ki: "Zeytin ağacı taşınır." Buradan arkadaşlarımız diyor ki: "Hayır, taşınmaz." Şimdi, ziraat profesörüne inanmayacağız, burada sektörde bu işi yapan insanlara inanmayacağız, kendi heva ve hevesimize mi inanacağız? (CHP sıralarından gürültüler)

Değerli arkadaşlar, bakın, biz -tekrar söylüyorum- keşke bir önerge verseydik. Siz deseydiniz ki: "1 zeytin taşıyorsanız, yanına 2 zeytin de ekin, bu zeytin varlığımızı artıralım." Türkiye'de 100 milyon zeytini 200 milyona çıkaran iktidar bizim değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz zeytin düşmanı değiliz, Türkiye'nin zeytin varlığını biz artırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Keşke sağlıklı bir tartışmayı yapabilseydik ama burada mümkün olmuyor.

Ben arkadaşlarımıza çok teşekkür ederim.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - İspanya ve Yunanistan'da taşınan zeytinler kurudu, bunları görmemiz lazım.

BAŞKAN - Grup Başkan Vekillerimizin söz talepleri var.

Sayın Temelli, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

74.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Komisyon Başkanının yanıtlarından sonra dönüp baktığımızda gerçekten o kadar önemli noktalar var ki kayıtlara geçsin diye özellikle belirtmek istiyorum. Bir kere kanun yapma meselesinde demokratik teamüller, katılımcı, demokratik bir anlayış hâkim olmadığı sürece zaten böyle kanunları yapıp önümüze getirip sonra da "Bir maddesini, bir noktasını değiştirin." gibi burada gerçekten aklımızla alay eder cümleler söz konusu.

Bir kere, toplumun rızasının olmadığı bir şey üzerinden kanun yapıp bunu da kamu yararı diye anlatmanız zaten bir kamusalılık...

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - İşçiler burada, görüşebilirsiniz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - ...sivil alan, politik alan bilgisinden ne denli yoksun olduğunuzu gösteriyor, bu bir.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Toplumun rızasının olmadığını nereden çıkarıyorsun?

SEZAI TEMELLİ (Muş) - İkincisi, "stratejik maden" diyorsunuz. Stratejik maden kömür mü ya? Stratejik maden, nadir elementler anlamında stratejiktir.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Başka bir maddede ya. O başka bir maddede ya.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Bu da uzay madenciliğiyle yapılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Yoksa gidip de zeytin ağaçlarının altındaki kömüre siz "stratejik" diyorsanız vay hâlimize!

Yenilenebilir enerji... En son kalkınma planını sizin iktidarınız yaptı; Sayın Cevdet Yılmaz anlattı bize, yenilenebilir enerjiye öncelik verileceğini, oranının artırılacağını söyledi. Siz bu termik santralleri yenilenebilir enerji mi sanıyorsunuz? Bakın, kendiniz itiraf ediyorsunuz, "87 yılı" diyorsunuz, "80'li yıllar" diyorsunuz; üzerinden otuz yıl geçmiş, siz hâlâ otuz yıl öncenin teknolojisini -bir de bu konuda bakanlık yapmış olmanıza rağmen- geliyorsunuz burada savunuyorsunuz yüzümüze bakarak; bu, kabul edilebilir bir şey değil. Buradaki derdiniz sizin sermaye.

Zeytin ağaçları taşınmış. O ziraat mühendisi bir kere, gitsin çiftçilere, bilenlere gitsin; her bilgi bilmelerden kaynaklanmaz, o üniversitede okuduğu teknolojiyle olmaz.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - İtalya'da ders veriyor şu anda.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Zeytin ağacı taşınmaz, taşınırsa kökü kurur, ölür o zeytin ağacı; gidin köylüden öğrenin.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - İtalya'da ders veriyor şu anda, İtalya'da.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Ama siz, köylüye yukarıdan baktığınız için, sermayenin gözüyle baktığınız için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

REFİK ÖZEN (Bursa) - Siz ziraat mühendisi misiniz!

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - İtalya'da ders veriyor o hoca şu anda, İtalya'da.

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun lütfen.

REFİK ÖZEN (Bursa) - Başkanım, böyle bir usul yok; soru-cevap bitti, oylamaya geçmemiz lazım bizim ya!

75.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Sayın Komisyon Başkanı cümleyi eksik söyleyince sanki haklıymış gibi gösteriyor kendini. Cümleyi tam kuralım: Evet, biz zeytin ağaçları kesilerek elektrik üretiminde kamu yararı görmüyoruz; açıkça söyleyeyim.

İkincisi, yöntemle ilgili bizi eleştirdi ama aslında kendisini ele verdi. "Yirmi yedi saat çalıştık kesintisiz." dedi. Değerli arkadaşlar, bu çalışma değildir. Yirmi yedi saat kesintisiz çalıştıysanız siz selden kütük kapmışsınızdır, yangından mal kaçırılmışsınızdır; kendinizi ele veriyorsunuz.

Artı, önergelere cevap vermemişler, bir virgülünü bile değiştirmemişler, suçlu yine biz olmuşuz çünkü biz "değiştirin" demişiz, "alın" demişiz; çünkü biz tutacak yerini bulamadık Sayın Başkan, tutup düzeltecek bir yer olsa yapacaktık bunu ama bu komisyonlarda, bu Meclis çalışmasında, sizin iktidar anlayışınızda, getirdiğiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - ...önergenin, teklifin noktasını, virgülünü bile değiştirmek yok çünkü siz hazırlamıyorsunuz; saraydan geliyor, saraydan icazet almadan virgülünü bile değiştiremezsiniz. Hepimiz bunu yaşıyoruz, bunun içindeyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Sonra, ÇED süreçleri... Evet, ÇED raporu olmaksızın sonuç olarak ruhsat başvurusunda bulunabiliyor, işlemler yapabiliyor. Dolayısıyla da ÇED sonucunu bekletmeden teşvik alabiliyor, izin ve yatırımlara başlayabiliyor, başvurabiliyor. Bu nedenle de ÇED süreci aslında gevşetiliyor ve arkasından dolanılmış oluyor.

Ve sonuç olarak değerli arkadaşlar, "stratejik maden" diyorsunuz. Stratejik madenin ne olduğu baştan bellidir. Kömür stratejikse eğer o da şimdiden bellidir ama şimdiden bütün bu yetkimizi yani yasama yetkimizi, hepimizin yetkisini yürütmeye "Sen istediğine stratejik maden de, istediğin uygulamayı yap, sen hallet." diyorsanız bu, yasama yetkisinin devridir, bu da Anayasa'ya aykırıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime kırk dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 20.17

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 20.59

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Mustafa BİLİCİ (İzmir)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 13'üncü maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde söz isteyen, YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın İdris Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün Genel Kurulda görüşmekte olduğumuz 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, kamuoyuna enerji arz güvenliğini sağlama, madencilik faaliyetlerini hızlandırma ve yatırımları kolaylaştırma hedefiyle sunulmuş olsa da teklifin maddelerine dikkatlice baktığımızda hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmayan, çevre hakkını zayıflatan, mülkiyet güvencelerini hiçe sayan ve demokratik denetimi etkisizleştiren ciddi düzenlemeler içerdiğini görüyoruz. Bu teklifin özünde yatırım süreçlerini hızlandırma bahanesiyle temel anayasal ilkeleri devre dışı bırakma eğilimi vardır. Oysa, enerji yatırımları ile çevre güvenliği, kalkınma ile hukuk düzeni birbirinin alternatifi değil, tamamlayıcıdır. Bu bağlamda, özellikle 5 maddeye, 1'inci, 2'nci, 4'üncü, 11'inci ve 12'nci maddelere ayrıca dikkat çekmek istiyorum çünkü bu maddeler teklifin gerçek amacını açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1'inci maddeyle başlayalım. İlk bakışta olumlu gibi görünen bu düzenleme "ÇED Gerekli Değildir" kararının artık verilmeyeceğini söylüyor ancak uygulamada çok daha tehlikeli bir kapıyı aralıyor. Bu düzenlemeyle Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci tamamlanmadan enerji ve maden projelerine ruhsat, teşvik, izin ve onay verilebilecek yani yatırımcı önce ruhsat alacak, faaliyete başlayacak, sonrasında ÇED süreci işletilecek. Oysa, ÇED süreci bir ön koşuldur, yatırım, çevresel etkileri baştan değerlendirmelidir. Aksi hâlde, bu sürecin bir anlamı kalmaz. Bu yaklaşım çevre hukukunun ve Anayasa'nın öngördüğü çevre hakkının özüne aykırıdır. ÇED yalnızca bir belge değil, halkın bilgi alma, görüş bildirme, bilimsel katkı sunma ve riskleri öngörme hakkının bir parçasıdır. Önceden yapılan bir değerlendirme olmaksızın ruhsat verilmesi bu hakları ortadan kaldırmak anlamına gelir.

2'nci madde, çevreyle uyum teminatı sistemini değiştiriyor. Mevcut durumda, maden işletmelerinden faaliyet sonrası doğayı eski hâline getirebilmek için bir güvence almaktadır ancak teklif bu teminatı kaldırarak yerine rehabilitasyon bedeli getirmektedir. Yeni sistemde ödenecek bedel madenin çevreye verdiği zarara göre değil yalnızca madenin türü ve alanına göre belirlenecek yani çevresel tahribatın boyutu ne olursa olsun, sabit bir ücretle geçiştirilecektir. Bu "Kirleten öder." ilkesini tamamen ortadan kaldırıyor. Oysa çevreye verilen zararın büyüklüğüne göre sorumluluk üstlenmek temel bir hukuki ve ahlaki ilkedir. Bu düzenlemeyle ise zarar büyük de olsa bedel sabit kalacak, yatırımcı sorumsuzluğa teşvik edilecektir.

Aynı maddede çok daha kritik bir değişiklik daha yer alıyor, Cumhurbaşkan Yardımcısı başkanlığında kurulacak yeni bir yapı. Bu Kurul ruhsatlandırmadan arazi tahsisine, ihtilaf çözümünden çevresel etkilere kadar geniş yetkilerle donatılmaktadır ancak Kurulun yapısında yerel yönetimler, meslek odaları, bilim çevreleri ve çevre örgütleri yer almıyor, sadece merkezî idarenin temsilcilerinden oluşan bir yapı öneriliyor. Bu, karar alma süreçlerinin demokratik katılımdan koparılmasıdır. Dahası, bu Kurulun çalışma usul ve esaslarını da Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelik belirleyecek değerli milletvekilleri yani Meclisin denetimi ortadan kaldırılacak, halkın, bilim çevrelerinin ve yerel aktörlerin sürece katılımı tümüyle dışlanacak, bu da yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesini açıkça ihlal etmek anlamındadır.

4'üncü maddeyse mülkiyet hakkına doğrudan müdahale niteliği taşımaktadır. Bu maddeye göre stratejik veya kritik maden bulunduğu gerekçesiyle herhangi bir taşınmaz, Cumhurbaşkanlığı kararıyla acele kamulaştırılabilecektir. Ancak neyin stratejik veya kritik olduğuna ilişkin tanım kanunla değil yönetmelikle belirlenecektir. Yani yürütme organı, dilediği madeni bu kategoriye sokabilecek vatandaşın mülkiyet hakkı kolayca elinden alınabilecektir. Oysa mülkiyet hakkı Anayasa'nın 35 ve 46'ncı maddeleriyle güvence altına alınmıştır. Kamulaştırma ancak açık bir kamu yararı varsa mümkündür ve olağanüstü bir istisna olarak uygulanmalıdır. Bu teklifse acele kamulaştırmayı sıradanlaştırmakta, siyasi takdirle her yerin, her arazinin kolayca kamulaştırılmasının yolunu açmaktadır. Bu durum, kırsalda yaşayan yurttaşlarımız açısından ciddi bir tehdit oluşturur. Meralar, tarlalar, evler bir sabah kararnameyle ellerinden alınabilir ve çoğu zaman yargı denetimi bile tamamlanmadan bu uygulamalar hayata geçirilebilecektir. Böyle bir ortamda mülkiyet güvenliğinden söz edilemez.

11'inci maddeye geldiğimizde, kamu kurumlarının değerlendirme esnekliğini ortadan kaldıran bir düzenlemeyle karşılaşyoruz. Bu maddeyle birlikte izin süreci başlamış projelerde kurumlar artık görüş değiştiremeyecek yani başta olumlu görüş verilmişse süreç içinde yeni bir bilgi veya koşullar ortaya çıksa dahi kurumlar bu görüşü revize edemeyecek; bu, kamu yönetiminin dinamik yapısına da aykırıdır. Oysa uygulamada sıkça karşılaşyoruz, çevresel etkiler beklenenden büyük çıkabiliyor, yeni bilimsel veriler sürece etki edebiliyor veya toplumdan ciddi tepkiler gelebiliyor. Bu gibi durumlarda idarenin durumu yeniden değerlendirme hakkı olmalıdır. Danıştayın da bu yönde yerleşik içtihatları vardır. Bu düzenleme, kamu yönetimini donuklaştırmakta, vicdani ve bilimsel karar alma imkânını da ortadan kaldırmaktadır.

Değerli milletvekilleri, son olarak 12'nci maddeye değinmek istiyorum. Bu madde kamu kurumları arasındaki görüş ayrılıklarının artık yargıya değil doğrudan Kurula taşınmasını öngörmektedir. Bu Kurulun verdiği karar da bağlayıcı hâle getirilmektedir yani mahkemelerin devre dışı bırakıldığı bir sistem kurulmak isteniyor. Anayasa'nın 125'inci maddesi uyarınca idarenin her türlü işlemi yargı denetimine tabidir. Kurumlar arası uyuşmazlıkların hakemliğini yargı yapar ancak burada yürütmeye bağlı bir kurulun mahkemelerin yerini alması söz konusudur; bu, yargı bağımsızlığına açık bir tehdittir. Zira, Kurulun siyasi niteliği düşünüldüğünde, alınacak kararların hukuka değil siyasi önceliklere göre şekillenmesi kaçınılmazdır.

Değerli milletvekilleri, bu yasa teklifi yalnızca 5 maddeyle değil genel yapısıyla da sakıncalıdır. Torba yasa mantığıyla hazırlanmış, uzun vadeli bir madencilik ve enerji stratejisi içermeyen, sektörler arası dengesizlik yaratan bir düzenlemedir. Ruhsatsız tesislere af getiriliyor, orman arazilerinin kullanımı kolaylaştırılıyor, yerel yönetimlerin onay yetkileri ortadan kaldırılıyor. Yatırımı teşvik etmek elbette ki önemlidir ancak yatırım adına çevresel adalet, demokratik denetim, mülkiyet güvencesi ve yargı denetimi göz ardı edilemez, hızlı yatırım uğruna hukuk devleti ilkelerinden vazgeçilemez. ÇED'siz madencilığe kapı açıyoruz. Ormanları, meraları, su havzalarını "maden sahası" adı altında şirketlere teslim ediyorsunuz ey iktidar sahipleri! "Ayakkabıyla dahi girilemez." denilen Salda Gölü'nü besleyen dağlar dahi bu tehdidin altında. Yasa demek vicdana sığar mı buna, yasa demek vicdana sığar mı; Allah için size söylüyorum!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Ayakkabıyla bile girilemeyen Salda Gölü'nü besleyen dağları dahi tehdit ediyorsunuz.

İktidar sıralarına soruyorum; Sayın Vekilim, sizden ve 2 kişiden başka kimse yok ama bu kadar önemli gördüğünüz bir yasa... Bakın, bu kadar önemli görüyorsunuz sözde siz değil mi bu yasayı? Millete söz verdiğiniz infaz düzenlemelerine gelince "Ekimi bekleyin." diyorsunuz ama konu maden patronlarının çıkarı olunca yaz tatilinde bile Meclisi çalıştırmayı görev biliyorsunuz; bu nasıl adalet, bu nasıl öncelik sıralaması? İktidar, halkın çözüm bekleyen onca derdine kulak tıkarken Meclisi maden rantı ve doğa talanı için gece gündüz mesaiye zorluyor. Bu Meclis millet için mi çalışıyor yoksa ayrıcalıklı sıralar için mi diyorum ve Genel Kuruldaki iktidar sıralarını milletimizin vicdanına havale ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, kanun teklifi, her ne kadar ülkemizin yenilenebilir enerji yatırımlarını teşvik etmek ve madencilik sektöründe bürokratik süreçleri hızlandırmak gibi gerekçelere dayandırılmış olsa da geneli itibarıyla çevre hukuku, anayasal mülkiyet ilkeleri, kamu denetimi ve idari şeffaflık bakımından son derece sakıncalı düzenlemeler içermektedir. Teklifte yer alan maddeler yalnızca çevresel ve toplumsal hassasiyetleri göz ardı etmekle kalmamakta, aynı zamanda Anayasa'yla güvence altına alınmış hak ve ilkeleri zedelemekte, kamu yönetiminde hesap verebilirliği ortadan kaldırmakta ve doğrudan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil

etmektedir. Özellikle teklifin birçok maddesinde doğal kaynakların Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü eliyle özel sektör lehine sınırsız şekilde tahsisini kolaylaştırmakta, böylece kamu yararını gözetilen denetim, izin ve halk katılımı süreçleri işlevsizleştirilmekte ya da tamamen ortadan kaldırılmaktadır. Teklifte Çevresel Etki Değerlendirmesi yani ÇED raporları yerli ve yabancı şirketler için âdeta bir formaliteye dönüştürülmüştür. Maden ve benzeri yatırımlarda ÇED raporlarının yeterince incelenmeden verilmesi, özellikle ormanlık alanlarda tarım arazileri, zeytinlikler ile su kaynakları üzerinde geri dönüşü olmayan çevre katliamlarına yol açacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifiyle çevre ile uyum teminatı uygulamasına son verilmiş, bunun yerine "rehabilitasyon bedeli" adı altında yeni bir ödeme yükümlülüğü getirilmiş, "rehabilitasyon bedeli hesabı" adıyla kamu bankaları nezdinde bir fon sistemi tanımlanmıştır. Bu fonda birikecek olan paraların kullanımı ise aralarında 4 Bakanın da yer aldığı Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı başkanlığında oluşturulan bir kurulun takdirine bırakılmıştır. Kurul sadece fon konusunda değil, stratejik ve kritik madenlerle üstün kamu yararı kapsamında ÇED konusunda da karar alabilecektir. Kurulda yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, üniversiteler ve çevre bilim insanlarına hiçbir şekilde yer verilmemiştir. Bu durum da çevresel karar alma süreçlerinin tek merkezli bir yapıya devredilmesi, dolayısıyla toplumsal ve bilimsel denetimin ortadan kaldırılması anlamına gelmektedir.

Teklifte devlet ormanlarında madencilik faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin izin süreçlerinde çevrenin tahrip edilmesi yönünde köklü bir değişikliğe gidilmektedir. Düzenlemeyle Orman Genel Müdürlüğü tarafından ormanlık alanlara bedelsiz olarak izin verilmesi âdeta zorunlu hâle getirilmekte, bu izinler yatırımcılara devredilerek özel şirketlerin devlet ormanlarında hak sahibi olabilmesi ve ruhsatlandırılması mümkün kılınmaktadır. Bu uygulama Anayasa'nın 169'uncu maddesiyle açıkça çelişmektedir.

Anayasa'nın söz konusu maddesi ormanların devlet eliyle yönetilmesini, tahsis ve tahrip edilmemesini, özel şahıslara devredilmemesini açıkça hükme bağlamıştır. Düzenlemeyle fiilen kamu eliyle özel sektöre tahsis rejimi kurulmakta, böylece Anayasa'nın amir hükümlerinin arkasından dolanılmaktadır. Böylece ormanlık alanlarla birlikte sit alanları, turizm bölgeleri, mera ve sulak alanlar da fiilen maden sahasına açılabilir.

Bu düzenlemede işin en vahim olan yanı ise ormanlar dâhil olmak üzere bazı hassas alanlar için resmî kurumlara ÇED süresince en geç üç ay içerisinde görüş bildirme zorunluluğu getirilmekte, bu süre içerisinde görüş bildirmeyen kurum olumlu görüş bildirmiş yani izin vermiş sayılmaktadır. Bu durum Anayasa'nın 125'inci maddesinde öngörülen idari işlemlerin hukuka uygunluk denetimi, idarenin hesap verebilirliği, yetki ve genellik ilkesiyle bağdaşmamaktadır. Bu uygulama sadece çevre tahribatı açısından değil, aynı zamanda kamusal mülkiyetin özelleştirilmesi ve doğal varlıkların metalaştırılması bakımından da ciddi sakıncalar barındırmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklifle "stratejik ve kritik maden" kavramları mevzuata ilk kez sistematik olarak dâhil edilerek ve bu nitelikte sayılan madenler için acele kamulaştırma yolunun da önü tamamen açılmaktadır. Düzenlemede stratejik ve kritik sayılacak madenlerin neler olduğu açık ve aleni biçimde yazılmamış, bu takdir yine Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurulacak olan Kurula bırakılmıştır. Bu uygulama, özellikle kırsal bölgelerde yaşayan vatandaşlarımızın rızası dışında topraklarından edilmesi riskini doğurmaktadır. Arazi mülkiyeti bu bölgelerde yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal, kültürel ve kimlikli bir değere sahiptir. Ayrıca, "stratejik ve kritik maden" adıyla getirilen bu düzenleme, idarenin sınırsız ve belirsiz takdir yetkisi kullanmasına, özel mülkiyetin hukuki güvenliğinin ortadan kalkmasına ve kamu gücünün siyasal amaçlarla kullanılmasına, yer altı madenlerimizin açıkça başka ülkelere peşkeş çekilmesine kapı aralamaktadır. Ülkemizin stratejik ve kritik madenlerini kimlere ya da hangi ülkelere, hangi akıl ve hangi yetkiyle nasıl bir söz verdiniz, çıkıp buradan milletimize açıkça söyleyin.

Değerli milletvekilleri, birinci bölümde yer alan bir başka düzenlemede maden ruhsatlarının ihaleye açılması hususunda hangi sahalarda ihaleye konu edileceği yetkisi tek başına Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü uhdesine bırakılmaktadır. Bu durum kamusal doğal kaynakların hangi gerekçeyle, ne zaman ve kimlere tahsis edileceği konusunda idarenin sınırsız takdir yetkisiyle donatılması anlamına gelmektedir. Maden sahaları kamuya ait stratejik doğal kaynaklardır. Bu kaynakların tahsisi sürecinin belirli kurallar ve şeffaflık ilkesi çerçevesinde yürütülmesi gerekirken, getirilen düzenlemeyle ihaleye açılacak alanların belirlenmesi tamamen idarenin keyfî kararlarına bırakılmaktadır. Bu yetkinin sınırları belirlenmemiş, objektif kriterler öngörülmemiş, kamu denetimi mekanizmalarına yer verilmemiştir. Bu da kamu gücünün denetlenemez ve hesap sorulamaz bir alan hâline gelmesine yol açacaktır.

Değerli milletvekilleri, zeytinliklerle ilgili düzenlemede özellikle kömür madenciliği için ihtiyaç duyulan ve üzerinde zeytin ağaçları olan arazilerin maden işletimine açılması amaçlanmaktadır. Buna göre, zeytin ağaçlarının öncelikle aynı ilçe ve il olmak üzere başka bir araziye taşınması, zeytin ağaçlarının taşınmasının mümkün olmadığı durumlarda ise maliklere hazine arazilerinin rayiç bedel üzerinden kiralanması ve üzerine eş değer oranda bahçe kurulması hedeflenmektedir. Ayrıca, bu düzenlemeyle 3573 sayılı Zeytincilik Kanunu fiilen yok sayılmaktadır. İlgili kurumların ÇED konusunda olumlu yönde görüş bildirmemeleri durumunda Cumhurbaşkanlığı Yardımcısına bağlı Kurul burada da devreye girerek "üstün kamu yararı" adı altında maden şirketlerine izin verecek ve zeytinlikler talan edilecektir. Ayrıca, Mersin gibi birçok il ve ilçemizde Zeytin Kanunu dikkate alınmayarak asırlık zeytin ağaçları özel ya da kamu alanında olup olmadığına bakılmaksızın orman alanlarına dikilmiş olduğu gerekçesiyle Orman Genel Müdürlüğü tarafından kesilerek yok edilmektedir. Şu anda âdeta katliama dönen zeytin ağaçlarının kesim işlemleri, geçimini zeytin ve zeytinyağı üretiminden sağlayan ve başkaca hiçbir geliri olmayan köylüler için büyük bir mağduriyete dönüşmüştür. Hâlbuki birkaç yıl önce aynı Bakanlık orman vasfını yitirmiş alanlara zeytin ekilmesi amacıyla tahsisler bile yapmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Şimdi ise, hazır yetişmiş 60-70 yaşındaki ağaçlar kesilerek zavallı köylülerimizin ekmeğiyle oynanmaktadır. Adama sorarlar: Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu? Zeytin zaten bir orman ağacıdır. Köylülerimizin talebi, bu bölgelerin orman alanlarında zeytinlik olarak muhafaza edilmesi, olmuyorsa ormanlık alandan çıkarılarak doğrudan satış ya da ecrimisil yoluyla vatandaşlara tahsis edilmesidir. Unutulmasın ki zeytin ekonomiye katkı sağlayan ve kolay kolay yetişmeyen bir ağaç türüdür. Ayrıca, bu ağaçların kesilmesi Zeytin Kanunu'na da aykırı bir durumdur.

Bu konuda acilen bir düzenleme yapılmalı, bürokratlar ile köylülerimiz karşı karşıya getirilmemelidir diyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İbrahim Ethem Sedef.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İBRAHİM ETHEM SEDEF (Yozgat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Ekranları başında bizleri izleyen ve sosyal medya aracılığıyla takip eden aziz Türk milletini ve heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin temel amacı, madencilik faaliyetlerinin çevreye duyarlı, insan sağlığını gözetken, hukuki güvenceye kavuşmuş, verimli ve sürdürülebilir şekilde yürütülmesini sağlamaktır. Bu doğrultuda, madencilik yapılan alanların rehabilitasyonuna ilişkin hükümler getirilmekte, izin süreçlerine öngörülebilirlik artırılmakta, arama ve işletme faaliyetlerinin daha nitelikli yöntemlerle gerçekleştirilmesi teşvik edilmektedir. Madencilik faaliyetleri sadece ekonomik bir sektör değil, aynı zamanda egemenliğin, üretim bağımsızlığının ve stratejik gücün de göstergesidir. Doğal kaynaklarını işleyemeyen, dışarıdan maden ithal eden bir ülkenin kalkınması da tam bağımsızlığı da eksik kalır. Bu nedenle bizler Milliyetçi Hareket Partisi olarak maden varlıklarımızın millî bir anlayışla, çevreye saygılı biçimde, katma değerli ürünlere dönüşecek şekilde değerlendirilmesini savunuyoruz. Ancak bu üretim sürecinde insan ve çevre faktörünün dışlanması, göz ardı edilmesi mümkün olmayacaktır. Özellikle maden sahalarında yapılacak rehabilitasyon çalışmalarının yasal bir zemine kavuşturulması, verilen taahhütlerin yerine getirilmesi için ilave önlemler alınması milletimizin vicdanını rahatlatacak, sektörün ise geleceğini güvence altına alacaktır. Unutmamak gerekir ki doğa bize miras değildir, emanet edilmiştir; hem üretmek hem doğayı korumak mümkündür, asıl olan da budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hem seçim bölgem Yozgat hem de tüm üretken şehirlerimizde tarım ve hayvancılıkla geçinen vatandaşlarımızın en büyük endişesi maden faaliyetlerinin doğal dengeyi bozması, verimli tarım arazilerine zarar vermesi, yer altı sularının kirletilmesi gibi risklerdir. Bu nedenle, özellikle rehabilitasyon hükümlerinin hayata geçirilmesi, Çevresel Etki Değerlendirmesi süreçlerinin daha titizlikle yürütülmesi büyük önem taşımaktadır. Anadolu'nun bağrında yer alan Yozgat'ımızı temsilen burada bulunan bir milletvekili olarak açıkça ifade etmek isterim ki biz toprağın kıymetini de yer altı kaynaklarının bereketini de ormanların, derelerin, yaylaların değerini de çok iyi biliriz; ne üretimden vazgeçeriz ne doğamızdan. İşte bu dengeyi sağlayacak yasal düzenlemelere de her zaman destek veririm. Son yıllarda madencilik alanında atılan adımlar ülkemizin yer altı kaynaklarına yeniden sahip çıkma kararlılığının somut göstergesi olmuştur. Özellikle yerli ve millî kalkınma hedefleri doğrultusunda yapılan maden aramalarıyla stratejik rezervlerimiz titizlikle tespit edilmiş, ekonomimize katma değer sağlayacak büyük potansiyeller gün yüzüne çıkarılmıştır. Enerji bağımsızlığımıza katkı sunan bu çalışmalar aynı zamanda istihdamı artırmış, yerli üretimi güçlendirmiştir. Maden arama teknolojilerinde yapılan yatırımlar ve çevreye duyarlı yaklaşımlar Türkiye'yi bu alanda örnek gösterilen ülkeler arasına taşımıştır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin liderliğinde yürütülen bu çalışmalar Türkiye Yüzyılı vizyonunun asli yapı taşlarından biridir.

Son yıllarda ülkemiz enerji alanında bir tarih yazmaktadır. Karadeniz'de keşfedilen doğal gaz rezervi, Güneydoğu'da bulunan yeni petrol sahaları enerji alanında tam bağımsız Türkiye hedefimize giden yolda dev birer adımdır. Sakarya Gaz Sahası'ndan çıkarılan yerli gazın milletimizin hizmetine sunulması enerji arz güvenliğimiz açısından bir dönüm noktası olmuştur. Aynı şekilde, Gabar Dağı'nda günlük 100 bin varile yaklaşan üretim kapasitesine ulaşan petrol keşifleri yıllardır ithalatla karşılanan bu alanda artık Türkiye'nin söz sahibi olduğunu göstermektedir. Bu başarılar güçlü siyasi iradenin, yerli mühendisliğin ve aziz Türk milletinin inancının ürünüdür.

Teklifte yer alan izin süreçlerinin sadeleştirilmesi, yatırımcıların önünü açacak bürokratik engellerin kaldırılması, kazanılmış hakların korunması da önemlidir çünkü ülkemize yatırım yapan arama ve işletme ruhsatı olarak yasal zeminde faaliyet gösteren girişimcinin hakları da bu ülkenin hukuk güvencesi altındadır. Ancak bu yatırımcıların da çevreye karşı sorumluluklarını yerine getirmesi, verdikleri taahhütleri eksiksiz hayata geçirmesi esastır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizler üretimden yana, millî sermayeden yana, çevreye duyarlı bir kalkınmadan yana tavrımızı her zaman sürdürdük, sürdürmeye de devam edeceğiz. Özellikle son yıllarda dünya genelinde artan enerji ve maden savaşları bize gösteriyor ki yerli üretim ve yerli kaynak kullanımı artık sadece ekonomik bir tercih değil, bir varoluş meselesidir. Maden arama ve işletme faaliyetlerinde yüksek teknoloji kullanımı, verimlilik esaslı projeler, yerli mühendisliğin ve bilimsel bilginin desteklenmesi de atılması gereken adımlar arasında yer almalıdır. Bu anlamda, teklifin arama faaliyetlerini nitelikli hâle getirmeye yönelik hükümleri ülkemizin yer altı zenginliklerini daha sağlıklı ortaya koyması açısından da önemlidir. Yasa teklifinde yer alan düzenlemeler hukuki güvenliği artıracak, çevresel ve toplumsal hassasiyetlere duyarlı, aynı zamanda ekonomik yatırımı teşvik eden bir çerçeve sunmaktadır. Elbette ki uygulama safhasında da bu hassasiyet ve titizlikle sürdürülmelidir. Bu vesileyle ülkemizin dört bir yanında doğayla barışık, verimli ve yerli odaklı maden üretiminin önünün açılmasını temenni ediyorum. Her taşın altındaki kıymeti bilerek ve sahip çıkarak bu süreci sürdürmeliyiz.

Konuşmamı tamamlarken bu kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum. Düzenlemenin milletimize, çevremize ve ekonomimize hayırlı olmasını diliyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Ayten Kordu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyon Başkanı Sayın Varank burada değil ama her ne kadar kendisi çok düşünceleri dikkate almasa da duyuyordur...

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Orada, orada.

AYTEN KORDU (Devamla) - Burada mı?

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Arkada, en arkada.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Buradayım!

AYTEN KORDU (Devamla) - Gördüm Varank Bey.

Yani ballandıra ballandıra anlattığı yirmi sekiz saatlik Komisyon toplantısının nasıl başladığını kendisine hatırlatmak isterim. Çok küçük bir odada, yaşam savunucularını dışlayarak, içeri almadan, yaşanan yoğun gürültü patırtılı, hatta Meclisin kendi ortamına hiç yakışmayacak şekilde, Meclisin içerisinde yaşam savunucularının nasıl yerlerde süründürülerek Komisyonun ancak saat öğlen 12'de başlayabildiğini kendisine hatırlatmak isterim. Dolayısıyla o yirmi sekiz saatlik meşhur kesintisiz süren toplantının sağlıklı, verimsiz bir şekilde sürdürüldüğünü buradan bir kez daha belirtmek istiyorum.

Evet, yaşam savunucuları çok yoğun mücadeleyle içeriye alındı, kendileri dinlenildi ama zerreyimiskal hiçbir düşünceleri bu teklife yansımadi. Aynı şekilde bu Komisyona, Meclise, haftalara yayılarak tekrar Meclisin gündemine getirildi. Dolayısıyla öyle çok da iyi süren, verimli süren bir Komisyon toplantısı değildi. Sanırım yirmi sekiz saat süren, rekor kıran ama en verimsiz Komisyon toplantılarından bir tanesiydi diyebilirim.

Şimdi, burada, haftalardır bu torba yasayla Meclise getirilen ama Maden Kanunu Teklifi olan bu torba yasanın kendisi işte köylülerin, çiftçilerin, ekolojik örgütlerin, çeşitli meslek gruplarının tüm itirazlarına rağmen maalesef önerileri hiçbir şekilde dikkate alınmadan yeniden Meclis gündemine getirildi.

Burada şu anda da belki devam eden tüm halklar "Toprağımızı savunuyoruz." diyerek tarlasını, bağını, bostanını, hayvanlarını, işini, gücünü, evini bırakarak Meclisin hemen önünde parklarda yatmakta ve coğrafyanın dört bir yanından bu insanlar bu teklifin geri çekilmesi için eylemler ve açıklamalar yaparak Meclise seslenmektedirler. Tabii, üzücüdür ki bu kadar yoğun açıklamalara ve itirazlarına rağmen dikkate alınmayışları. Bugün belki işte bir grubun "Biz artık açlık grevine başlayacağız." diyerek yeni bir tepki biçimi girişimine de başlandı. Aslında bu Mecliste bulunan bütün vekillere seslenen halk, açlık grevi gibi belki son noktaya gelebilecek, son çareye başvurabilecek bir aracı da kendi önlerine koymuş oldular.

Bu metin sadece bir yasa teklifi değil sayın vekiller, bu teklif kapitalist akılla ranta, talana, sömürüye dayalı, doğaya karşı ilan edilmiş açık bir savaş yaklaşımıdır, açık bir savaştır aslında. Bu teklif, tüm coğrafyamızın dört bir yanındaki ormanlarını, tarım arazilerini, zeytinliklerini, su kaynaklarını ve meralarını yani hepimizin ortak yaşam alanlarını metalaştırmaya, sermayeye sınırsız olarak açmaya, mülküne el koymaya dayalı getirilen yasalardır, bunların yasalar eliyle meşrulaştırılmasından da başka bir şey değildir.

Şimdi, teklifin birçok maddesi problemli, çeşitli sıkıntılar taşımakta, bütününde bir sıkıntı var ama bazı maddeler özellikle çok daha sıkıntılı. Çevresel Etki Değerlendirmesi yani ÇED süreçleri süper izinle tamamen etkisizleştirilerek kurum görüşleri göstermelik hâle getirilmektedir. Orman ve tarım izinleri MAPEG'e devredilerek başvurulara üç ay içerisinde cevap verilmezse olumlu görüş verilmiş olarak sayılacağı özellikle belirtilmektedir. Bu, zımnî bir onay düzenlemesi, çevre hukukunun temel ilkelerinin, Anayasa'nın 56'ncı maddesine ve uluslararası doğa koruma sözleşmelerine tamamen aykırı bir yaklaşımdır. Bu kanun teklifiyle beraber ormanlar çok açık ve net şirketlere devrediliyor. Böylece maden sahasına denk gelen devlet ormanları Orman Genel Müdürlüğünden alınarak MAPEG'e devredilebiliyor. Şimdi, bu kanun teklifiyle MAPEG'e imar planı yapma ve ruhsat verme yetkisi verilmesiyle beraber enerji ve maden politikalarının imar planlarını da doğrudan bu kurumun yapması öngörülmekte. Böylece, şehir planlaması ilkeleri, çevresel hassasiyetler ve halkın katılım hakkı baypas edilerek şirketlerin talepleri doğrultusunda planlar hazırlanmakta.

ÇED süreci artık bağımsız çevre kurumlarının, halkın ve yerel yönetimlerin katılımını dışlayan, yalnızca MAPEG eliyle yürütülecek, üstelik ÇED raporu daha tamamlanmadan şirketler diğer izinlerle ilgili başvuru yapabilecekler. Ancak bu yasayla şirketlere önce yatırım ruhsatı, sonra rapor modeli getiriliyor. Yani önce doğayı tahrip edecek faaliyet başlıyor, sonra sözde denetim ve raporlama süreci işletiliyor. 26 Haziran 2025 tarihli yeni ÇED Yönetmeliği'yle ise kapasite eşik değerleri yükseltilmiş ve birçok maden, taş ocağı, rüzgâr ve güneş santrali projesi ÇED süreci kapsamının dışına çıkarılmıştır. Bu teklif, sermayenin "Maden çıkarmamız lazım." talebine koşulsuz itaatin bir ürünüdür. ÇED sürecini bir formaliteye indirgeyerek bilimsel değerlendirmenin, halkın katılımının, denetimin ve kamusal yararın altı oyulmaktadır. Orman Genel Müdürlüğünün verdiği izin "ÇED Olumlu" görüşü sayılacaksa ÇED süreci neden vardır? Bu soruya verilecek samimi bir yanıt yoktur çünkü bu teklifin samimiyetle yakından uzaktan bir ilgisi yoktur.

Buradaki düzenlemelerdeki başka bir sorun; millî parklar, sit alanları, sulak alanlar ve yaban hayatı koruma, endemik bitki örtüsü olan sahaların enerji ve madencilik yatırımlarına açılmasıdır. Bu alanlar, Anayasa'nın 63'üncü maddesi uyarınca korunması gereken doğal ve kültürel değerlerdir. Ancak bu yasayla bu alanlar sermayenin insafına terk edilmektedir.

Yine, bu kanun teklifiyle beraber, ruhsatlı maden sahalarında bir kültür varlığı tespiti yapılması durumunda, ruhsat iptali yerine tazminat ödenerek ruhsatın devamı sağlanmak istenmektedir. Kültürel varlıklarımızın korunması gereken yerlerde bile öncelik doğa değil, şirketlerin yatırım güvenliği olmaktadır. Bu anlamda, şirketlere ruhsat süresi uzatma ve indirim kıyağı getirilmektedir; bu da doğa tahribatının ve çevre felaketlerinin süresinin uzatılması anlamına gelmektedir.

Bu teklifin asıl amaçlarından biri, kaçak enerji yatırımlarına imar affı getirilmesidir. Bugüne kadar ruhsatsız olarak faaliyet gösteren enerji santralleri yeni düzenlemeyle affedilecek, böylece hukuksuz yapılaşmalar meşrulaştırılacak, çevresel tahribatın önü açılacaktır. Buradaki düzenlemelerin getirdiği başka bir sorun, meraların enerji şirketlerine tahsis edilmesidir. Oysa Mera Kanunu'na göre meralar, köy halkının ortak kullanım alanıdır ve kamu yararı olmaksızın başka amaçla kullanılamaz.

Bakın, stratejik ve kritik madenler için Cumhurbaşkanlığı özel kurul yetkilendirmesi söz konusu olacak fakat hangi madenlerin kritik olacağı tamamen belirsiz. Bu yetkiyle "kritik" ilan edilen sahalarda acele kamulaştırma yapabilecek; bu maddenin halkları toprağından, mülkünden eden ve onlara el koyan, Anayasa'ya aykırı bir düzenlemeyi de içerdiği kesin ve açıktır. Muğla'da termik santraller için kömür şirketlerine tahsis edilen 48 köyün ve civarındaki tüm ekosistemin bitirileceği ismarlama bir yasa yapmak tamamen suçtur, üstelik tüm bölgelerde önünü açan bir düzenlemedir. "Rezerv alan" diyerek Hatay ve pek çok ilde, yine Şırnak'ta kömür için orman bırakılmamış, tarım ve hayvancılık bitirilmiştir; zeytinliklerin taşınması hikâyesi ise tamamen bir aldatmacadır, böyle bir akıl ancak ranta ve talana çalışmaktadır.

Bu teklifin yalnızca doğaya değil kamu denetimine ve yargı süreçlerine müdahale ettiği ortadadır. ÇED sürecinde kurumların vereceği olumsuz görüş dahi kabul edilmeyecek, izin vermeyen kurumlar devre dışı bırakılacak; bu, tam anlamıyla

idarenin denetim yetkisinin ortadan kaldırılmasıdır. İnsana, emeğe, toplumun değerlerine sınırsızca talan siyaseti yürütmek, iklim sorunlarına ve önümüzde ciddi su kıtlığı tehlikesine rağmen kapitalizmi önceleyen, ticari yaklaşımla ele alınan politikalar hepimizin geleceğiyle oynamaktadır. İhtiyaçlar toplumun her yönüyle olumsuz etkileneceği bir sorunsal yaklaşımla ele alınamaz. Kendi coğrafyasında bütünlüklü toplumsal barış yaklaşımı belli şirketlerin kâr amacına göre kurulamaz. İktidar tüm itirazlara rağmen "Ben yaparım, benim istediğim olur; halka rağmen halk için yapıyorum." diyerek toplumsallığa böylesine saldıramaz. Kamusal kararlar sosyal adalete, ekolojik dengeye yani demokratik toplum özelliklerine göre ele alınmalıdır. Doğanın ve halkın iradesini yok sayan bu yaklaşım ne ahlaki ne sosyal ne vicdani ne de demokratik bir hukuki ölçüye sığmamaktadır. İstanbul'dan Akbelen'e, İkizdere'ye, Kazdağları'na, Murat Dağı'na, Munzur'a, Şirnak'a, Amed'e, Ağrı'ya kadar halklar bu yasaya rızalık vermemektedir. Gelin yüzlerce kurum ve yaşam savunucusunun önerilerini dinleyelim. Bu yasa teklifi derhâl geri çekilmelidir. Bu bir kalkınma değil, yağma düzenidir. Bu bir yatırım değil, bir talan rejimidir. Bu yasa bir yasa değil, ekokırım planlamasıdır. Ekolojik yaşam her birimizin bu coğrafyada yarınlarını sağlıklı sürdürebileceği bir toplumsal sözleşmeyle kurulmalıdır.

Tüm halkların toprağını, havasını, suyunu koruyan doğa ve yaşam mücadelesini buradan saygıyla selamlıyoruz. Hep birlikte, mutlaka tüm yaşam alanlarımız için sonuna kadar mücadele edeceğimizi buradan bir kez daha belirtiyor, hepsini saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Şeref Arpacı.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyon Başkanımızı arıyorum, ben de kendisine bir şeyler söyleyecektim ama herhâlde sözlerimi iletirler. Kendisi sözlerine bizi eleştirerek başladı, burada sorduğumuz hiçbir soruya da cevap verme nezaketini göstermedi. Yapıcı eleştiri yapmadığımızı Komisyonunda özellikle söyledi ama herhâlde yirmi yedi saat süren Komisyon çalışmalarında odağını kaybetmiş olacak ki yapıcı eleştirilerimizin hiçbirini duymamış; Genel Kurulu dikkatle dinlerseniz yapıcı eleştirilerimizi de duyarsınız Sayın Komisyon Başkanı.

Evet, değerli milletvekilleri, bugün Genel Kurulda Türkiye'nin doğasını, tarımını, turizmini, zeytinini ve çocuklarımızın geleceğini birkaç şirketin çıkarı uğruna yok edecek bir kanun teklifi görüşülüyor. Bu torba kanunun içinde bulunan, özellikle meraları ilgilendiren enerjide süper izin maddeleri, koordinatlar verilerek bölgedeki zeytinlikler olmak üzere doğayı, insanı ve hayvanları yok edecek kömür madenlerini ilgilendiren maddeler ve zımnî izin meselesi problemlidir. Hani geçmişte bir Bakanınız dedi ya "Siz gereğini yapın, kanun arkadan gelir." diye, işte bu zihniyetin aynı şekilde bugün devam etmesidir bu torba yasa ama uluslararası anlaşmalarla ama özelleştirme sürecinde arka kapıdan verilen sözlerin hukuka uydurulmasıdır.

Elinizi vicdanınıza koyun ve söyleyin arkadaşlar: İçinize sınıyor mu bu yöntem? Bu Parlamento, bu milletvekilleri bunun için mi buradayız? Kapalı kapılar arkasında yapılan pazarlıklara hizmet etmek için mi buradayız? Neler söz verdiniz, neler taahhüt ettiniz, karşılığında ne aldınız? Ne aceleniz vardı da Komisyonu yirmi altı saat hiç aralıksız çalıştırdınız? Tali komisyon olarak Çevre ve Tarım Komisyonları belirlenmişken görüş almadınız. Sorduk teklifin neden o Komisyonlarda görüşülmediğini, Komisyon üyesi bir vekiliniz "Konunun çevre ve tarımla ne alakası var?" cevabını verdi. İşte, gözünü doğanın değil doların yeşili bürüyen bir anlayışın tezahürüdür bu torba yasa teklifi. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, almadan vermek Allah'a mahsustur. Siz doğayı, zeytini, yeşili, arıyı, balı, kovani, Muğla'nın su kaynaklarını, tam 26 mahalleyi, köyü, insanı ama en çok da geleceğimizi veriyorsunuz. Karşılığında ne alıyorsunuz? Nedir bu kömürün iktisadi değeri? Ne kadar elektrik üretecek, ne kazanacak bu şirketler? Kime ne faydası var? Ülkenin kazancı ne olacak? Bunları etki analizinde görmemiz gerekiyordu; göremedik. Sorduk, Komisyonunda bir bakkal hesabı yaptı Genel Müdür: "Kömürün tonu 1.000 lira -çarptı, böldü- yaklaşık 5,5 milyar dolar." dedi. Şimdi bir "9 milyar" lafı var, o kadar da değildir de arasını bulalım, 7 milyar dolar olsun. 7 milyar dolar için verdiklerinize bakın, bir bakın sayın vekiller. Bu ülke kaynakları olan, itibardan da tasarrufu hiç bilmeyen bir ülke. Bir sonraki dönem cumhurbaşkanımız Ekrem İmamoğlu'na yapılan keyfî hukuk uygulamaları ve adaletsizliklerin neticesinde on gün gibi bir sürede işçinin, emekçinin, sanayicinin, esnafın sırtından biriktirdiği 57 milyar doları bir çırpıda satabilen bir ülke burası. Bu Parlamente'ye ve bu milletvekillerine yakışıyor mu bu yasa teklifi 7 milyar dolar için? (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Yakışmaz.

ŞEREF ARPACI (Devamla) - Bu bu ülkenin vatandaşlarının faydasına harcanmayacak bir para mıdır? Nasıl 57 milyar doları satıp karşılığında Türk lirası aldıysak kamulaştıralım bu santralleri, elektriğimizi kendimiz üretilim. Kömür mü yok; bulalım, ucuz kömür ithal edelim. En sevdiğiniz şey ithal etmek değil mi? "Dışa bağımlı oluruz." değil mi! Mısırı, samanı, buğdayı ithal etmiyor mu bu ülke; onlarda dışa bağımlılık zorunuza gitmiyor da kömürde bağımlı olunca mı zorunuza gidiyor? İki üç sene de ithal kömürle çalıştıralım, başka düzenlemeler yapalım. Yatırımcıyı zor durumda bıraktığınız Çakıt HES'lerde düzenleme yapalım illa elektrik ihtiyacımız varsa. Nükleer santrali devreye alacaksınız. Bakın, ithal kömür çok mu pahalı olur, çok mu dışa bağımlı oluruz? Nükleerde de dışa bağımlıyız. Sorduk Komisyonumuza "Bu santrallerden elektriği kaç paraya alıyoruz?" diye, cevap vermediniz. Nükleerde belli; piyasa fiyatının 2 katına satın alacağız, hatta dağıtım bedelleriyle birlikte çok daha pahalıya mal olacak. Gelin, bunları konuşalım, bunların hesabını yapalım; gelin, bu doğayı talan eden yasayı geri çekelim, herkesin memnun olacağı bir çözüm bulalım. (CHP sıralarından alkışlar) Santralde çalışan işçiler de rahat etsin, zeytinle geçimini sağlayan, üreten köylüler de çevreciler de. Bir rahat bırakalım ağacı, insanı; bizler de ömrünü çoktan tamamlamış bu santrallerin sahiplerine hizmet etmekten kurtulalım arkadaşlar. Bu Meclisin itibarı için yapalım bunları.

Bakın, geçmişte defalarca delmeye çalıştığınız Zeytin Kanunu'nu bu sefer koordinatlar vererek delmeye çalışıyorsunuz. Bu sayede en azından tüm Türkiye'de talanın önüne geçilecek gibi duruyor fakat insan sormadan edemiyor: Yarın bir başka bölge için koordinat belirlenmeyeceği ne malum? Mesela, şu anda Kartalkaya'da, biliyorsunuz, dava süreci devam ediyor. Turizm Bakanımız bir bölgeye gözünü kestirdi ve kendi şirketinin yapacağı otel için kamu yararı icat etti, o bölgenin koordinatlarıyla stratejik bölge ilanı isterse yine aynı şekilde bir torbaya bir madde ekleyip bu kanun teklifini buraya getirmeyeceğiniz ne malum arkadaşlar?

1939 yılından beri değişmeyen Zeytin Kanunu'nu baypas etmenin yolunu açıyorsunuz; bu yol yol değil. Diyorsunuz ki: "Zeytin ağaçları yok olmayacak, zeytin ağaçlarını taşıyacağız." Hatta yeni önerge veriyorsunuz sanırım "Sökülenin yerine 2 kat daha zeytin ağacı dikeceğiz." diye. Arkadaşlar, ağaç dikmekle orman olmuyor, doğal hayat yerine gelmiyor, zeytinyağı üretimi olmuyor. Zeytin ağacı taşınır. Komisyonunda bazı köylülerle de konuştum, sahada da gezdim; evet, kimileri "Taşınır." diyor, kimisi "Taşınmaz." diyor "Taşınsa bile sadece gölgesi olur, zeytin vermez." diyor. Biliyorsunuz, bu çok teknik bir konu; taşıma işleminin doğru zamanda doğru şekilde yapılması lazım, yoksa 86 bin zeytin ağacı yok olacak. Peki, o zaman soralım: Nereye taşınacak bu zeytin ağaçları, onun da koordinatını verin; o bölge zeytinciliğe uygun mu ve zamanı uygun olacak mı? Nasıl taşınacak? Kim taşıyacak? Kim kontrol edecek? Mevzuata göre taşıma işlemi yapılmaz ise yaptırımı olacak mı yoksa yine yapanın yanına kâr kalıp olan köylüye mi olacak?

Bakın, ağaç dikme meselesinde de 11/11 Ağaç Dikme Seferberliği yapıp 11 milyon ağaç dikiyorsunuz. Denizli'de dikilen ağaçları göstereyim; kontrollü bir alana dikilmediği için hepsi kurudu ya da hayvanlar geldi, ertesi gün yediler. Köylüler güldü bize "Buraya ağaç mı dikilir?" diye. Kontrol altına almadıktan sonra orası orman olmaz, doğal hayat başlamaz arkadaşlar.

Bakın, buradan aranızda akliselim, muhakeme duygusuna sahip vicdanlı arkadaşlara sesleniyorum ve sizleri uyarıyorum: İçinde bu kadar soru işareti olan, bizi sermayeye esir eden 11'inci maddeyi çıkarın bu torbadan. Bu madde Anayasa'ya, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarına ve vicdanlara aykırıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu yasada tek problemli madde 11'inci madde değildir. Teklifin ilk 3 maddesinde, zaten formaliteye dönüşmüş olan ÇED süreçlerinin daha da kısaltılması, ormanların maden sahası açmakla görevli MAPEG'e devredilmesi, maden projeleri için acele kamulaştırma yetkisi tanınması; bunların her biri doğaya, ormana, köylüye karşı atılmış tehlikeli adımlardır. Amacı maden açmak olan bir kuruma bu ülkenin ormanlarını nasıl teslim ediyoruz? Kurda kuzuyu teslim etmek değil midir bu!

ÇED süreçlerinin yerine izleme ve kontrol mekanizmaları getirileceği söyleniyor. İzleme ve kontrol yapılmış olsa İliç'teki altın madeninde 9 vatandaşımız toprağın altına gömülür müydü? Gerçek bu kadar acı ve ortadayken bunu Mecliste gerekçe diye sunmak nedir arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ŞEREF ARPACI (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

"ÇED Gerekli" şartının düzenlenmeden "ÇED Gerekli Değildir" kararını ortadan kaldıran 1'inci maddedeki "Önce yatırım, sonra Çevresel Etki Değerlendirmesine bakarız." anlayışı, tafafisi güç çevresel tahribata yol açacaktır.

Teklifin 3'üncü maddesi yine çok problemlidir. Doğal sit alanları, kültürel miras bölgeleri, tarım alanları, sanayi dışı yatırım bölgeleri ve yasak bölgeler dâhil olmak üzere birçok alanın koordinatları ilgili kurumlarca amacı maden sahası belirlemek olan MAPEG'e bildirilecek, MAPEG ilgili kurumlara görüşlerini soracak, toplamda dört ay içinde cevap gelmezse olumlu görüş verilmiş sayılacak yani sessizlik, artık, onay vermek anlamına gelecek; böyle bir şey olamaz arkadaşlar. Bu zımni onay mekanizması herhangi bir bürokratin bilinçli olarak ya da baskı, menfaat ilişkileriyle olumsuz görüş bildirmekten kaçınması demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞEREF ARPACI (Devamla) - Teklifin birinci bölümünde 1'inci, 2'nci, 3'üncü, 4'üncü, 10'uncu ve 11'inci maddeler sakıncalıdır, bu torbadan çıkarılması gerekir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Mustafa Hakan Özer.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü hakkında grubum adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülke olarak enerji bağımlılığımızı azaltmak adına son yıllarda önemli çalışmalar yapıyoruz. Hükümetimiz zamanında alınan 3 sondaj, 2 sismik araştırma gemisiyle Karadeniz'de tarihimizde ilk defa 785 milyar metreküp doğal gaz keşfi yaptık ve çıkarmaya da başladık. Gabar'dan günde 80 bin varil petrol çıkarıyoruz. Akkuyu Nükleer Santrali tam kapasite faaliyete geçtiğinde ihtiyacımız olan elektriğin yüzde 10'unu buradan karşılamış olacağız.

Ayrıca, son yıllarda yapılan yatırımlar neticesinde 2024 sonu itibarıyla ülkemizin toplam kurulu gücünün yüzde 60'ı yenilenebilir enerji kaynaklarından oluşmaktadır. Tüm bu çabalara rağmen Türkiye'nin enerji ithalatı 2024 sonu itibarıyla 65,5 milyar dolardır, bir başka deyişle, enerji ithalatımız olmasa Türkiye bir o kadar dış ticaret fazlası olan bir ülke konumundadır. Tüm bu bilgileri dikkate aldığımızda, ülke olarak bir taraftan yerli enerji kaynaklarımızı azami kullanırken aynı zamanda çevreyi koruma noktasında makul bir denge kurarak madencilik faaliyetlerini yapmak durumundayız.

Sayın milletvekilleri, kanun teklifinin 11'inci maddesinde yer alan zeytinliklerin taşınmasıyla ilgili bizlere çok yoğun eleştirilerde bulunuyorsunuz ama bir kere daha hatırlatmak isterim ki biz iktidara geldiğimizde Türkiye'deki zeytin ağacı sayısı 100 milyon civarındayken bugün sahip olduğumuz zeytin ağacı sayısı 205 milyonun üzerindedir.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Nerede mesela? O 100 milyon zeytin ağacını nereye diktiniz, merak ediyor vatandaş.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Ayrıca, teklif edilen madenin koordinatlarında bahsi geçen zeytin ağacı sayısı Muğla'daki zeytin ağacı sayısının binde 4'ü, Türkiye'deki zeytin ağacı sayısının on binde 4'üdür.

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Yani keselim mi o zaman?

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Kaldı ki bu zeytin ağaçları düzenleme uyarınca kesilmeyecek, taşınacak, taşınamayanlar için ise eş değer büyüklükte alan tesis edilerek tüm bu yapılan işlerin masrafı -az önce vekilimiz sordu- madencilik faaliyetinde bulunanlar tarafından karşılanacaktır. Söz konusu sahanın rehabilitasyonu için ise ruhsat sahiplerinden ruhsat bedelinin 2 katı tahsil edilecek ve madencilik faaliyeti biten sahaya en az aynı sayıda zeytin ağacı dikilerek alan tekrar zeytinliğe dönüştürülecektir.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Şimdiye kadar hangi maden sahasını yeşillendirdiniz, ağaçlandırdınız ya! Bursa'nın her tarafı delik deşik ya! Bir tane onardığınız yer görmedik; hepsi yalan dolan!

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Bu kanun teklifinde maden alanlarının koordinatlarla belirlenmiş olması iddia edildiği gibi imtiyaz anlamına gelmemektedir çünkü buradaki ruhsat hukuku zeytinliklerde madencilik yasağının getirildiği 1995'ten öncesine dayanmaktadır. Ayrıca, maden alanlarının koordinatlarla belirlenmiş olması uygulamanın rezerv alanlarla sınırlandırılması anlamına gelmektedir.

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifinde söz konusu olan termik santraller Aydın, Denizli ve Muğla illerinin yıllık elektrik ihtiyacının tamamını karşılamaktadır. Bununla birlikte, söz konusu işletmelerde yaklaşık 5 bin kişi direkt istihdam edilmekte, dolaylı faaliyetlerle 15 bin kişiye iş imkânı sağlanmakta, bu da aileleriyle birlikte 60 bin kişiye fayda sağlamaktadır.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Fosil yakıtlardan vazgeçecektiniz hani, Bakanınız öyle diyordu!

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Nitekim, Komisyon çalışmaları sırasında da konunun uzmanları ve bölgeden gelenler dâhil pek çok kişinin görüşünü aldık; lehte ve aleyhte görüş bildirenler oldu ama özellikle bölgeden gelen 18 muhtardan biri hariç tamamının işletmelerin çalışmasına devam ederek istihdamın devam etmesi yönünde kanun teklifi lehine görüş bildirdiklerini de buradan ifade etmek istiyorum.

Son olarak, konuşmamın başlarında bu maddeyle ilgili yenilenebilir enerji kaynaklarına yapılan yatırımlardan bahsetmiştim ancak yenilenebilir enerji kaynakları doğaları gereği kesintili üretim karakterine sahiptirler. Güneşli ve rüzgârlı olmayan dönemlerde bu kaynaklardan, kurak dönemlerde ise hidroelektrik kaynaklardan elektrik üretilmemektedir ve özellikle kış aylarında, üretimin düşük olduğu zaman dilimlerinde termik santraller sürekli ve düzenli elektrik üretiminden dolayı şebekenin temel yükünü karşılamaktadır.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Yüzde 3.

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Aksi takdirde 28 Nisan 2025'te İspanya ve Portekiz'de yaşanan elektrik kesintilerinin bir benzerini ülkemizde de yaşama riskiyle karşı karşıya kalabiliriz.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Urfa'da elektrik yok, neyi söylüyorsunuz?

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Sayın milletvekilleri, kanun teklifinin birinci bölümündeki diğer maddelerde ise, özellikle 1'inci maddesi -az önce milletvekillerimiz aksini iddia ettiler ama- iddia edildiği gibi Çevresel Etki Değerlendirmesi olmayan hiçbir projeye hiçbir kurumdan izin alma hakkı vermiyor, teşvik belgesi almaya müsaade etmiyor ve yatırıma başlama imkânı da asla vermiyor. Yapılan bu düzenlemeyle ÇED süreciyle birlikte diğer izin mekanizmalarının eş zamanlı yürütülmesi mümkün hâle gelecek ve böylece önemli bir zaman tasarrufu sağlanmış olacak.

Ayrıca, maden sahalarının rehabilitasyon faaliyetlerinin modern rehabilitasyon ve çevre standartlarına uygun olarak yapılmasını teminen yeniden ve daha kapsamlı olarak tanımlanması sağlanacak, rehabilitasyon için alınan bedellerin ilgili idare adına rehabilitasyon giderlerinde kullanılmak üzere kamu bankalarında açılan özel hesapta nemalandırılması sağlanacak, madencilik faaliyetlerinin daha sağlıklı yürütülebilmesi için süreçler yeniden düzenlenecek, stratejik ve kritik madenlerle ilgili düzenleme yapılacaktır, hâlihazırda ruhsat bedellerinin yüzde 30'u çevre uyum çalışmalarına ayrılırken bu bedel kanun teklifiyle yüzde 70'e çıkarılacak ve nemalandırılması sağlanacak, devlet hakkı kayıplarının önüne geçilecek, maden arama döneminde öngörülen yatırım teminatı zorunluluğu getirilerek gerçek yatırımcıların nitelikli arama faaliyeti yapması sağlanacak, arama ruhsatı dönemine ilişkin yükümlülükler sadeleştirilerek faaliyetlerin yeterliliği olan kişilerce yapılması sağlanacak, aksi durumlarda ruhsat iptaline kadar giden yaptırımlar uygulanacak, ruhsat süresinin uzatılması taleplerinin uygun bulunabilmesi için asgari üretim şartlarının yönetmelikle belirlenmesi ve üretim yapılmayan ruhsatların temlik edilmemesi sağlanacak, herhangi bir hükümden düşen, iptal edilen ya da terk edilen, faaliyette bulunulmamış ruhsat sahaları sicilden terkin edilerek müracaata açık hâle getirilecek, çevreyle uyum teminatı teminat mektubu olarak verilmiş olan ruhsatlarda herhangi bir bildirim yapılmaksızın bir yıl içerisinde teminat mektuplarındaki kayıtlı tutar kadar bedelin MAPEG hesabına nakden yatırılması zorunluluğu getirilecek, aksi takdirde teminat mektupları nakde çevrilerek rehabilitasyon bedeli hesabına aktarılacağı hüküm altına alınacaktır.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Konya'ya da deniz gelecek(!)

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Devamla) - Sayın milletvekilleri, sonuç olarak, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin birinci bölümünde yenilenebilir enerji projelerinin izin süreçlerinin hızlandırılması, hâlihazırda yetersiz kalan çevreyle uyum teminatlarının rehabilitasyon bedelli artırılarak nemalandırılması, maden izin sürelerinin daha makul sürelerde sonuçlandırılması, stratejik ve kritik madenlerin belirlenmesi, ülkenin ihtiyacı için gerekli olan kömür üretiminin yapılması amaçlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu bilgiler ışığında, görüşmekte olduğumuz 215 sıra sayılı 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz Sayın Talat Dinçer'e ait.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

TALAT DİNÇER (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; teklif üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, öncelikle şunu söyleyeyim: Bu kanun teklifine, Anayasa'ya aykırı olan bu kanun teklifine hem Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak hem Türkiye Cumhuriyeti'nin bir vatandaşı ve milletvekili olarak karşı olduğumu belirterek konuşmama başlamak istiyorum. Memleketin bu kadar çok sorunu varken, herkes inim inim inerken, emekliler bir köşede beklerken, dar gelirli bir köşede beklerken, asgari ücretliler bir köşede beklerken, onların sorunlarına çare bulmak varken bugün alelacele şurada üç dört tane şirketin verdiği siparişin konularını görüşmek için toplandık, bunları görüşüyoruz.

Öncelikle, bu kanun teklifi, bir kamu yararı değil, bu ülkenin bağına, toprağına, suyunu, tarımına vurulmuş bir hançer, bu tarımı hançerlemiş bir kanun teklifidir. Dolayısıyla bunu burada belirtmek istiyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, herhâlde zeytin ağacını hayatında görmemiş insanların hazırlamış olduğu bir kanun teklifi bu.

ALİYE TİMİŞ ERSEVER (Ankara) - Aynen öyle!

TALAT DİNÇER (Devamla) - Yani masabaşında oturup -biraz önce Konya Milletvekilimizin de anlattığı gibi- bir zeytin nasıl dikilir, nasıl yetişir, nerede yetişir, hangi şartlarda yetişir, bunu bilmeden hazırlanmış ve önümüze getirilmiş bir kanun teklifi. Öyle zeytin ağacı için dilediğiniz gibi "Buradan alayım, oraya koyayım, orada yetişir, aynı verimi verir." diyorsanız, aldaniyorsunuz. Taşınır, taşırınsınız ama ne için taşırınsınız? Altında piknik yapmak için, gölgede yatmak için. (CHP sıralarından alkışlar) Bunun dışında, bu zeytinlerden herhangi bir şekilde verim alma şansınız maalesef yoktur.

Bu kanun teklifi hazırlanırken o kadar ilgili taraflar var ki ya, halkımız var, köylümüz var, üreticimiz var, çevrecimiz var, meslek kuruluşlarımız var, sivil toplum kuruluşlarımız var, akademisyenlerimiz var, hukukçularımız var ama teklifin hazırlanmasında bunların hiçbirisi yok. Ne var biliyor musunuz?

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen varsın ya, yeter!

TALAT DİNÇER (Devamla) - Bir sipariş verilmiş, zamanında özelleştirilmiş bu santral, özelleştirilirken vermişler 2,5 milyarı, almışlar, demişler ki: "Size buraları da vereceğiz." Bu söz verilmiş. E, şimdi, zaman geldi, Soma'dan kömür getiriyor vatandaşlar "Verin bizim kömürümüzü. Zeytinlikleri keselim veya taşıyalım ya da paramızı verin, santrali indirelim..." E, şimdi ne yapılacak? Parayı ödeyemeyeceklerine göre bu zeytinlikleri kesip bunlara peşkeş çekecekler. Yani burada Limakın, İçtaşın, Aydemin verdiği siparişlerin karşılanma yasasıdır bu teklif. (CHP sıralarından alkışlar) Yoksa alelacele böyle Meclise getirilip burada bunlar konuşulmazdı bence.

Değerli milletvekilleri, iktidarın kendine yakın böyle birkaç tane büyük holdingi var. Bunlardan işte Limakı var, Kolini var, İçtaşı var; var da var. Yollar, köprüler, hastaneler bunlara verilir ve bunlara öyle bir rol biçilmiş ki bunların ihtiyaçlarını karşılamak için Türk halkı çalışır, bunlara kazanç sağlamaya çalışır. Ya, vatandaş öldü bitti, maliyetlerin kaç katını kazandılar, hâlâ daha Türk halkı bunlara para ödemeye devam ediyor, daha da ödeyecek. Kırk dokuz yıllığına yollar, köprüler, hastaneler verildi. Ya, şu şirketleri Türk halkının yakasından düşürün Allah aşkına ya! İnsanlar kendi kazançlarıyla geçimini sağlamanın yollarına baksınlar.

Şimdi, sorulduğunda diyor ki: "Enerji ihtiyacını karşılamak." Ya, enerji ihtiyacı karşılanacaksa Allah bize öyle bir iklim vermiş ki on iki ay bu ülkede güneş var, rüzgârımız da var. Bunları değerlendirmek varken neden hâlâ fosil yakıtlara yükleniyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TALAT DİNÇER (Devamla) - Tamamlayacağım Başkanım.

Bir taraftan Paris İklim Anlaşması'na imza atıyorsunuz, sıfır emisyon hedefi koyuyorsunuz, bir taraftan da hâlâ bu ülkenin zeytinliklerini, ormanlarını talan edeceğiz diye kanun çıkarıyorsunuz. Ya, zeytin üreticileri parkta yatıyor parkta kaç gündür! (CHP sıralarından alkışlar) Muhtarlar satın alınmış, köylüler parkta yatıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ya, böyle bir şey olur mu?

Değerli milletvekilleri...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Bütün muhtarlara iftira atıyorsun!

TALAT DİNÇER (Devamla) - Sabret kardeşim, anlatıyoruz, sabret.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Muhtarlara iftira atıyorsun ama!

TALAT DİNÇER (Devamla) - İftira atmıyoruz, açık açık söylüyoruz.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Açlık grevine girdiler, açlık grevine!

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - "Satılmış" diyorsun!

TALAT DİNÇER (Devamla) - Açık açık söylüyoruz.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Muhtarlar duysun, kim satılmış? Muhtarlar duysun, muhtarlar!

TALAT DİNÇER (Devamla) - Bu ülkenin artık yağmaya, talana, rant düzenine değil; bu ülkenin adil, katılımcı, çevreci, saygılı, çevreye saygılı bir kalkınma modeline ihtiyacı var. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak ormanı madene, toprağı ranta, köylüyü sermayeye, hukuku keyfiyete feda etmeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TALAT DİNÇER (Devamla) - Değerli milletvekilleri...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Seçilmiş muhtarlara "satılık" dedin, duysun herkes! Seçilmiş muhtarlara "satılık" dedin, muhtarlara iftira attın! Kayıtlara girsin diye söylüyorum. CHP Mersin Milletvekili muhtarlara iftira attı!

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz Sayın Mervan Gül'e aittir.

Buyurun Sayın Gül. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MERVAN GÜL (Siirt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ liderliğinde, Türkiye, enerji politikalarında sürdürülebilirlik, ekonomik kalkınma ve enerji bağımsızlığını birleştiren güçlü bir vizyonla ilerlemektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımızın hazırladığı Ulusal Enerji Planı ve Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi milletimizin refahı için enerji arz güvenliğini temin etmeyi ve 2053 net sıfır emisyon hedefini gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Bu vizyon doğrultusunda kömür bazlı termik santraller ve santral bölgelerindeki madencilik faaliyetleri sürdürülebilirlik ve stratejik önem açısından kritik bir rol üstlenirken Bakanlığımızın çalışmaları bu hedefleri desteklemektedir. Ulusal enerji hedefimizdeki motivasyon kaynağımız her alanda güçlü ve bağımsız bir Türkiye oluşturmaktır.

Türkiye, artan enerji talebini karşılamak, ithalata bağımlılığı azaltmak ve çevreci bir enerji ekosistemi kurmak için kararlı adımlar atmaktadır. 2020'de yenilenebilir enerjinin birincil enerji tüketimindeki payı yüzde 16,7 iken 2035'te bu oranın yüzde 23,7'ye çıkarılması hedeflenmektedir. Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı'yla 20,2 milyar dolarlık yatırımla 37,1 MTEP enerji tasarrufu ve 100 milyon ton karbondioksit emisyon azaltılması sağlanacaktır. Güneş, rüzgâr, hidroelektrik, jeotermal gibi yenilenebilir kaynaklara yapılan yatırımlar enerji portföyünü çeşitlendirmekte ve çevresel sürdürülebilirliği güçlendirmektedir. Bu politikalar ekonomik büyümeyi desteklerken Türkiye'yi küresel enerji arenasında daha güçlü bir konuma taşımayı amaçlamaktadır.

Karadeniz'deki Sakarya Gaz Sahası'nda Fatih sondaj gemisiyle yeni doğal gaz keşifleri yapılmıştır. Türkiye'nin ilk yüzer üretim platformu Osmangazi, Sakarya Gaz Sahası'nda üretimi 2 katına çıkaracak, 2028'de yeni bir platform devreye alınacaktır.

BOTAŞ'ın Mısır'daki çalışmalarıyla uluslararası hizmet vermesi Türkiye'nin küresel enerji piyasalarındaki rolünü güçlendirmektedir. Ayrıca nükleer enerji projeleri ve enerji depolama sistemleri uzun vadeli sürdürülebilirlik için desteklenmektedir.

Türkiye'nin zengin linyit rezervleri yerli kömür enerji bağımsızlığının temel taşlarından biri olarak değerlendirilmektedir. 2023'te 83,2 milyon ton tüvenan kömür üretimiyle yerli kömür elektrik üretiminde yüzde 14,21'lik pay sağlamıştır. 69 kömür santrali, toplam üretimin yüzde 36,42'sini karşılayarak enerji arz güvenliğini temin etmektedir. Kömür santralleri yenilenebilir kaynakların değişken üretim yapısını dengeleyerek istikrarlı enerji sunmakta, özellikle yoğun talep dönemlerinde kesintisiz hizmet sağlamaktadır. Santral bölgelerindeki kömür madenciliği, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik açısından kritik bir öneme sahiptir. Binlerce vatandaşımıza istihdam sağlayarak yerel ekonomileri canlandırmakta, kömür bölgelerindeki kalkınmayı desteklemektedir. Yerli kömür, enerji ithalatını azaltarak cari açığı düşürmekte ve ekonomik bağımsızlığımızı güçlendirmektedir. Modern madencilik teknolojileri ve çevresel standartlara uygun uygulamalarla faaliyetlerin çevreye etkisi en aza indirilmektedir. AK PARTİ Hükûmeti olarak kömür santrallerinde temiz kömür teknolojilerine ve emisyon azaltıcı sistemlere yatırım yaparak çevresel sürdürülebilirliği desteklemekteyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MERVAN GÜL (Devamla) - Yeni kömür santrali projeleri yerine yenilenebilir enerjiye odaklanarak Akkuyu Nükleer Santrali gibi projelerle 2053 net sıfır emisyon hedefine emin adımlarla ilerlemektedir.

Sonuç olarak, Recep Tayyip Erdoğan'ın güçlü liderliğinde AK PARTİ'nin vizyonu, yerli kömür kaynaklarını sürdürülebilir bir şekilde değerlendirerek enerji güvenliğini sağlamak, yenilenebilir enerjiye geçişi hızlandırmaktadır. Kömür bazlı termik santraller ve madencilik faaliyetleri ekonomik kalkınma ve arz güvenliği için stratejik bir köprü oluştururken çevreci politikalarla güçlü, bağımsız, sürdürülebilir bir Türkiye inşa edilmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerindeki görüşmelerin devamı hususunda İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre verilmiş 2 önerge vardır.

Önergeleri okutuyorum:

16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünün görüşmeleri yeterli olmadığından İç Tüzük'ün 72'nci maddesi çerçevesinde devamını arz ederim.

Necmettin Çalışkan

Hatay

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahibi:

Murat Emir

Ankara

BAŞKAN - Önergeleri...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Karar yeter sayısı istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Peki.

Önergeleri oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeleri kabul edenler...Kabul etmeyenler...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kabul edilmiştir Sayın Başkan.

BAŞKAN - Kâtip Üyeler arasında ihtilaf var.

Elektronik cihazla oylamaya başvuracağım.

Oylama için üç dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.17

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.27

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre verilen aynı mahiyetteki önergelerin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi önergeleri tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısını arayacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çoğunluk bizde, çoğunluk, Sayın Başkan, lütfen dikkatli bakın.

BAŞKAN - Kabul etmeyenler...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunlar iki elini kaldırıyor Sayın Başkan.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yok Başkanım, karar yeter sayısı yok. Yok Başkanım, yok. Başkanım, elektronik oylama... İhtilaf var Başkanım. Başkanım, ihtilaf var.

BAŞKAN - Evet, karar yeter sayısı vardır...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, o zaman Kâtip Üyelerden birini değiştirelim.

BAŞKAN - ...önerge kabul edilmemiştir.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, AK PARTİ'li 2 üyeyle mi devam edeceğiz? O da "evet" diyor mu?

BAŞKAN - Yok canım, AK PARTİ'li değil ya!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - O da mı iktidar, koalisyon... Onu da mı ikna ettiniz sonunda Sayın Başkan?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Herkes doğrudan yana.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Nurten Hanım, var mıydı karar yeter sayısı?

KÂTİP ÜYE NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Var, var.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler (Devam)

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, "İsrail'in Suriye'deki Saldırılarına Karşı Bildiri" konulu tezkeresi (3/1161)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Tezkereyi okutuyorum:

"16/7/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İsrail'in hukuk tanımazlığı bugün yüzünü bir kez daha Suriye'de göstermiştir.

Gazze'de ve işgal altındaki Filistin topraklarında devam eden soykırım Lübnan ve İran'a yapılan saldırılarının ardından bugün de Suriye'nin başkenti Şam'ın hedef alınması, İsrail yönetiminin bölgesel barışı topyekûn tehdit eden bir çatışma stratejisi yürüttüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Uluslararası toplumun müşterek taahhüdü olan Birleşmiş Milletler Şartı'nı ve uluslararası hukukun kural ve prensiplerini ayaklar altına alan İsrail, bir taraftan Suriye'nin toprak bütünlüğünü açıkça ihlal etmekte, diğer taraftan Filistin halkına karşı sürdürdüğü soykırımı dikkatlerden uzaklaştırmaya yönelik yeni bir saldırganlığa girişmektedir.

İsrail'in gerçekleştirdiği bu saldırılar, Suriye'yi ve bölgeyi istikrarsızlaştırma amacı taşımaktadır..."

(Uğultular)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Duyamıyoruz Sayın Başkan!

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım, metni hiç duyamıyoruz ya!

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Otomatik olarak "hayır" demediğimiz için başkaları gibi, mecburen dinlemek zorundayız.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Meclis Başkanlığının bir sunuşu var ve çok önemli ama maalesef o kadar büyük uğultu var ki hiçbir şey anlaşılmıyor.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Önemli bir bildiri okunurken dinlemiyor arkadaşlar. Değişiklik yapıp yapılmadığını görmemiz lazım, ne var bunu söylememizde!

BAŞKAN - Bunun ne anlama geldiğini fark edebiliyor musunuz? İçeriği nedir? Lütfen...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - İsrail'in bir saldırısı var, bir bildiri yazılmış burada, o bildiriye beraberce oylayacağız. O bildiri doğru mu yazıldı, eksik mi yazıldı; bizim konuştuğumuz gibi mi, değil mi?

BAŞKAN - Lütfen bir saniye...

Baştan okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İsrail'in hukuk tanımazlığı bugün yüzünü bir kez daha Suriye'de göstermiştir.

Gazze'de ve işgal altındaki Filistin topraklarında devam eden soykırım, Lübnan ve İran'a yapılan saldırıların ardından bugün de Suriye'nin başkenti Şam'ın hedef alınması İsrail yönetiminin bölgesel barışı topyekûn tehdit eden bir çatışma stratejisi yürüttüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Uluslararası toplumun müşterek taahhüdü olan Birleşmiş Milletler Şartı'nı ve uluslararası hukukun kural ve prensiplerini ayaklar altına alan İsrail, bir taraftan Suriye'nin toprak bütünlüğünü açıkça ihlal etmekte, diğer taraftan Filistin halkına karşı sürdürdüğü soykırımı dikkatlerden uzaklaştırmaya yönelik yeni bir saldırganlığa girişmektedir.

İsrail'in gerçekleştirdiği bu saldırılar Suriye'yi ve bölgeyi istikrarsızlaştırma amacı taşımaktadır. Bu noktada uluslararası toplumun anlaşılmasız sessizliği ve etkisizliği, İsrail'in bu hukuk tanımaz ve pervasız saldırganlığına cesaret vermektedir. Bu saldırılara karşı tüm insanlıkça güçlü bir tepki verilmediği sürece hem bölgemizde hem de dünyada barış, güvenlik ve istikrar ortamının zarar görmeye devam edeceği aşikârdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak;

İsrail'in, başta başkent Şam olmak üzere Suriye'ye yönelik alçak saldırılarını en sert şekilde kınıyoruz.

Uzun yıllar boyunca büyük acılar çekmiş Suriye halkının yanında olduğumuzu yineliyoruz.

Suriye'nin toprak bütünlüğünü ve egemenliğini desteklediğimizi, dost ve kardeş Suriye halkının huzuruna kasteden tüm eylemlerin karşısında olduğumuzu en güçlü şekilde vurguluyoruz.

Suriye'deki barış ve istikrarın, bölge barışı ve istikrarına da hizmet edeceğini, tersine gelişmelerinse sadece varlığını kan ve çatışma üstüne kuran Netanyahu ve ekibine çıkar sağlayacağını ifade ediyoruz.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da bölgemizdeki huzur, istikrar, güven ve barış ortamı için her türlü çabayı göstermeye devam edeceğimizi ilan ediyoruz.

İsrail'in bölgedeki krizi derinleştiren ve dünya barışını tehdit eden saldırganlığına karşı uluslararası toplumun sesini yükseltmeye, etkili, tutarlı ve kararlı önlemler almaya bir kez daha davet ediyoruz.

Bu çerçevede, bu bildirinin oylanarak kabul edilmesi ve alınan kararın Resmî Gazete'de yayımlanması hususunu Genel Kurulun tasviplerine arz ederim.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir. (AK PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)
Buyurun Sayın Temelli.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

76.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının "İsrail'in Suriye'deki Saldırılarına Karşı Bildiri" konulu tezkeresine ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan teşekkür ederim.

Evet, biraz önce oylaması yapıldı fakat biz bu tezkerenin eksik olduğunu vurgulamak istiyoruz. Evet, İsrail saldırıyor, İsrail'i kınıyoruz. İsrail Filistin'de bir soykırım gerçekleştirdi, on binlerce insanı katletti, bugün de Suriye'ye saldırdı. İsrail bölgeyi istikrarsızlaştırmaya devam ediyor, bu bir gerçeklik. Bunu kınayan bu kaçınıcı metin ben bilmiyorum, kınamaya devam edelim ama başka bir noktanın da altını çizmekte yarar var: Bugün Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması Suriye'nin demokratikleşmesiyle mümkün. Tekçi bir anlayışla Suriye haklarına yönelik bizzat rejimin uygulamış olduğu önce Alevilere, şimdi Dürzilere yönelik saldırılar da kabul edilemez, orada da ciddi bir insanlık dramı ve katliam söz konusudur; bunun da altını çizmek isteriz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin birinci bölümü üzerinde on beş dakika süreyle soru ve cevap işlemine geçiyoruz.

İlk söz Sayın Murat Çan'ın.

Buyurun.

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bir avuç yandaş daha fazla para kazanabilsin diye doğal zeytinliklerimizi yağmalatmak maksadıyla bir teklif getirdiniz. 3'üncü maddeyle maden tesisleri için ÇED kararı olmadan orman kıyımı izni verilebilmesinin yolu açılıyor. Orman vasfını yitirmiş yerlere otuz-kırk yıl önce ev yapmış köylüye "Yeniden kadastro çalışması yaptık, buralar orman alanı." deyip tomar tomar ceza yağıdırıyorsunuz. Enerji ve maden lobileri "Bu ormanı yakacağız." diyor, kanun çıkarıyorsunuz. Anlaşıyor ki bu iktidar köylünün değil lobilerin iradesini temsil ediyor.

Sorum: Seçim bölgem Samsun'da ve Türkiye genelinde kaç köylüye orman vasfını kaybetmiş alanlara ev bark yaptığı için suç tutanağı düzenlenmiştir?

BAŞKAN - Sayın Necmettin Çalışkan...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bu ÇED'le ilgili konu hakikaten ciddi bir muammadır, ÇED raporuna bir kurum cevap vermediği takdirde bunun otomatik olarak evet kabul edilmesi akla ziyandır. Bu konuda herhangi bir tedbir düşünülmekte midir? Elbette, kanun teklifinde sürecin hızlandırılması olumlu bir gelişmedir. Ancak, burada sadece maden alanında çalışanlar değil bütün kurumlarda zaten böyle bir rezalet söz konusudur; onun için de kırk sekiz ayın mümkünse dört aya bütün süreçlerin de indirilmesi için çalışma yürütülmelidir.

Ayrıca, ÇED'le ilgili deprem bölgesinde, özellikle Hatay'da ÇED raporu olmadan taş ocakları, madenler iş yaptığından ciddi bir çevre felaketiyle karşı karşıyayız. Bu noktada ÇED küçümsenebilecek şey değildir.

Son merakım da gecenin bu yarısında bu kadar tepkiye rağmen hangi motivasyon iktidarı bu yasayı çıkarmaya zorluyor?

BAŞKAN - Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkür ederim Başkan.

Ben açıkçası muhalefetiyle, halkıyla, doğasıyla, ekolojisiyle dilimizde tüy bitti, burada anlatmadığımız kelime, cümle kalmadı ama maalesef bunu iktidara anlatamıyoruz. Ben buradan sormak istiyorum: Zarova Çayı'ndan ne istiyorsunuz, Murat suyundan ne istiyorsunuz? Bunun faydası nedir? Biz şu ana kadar bir faydasını görmedik, zararından başka bir şeyini görmedik.

Halkı niye bu Hükümet dinlemiyor? Neden halkın toprağına, suyunu, dağına, değerine bu kadar saygısızca yaklaşıyor? Neden halkın sözüne, sesine kulak verilmiyor? Neyin çıkarıdır? Kime faydası var bunun? Kimseye. Sadece 3-5 patronun cebi dolu olacak diye bütün bir gelecek yok ediliyor.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Adıgüzel...

MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) - AKP Hükümetine Türk milleti adına açıkça soruyorum: ABD'li enerji ve maden karteli, Trump'ın fahri İşçileri Bakanı Harold Hamm'le 14 Martta ABD'nin Houston şehrinde yaptığınız anlaşmanın detayları nedir? Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu anlaşmadan ve detaylarından neden haberi yoktur? Diyarbakır ve Trakya bahsediliyor, Türkiye'nin hangi bölgelerini peşkeş çektiniz? Aynı şahıs, İmamoğlu'nun tutuklanmasından altı gün sonra Fox Business'ta katıldığı bir programda "Türkiye üçüncü dünya ülkesi, demokrasinin olmadığı bir ülke; muhaliflerinizi hapse atıp onların icabına bakarsanız." dedi. Bu aşağılık sözlere Hükümet neden cevap vermiyor? Bu getirilen maden yasasının Harold Hamm'le yapılan anlaşmayla ilgisi nedir? Yasanın hangi maddeleri bu anlaşma doğrultusunda Türkiye Büyük Millet Meclisine dayatılmaktadır? Sorularıma cevap istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Çorum'da Onkoloji Tanı ve Tedavi Merkezi ile Şehit Ömer Emiroğlu Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinin yeni yapılmasına rağmen doktor ve ekipman eksikleri bir türlü giderilemiyor. Çorum'a gelip sözler veren Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu'na soruyorum: Onkoloji Tanı ve Tedavi Merkezine en az 3 tıbbi onkoloji uzmanı ataması yapacak mısınız? Onkoloji merkezindeki sürekli arıza veren ikinci el PET cihazını yenileyecek misiniz? Yine, ışın merkezindeki cihaz yenilenecek mi? Onkoloji merkezine anjiyo ekipmanı sağlanacak mı? Şehit Ömer Emiroğlu Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde çene cerrahisi, ortodonti, endodonti uzmanlık alanında 3 doktor ataması yapacak mısınız? Şu anda, özellikle diş hastanemizde, maalesef, ortodontiden eğer sıra almak isterseniz 1.137'nci sırayı zor alıyorsunuz; bu da bir buçuk yıl sonrasına randevu demek. Sağlık Bakanına sesleniyorum: Çorum'a verdiğiniz sözleri lütfen tutun.

BAŞKAN - Sayın Orhan Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Geçtiğimiz gün tüm haber kanallarına yansıyan olay, bir çiftçinin dramı değil Türkiye'nin tarımının nasıl sahipsiz bırakıldığının acı bir göstergesidir. Üretici aylarca emek veriyor, alın teriyle tarlasında yetiştirdiği ürünü topluyor ama toptancı veya aracı "Almıyorum." deyince ürün elinde kalıyor. Üstelik bu çaresizlik içinde öfkesini yere attığı ürünlerle dile getiren üreticinin karşısına bir de devletin para cezası çıkarılıyor. Bu nasıl bir vicdan? Ürünü tarlada kalan, emeği heba olan, zarar eden üreticiye yardım eli uzatmak yerine 1 milyon 400 bin TL'den 17 milyon 200 bin TL'ye kadar ceza kesildiği Türkiye'nin tüm haber kanallarında verildi. Çiftçi maliyet altında ezdiren iktidar; mazotu, gübreyi, ilacı fahiş fiyatla satan iktidar; alım ve pazarlama desteği vermeyen yine iktidar. Üreticinin yaşadığı çaresizlik, suç değil utançtır. Bu utanç, üreticiyi değil onu koruyamayan iktidarı ilgilendirir. Çiftçi kaybeden ülkesini kaybeder.

BAŞKAN - Sayın Nermin Yıldırım Kara...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum.

Hatay şu anda bir savaş coğrafyasından farklı değil. Sebep: Taş ocakları ve maden ocaklarının kirlilik yükü. Deprem felaketi yetmiyormuş gibi daha dün Aşkareyli'de taş ocağının patlattığı dinamit sonrasında tüm taşlar evlere, insanların üstüne geldi. Belen Kıcı'da, Atik Mahallesi'nde, Çırtıman'da, Samandağ Çöğürü'de yani 15 ilçemizde göz gözü görmüyor. Bunu kaç defa söyledim ben bilmiyorum. Niye denetim yapmıyorsunuz, niye bu işletmeleri kapatmıyorsunuz; bunu da anlamıyorum. Valilik Ağustos 2023'te neden Mahalli Çevre Kurulu kararını kaldırdı, bunu bilmiyorum ve buradan Bakanlığa soruyorum: Hatay'daki sağlık etki maliyetlerini hesapladınız mı? Bu yurttaşların sağlıkla ilgili sorunlarının hesabını kim verecek?

BAŞKAN - Sayın İlhami Özcan Aygün...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - AK PARTİ eliyle Meclise sunulan ve kamuoyunda "süper izinli torba yasa" olarak bilinen teklifle açıkça maden, enerji ve inşaat tekellerine sınırsız ayrıcalık tanınmakta, halkın müşterekleri özel sermayenin çıkarına tahsis edilmektedir.

Bu yasa, sadece doğayı değil köylüyü, işçiyi, kadını, çocuğu, geleceği hedef almaktadır. Bu yasa, halkın değil zenginliğine zenginlik katmak isteyen sermayedarların yasasıdır. Bu yasa yaşam alanlarımızı piyasaya devreden bir sınıf saldırısıdır. Ormanlar, meralar, zeytinlikler, kıyılar şirketlere sınırsız açılıyor. Zeytinliklerin, bin yıllık yaşam kültürüne sahip olan zeytinliklerin yeni yasayla maden sahalarına dönüştürülmesine kamu ihale kılıfıyla izin verilecek. Zeytin ağaçları taşınamıyorsa eş değer bahçe kurulması yeterli görülecek. Meralara ve hayvancılığa elveda, sermayeye merhaba diyebiliriz. Yine, ormanlar madencilik için açık hedef hâline getiriliyor. ÇED süreci ise sermaye için olumlu, halk için ise formalite.

Kısacası, bu kanundan vazgeçin; sermayedarlara değil köylüye, halka ve bu ülkenin gerçek sahiplerine sahip çıkın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Cevap vermesi için Komisyona söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ ve TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, çok teşekkür ediyoruz.

Tabii, kanun teklifimizle ilgili sorular var, farklı sorular var. 2 arkadaşımız Komisyonla ilgili değerlendirmelerde bulundu, ben onunla ilgili konuşarak başlamak istiyorum.

Şimdi, Komisyonun başlangıcında -arkadaşlarımız görmemiş olabilir ama- Komisyon salonunun kapısında fiziki olarak durdurulmaya kalkışıldım ve maalesef, arkadaşımızı zorla kapının önünden çekmek mecburiyetinde kaldık. Şimdi "Böyle bir ortamda çalışma imkânı yoktu." diye söylüyorsanız aslında fiziki olarak bizim önümüzü kesen o arkadaşlara öncelikle bir söz söylemeniz gerekir.

İkinci husus: Komisyon salonunda milletvekili arkadaşlarımız, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın yerlerine Komisyon üyesi olmayan arkadaşlar oturdular ve ısrarla kalkmadılar. Her bir milletvekili arkadaşımız kayıt yaptırmak, telefonla video çektiirmek için 3-4 danışmanını içeri sokarak Komisyon salonunu doldurdular; ondan sonra da "Burada çalışma imkânı yok." dediler.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - 3 değil 5!

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Arkadaşlar, biz o salonda da o çalışmayı yapabiliydik ama niyet başkaydı; siz de fiziki olarak ortamı bozabilmek için elinizden geleni yaptınız.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sizin niyetiniz ne, siz onu söyleyin!

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Onun için burada Komisyon Başkanının bir suçu yok. Eğer konuşacaksa bir Komisyon Başkanının, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi bir arkadaşının önünün fiziki olarak kesilmesinin ne kadar yanlış olduğunu konuşmalısınız diye düşünüyorum.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Biz önünüzü kesmedik!

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şimdi, bir konuşmacımız bölgeden gelen muhtarlar için "satılmış muhtarlar" dedi. Bu ifadeyi çok yakışksız bulduğumu ifade etmek istiyorum.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Hangi soruya cevap bu, hangi sorunun cevabı bu?

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Burada öyle bir şey diyen oldu mu ya!?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Yani sizin istediğiniz gibi konuşmayan muhtarlar satılmış, sizin istediğiniz gibi konuşan muhtarlar satılmamış! "Onları da siz mi satın aldınız?" diye sorarlar. Bu çok yanlış bir ifade, bunu söylemek istiyorum.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Kanunla ilgili söyleyecek sözünüz var mı? Kanunla ilgili ne söyleyeceksiniz?

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Burada öyle bir şey denilmedi ki.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Ha gayret doluyor, son dört dakika!

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Şimdi soru-cevapla ilgili konuşuyorum, bütün sorulara cevap veriyorum.

Şimdi, bir arkadaşımız "Gecenin bu yarısında neden çalışıyoruz?" diye sordu. Şunun için çalışıyoruz değerli arkadaşlar: Saat 14.00'te Genel Kurul açılıyor, sizler soru önermeleri vererek...

ALİYE TİMİŞ ERSEVER (Ankara) - Soru önergesi değil o, araştırma önergesi!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Biz de onu soruyoruz, hangi şirketler için çalışıyoruz?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - ...akşamın bu saatine kadar konuları getiriyorsunuz, kanunla ilgili konuşmalar ancak geç saatlere kalıyor. Keşke o önermeleri vermeseniz de biz daha erken başlasak, bu tartışmaları daha erken yapabilesek.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Şu şirketlerin listesini bir açıklasanıza, mahvettiğiniz...

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Tabii, bir arkadaşımız...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Hangi şirketlere peşkeş çekiliyor!

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sayın Başkanım, ben cevap veriyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, lütfen...

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bir arkadaşımız "Harold Hamm'le ne anlaşma yaptınız?" dedi. Ben kendisini tanımıyorum, hiçbir anlaşma yapmadık. Harold Hamm değil ağababası gelse bize kanun dayatamaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz, burada, kanunlarımızda milletvekili arkadaşlarımızla birlikte, ilgili kurumlara, kuruluşlara değerlendirmeler yaparak en güzel sonuca ulaşmaya çalışıyoruz. (CHP sıralarından gürültüler)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Cargill'i kim dayattı?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - Değerli arkadaşlar, şimdi, bir arkadaşımız dedi ki: "Orman vasfını yitirmiş yerlerdeki vatandaşlarımızın evleri ne olacak?" Demek ki orman vasfını yitirmiş yerlerle ilgili aksiyon alınmasını talep ediyor. Peki, ben soruyorum: Mera vasfını yitirmiş yerlerle ilgili biz aksiyon aldığımızda neden itiraz ediyorsunuz? Demek ki orman vasfını, mera vasfını yitirmiş araziler olabilir, buralarda kamu yararına uygun bir şekilde çalışmalar yapılabilir; bunu kendi ağzınızla ifade ediyorsunuz.

Yine bir arkadaşımız dedi ki: "Burada belediyeler kamu yararı görmediği yerlerde ruhsat vermeyebilir." Bu ne demek? Bir kamu idaresi olan, yürütmenin bir parçası olan belediyeler kamu yararını verebiliyor, değerlendirebiliyor da koskoca bakanlıklar mı kamu yararını değerlendiremiyor; kamu yararı var mı yok mu, bu konuyla ilgili değerlendirme yapamıyor?

Değerli arkadaşlar, bir husus da kamu yararının olup olmadığı idari bir karardır, kamu yararı kararları idare mahkemesinde değerlendirilir. Dolayısıyla, kamu yararının olup olmadığına elbette bakanlıklar karar verecektir, şu anda da zaten bakanlıklar veriyor.

Birçok milletvekili arkadaşımız gelip ne diyor? "Şuradaki organize sanayi bölgesiyle ilgili Bakanlığımız neden çalışmayı geciktirdi, bitiremedi?" diyorlar. Bu ne demek? Organize sanayi bölgesini kurabilmeniz için önce o araziyle ilgili kamu yararı kararı almanız lazım. Bunu kim veriyor? Bakanlıklar veriyor. O organize sanayi bölgelerine ne kuruluyor? Şirketler gelip fabrikalar kuruyor. Hani özel sektörün yaptığı işlerde kamu yararı olmazdı? Değerli arkadaşlar, lütfen, eleştirilerimizi yaparken de değerlendirmelerimizi yaparken de tutarlı olalım.

Tekrar bir hususun altını çizmek istiyorum. Değerli arkadaşlar, ÇED'le ilgili hususta, ÇED almadan hiçbir maden yatırımının, hiçbir yenilenebilir enerji yatırımının başlama şansı yoktur. Bir yerde izne başvurmak, bu izinlerin ÇED kararı çıkmadan

tamamlanmaması aslında ÇED'in gerekli olduğunun göstergesi. Bu kanun asla ve kata ÇED'i ortadan kaldırmıyor. Bunu defalarlı söyleyebiliriz ama arkadaşlarımız yine kürsüye çıktığında "ÇED'i baypas edeceksiniz." diyor. Asla ve kata böyle bir husus yoktur.

Değerli arkadaşlar, zeytinlerle ilgili hususta da arkadaşlarımız yine "Siz zeytinden ne anlıyorsunuz?" dediler. Ben gerek sektörlere gerek zeytin üreticileriyle gerek profesörlerle bu konuyu konuştum. Değerli arkadaşlar, Allah aşkına, eğer fidan dikerek zeytincilik olmuyorsa bu zeytincilik nasıl olacak? (CHP sıralarından gürültüler)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - On sene sonra.

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK (Bursa) - "Fidan dikerek zeytincilik olmaz." diyen arkadaşımıza söylüyorum: O zaman 100 milyonluk zeytin ağacı 200 milyona nasıl çıktı? Zeytinyağı üretimimiz nasıl arttı? Zeytin üretimimiz nasıl arttı? Değerli arkadaşlar, kendi taraftarlarınıza mesaj vermek için bu kürsüleri kullanıyor olabilirsiniz ama yaptığımız iş teknik bir iş. Lütfen değerlendirmelerinizi teknik yapın diyorum, sizlere teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dinçer, yerinizden...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

77.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı Mustafa Varank'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerinde soru-cevap işlemi sırasında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, konuşmamda "Muhtarları satın almışlar." derken sizden bahsetmedim Sayın Bakanım. İlgili firmalar bu muhtarları uçakla seyahat ettirip buraya getiriyor, buradan götürüyor, buradaki her türlü masraflarını karşılıyorlar; demek ki bir menfaat de var işin içerisinde. Ama öbür türlü, oradaki köylüler otobüslerle günlerce seyahat edip buralarda parklarda yatıyorlar, sokaklarda kalıyorlar. Bundan bahsetmeye çalıştım yoksa Sayın Bakanın partisiyle veya bulunduğu mevkıyla alakalı "satın almış" lafını kullanmadım. Ben firmalardan bahsettim, oradaki santrali işleten firmalardan.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi, birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

George Aslan

Perihan Koca

Mersin

Mardin

Mersin

Sevilay Çelenk

Mehmet Zeki İrmez

Adalet Kaya

Diyarbakır

Şırnak

Diyarbakır

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Turan Yaldir

Yüksel Arslan

Mehmet Akalın

Aksaray

Ankara

Edirne

Ersin Beyaz

Hasan Toktaş

Yavuz Aydın

İstanbul

Bursa

Trabzon

Adnan Şefik Çirkin

Hatay

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Tahsin Ocaklı

Şeref Arpacı

Talat Dinçer

Rize

Denizli

Mersin

Aykut Kaya

Aliye Timisi Ersever

Ednan Arslan

Antalya

Ankara

İzmir

Adnan Beker

Ayça Taşkent

İbrahim Arslan

Ankara

Sakarya

Eskişehir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Adalet Kaya.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; iklim değişikliği sonucu her yıl daha da sıcak ve kurak geçen yazlarda denetimsizlik, ihmal ve müdahaledeki yetersizlikler nedeniyle ormanlarımız yok oluyor. Dün Tekirdağ, Çanakkale ve Bolu'da çıkan yangınlarda yine ciğerimiz söndü. Yangınların bir an önce kontrol altına alınmasını ve daha da önemlisi, önleyici tedbirlerin alınmasını diliyorum.

İklim krizini önlemeye yönelik çalışmak yerine krizi daha da derinleştirecek, gözümüz gibi bakmamız gereken ormanları, meraları, doğayı tahrip etmek için talana açacak bu kanun teklifini görüşüyoruz. Bu teklifin en kritik maddelerinden biri, Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecini işlevsiz hâle getirecek olan bu maddedir; tam da bunu amaçlıyor. Şimdi diyorsunuz ki: "ÇED hazırlanırken ilgili kurumlar herhangi bir görüş vermezse olumlu görüş vermiş sayılacak." Bu, çevresel koruma hukukunun askıya alınması demek. Üstelik bu düzenlemeyle Ek-2 listesindeki projeler için artık "ÇED Gerekli Değildir" kararı dahi aranmayacak hatta Ek-1 projeleri için bile "ÇED Olumlu" kararı ön şart olmaktan çıkarılacak. Bu durum; denetimsizliği arşı çıkarmak ve halk katılımını tamamen dışlamak demek, Anayasa'yı ihlal etmek demek. Kanun teklifinin ekinde yer alan kroki ve koordinat listeleri doğrudan Muğla Yatağan, Kemerköy ve özellikle Akbelen gibi bölgelerdeki zeytinlik alanları hedef alıyor. Bakın, günlerdir hemen Meclisin yanı başındaki Cemal Süreya Parkı'nda İkizköylüler, Akbelen Ormanı'nı tehdit eden bu yasanın geçmemesi için nöbetteler ve açlık grevine başladılar. Yurttaşların sesini duymadan, onları dinlemeden, taleplerini anlamadan çalışamayız. ÇED süreçlerinin göstermelik biçimde tamamlanması; doğa tahribatını hızlandıracak, halkın katılımını dışlayacak ve bilimsel değerlendirme süreçlerini işlevsiz hâle getirecek. Gerçi ÇED süreci hâlihazırda çok mu etkili çalışıyor diye sorsak maalesef ki hayır.

Hafta sonu Diyarbakır'ın Kulp ilçesindeki Hasandin Yaylası'nda halkın yürüttüğü bir ekolojik mücadeleye bizzat tanıklık ettim. Hasandin Yaylası'ndaki 6 köy, tam on yedi yıldır maden şirketlerine karşı ekolojik bir mücadele yürütüyor. Şirketin 2024'te başladığı maden arama faaliyetleri köylülerin direnişi sayesinde defalarca engellenmiş ancak şirket ortada ÇED raporu yokken maden faaliyetlerine devam etmekte ısrarcı. Kulp Madencilik ve Dış Ticaret Anonim Şirketi 2007'de "ÇED Gerekli Değildir" raporu almış ancak 2024'e kadar hiçbir faaliyet yürütmemiş. Amed barosunun Çevre, Şehircilik Bakanlığına bilgi edinme kapsamında yaptığı başvuru sonucunda şirketin beş yıl içinde alanda tek bir faaliyet yürütmediğinden dolayı "ÇED Gerekli Değildir" kararının düşüğünü bildirmiş Bakanlık ancak aynı Bakanlık, şirketin başvurusuna da "ÇED Gerekli Değildir" kararının geçerli olduğunu bildirmiş.

Şimdi, bunun üzerine yurttaşlar ÇED raporunun kararının iptali ve yürütmenin durdurulması için dava açmışlar ve bu dava sonuçlanmadığı hâlde şirket faaliyetlerini sürdürmek ve tahribatı devam ettirmek için hukuksuzluğunu sürdürüyor ancak hukuksuzluk ve skandal bununla da bitmiyor. Dava kapsamında mahkeme, Diyarbakır Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünden projeye ilgili ÇED projesinin detaylarını talep ediyor. İnanamayacaksınız ama Müdürlük yani Valilik mahkemeye diyor ki: "Projenin tanıtım dosyası ve tutanaklar selde tahrip oldu, arşivde yok." Yani tesadüfe bakın ki böyle bir cevap veriyor.

Diğer yandan, yaylada devam eden inşaat faaliyetinin başında bir jandarma ordusu bekliyor. Ben, kimi neden koruyorsunuz diye kendim sordum oradaki jandarmaya. Aldığım cevap şu: "Yaylaya karakol yapılacak." Peki, geride bıraktığımız bir süreç var ve şu anda büyük bir çaba sarf ettiğimiz bir çatışmasızlık dönemindeyiz, bu karakol neden inşa ediliyor diyorum. Aldığımız cevap: "Maden araması için." Yani şunu anlamaya çalışıyorum: Maden şirketlerini köylüye karşı korumak için yaylada üs inşa ediliyor, karakol inşa ediliyor; neden?

Bir diğer talana açılmış yer Lice'deki Mızaklı Köyü/Mahallesi. 700 hektarlık ormanlık alan ve bu alanda halk...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Devamla) - Toparlıyorum hemen.

BAŞKAN - Buyurun.

ADALET KAYA (Devamla) - Mızaklı'da halk, arıcılık ve hayvancılık yapıyor ve su kaynaklarını buradan sağlıyor. Maden açılması hâlinde hem su kaynaklarını kaybedecek hem de besicilik yapamayacak ve geçim kaynaklarını kaybetmiş olacak. Ancak Hasandin'de olduğu gibi burada da yine dava açılmış ve şirket, davanın sonuçlanmasını beklemeden doğa tahribatını sürdürüyor. Köyleri tam 7 kez güvenlik gerekçesiyle yakılan Mızaklılı kadınlar bu mücadeleyi bırakmayacaklarını, buradaki talana karşı duracaklarını söylüyorlar ve bu konuda kararlılar.

Şimdi, Hasandin Yaylası'nda, Mızaklı'da, İkizköy'de halk sadece topraklarına sahip çıkmak için değil yaşam hakkına, suyu, toplumsal ve tarihsel hafızasına, toprağına sahip çıkmak için direniyor ve bu Meclisin görevi tam da burada bunları korumaktır. Bu nedenle bu kanun teklifinin geri çekilmesini talep ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Devamla) - Yaşam hakkımıza ve sağlıklı yaşam hakkımıza... (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Turan Yaldir.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

TURAN YALDIR (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz maden kanunu teklifi, ne çevrecinin ne çiftçinin ne de madencinin derdine kulak vermemiştir. Zeytinlikler, tarım alanları ve ormanlar sadece üretim sahası değil bu milletin yaşam alanıdır, geleceğin mirasıdır. Bu kanun teklifi, üreticimize ve çiftçimize açık bir tehdittir. Türkiye tarımsal üretimde giderek dışa bağımlı hâle gelirken çiftçiye destek vermek yerine toprağına göz dikiyorsunuz. Çiftçisini topraktan koparan bir ülke ayakta kalabilir mi? Çiftçisini, üreticisini ve madencisini hiçe sayan bir düzenlemeden kim kazançlı çıkar? Biz üretimden ve çevreden yanayız. Memleketimizdeki kaynakların milletimizin yararına kullanılmasını istiyoruz. Madencilik enerjiden sanayiye, inşaatı ihracata kadar pek çok alanda ülkemizin bel kemiğidir. Doğru desteklendiğinde hem üretim sağlar hem istihdam yaratır hem de dışa bağımlılığı azaltır ancak bu teklifle üreticinin

zeytinlikleri, tarım alanları ve üretimin geleceği, madencinin ise ruhsat güvencesi ve izin süreçleri güvence altına alınmamıştır. Bu sebeple teklif geri çekilmeli; doğaya, çiftçiye ve madene ilişkin hassasiyetler gözetilerek yeniden hazırlanmalıdır.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'de ceza infaz sisteminde ciddi sıkıntılar yaşanıyor. Gerçekten kader mahkûmu diyebileceğimiz insanlar cezaevlerinde kapasitenin en az 2 katı fazla insanla üst üste cezalarını çekiyor. Bu kötü koşullar nedeniyle salgın hastalık riski artmakta; temizlik, beslenme ve sağlık hizmetlerine erişim ciddi şekilde yetersiz kalmaktadır. Diğer yanda hırsızlık, gasp, uyuşturucu, tehdit, taciz ve tecavüz ve cinayet gibi suçlara defalarca bulaşan ve ıslah olmayan suç makineleri sokaklarımızda kol geziyor. İnsana karşı suç işleyenler için caydırıcılık neredeyse sıfıra indi. İşte, tam bu noktada radikal çözümleri artık konuşmak zorundayız, önümüzdeki El Salvador örneğini iyi anlamalıyız. El Salvador daha önce cinayetin başkenti, uyuşturucu baronlarının ve suç örgütlerinin hâkim olduğu bir ülkeydi; üç yıl süren kararlı bir mücadele ülkeyi huzurlu ve güvenli bir hâle getirdi. Biz de sokaklarımızda sayısı her geçen gün artan suç makinelerine karşı aynı kararlılığı göstermeliyiz. Türkiye nasıl Afganistan ve Suriye'den gelen göçmenlere kapısını açtıysa şimdi de bu ülkelerle anlaşarak oralarda yeni cezaevleri inşa etmelidir. Eli kanlı terör suçluları başta olmak üzere defalarca suça bulaşmış ama ıslah olmamış failer inşa edilen bu cezaevlerinde cezalarını yatmalıdır. Türkiye'nin inşa ettiği ve yönettiği bu cezaevlerine gönderilen bir suç makinesi de inanıyorum ki hapisten çıktıktan sonra tekrar suça bulaşmaya dahi cesaret edemeyecektir. Böylelikle kadınlar, çocuklar ve masum insanlar sokaklarımızda can güvenliği tereddüdü olmadan gönül rahatlığıyla yaşayabilecektir.

Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet İttifakı bileşenleri arasına İsrail'in maşası DEM'in katılmasına bizler elbette şaşırmadık. Asıl şaşırtıcı olan, daha birkaç yıl önce İYİ Partiye "Bu alçaklarla iş birliği yapıyorsunuz." diyerek iftira atan ve bugün derin bir sessizliğe gömülen ya da "Yapıyorlarsa bir bildikleri vardır." diyen kıfayetsizlerin hâlidir. Her türlü baskıya, iftiraya, oyun ve kumpasa rağmen çizgisinden sapmayan, dün ne demişse bugün de aynısını söyleyen bir siyasi irade varsa o da İYİ Parti'dir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TURAN YALDIR (Devamla) - Kardeşlerimizin kanını döken alçaklarla yakınlaşılmasına tepki gösterip partisini istifa yağmuruyla darmadağın edecek bir kitleye sahip Meclisteki tek siyasi parti olmanın haklı gururu da İYİ Parti'nin payına düşen bir şeref payesidir diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelerde üçüncü konuşmacı Sayın Tahsin Ocaklı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. Ben de kendi adıma ve partim adına 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle ilgili görüşlerimizi sunacağım.

Şimdi, az evvel söylemişti Sayın Varank, aynen cümle şuydu, tam olarak söylemek istiyorum, onun için okuyacağım: "Artan enerji maliyetlerini ve taleplerini karşılamak için enerji ve maden şirketlerimizin ihtiyacı olan düzenlemeyi yapmak üzere..." Tam da bu işte yani enerji ve maden şirketlerinin ihtiyacı olan düzenlemeyi yapmak için getirilmiş bir kanun teklifi.

Bu kanun teklifi nedir arkadaşlar, biliyor musunuz? Türkiye'nin dört bir tarafından kendi dayanışma hâllerıyla Türkiye'nin her bir yerinden gelen insanlar ile onları destekleyen bizlerin mücadelesinin karşısında, demin milletvekili arkadaşımın da söylediği "İktidarın o şirketlere bedelini ödetip, uçakla getirtip muhtarlara destek sağladığı..." dediği bir çelişki; böyle bir şey olamaz.

Bu kanun teklifini düşünüyor musunuz? Bu kanun teklifinde Cumhurbaşkanı Yardımcısına ve 4 Bakana yetki verilecek, evet, bu Kurul burada hangi şirketin ne işe yarayacağını tespit edecek ve ondan sonra da madencilik ve enerji işleri için müsaade edecek. Neyle? Süper izinle müsaade edecek. Bu süreç içinde alınması gereken ÇED raporlarını eğer üç ay içinde tamamlamamış olursa -burayı atlamış olmayalım- ÇED raporu tamamlanmış sayılacak yani bu Kurul istediğine madencilik ve enerji konusunda faaliyet yapabilme, acele kamulaştırma yapabilme -itiraz edememek üzere- düzenlemeleri getiriyor.

Şimdi, bir sorun kendinize değerli yurttaşlar: Bu artan enerji ihtiyaçlarına sebep olan gerekçe, sonuç, şey nedir yani neden ortaya çıkıyor artan enerji ihtiyacı? Evinizde fazla yaktığınız ampul mü, iş yerinizde fazla tükettiğiniz enerji mi, nedir? Hayır, bu enerji ihtiyacını doğuran şeyler, o çok büyük AVM'ler, çok büyük yollar, sizin karşılamamız gereken yaşam alanlarınızdan çıkmamalı, böyle bir şey yok.

Madencilik alanında, özellikle zeytinle ilgili vatandaşa yalan konuşuluyor. Deplase edilecekmiş efendim, zeytinler taşınacakmış; bunların hiçbirisi doğru değil. Bakın, size iki üç tane örnek vereceğim. İspanya'da otoyol genişlemesi için sökülen zeytin ağaçlarının yarısı iki yılda kurudu gitti. Yunanistan'da 2019 yılında 350 ağaç taşındı, yaşayanların yağ oranı tamamen düştü, yüzde 70 oranında zeytin acılaştı. İtalya'da 20 bin hektar söküldü, yüzde 70'i öldü. Bu bilgiler yok mu? Bir tane profesör öyle söylememiş, sanki yaşanmış şeyler yokmuş. Siz madenle, kömürle yaşamınızı sürdürmeye çalışırken bakın ne yapmış Portekiz: Zeytin naklini ekolojik suç olarak kabul etmiş. Mesela, Tunus, zeytinlikleri yaşayan millî anıt olarak ilan etmiş.

Zeytini taşımak, toprağın belleğini yok etmektir. Zeytini taşımak, yüzyıllardır o bölgede faaliyet yapan; tarımı, hayvancılığı, yaşam alanlarını savunan insanları yok etmektir; arıyı, börtü böceği yok etmektir. On dört gündür şurada, parkta yatan insanları bir düşünün; hayvanını bırakmış, çocuğunu, ekmeğini bırakmış, Anadolu'nun her yerinden gelmiş bu insanlar, burada yarın açlık grevi yapmak üzere hazırlar; sizin o çok uluslu şirketleriniz para kazanacak diye siz bu madencilere "evet" diyeceksiniz, yasaya "evet" diyeceksiniz. Böyle bir şey olmaz, biraz vicdanınızın sızlaması lazım.

Şimdi, ilginç olan şey, bütün süreçlerin sorumluluğunu MAPEG'e devretmek. Yani ormandan izin alınması, ÇED sürecinin tamamlanması vesaire bütün sorumluluk MAPEG'e verilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Mesela enerji fiyatlarında da 4,95 sentlik bir garanti verilmiş. Yahu, bre insafsızlar, şimdi sormak istiyorum size: Alım garantisi veriyorsunuz ya, hani bu tarımda, çayda, fındıkta niye o garantiyi veremiyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) 25,44 TL ilan ettiğiniz fiyata, 16 liraya özel sektör alırken niye ona alım garantisi veremiyorsunuz? Sadece şirketlere mi bu garanti? Çiftçiye niye veremiyorsunuz?

Bu kanun teklifi, vatandaşa hiçbir faydası olmayan bir kanun teklifidir; bu kanun teklifi derhâl geri çekilmelidir. Bu kanun teklifi eğer AKP iktidarı ve ittifak oylarıyla geçerse elbette bu kanun teklifine karşı da anayasal haklarımızı kullanacağız ve Anayasa'ya aykırı olduğu için iptal ettireceğiz, girişimde bulunacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TAHSİN OCAKLI (Devamla) - Ama arkanızda, karşınızda bıraktığınız o parklarda yatan insanların vicdanı sizi yaralayacak, sizi uyutmayacak bu gece.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki...

III.- YOKLAMA

(YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, yoklama talebimiz var.

BAŞKAN - Sayın Kaya, Sayın Özdağ, Sayın Sunat, Sayın Yaldir, Sayın Türkoğlu, Sayın Akalın, Sayın Esen, Sayın Atmaca, Sayın Şahin, Sayın Karaman, Sayın Arpacı, Sayın Kılıç, Sayın Çalışkan, Sayın Kaya, Sayın Ergun, Sayın Arslan, Sayın Çirkin, Sayın Doğan, Sayın Altıntaş, Sayın Karakaş.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 1- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'olumlu' ibaresi ile 'veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı' ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

'Ancak, bu durum, söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerinde başvurulmasına engel teşkil etmez.'"

Bülent Kaya

Hasan Karal

Sadullah Ergin

İstanbul

İstanbul

Ankara

İdris Şahin

Haydar Altıntaş

İrfan Karatutlu

Ankara

İzmir

Kahramanmaraş

Elif Esen

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN (Kars) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Haydar Altıntaş.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HAYDAR ALTINTAŞ (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle 2872 sayılı Kanun'un bazı maddelerinin değiştirilmesi üzerine söz almış bulunuyorum.

1937 yılında İngiliz Parlamentosunda konuşan Başbakan Winston Churchill aynen şu sözleri söylüyordu: "Bugün bir damla petrol, bir damla kandan daha değerlidir." Şimdi, gün geldi, bir damla zeytinyağı, bir damla su, bir damla süt, bir tane buğday tanesi, bir litre petrolden daha kıymetli hâle geldi. O çerçevede, bugün görüşmekte olduğumuz Maden Kanunu'yla ilgili teklifi bu işlemler dâhilinde nazariyibara almak zorundayız. Biz yer altı zenginliklerimizin ekonomiye kazandırılmasına karşı değiliz. Karşı olduğumuz iş, çevre katliamı, kişiye özel kanunlar ve insan hak ve hürriyetlerinin ayak altına alınması; kişi masuniyetine, mesken masuniyetine tecavüz edilmesi; yargı bağımsızlığı, hukuk devleti gibi kurumların ortadan kaldırılarak Cumhurbaşkanına verilen hızlı kamulaştırma yetkisi ve "ÇED raporuna gerek yoktur" konusu. Bu, bütün bu saydığım hukuki çerçevenin hepsini ayaklar altına alan bir düzenlemedir. Burada esas mağdur olan... Kamulaştırma Kanunu'yla vatandaşın hızlıca kamulaştırılacak olan arazilerinin üzerindeki mallarını, emtialarını alma hakkı bile verilmeden onların mesken masuniyetlerine kepçelerle, dozerlerle saldırılmasına karşıyız.

Ayrıca, yapılan işlemlerin getiri götürü hesabı açıkça yapılmalıdır. Şunu söylemek istiyorum ki geçen sene Ticaret Bakanlığı tarafından zeytinyağına yasak konulduğunda 1 ton dökme zeytinyağı 7 bin euro iken Türkiye'nin en kıymetli madeni boraksı 500 dolara sattık. O yüzden, neden zeytinyağının, neden zeytinin çok önemli olduğunu burada ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün Ticaret Bakanlığı ve diğer bakanlıklar vatandaşların -Sanayi Bakanlığı da aynı bu şekilde- hak ve hukuk arayışlarına çok ciddi tedbirlerle zalimane karşı koymaktadır. Sabah gazetesinin ifadesine bakıldığında, Sakarya'da karpuzlarını satamadığı için yere atan bir üreticiye 1 milyon 400 bin lira ile 17 milyon 200 bin lira arasında değişen tutarda ceza kesildiği, bunun piyasa bozucu bir usul olduğu iddia edilmektedir. Feryat eden, figan eden, borca batmış, kıvrınmakta olan insanın yaptığı bu davranış eğer piyasa bozucu bir tedbir ise Ticaret Bakanlığının yaptığına "Helal olsun adaletimize; sağ olun, var olun. Az ceza kesmişsiniz, daha çok ceza kesin." mi diyeceğiz yoksa "Bu hukuksuzluktan vazgeçin." demek mi zorundayız?

Değerli arkadaşlar, işte bütün bunlar çerçevesinde Türkiye'de yapılan bu işlerin getiri götürü hesabı ortaya konulmalıdır. Biraz evvel Sayın Komisyon Başkanımızın Muğla'daki santrallerle alakalı ifade ettiği rakamlara ek olarak şunu söylemek istiyorum: Kemerköy ve Yeniköy santrallerinin toplam kurulu gücü 1.100 megavattır. Eğer bu santraller bugün kapatılsa Türkiye'de asla ve asla, söylenildiği gibi bir enerji darlığına sebebiyet verilmeyecektir. Bütün mesele, Türkiye'de doğal gaz çok fazla yüklenilmiş olarak açılan santrallerin karşılığında devletin yükünü azaltmak için bu tür tedbirlere gerekli gereksiz başvurulmaktadır. Yapılan işler elde edilen fayda, verilen zarar muvazenesi çerçevesinde bir perspektifle, insanlar mağdur edilmeden yapılmalıdır. Bütün bu davranışların hepsine gereksiz protesto eylemleri olarak bakılması tabiatın tahribidir. Tabiat, Allah'ın bir lütfudur ve gelecek nesillerin bizdeki emanetidir. Büyük Atatürk'ün söylediği gibi, tabiata saygı aklın vicdanıdır. Eğer aklın yanından vicdanı kaldırırsanız akıl vicdansız olarak davranır; toprağınızı, malınızı, mülkünüzü, insan hak ve hürriyetini ayaklar altında çiğner. Biz, Türk vatandaşının emeğinin ve geleceğinin ayak altında çiğnenmesine karşıyız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 3'ü aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali Bozan

George Aslan

Mehmet Zeki İrmez

Mersin

Mardin

Şırnak

Sevilay Çelenk

Perihan Koca

Diyarbakır

Mersin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın

Yüksel Arslan

Ersin Beyaz

Trabzon

Ankara

İstanbul

Hasan Toktaş

Adnan Şefik Çirkin

Ömer Karakaş

Bursa

Hatay

Aydın

Mehmet Akalın

Edirne

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ednan Arslan

Şeref Arpacı

Talat Dinçer

İzmir

Denizli

Mersin

Aykut Kaya

Ümit Özlale

İbrahim Arslan

Antalya

İzmir

Eskişehir

Aliye Timisi Ersever

Ayça Taşkent

Adnan Beker

Ankara

Sakarya

Ankara

Ümit Özlale

İzmir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ADEM ÇALKIN

(Kars) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye halklarını ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yine, iktidarın, doğayı ve doğada yaşamı yok etmeyi temel amaç edinen, halkı değil yandaş patronları korumayı esas alan yasalarından biriyle karşı karşıyayız. Türkiye Büyük Millet Meclisi artık toplumdan beklenen işlevini yitirmiş durumdadır, kamu yararına yönelik kararların alındığı bir mekân ya da mekanizma olmak yerine şirketlerin kâr güdüsünü besleyen, her türlü yıkım ve talana olanak sağlayan bir ara durak hâline gelmiştir; bunu üzülerken belirtmek zorundayım.

Söz almış bulunduğum maden ve enerji kanun teklifinin 2'nci maddesi de az önce izah ettiğim niyetleri gerçekleştirme hedefi dışında bir anlam ifade etmeyen bir düzenlemedir. Kanun teklifiyle, mevcut yasaya "rehabilitasyon" "rehabilitasyon bedeli hesabı" "tahsil dairesi" gibi kavramlar eklenmekte ve bunlara tanımlar getirilmektedir ancak işin özü elbette bundan farklıdır.

Bakınız, "rehabilitasyon" sözcüğü Türkçeye Fransızcadan geçmiş olup "uygun" "elverişli hâle getirmek" "iyileştirmek" anlamlarında kullanılmaktadır. Kanun teklifinde ise rehabilitasyon "Madencilik faaliyetleri nedeniyle bozulan doğanın iyileştirilmesi" şeklinde tanımlanmaktadır. Açık ve net bir biçimde ifade ediyoruz: Maden arama ve tarama faaliyetleriyle, HES'lerle, GES'lerle, güvenlik barajlarıyla ekosisteme verilen zararların rehabilitasyonu olmaz, rehabilitasyonla ekokırım meşrulaştırılmaz. Kesilen

ağacın, çoraklaştırılan toprağın, kirlenilen havanın geri dönüşü olmaz. Doğaya verilen, canlı ve insan yaşamına yönelik ölümcül zararın telafisi katı surette mümkün değildir; bu bir aldatmacadır. Bu şirketlerin, özellikle enerji ve maden şirketlerinin ekosisteme verdiği zararların bir diyeti olarak kamuoyuna yutturulmaya çalışılmaktadır. Özellikle bu kanun teklifiyle içinde halkın, sendikaların, ekoloji ve çevre örgütlerinin, belediyelerin yer almadığı, çalışma usulleri Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenecek olan bir kurul devreye sokulmaktadır. Liyakatle mi sadakatle mi atandığı meçhul olan, Kurulda yer alan bürokratların kimlerin lehine karar vereceğini tahmin etmek hiç de güç değildir.

Bu maden ve enerji kanununa destek veren, kabul oyu kullanacak olan Parlamentodaki tüm milletvekillerine sesleniyorum: Maden şirketlerinin çıkaracağı altın ve bilumum diğer rezervler, yaşamdan, topraktan, temiz havadan, temiz sudan, gölgesinde serinleyebileceğimiz bir ağaçtan, zeytinliklerden, bağlardan bahçelerden asla ama asla daha değerli değildir. Burada hedefe konulan yurttaşın toprakla olan bağıdır, köylünün doğayla ilişkisidir. Yurtlarından çıkıp Ankara'nın yollarına düşenler, Meclis önünde eylem ve etkinlik düzenleyenler kapitalist aklın körüklediği bireyci, çıkarıcı anlayışın eseri değil, bugünü ve ardından gelen geleceği düşünen, kendisi için değil tüm canlılar ve insanlar için mücadele edenlerdir. Bu sesi duymak, talepleri anlamak ve ortaklık kurmak için tarafgir bakış açılarınızdan, dar siyasal görüşlerinizden kurtulmanız en kolay ve en onurlu tutumdur. Bu kanun teklifi de dâhil bundan önce AKP iktidarı tarafından geçirilen ve doğaya karşı olan her yasa ekolojik yaşama darbe vurmaktan başka bir işleve sahip olmamıştır.

Mevzu doğa kırımı, talanı, canlı yaşam alanlarının yok edilmesi olunca bir Şırnaklı olarak dağları ve ovaları yerle bir edilen bir coğrafyadan bahsetmemek mümkün değildir. Şırnak'taki madenler ve termik santraller havayı kirletmekten, hastalık yaymaktan, bahçeleri ve bostanları kurutmaktan başka bir işe yaramadı; dereler kirlendi, canlı yaşamı yok olmaya yüz tuttu. Göstermelik cezalar kesildi bu şirketlere, önlerindeki tüm engeller kaldırıldı, kapitalist yıkıcılığın hepimizi içine çeken o girdabına kapılmamızın önü açıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Sadece Şırnak değil şu an Türkiye'nin dört bir yanında aynı talan siyaseti hayata geçirilmektedir. Bu kanun teklifi ve içindeki maddeler yıkımın değirmenine su taşımaktadır. Bizlerin yapması gereken maden şirketlerinin hegemonyasına boyun eğmek, onları palazlandırdıkça palazlandırmak olmamalıdır. Türkiye'nin dört bir yanından, Şırnak'tan Edirne'ye, Diyarbakır'dan İzmir'e, Dersim'den Çanakkale'ye kadar doğa üzerinde gelişen tüm yok edici uygulamalara karşı duralım ve bu yasayı hep birlikte reddedelim. Müşterek olanı şahsi mülkiyete dönüştürmek için yasalar çıkarmak, sermayedarların ikbali uğruna doğasızlaştırmaya alet olmak hiç kimseye kazandırmayacaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Sayın Ömer Karakaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun teklifinin 2'nci maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım ancak konuşmaya başlamadan önce kısa bir hatırlatma yapmak istiyorum: Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ün koltuğunda oturan Cumhuriyet Halk Partili Meclis Başkan Vekili, Sayın Bingöl, burası Ermenistan meclisi değil Türkiye Büyük Millet Meclisidir hatırlatmasını yapıp sözüme devam etmek istiyorum ve bundan sonraki tüm konuşmalarımda bu mevzuyu hatırlatarak söze başlayacağımı da buradan tekrar söylemek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşülmekte olan teklif yalnızca bir maden yasası değil, doğanın, tarımın ve halkın yok sayıldığı bir yağma düzeninin yasal ifadesidir. Bu yasa enerji üretimi bahanesiyle doğayı yağmalama yetkisini sermaye sahiplerine bırakarak kamu yararını altüst etmektedir. Bu yasa kimin için hazırlanmıştır biliyor musunuz; yoksul çiftçi için mi yoksa toprağını savunan köylü için mi, zeytinliklerini korumaya çalışan yöre halkı için mi? Hayır, hiçbirini değil. Bu yasa, zeytinlikleri termik santrale kurban eden anlayışın doğayı, insanı, toprağı hiçe sayarak maden lobilerine yasal kalkan oluşturma çabasıdır.

Değerli milletvekilleri, bu yasa teklifiyle "stratejik ve kritik maden" adı altında yapılmak istenen nedir, biliyor musunuz? Cumhurbaşkanı Yardımcısı başkanlığında oluşturulacak Kurul, istediği yere madencilik faaliyeti izni verebilecek, mahkeme kararına ihtiyaç duymadan "üstün kamu yararı" denilerek kamulaştırmalar yapılacak; ormanlar, sulak araziler, zeytinlikler dâhil tüm doğal yaşam alanları maden sahası ilan edilecek. Bu yasa teklifi doğrudan çevreyi ve yaşam hakkını tehdit eden bir yağma yasasıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi maden şirketlerinin önünü açmak değil, halkın, doğanın ve gelecek kuşakların hakkını savunmaktır.

Bakınız, ben Aydın Milletvekiliyim. Toprağın kokusuyla, çiftçinin alın teriyle zeytin dalının gölgesinde büyümüş insanların milletvekiliyim. Bu yasa teklifine Aydın'dan bakıldığında görünen şey şudur: Zeytini, inciri, toprağı, suyu yok etme yasasıdır. Buradan iktidara sesleniyorum: Sizin bildiğiniz tek şey tüm varlıklarımızı yandaş şirketlere peşkeş çekmektir. Cumhuriyetin tüm kazanımlarını satmaktan başka bildiğiniz bir şey var mıdır?

Size Aydın'da yapılmak istenen bir yeni vurgundan bahsetmek istiyorum. Bakınız, burası Kuşadası Soğucak mevkisidir. Burada 45 dönümlük SGK arazisi 100 milyonluk geçici teminatla peşkeş çekiliyor, satışa çıkarılıyor. Burası denize sıfır bir SGK kampı. Hangi yandaşa peşkeş çekeceksiniz? Bıkmadınız mı cumhuriyetin kazanımlarını satmaktan, cumhuriyetin emanetlerini talan etmekten bıkmadınız mı, vatan toprağını pazarlamaktan bıkmadınız mı? Soruyorum size: Bu ülkenin malı kimindir; Beştepe'nin mi, yoksa büyük Türk milletinin mi?

Efelerin diyarı Aydın'ımıza yapılmak istenen sadece bununla da kalmıyor. Aydın Kazandere Meydan Projesi vardır. Germencik'te zeytinliklerin ortasında kurulmak istenen feldspat madeni için "ÇED Gerekli Değildir" kararı verildi, köylü isyanda çünkü madenin yapılacağı alan zeytinlik arazisi. Siz bu yasayla bunun da önünü açıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Başka bir ihanet projesi Aydın Kızılcaaköy jeotermal felaketi. Efeler'de Kızılcaaköy halkı "jeotermal enerji" bahanesiyle doğanın katledilmesine karşı yıllardır direniyor, karşılarında devlet değil şirketlerin güvenlik orduları bulunuyor.

Yine, başka bir ihanet, Aydın Yenipazar'da maden uğruna talanlar var. Yenipazar'da verimli tarım arazilerine kurulmak istenen madene karşı halk "Toprağımızı vermeyiz." diye direniyor ama siz bu yasayla bunun da önünü açıyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, Aydın yalnızca tarihin ve turizmin değil tarımın da yeridir. Biz bu yasaya karşıyız, sonuna kadar da direneceğiz.

Tüm Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelerin üçüncüsü üzerine Sayın Ümit Özlale.

Buyurun. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Kalkınma tarihine baktığınız zaman, dünyadaki başarılı ülkelerin iki sektörden hiç çıkmadığını görürsünüz: Bunlardan bir tanesi madendir; sanayinin ham maddesidir, diğeri de tarımdır; hepimiz için bir millî güvenlik meselesidir. Kalkınmayı başarabilmiş, doğru bir şekilde sürdürülebilir bir büyüme kaydeden ülkelerin başarısı, tarımı ve madeni aynı şekilde ve birbirine zarar vermeden yürütme üzerine kuruludur. Maalesef, ben bu kanun teklifine baktığım zaman, bu kanun teklifi aslında bize, tarım ya da madenden bir tanesini feda etmemiz gerektiğini söylüyor yani çok yanlış bir ön kabulle başlıyoruz ve bunun sebebi de sizsiniz.

2013 yılında bu maden, burası özelleştirildiği zaman, hem de çok ciddi bir paraya özelleştirildiği zaman belli ki bunu satın alan şirkete belli güvenceler verilmiş ve bu güvenceler de kanuna aykırı güvenceler ve şimdi, zamanı geldiğinde neyle karşılaşıyoruz? Zeytinini kaybetmek istemeyen köylüler ve doğal olarak orada faaliyetine devam etmek isteyen bir işletme. Bunların ikisini karşı karşıya getiren yani tarımı ve madenciye karşı karşıya getiren ve içinden bir tanesini seçmemizi istememize yol açan kanun teklifinin tek sebebi sizsiniz. Kötü bir kanun teklifi, kötü bir özelleştirmeyle karşı karşıyayız.

İkinci nokta şu: Orada binlerce emekçi var, madende çalışan. O binlerce emekçinin geçmişine baktığınız zaman, o binlerce emekçi yirmi-yirmi beş sene önce zeytinliğini kaybetmiş olan köylüler. Komisyon toplantısını hatırlarsınız, sabaha karşı üç buçuk dörtte iki taraf yani emekçiler ve köylüler karşı karşıya geldiklerinde çok hazin bir tablo oluştu. Bir tarafta yirmi-yirmi beş sene önce bütün itirazlarına rağmen zeytinlikleri elinden alınan ve topraklarını kaybettikleri için orada santralde çalışmak zorunda olan emekçiler köylülere diyorlar ki: "Eğer sizler buna razı gelmezseniz bizler işimizi kaybedeceğiz." İşte köylü ile emekçiye de karşı karşıya getiren anlayış da sizin yüzünüzden oluyor.

Bundan başka öyle bir kanun teklifi yazmışsınız ki sadece köylüyle çiftçi değil, madenci de madenciyle karşı karşıya gelebiliyor. Hiç 4'üncü maddeye baktınız mı? 4'üncü maddede dördüncü grup madenlerin alt bentlerinin üst üste verilmesi getiriliyor. Bakın, burada madenciler birbirleriyle karşı karşıya getiriliyor yani siz, aynı sahada altın, bakır ve başka madenlerin aynı anda aranmasına izin veriyorsunuz. Geçmişte bu yapıldı ve çok ciddi problemler çıktı. Yani öyle bir kanun teklifi hazırlıyorsunuz ki çiftçi ile emekçi karşı karşıya geldiği gibi, aynı zamanda 4'üncü maddede madenci de madenciyle karşı karşıya gelecek ve bu kanun teklifi başka problemlere de yol açacak.

Bir tane 2'nci madde var, evlere şenlik; "stratejik ve kritik sektörler" diyorsunuz. Peki, bu sektörler hangisi? Hangi stratejik ve kritik madenlerden biz bahsediyoruz? Bunlar neye göre belirlenmiş? En ufak bir şey yok. Devamlı aynı şeyi savunuyorsunuz, ben bunu da eleştiriyorum. Diyorsunuz ki: "Türkiye'nin zeytinyağı üretimi arttı." Peki, Türkiye'nin zeytinyağı üretiminin artmasının orada 42 bin tane zeytin taşınacağı zaman bütün gelirini, geleceğini kaybedecek olan köylülere ne faydası var? Peki, orada 42 bin tane zeytin ağacı kesildiği zaman ya da taşındığı zaman bütün geleceğini kaybedecek köylüler için bu kanun teklifi bir şey söylüyor mu? Hayır, söylemiyor. Sadece yerinden ediyorsunuz onları. Dolayısıyla Türkiye'nin zeytinyağı üretiminin artmasıyla oradaki köylüler daha refaha kavuşmayacaklar ki. O yüzden bu doğru bir argüman değil.

Bakın, doğru bir kanun teklifi şöyle olur: Sizler iyi bir etki analizi yaparsınız, bu etki analizinde şu soruların cevabı olur: Mesela, ağaçlar taşınırsa bunun veriminde bir kayıp olur mu? Kanun teklifinde bunun cevabı var mı? Yok. Zeytinliğini kaybeden köylü için nasıl bir gelecek planlıyorsunuz? Bunun cevabı var mı? Yok. Termik santral eğer kapanırsa işsiz kalacaklar için bir kariyer planlaması yaptınız mı? Bunun cevabı var mı etki analizinde? Hayır, yok. Peki, diyelim ki termik santral kapandı, elektrik ihtiyacı nasıl karşılanacak? Bunun cevabı var mı? Hayır, yok. Bu termik santral olmasa eğer Türkiye enerji sıkıntısı çeker mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Bunun cevabı var mı? Hayır, yok. Bu santralin hava kirliliğine etkisi var mı? Bunun cevabı var mı? Hayır, o da yok. Lojistik maliyet, taşınan kömürün karbon etkisi nedir? Bunun bir çalışması, analizi var mı? Hayır, o da yok. Öyle bir kanun teklifi hazırlıyorsunuz ki baştan aşağı baştan savma bir kanun teklifi.

2'nci madde stratejik ve kritik madenlerin ne olacağını yazmadığı için ileride acayip bir keyfilik problemi çıkacak. 4'üncü maddede madenciler birbirleriyle çatışmak zorunda kalacaklar. Zeytin yasasına geldiğiniz zaman, orada, 42 bin tane zeytinin taşınması durumunda bütün geleceğini kaybedecek olan, iktisadi bağımsızlığını kaybedecek olan köylüler için hiçbir şey söylemiyorsunuz. Olur da termik santral kapanırsa orada işsiz kalacak işçiler için de hiçbir şey söylemiyorsunuz ve diyorsunuz ki: "Gelin, bu koordinat bazlı yasayı kabul edin." O yüzden de -tam da bu yüzden- bu kadar baştan savma bir yasaya şiddetle "hayır" diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum...

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Kabul edenler...

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkanım, yoklama istedik.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, yoklama talebi var.

BAŞKAN - Geç kalındı.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Yoklama talebi var efendim.

BAŞKAN - Kabul etmeyenler...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, yoklama talebi var.

BAŞKAN - Kardeşim, ben söyledim ama lütfen...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Neyi söylediniz Başkanım?

BAŞKAN - Erken davranılsaydı.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, askerî nizam değil ki burası aynı anda kalkalım, nasıl olur böyle bir şey!

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Hayır, bir dakika, bir dakika, Sayın Başkan...

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin üçüncü fıkrasına "fidan dikme," ibaresinden sonra gelmek üzere "tekrar tarıma elverişli hâle getirme," ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İstanbul

İdris Şahin

Ankara

Hasan Karal

İstanbul

Elif Esen

İstanbul

Mehmet Karaman

Samsun

Sadullah Ergin

Ankara

İrfan Karatutlu

Kahramanmaraş

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ŞAHİN TİN (Denizli) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; bugün görüşmekte olduğumuz 215 sıra sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi vesilesiyle söz aldım.

Bu teklifin bazı maddeleri sadece teknik bir düzenleme olmaktan öte, Anayasa'mızın ruhunu ve milletimizin emaneti olan çevreyi doğrudan ilgilendirmektedir. Bu vesileyle, konuşmamda hem anayasal yükümlülüklerimizi hem de vicdani sorumluluklarımızı hatırlatmak istiyorum.

Sayın milletvekilleri, bu teklifin 1 ve 3'üncü maddeleriyle ÇED yani Çevresel Etki Değerlendirmesi süreci ciddi anlamda zayıflatılmakta; yatırımcıya "önceden başla, sonra değerlendirilir" mantığıyla hareket etme alanı açılmaktadır. Oysa ÇED dediğimiz şey bir formalite değildir; bir proje daha başlamadan çevreye vereceği zararı ölçen bilimsel ve katılımcı bir süreçtir. Bu süreci hızlandıracakız derken halkın görüşü devre dışı bırakılmakta, yatırımın kamuya mı yoksa yalnızca sermayeye mi yarayacağı sorgulanamaz hâle getirilmektedir. Üstelik bu süreç Aarhus Sözleşmesi'ne de aykırıdır. Türkiye, bu sözleşmeye taraf olmasa da çeşitli şekilde mevzuatında, çevresel kararlarda halkın katılımını ve adalete erişimini taahhüt etmiş ve bu sözleşmeyi baz alarak hareket etmektedir. Şimdi, bu teklif, halkı dinlemeden, projeleri oldubittiyeye getirerek sözleşmenin gereklerini çiğnemektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, teklifin 2 ve 4'üncü maddeleriyle getirilen "süper izin" mekanizması ve "üç ayda cevap gelmezse izin verilmiş sayılır" yaklaşımı kamu idaresini işlevsizleştiren, koruma statülerini fiilen yok sayan bir zihniyetin ürünüdür. Millî parklar, sit alanları, sulak alanlar, bunlar boş araziler değil, bu milletin doğa mirasıdır. Bir kurum cevap vermedi diye suskunluğu izin saymak, hukukta da ahlakta da yeri olmayan bir uygulamadır.

Değerli arkadaşlar, ormanlarımız yalnızca odun deposu değildir; onlar yağmuru getiren, toprağı tutan, iklimi dengeleyen varlıklardır. Anayasa'mızın 169'uncu maddesi ne diyor? "Devlet ormanları korur ve genişletir." Peki, bu teklif ne yapıyor? Orman alanlarını madencilik faaliyetlerine bedelsiz tahsis ediyor, denetimini ormancıdan alıp madenciye veriyor, çevresel denetimi ise fiilen baypas ediyor. Bu, sadece bir yasa maddesi değil, doğrudan emanete ihanet hükmüdür. Sözde "kamu yararı" gerekçesiyle zeytinliklerimiz madene açılmak isteniyor. Zeytin bu toprakların bereket simgesidir, Kur'an'da da adı geçen, halkın sofrasını süsleyen bir nimettir. Enerjiye karşı değiliz ama enerji adına zeytin ağaçlarını kökünden sökmek ne kalkınmadır ne de vicdandır. "Taşırız, yerine yenisini dikeriz." demek, bin yıllık zeytin ağacını bir beton direk ile eşitlemektir. Bu ne bilime ne ahlaka sığar.

Meralar ve tarım alanları da aynı akıbetle karşı karşıyadır. "Yenilenebilir enerji" denilerek ÇED süreci kaldırılıyor, meraların tahsisi kolaylaştırılıyor. Elbette yeşil enerji teşvik edilmeli ama hayvancılığı bitirerek, köylüyü toprağından kopararak değil. Bugün enerjiye yatırım bahanesiyle tahsis edilen bu topraklar, yarın gıda krizinin sebebi olabilir. Zeytinliklerde sermaye istedi diye muadilini oluşturma yoluna gidiyorsunuz da meralarda niye aynı hassasiyeti gösteremiyorsunuz? Yatırım sahasına muadil otlakların oluşturulması neden zorunlu hâle getirilmiyor? Bu mudur sizin çevre hassasiyetiniz?

Kıymetli milletvekilleri, bu yasa teklifi, toprağı yatırım aracına, çevreyi pazarlık konusuna dönüştürmektedir ve en vahimi kaçak elektrik santrallerine af getiriliyor yani yasa dışı yapılar yasalastırılıyor. Bu, hukuk devleti değil, keyfî devlet anlayışıdır. "Kurala uyanlar enayi midir?" dedirten bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Aziz milletimiz, bu ülke zeytinin gölgesinde büyüyen nesillerin ülkesidir. Bu ülke suyun şırıltısını, kuşun sesini kalkınmanın düşmanı gören bir anlayışla değil, onları koruyarak büyüyen bir medeniyetle yücelmiştir. Bizler bu emaneti geçici kalkınma uğruna feda edemeyiz çünkü çevre yalnızca bugünün meselesi değil, yarının da hakkıdır. Meclis olarak Anayasa'ya, vicdana ve milletin ortak yararına sadık kalmak zorundayız. Bu teklif doğaya, hukuka ve gelecek nesillere karşı sorumluluğumuzu zedelemektedir. Gerekirse tekrar gözden geçirilmeli, çevreye zarar verecek maddeler ya tekliften çıkarılmalı ya da ciddi şekilde daraltılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, karar yeter sayısı talep ediyoruz.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Etmeyenler...

Elektronik cihazla oylama için üç dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.
(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:23.51

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Sekizinci oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, bir söz talebimiz vardı.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

78.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Aydın Milletvekili Ömer Karakaş'ın 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde verilen önerge hakkında yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, bir önceki oturumda İYİ Partili Sayın Karakaş'ın sizin tutumunuzla ilgili bizce hiç yakışık almayacak ve saygı sınırlarını aşan sözleri olduğunu işittik; bunun düzeltilmeye ihtiyacı var. Cumhuriyet Halk Partisi, cumhuriyeti kuran, bu Meclisi kuran ve bu ülkeyi kurtaran partidir ve her bir Cumhuriyet Halk Partili bunun gereğini yapar ve siz de -buradaki tutumunuza hepimiz de şahidizdir ki- görevinizi İç Tüzük'e ve Anayasa'ya bağlı bir şekilde ve demokratik bir anlayışla yürütmektesiniz. Elbette ki her bir milletvekilinin, her birimizle ilgili ve Meclis Başkan Vekilinin tutumuyla ilgili eleştirileri olabilir ama bunu ucuz polemiklere dönüştürmeye ve buradan bir tartışma başlatmaya gerek yoktur. Bunun kayıtlara girmesi önemlidir.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Başkanım, söz almak istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

79.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ömer Karakaş'ın kullandığı ifadeye bir hakaret yok, herhangi bir sataşma da yok. Sadece bir hatırlatmada bulundu, bunda alınganlık gösterecek bir şey de yok. Sayın Meclis Başkan Vekili kendisini savunabilir, böyle bir açıklamaya da ihtiyaç olduğunu düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Ankara Milletvekili Murat Emir ile İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, ben, kendini savunacak yeterlilikte bir milletvekiliyim. Ömrümün çok uzun bir süresini siyasetle geçirdim ama benim olgun tavrım sanırım yanlış değerlendiriliyor, yanlış anlaşılıyor. Milletvekilinin yaptığı konuşma hakaret içeren bir konuşmadır. Ben o konuşmaya çok daha farklı tonda cevap verebilirdim ama şu düzeni bozmamak adına suskunluğum tercih ettim ama suskunluğum zannedilmesin ki sonuna kadar sürecektir. (CHP sıralarından alkışlar)

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - 3'üncü madde üzerinde hepsi aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İstanbul

İdris Şahin

Ankara

Hasan Karal

İstanbul

Elif Esen

İstanbul

Sadullah Ergin

Ankara

İrfan Karatutlu

Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan

Mersin

Perihan Koca

Mersin

George Aslan

Mardin

Kezban Konukçu

İstanbul

Ceylan Akça Cupolo

Diyarbakır

Mehmet Zeki İrmez

Şırnak

Sevilay Çelenk

Diyarbakır

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın

Trabzon

Ersin Beyaz

İstanbul

Yüksel Arslan

Ankara

Hasan Toktaş

Bursa

Adnan Şefik Çirkin

Hatay

Mehmet Akalın

Edirne

Şenol Sunat

Manisa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ednan Arslan

İzmir

Aliye Timisi Ersever

Ankara

Aykut Kaya

Antalya

Şeref Arpacı

Denizli

Ayça Taşkent

Sakarya

İbrahim Arslan

Eskişehir

Talat Dinçer

Mersin

Adnan Beker

Ankara

Seda Kâya Ösen

İzmir

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergelere Komisyon katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ŞAHİN TİN

(Denizli) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Elif Esen.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu kürsüden bugün yalnızca bir milletvekili olarak değil zeytinci bir ailenin torunu, toprakla büyümüş bir kadın olarak konuşuyorum. Babaannemin zeytinliklerle, ağaçlarla, hasatla hikâyelerini dinleyerek büyüdüm. O ağaçların yalnızca ürün, zeytin olmadığını, yöre insanının, ailelerin alın teri, emeği, hayalleri ve geçim kaynağı olduğunu dinleyerek, bilerek büyüdüm. Köylünün emeğine, doğanın hakkına, yerelin sesine kulak tıkayan bu anlayışla ne kalkınma olur ne de adalet. Neden mi? Şimdi, size sıralayayım da hep beraber gerçeği görelim; karar saygıdeğer Meclisin, kıymetli vatandaşlarımızın.

Bu kanun teklifi MAPEG'e yani Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne ilgili alanlarda kendi adına ruhsatlandırma ve arama yetkisi tanıyor. Kendi adına ruhsatlandırma ve arama yetkisi ne demektir Allah aşkına? Üstelik jet hızıyla otomatik izin ve kültür mirası bulunan alanlar için de tazminatlı ruhsat iptali öngörülüyor. Devlet eliyle zeytinlikler, meralar, ormanlar ve kültürel alanlar maden sahasına çevrilebilsin ve sonra da kolaylıkla belirlenen şirketlere adres teslimi devredilebilsin diye. Eskiden özel şirketler MAPEG'in taşeronluğunu yapardı, şimdi, bu kanun teklifiyle tam tersi, MAPEG firmaların taşeronluğunu yapacak, sahayı uygun hâle getirecek; madeni bulamazsa enkaz ve zarar MAPEG'e yani devlete kalacak, maden bulunursa maden sahası ve rant ilgili şirkete adrese teslim devredilecek; ne güzel, armut piş ağızma düş! Bugüne kadar nasıl biliriz? Ruhsatsız iş yapılmaz, yapılamaz değil mi? Durun, artık bu kanunla bu da mümkün. Bakınız, dört ay içinde izin çıkmadı, süre doldu, endişeye mahal yok, izin verilmiş sayılır ve süreç sonunda kurum görüşü olumlu kabul edilir. Kurlsızlıklarınızla ülkemizin doğal, kültürel ve çevre miraslarının, değerlerinin korunması için gereken denetim süreçlerini bu zihniyetle, bu rantsal anlayışla işlevsizleştiriyor; geri dönüşü zor, hatta mümkün olmayan tahribatlara, zararlara yol açıyorsunuz. Bu hangi hukuk devletinde mümkündür sormak istiyorum sizlere.

Bu kanun teklifi, şirketlerin yatırımlarını kolaylaştırmayı önceleyen bir anlayışla, "ÇED" adıyla bilinen Çevresel Etki Değerlendirmesi süreçlerini etkisiz hâle getirme mantığıyla hazırlanmıştır. Bu kanun teklifini köylülerin, çevrecilerin tüm itirazlarına rağmen geçirerek, ÇED süreci tamamlanmadan, itirazlar sürerken teşvik, onay, izin almanın yolunu açıyor, çevreyi değil rantı önceliklendiriyorsunuz. Çevresel etkileri değerlendirmeden yürütülecek her proje sadece doğaya değil gelecek nesillere de bir sabotajdır.

Bugüne kadar Danıştay ve Anayasa Mahkemesi kararlarında da orman izinlerinin proje bazında gerekçeli ve kamu yararı denetimiyle verilmesi gereği vardı, gelen teklifle artık bu da değişiyor ve yine, yeni oluşturulan ve süper yetkiler verilen bir de Kurul devreye giriyor. Bu Kurulun siyasi otoriteye doğrudan bağlı olması, "Kurul" adı altında Cumhurbaşkanı Yardımcısı ve Bakanlardan oluşan bir yapının tesis edilmesi, Kurulun keyfi kararlarına karşı yargı yolunun kapalı olması, kararların hukuka ve hakkaniyete uygun şekilde verilip verilmediğine ilişkin bir denetim mekanizmasının olmaması da yürütmeyi yani bu Kurulu süper yetkilerle donatıyor. Yargı yok, meslek odası yok, halk yok; ne güzel, tek sesli bir kurul ihdas ediliyor. Bu, hukuk devleti değil, bir emir devletidir.

Bir de üstün kamu yararı gerekçesiyle tüm itirazların görmezden gelinmesi, denetimin kalkması meselesi var. Hangi üstün kamu yararı? Kimlerin, hangi şirketlerin yararı? Halkın, köylünün yararı olmadığı belli.

Madde 3; tüm bu özellikleriyle idarenin denetim görevini ortadan kaldıran, kamu kurumlarının dengeleyici gücünü budayan, çevresel etki raporlarını formaliteye dönüştüren ama daha da önemlisi Anayasa'nın 2'nci madde hükmü olan hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil eden bir düzenlemedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sonuçta, bilimi susturuyor, idareyi kilitliyor, vatandaşın taleplerini görmezden geliyorsunuz. Bu sistemin adı "kamu-özel iş birliği" değil, kamu-zarar, özel-kâr ittifakıdır. Zarar kamunun, kazanç iktidar eliyle bir avuç şirketin. Yetmiyor; bu idarede, yönetimde körlük, halka haksızlıktır.

Biz DEVA Partisi olarak bu düzenlemenin karşısındayız çünkü biliyoruz ki zeytinsiz bir toprak geçmişsiz bir toplumdur. Buradan açıkça ilan ediyorum: Toprağı talan ettirmeyeceğiz, kamunun malını şirketlerin doymak bilmeyen iştahına teslim etmeyeceğiz. Aksi hâlde yatırımcı değil, Türkiye kaybeder.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Ceylan Akça Cupolo.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Teşekkür ederim.

Şu anda hâlihazırda bulundukları her ilde, ilçede, Meclisin kıyısında köşesinde bu teklifin geçmemesi için protestolarda bulunan bütün çiftçileri, bütün halkları saygıyla selamlıyorum.

Bizim önümüze gelen bu teklif, "teklif" diye sunulsa da ne yazık ki aslında bir savaş tezkeresi. Doğaya karşı açılmış bir savaş tezkeresini onaylamamız bekleniyor ve bunu sorgulamamız bekleniyor, doğaya karşı açılmış bu savaşın resmî ilanını bu Meclisten tescil etmemiz bekleniyor.

Bugün önümüze gelen bu tezkere özellikle 3'üncü maddesiyle kurumsal savaş ilanı olmakla kalmıyor, maden ruhsatlarını hızlandırıyor, ormanları katlediyor, "ÇED raporu" dediğimiz şeyi bile artık gereksiz bir hâle getiriyor, göstermelik hâle getiriyor, kurumların itiraz etmesini imkânsız hâle getiriyor. Devletin bilimsel ve etik itirazlara kendi eliyle sansür uygulamasının önünü açıyor. Yıllardır üstü bombalanan zeytinliklerin, yaylaların, ovaların şimdi de altlarına dinamit konulmak isteniyor; bu dinamitlerle toprağın altında yaşayan canlıları da üstünde yaşayanları da yok etmek hedefleniyor.

Bir noktada Komisyon Başkanı "Yatırımın önünü açmak ve sürdürülebilir enerjiyi sağlamak için de düzenlemeler var burada." demişti. Biz teklifin hiçbir tarafında yatırım ortamının halka yani bu madenlerin en büyük zararına maruz kalacak insanlara sağlayacağı faydaya ilişkin bir şey göremedik. Yerinden edilecek köylüler için nasıl bir fayda sağlayacak veya yaylasına artık hayvan götüremeyecek, hayvancılıkla uğraşan çiftçiler için nasıl bir fayda sağlayacak, buna dair ne yazık ki hiçbir şey görmedik. Bu benzer kural tanımaz uygulamanın pratiği üzerine bir örnek vermek isterim: Adalet Kaya, aynı kentin milletvekilliğini yaptığım milletvekilimiz Hasandin Yaylası'ndan bahsetti. Orada bir ÇED raporu arandığında, sorulduğunda "Rapor nerede?" dendi, "Selde uçtu gitti." dediler. Peki "ÇED yoksa bu adamlar nasıl burayı kazıyor?" dendiğinde "Bilmiyoruz." dediler, "Kanun nerede?" dedik "Yok." dediler, "Başsavcı nerede?" dedik "Onu da bilmiyoruz." dediler, "Öküz nerede?" dedik "Dağa gitti." dediler, "Dağ nerede?" dedik "Maden şirketi aldı, yok etti." dediler. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Zaten tam da bu kafayla, bu yüzden Maden Kanunu son yirmi iki yılda 22 defa değişmiş, Orman Kanunu da 32 defa değişmiş ama bu Orman Kanunu'ndaki değişiklik sanıyorum daha enternasyonal standartlara uysun diye yani kanunsuzluğun, kuralsızlığın, tıpkı hayvanlar gibi yaşayacağımız ve hayvanlar gibi tamamen kural düzeninin olmadığı bir şekilde yaşayalım diye bir orman kanunu getirmek için yapılıyor. Ormandaki bir hayvan gibi yaşamak istiyorsanız o zaman ormandaki bir hayvanın doğaya duyduğu saygıyı da duyabileceksiniz, duymanız gerekiyor. Oluşturmak istediğiniz düzen "kimin borusu ötüyorsa, kim güçlüyse onun borusu ötsün" düzenidir. Bunu kabul etmemiz mümkün değildir. Kapitalist modernitenin elçiliğini yaptığınız toprağı, insanı bütünüyle sömürü malzemesine çevirdiğiniz, metalaştırdığınız bu teklifi sadece çevreye karşı değil, toplumsal yapıya ve doğaya karşı da bir saldırı olarak değerlendiriyoruz. Zeytinlikleri yıkan, dağları delen, vadilere siyanür boşaltan bu sistem kalkıp "Türkiye su fakiri bir ülkedir." diyor ama bu madenlerle suyun içine de ediyor. Doğa yalnızca bizim içinde yaşadığımız bir yer değildir, varoluşumuzun kaynağıdır ve bu doğaya karşı savaş da tıpkı silahlarla, askerlerle yapılan bir savaş gibidir. Bu yüzden de biz barışı sadece silahların susması olarak değerlendirmiyoruz, kadının ve toplumun da doğanın da yeniden inşası olarak görüyoruz, kalıcı bir barışı demokratik moderniteyle mümkün görüyoruz; bu yüzden de sürdürülebilir bir kalkınma, büyümeyi destekliyoruz. Yatırım ortamını iyileştirme adına insanları yerinden edeceğimiz bu sisteme kesinlikle "evet" diyemeyeceğiz, diyemiyoruz.

Savaşı, az önce dediğim gibi, yalnızca tankla tüfekte değil, bir su kaynağının kurutulmasıyla, bir ağacın kesilmesiyle, bir dağın parçalanmasıyla da tarif ediyoruz ve barışı da sermayeye teslim edilmemiş, demokratik modernitenin işletildiği, komünal toplumun benimsendiği, ekoendüstrinin benimsendiği ve demokratik ulusun benimsendiği bir modelde görüyoruz.

Kur'an-ı Kerim'de sıkça şöyle bir uyarıda bulunuluyor, deniliyor ki: "Karada ve denizde bozulma insanların elleriyle yaptıkları yüzündendir."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Hemen toparlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Ve neredeyse her inançta cehennem tarif edilirken ya çok sıcaktan ya da çok soğuktan bahsediliyor. Yanmaktan "Yandım." diye tam söylenirken buz gibi donmaktan bahsediliyor. Şimdi, bazen tarlalara, ekine atan donu görüyoruz, bazen aşırı sıcaklarda yanan ormanları görüyoruz; bu, Allah'ın bize verdiği bir eziyet değil, sizin elinizle yaratılmış bir cehennem. Bize ölmeden cehennemi tattırdığınız için sizi affetmeyeceğiz ama bu düzene de kimseyi de mahkûm ettirmeyeceğiz.

Son bir cümleyle bitirmek istiyorum: Doğanın fısıltısını dinlemeyenler bir gün onun çığlığında boğulmaktan kurtulamayacaklardır. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerine İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Sözlerime başlamadan önce, Tekirdağ ve Çanakkale'ye geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum ve tabii ki ciğerlerimiz yanıyor, ormanlarımız yanıyor, son on günde 761 yangın çıkmış sayın milletvekilleri. İzmir'de yaklaşık olarak 26 bin hektar orman alanı maalesef yandı. Evet, bir yandan önlem alınmayan orman yangınları, bir yandan da madencilik kanunuyla ormanların katledilmesi konusu ve sürecini yaşıyoruz maalesef. İliç'i hatırlayın, Kaz Dağları'nı hatırlayın. Evet, soruyorum sayın milletvekilleri, doğayı ve kamu yararını hiçe sayarak bu kanun teklifini hazırlayanlar vicdanlarını mı kaybetti, yoksa sadece rantta mı odaklandılar? Ülkemizin ormanlarını, sulak alanlarını ve koruma altındaki bölgelerini sermayeye teslim etmeye "evet" için el kaldıracak olan milletvekilleri, beni iyi dinleyin: 3'üncü maddeyle birlikte özel çevre koruma bölgeleri, millî parklar, sit alanları, yaban hayatı geliştirme sahaları, kıyılar ve devlet ormanları artık maden şirketlerinin talanına açılıyor. Yetmiyor, izin alınamayan alanlarda "Kurul" adı verilen doğrudan Cumhurbaşkanına bağlı bir heyet eliyle üstün kamu yararı bahanesiyle değerli madenler için izin verilmiş sayılır hükmü getiriliyor. Gözün aydın Türkiye'm, bu da oldu; her şeye alıştık sayenizde iktidar mensupları. Bu maddeyle devlet ormanları bedelsiz olarak maden şirketlerine açılıyor. Orman izni almaya gerek kalmadan, yirmi dört ay boyunca hiçbir bedel ödemedi doğa yağmalanabiliyor, kültür varlığı bulunsu bile Kültür ve Turizm Bakanlığı ret verirse ruhsat sahibine devletten tazminat ödeniyor yani halkın vergisiyle doğa katliamı ödüllendiriliyor. Sayın milletvekilleri, bu madde yalnızca doğayı değil; hukuku, denetimi ve kamu iradesini yok ediyor. Denetimi sıfırlamak çevresel felaketlerin önünü sonuna kadar açmaktır ve sözüm ona Çevresel Etki Değerlendirmesi yani ÇED süreçleri artık göstermelik bir tiyatrodan ibaret. Görüş bildirmeyen konuyla ilgili kurum olumlu görüş vermiş sayılıyor. Çevreyi korumakla yükümlü bakanlıklar, maden şirketlerinin şubesi hâline getiriliyor. Sayın milletvekilleri, bu bir madencilik düzenlemesi değil; bu, anayasal çevre hakkına, kıyıların korunmasına, ormanların sürekliliğine vurulan büyük bir darbedir. Anayasa'nın 169'uncu maddesi, ormanların kamu yararı amacıyla dahi olsa daraltılmayacağı, ormanların devlet eliyle korunacağı ve bu alanların mülkiyetlerinin devredilemeyeceği hükmünü içeriyor. Maden alanlarına denk gelen ormanların Maden, Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne ücretsiz devrini getiriyorsunuz. Altın gibi değerli madenlere yönelik izinleri de Cumhurbaşkanı Yardımcısı Başkanlığında kurulacak Kurula veriyorsunuz. Yani yağma Hasan'ın böreği Türkiye'm.

Bu düzenleme toprağımızı, suyumuzu, ormanımızı satılığa çıkarmaktır sayın milletvekilleri. Bu konu yalnızca bir çevre meselesi değildir; bu teklif doğrudan egemenliğimizi tehlikeye atan ve millî varlıkların korunması meselesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Evet, sayın milletvekilleri, bu, açıkça, kamu otoritesini özel rantta, yabancılara teslim etmektir, peşkeş çekmektir. Türk milletinin ormanını, deresini, dağını sessizce elinden alan bu düzenlemeye nasıl "evet" dersiniz? Hangi vicdan, hangi devlet akli bu durumu içine sindirebilir? İşte bu 3'üncü maddeyle artık Türkiye'de doğa yok, ruhsat var; hukuk yok, şirket var; kamu yararı yok, yandaş kârı var. Buna çevreci madencilik diyerek göz boyamaya çalışmak ise milletin aklıyla alay etmektir. Bu maddeye doğayı seven, çocuklarına yaşanacak bir ülke bırakmak isteyen hiçbir vicdan evet diyemez sayın milletvekilleri.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Seda Kâya Ösen.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen çok değerli vatandaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, görüşmekte olduğumuz kanun teklifi toplumun tüm kesimlerini derinden sarsmış durumda. Türkiye Büyük Millet Meclisi var olma gerekçesi olarak milletimize hizmet etmek amacıyla hareket etmeyi unuttu çok oldu. Sipariş kanunlar önce komisyonlarda, daha sonra Genel Kurul çatısı altında inceleniyormuş gibi yapılarak hiçbir denetime ve takibe tutulmadan geçip gidiyor. Bu kanunlar küçük zümrelerin çıkarlarına öncelik verirken milyonlarca vatandaş ilgilendirmesine rağmen insanlarımızın feryatlarına kulak tıkıyor. Ne acı bir tablo ki milletin vekilleri onları seçen milleti duymuyor, görmüyor. Özellikle Ege Bölgesi'nden seçilmiş milletvekilleri zeytin ağaçlarının katliamına nasıl göz yumuyor, akıl ermiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bu salonda zeytin ağaçlarının kesilmesine onay verecek Egeli milletvekilleri var mı? Varsa bu vekillerin böyle bir teklife "evet" demelerinin altında yatan motivasyon, sebep nedir? Çıksınlar açıklasınlar ama açıklarken Türkiye'nin 3,5 milyar dolarlık enerji ihtiyacı için zeytinlikleri keseceklerinden bahsetmesinler. Bütçesi 14 trilyon lira olan bir ülke için 3,5 milyar dolar bulunmayacak, çözülmeyecek, uğruna vatandaşların mağdur edileceği bir para değil. O yüzden buraya çıkınca asıl derdinizin ne olduğunu anlatın.

Sayın vekiller, yüz on yıldır Ege'de çiftçilik yapan bir ailenin kızı olarak sizlere sormak istiyorum: Oy istemeye gittiğiniz, oy aldığınız köyler yerle bir edildiği zaman maden ocaklarından çıkarılan kömürlerle mi konuşacaksınız, çıkarılan kömürün mü yoksa milletin mi vekili olacaksınız? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ankara'da hazırlanan bu teklif, ülkemizin zeytin ve zeytincilikle uğraşan tüm bölgeleri için ciddi bir haksızlık ortaya çıkarıyor. Bu haksızlığın yanında işin matematiğinde de ciddi sorunlar var.

Türkiye, enerji fakiri bir ülke. Her ne kadar son yıllarda yapılan doğal gaz ve petrol arama çalışmaları kısmi neticeler vermiş olsa da enerji ithalatı konusunda ciddi cari açıklar veriyoruz. Bu durumla mücadele etmek ve dünyada değişen iklim algısı ve yenilenen uluslararası ticaret yapısına uygun zemin oluşturmak için ülkemiz yenilenebilir enerji alanında yatırımlar yapıyor. Bugün günlük kullandığımız enerjinin önemli bir bölümünü rüzgârdan, güneşten, barajlardan elde ediyoruz ancak Türkiye'nin enerji ihtiyacı 2024 ve 2025 yıllarında bakın artmadı. Geçtiğimiz haftalarda açıklanan EPDK verileri bize bunu açıkça gösteriyor. 2025 yılının ilk çeyreğinde sanayinin tükettiği elektrik 2024'ün aynı dönemine göre yüzde 1,6 azalmış. Bakın, sanayi en büyük elektrik tüketimi

yapan tüketici, ona rağmen geriye gidişi var. "Ayağına diken batsa Türkiye'nin başı ağrır." denen Kocaeli'nin elektrik tüketimi yüzde 12,23 düşmüş. Satılık ve kiralık fabrika ilanlarıyla başı deritte olan Gaziantep'in Mart 2025'te bir önceki yıla göre elektrik tüketimi yüzde 11,71 düşmüş. Ekonomimizin lokomotifi İstanbul'da aynı dönemde 8,56 elektrik tüketimi düşmüş. Bu ne demek oluyor? Yerle bir edilen ekonominin, dengesiz kur politikası ve engellenmek istenmeyen enflasyonun ceremesini üretici, reel sektör, işveren, işçi yani toplum hep birlikte ödüyor. Bu sorun bu denli büyük, bu denli herkesi ilgilendiriyorken biz sanayide düşen elektrik tüketim rakamlarını, reel sektörün durumunu, ihracatçının sorunlarını konuşmak yerine sipariş üzerine verilen kanun tekliflerini konuşuyoruz. Hesap ortada, vicdanlar da ortada; gelin, bu kanun teklifine "hayır" deyin. İzmir'deki yangınlardan, Iğdır'da yanmış zeytin ağaçlarından feyzalın. Milletin kursağından zar zor geçen bu toprakların zeytinine, zeytinyağına el sürmeyin! Zeytinler de yaşasın, zeytine gözü gibi bakan Egeli çiftçiler de yaşasın; zeytinle doğmuş, zeytinle büyümüş bu milletin evlatları da yaşasın. (CHP sıralarından alkışlar)

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Yoklama talebi var, yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim.

Sayın Emir, Sayın Akdoğan, Sayın Tanal, Sayın Güneşhan, Sayın Şevkin, Sayın Ersever, Sayın Kış, Sayın Özcan, Sayın Akay, Sayın Ağbaba, Sayın Dinçer, Sayın Yanıkömeroğlu, Sayın Öneş Derici, Sayın Özcan, Sayın Mansur Kılınç, Sayın Cumhuri Uzun, Sayın Kavaf, Sayın Ayşe Taşkent, Sayın Seyit Torun, Sayın Vehbi Bakırlıoğlu.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü madde üzerinde hepsi aynı mahiyette olmak üzere 4 önerge vardır.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

Hasan Karal

Sadullah Ergin

İstanbul

İstanbul

Ankara

İdris Şahin

Mustafa Kaya

Elif Esen

Ankara

İstanbul

İstanbul

İrfan Karatutlu

Kahramanmaraş

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Yavuz Aydın

Yüksel Arslan

Ersin Beyaz

Trabzon

Ankara

İstanbul

Hasan Toktaş

Metin Ergun

Mehmet Akalın

Bursa

Muğla

Edirne

Adnan Şefik Çirkin

Hatay

Aynı mahiyetteki 3'üncü önergenin imza sahipleri:

Ednan Arslan

Şeref Arpacı

Talat Dinçer

İzmir

Denizli

Mersin

Aykut Kaya

Kayıhan Pala

Aliye Timisi Ersever

Antalya

Bursa

Ankara

Ayça Taşkent

Adnan Beker

İbrahim Arslan

Sakarya

Ankara

Eskişehir

Aynı mahiyetteki 4'üncü önergenin imza sahipleri:

Ali Bozan

George Aslan

Sevilay Çelenk

Mersin
Perihan Koca
Mersin

Mardin
Ömer Faruk Gergerlioğlu
Kocaeli

Diyarbakır
Mehmet Zeki İrmez
Şırnak

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ŞAHİN TİN (Denizli) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Sayın Mustafa Kaya. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yine, bir hız tutkusunun belirleyici olduğu maddeyle, kanunla, maalesef, karşı karşıyayız. Her şeyi hızlı bir şekilde geçirmek ve neticesinde hangi sonuçların olabileceğini tam olarak kestiremeden yine bir koşturmaya içerisindeyiz.

Soru şu: Ülkede, yer altı madenlerinin ekonomiye kazandırılması önemli midir? Cevap: Evet. Peki, yer altındaki bu madenler ekonomiye kazandırılırken doğal hayat, çiftçi, o bölgede yaşayan insanlar bunlarla karşı karşıya kaldığında tercih edilecek kimdir? İşte burada...

(Uğultular)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, duymakta zorlanıyoruz.

İstirham ediyoruz.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Kaya, bir saniye lütfen...

Sayın milletvekilleri, kulis çok müsait, sohbet için sizi kulis davet ediyorum.

Buyurun.

(Uğultular)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sesinizi duymadılar Sayın Başkan ya da ciddiye almıyorlar sizi.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Bunlar şimdi kulis çıkınsın, biz yoklama istediğimizde gelirler.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Başkanım, hatibin sesini anlayamıyoruz yani konuşacaklarsa dışarı çıkınsınlar.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Başkanım, lütfen bir daha uyarın. Böyle olur mu, böyle bir usul var mı?

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Değerli arkadaşlar, oylamaya yirmi dakika var, izin verin konuşayım, oylamada girersiniz. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Soru çok açık: Madenlerin ekonomiye kazandırılması ülke menfaatleri için elbette önemli ama doğal hayatla karşı karşıya kalındığında ne tercih edilecek? İşte burada, hiçbir şekilde hiçbir kriteri, maalesef, dikkate almadan yol almaya çalışıyorsunuz.

Bakın, hani, hep öyle dünyadan örnekler verilir ya, ben de yine dünyadan bazı örnekler vermek istiyorum: İspanya'da Endülüs Bölge Yasası madde 34'te diyor ki: "Zeytinlikler, millî parklar ve sulak alanlarda madencilik yasaktır. İstisna için üç bakanlık onayı, halk referandumu şarttır." İspanya'da uygulama neticesinde 2021 yılında Rio Tinto bakır madeni genişleme talebinde bulunmuş, halk protestoları sonucu iptal edilmiş. Türkiye'de nedir şimdi? Sadece tek Bakanlık kararıyla beraber maalesef bu uygulamalar hayata geçiriliyor.

Almanya: Almanya Federal Maden Yasası madde 48/2'de diyor ki: "Tüm maden sahaları işletme sonrası orijinal, doğal hâline dönüştürülecek. Şirket teminatı önceden yatırır, hektar başına 500 bin euro." Uygulamada ise RVE şirketinin bir orman bölgesindeki kömür projesinden dolayı Anayasa Mahkemesi buna olumsuz karar veriyor ve durduruyor. Türkiye'deki durum nedir? Rehabilitasyon sözde var, özde maalesef yok.

Fransa'dan bir örnek vereyim arkadaşlar; madde 35 diyor ki: "Fosil yakıt arama ruhsatları 2030'dan itibaren verilmeyecek, mevcutlar 2040'ta sonlanacak, tarım alanlarında madencilik yerel halkın onayına sunulmak zorunda." Ama burada bizde insanlar kalkıp kendi bölgelerinden geldiğinde, bir protesto etmek istediğinde, kanaatini ifade etmek istediğinde doğrudan ötekileştirilen, doğrudan onları dahi "İstemezük!" diye itibarsızlaştırmaya çalışan bir anlayış var.

Belçika'daki bir kararnamenin maddesini ifade etmek istiyorum size: Madde 10'a göre, 25 hektardan büyük maden projeleri için bağımsız ÇED raporu, üç bölgesel komisyondan onay, halkın itiraz hakkı Danıştaya kadar var ve uygulama neticesinde Ardenler bölgesindeki bir kum ocağı su kaynaklarını kirleteceği "kirlettiği" değil arkadaşlar, "kirleteceği"- gerekçesiyle iptal ediliyor. Ama Türkiye'de ne var? ÇED süreçleri siyasi baskıyla beraber maalesef iptal edilebiliyor, baypas edilebiliyor.

Değerli arkadaşlar, bütün bu gerçekler çerçevesinde bu maden yasasında, maalesef, insanlarımızın arzu etmediği, insanlarımızın doğal hayatlarını altüst edecek, onların yaşam alanlarını sınırlandıracak, çevresel şartları altüst edecek bir kanunla karşı karşıyayız. Ülke ekonomisini kaldırmak adına yapılacak işler tabii ki önemli, sanayi tabii ki önemli, bu durumda ham madde ihtiyacının karşılanması elbette önemli ama eğer siz bir ham maddeyi karşılayacağız diye doğal hayatı, zeytinleri tamamen gözden çıkarır ve maalesef, o bölgedeki insanların yaşam koşullarını onlar için yaşanmaz kılarırsanız, bunun neticesinde, başta da ifade ettiğim gibi, maalesef bir hız tutkusu sonucunda yine ülkemizin karşı karşıya kaldığı sorunların üstesinden gelemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Bir kitap tavsiyesinde bulunarak sözlerimi tamamlamak istiyorum. Kitabın adı "Bir Ekonomik Tetikçinin İtirafı" ve yazarı John Perkins. Dünya Bankasında, IMF'de danışmanlık yapan bir isim. Gelişmekte olan ülkelerdeki yatırımların nasıl onlar tarafından teşvik edildiğini, nasıl yönlendirildiğini, nasıl istismar edildiğini, onların kaynaklarının nasıl yerle bir edildiğini, onların alın terlerinin altın tepside kendi sanayileri için nasıl kullanıldığını, geriye de o toplumlara nasıl posaların kaldığını çok güzel bir şekilde anlatan "Bir Ekonomik Tetikçinin İtirafı" kitabını okuyunuz ve o okuma neticesinde bu maden yasasını bir kere daha düşününüz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) - Teklifin 4'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, teklifin bu maddesiyle 3213 sayılı Maden Kanunu'nda bir düzenleme yapılması amaçlanmaktadır. Düzenlemeyle "stratejik ve kritik maden" kavramları getirilmektedir. Bu metinde hangi madenlerin stratejik maden, hangi madenlerin kritik maden olduğu sorusunun objektif bir cevabı ne yazık ki yoktur, kavramsal çerçevenin belirlenmesi tamamen yürütmenin keyfiliğine bırakılmış durumdadır yani bugün keyfi bir şekilde "stratejik veya kritik maden" olarak ilan edilen bir maden yarın keyfi bir şekilde başka bir niteliğe bürünebilir. Bunun böyle olacağını iktidarın geçmişte yaptığı ve kısa süre sonra değiştirmek zorunda kaldığı pek çok düzenlemeden anlayabiliriz. Şunu ifade etmek istiyorum: Bu muğlaklık keyfi kamulaştırmalara neden olabilir ve pek çok vatandaşımızı ciddi şekilde mağdur edebilir. Mülkiyet hakkını böylesine tehdit eden bir düzenlemeyi hukukun üstünlüğüne inanan hiç kimsenin savunması mümkün değildir.

Muhterem milletvekilleri, acele yapılacak kamulaştırmalar toplumsal huzursuzluğu artıracaktır ve devlet ile vatandaş arasındaki güven bağı zedeleyebilir; mağferi vicdan yaralanırken hukuk devleti ilkesinin temeli olan meşruiyete gölge düşebilir. Dolayısıyla, bu tarz düzenlemelerde toplumsal sözleşmenin gerektirdiği rıza ve meşruluk dengesi gözetilmelidir.

Ayrıca, teklifte bağımsız bilirkişi incelemesi net değildir, etkin yargı denetimi açık değildir ve tazminatın gerçek değer üzerinden hesaplanacağı da yasal garanti altına alınmamış durumdadır. Bu temel eksiklikler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin mülkiyet hakkı ve etkili başvuru hakkı ilkeleriyle de çelişmektedir. Hâlbuki idare ile vatandaş arasındaki güç dengesizliğini telafi edecek mekanizmalar hukuk devletinin bir gereğidir. Bu maddede vatandaşımızın haklarını teminat altına alacak düzenlemeler yapılmaz ise mağduriyetlerin önünün alınamayacağı bir sürece girebiliriz.

Muhterem milletvekilleri, bu düzenleme yürütmeye ucu açık bir takdir yetkisi tanımaktadır, vatandaşlarımızın mülkiyet hakkının hukuki güvenliğini riske atmaktadır. İYİ Parti olarak bizim bu meseledeki görüşümüz şudur: "Stratejik ve kritik maden" tanımı objektif kriterlere bağlanmalıdır. Ayrıca, idarenin acele kamulaştırma yetkisinin yalnızca olağanüstü durumlarla sınırlandırılması gerektiğini savunuyoruz. İYİ Parti olarak Komisyon'da bu maddelerin çıkarılması için önerge vermiştik ancak önergemiz Cumhur İttifakı oylarıyla reddedilmişti.

Buradan bir kez daha vurgulamak isterim: Mülkiyet hakkı; hayat, özgürlük ve eşitlik hakkı gibi tarihsel olarak hukuk devletinin temel taşlarından biridir, demokrasinin ise taşıyıcı sütunlarından biridir. Unutulmamalıdır ki modern hukuk ve demokrasi anlayışı öncelikle mülkiyet hakkının güvence altına alınmasıyla başlamıştır. Bu hak yürütmenin keyfiliğine bırakılamaz, siyasi saiklerle rant ve talan politikalarına kurban edilemez. Dolayısıyla yapılacak düzenlemeler her hâl ve şart altında hukuk devleti ilkelerine uygun olmalıdır diye düşünüyoruz İYİ Parti olarak.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken bir kez daha yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki üçüncü önerge üzerinde Sayın Kayıhan Pala.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

KAYIHAN PALA (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ne yazık ki yine sermaye yararına bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Bir kez de emekçiler için, emekçi sınıflar için bir düzenleme olsa da hep birlikte gönül rahatlığıyla bu düzenlemeye "kabul" oyu versek diye buradan bir kez daha söyleme ihtiyacı duyuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinde, 1'inci maddede de söz edildiği gibi, Çevre Kanunu'nda bir düzenleme yapılıyor. Basit soru şu: Çevre Kanunu'nda bir düzenleme yapılırken, bir kanun teklifi verilirken bunun hangi komisyon'da görüşülmesi gerekir? Çevre Komisyonunda değil mi? Ama siz Sanayi Komisyonunda görüşmeyi tercih ediyorsunuz. Neden? Çünkü daha en baştan Sanayi Komisyonunda görüşerek sermayenin yanında olduğunuzu; ekolojiyi, hayatı, insanların sağlığını göz ardı ettiğinizi maalesef ortaya koymuş oluyorsunuz. Üstelik, bu Çevre Kanunu'ndaki düzenlemeyle "ÇED Gerekli Değildir." kararını ortadan kaldırarak ÇED'le ilgili muafiyet alanını da genişletiyorsunuz. Yıllardır söylediğimiz gibi...

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Yok öyle bir şey.

KAYIHAN PALA (Devamla) - Öyle bir şey var, bunu Komisyon'da söyledik, yanıt veremediniz.

Bakın, yirmi yıldır söylüyoruz bazı endüstriyel tesisler kurulurken tek başına ÇED kararı yeterli olmaz, bunun yanına Sağlık Etki Değerlendirmesi (SED) de mutlaka eklenmelidir diye ama bugüne kadar bu konuda hiçbir girişim olmadığını da söylemem gerekir.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifinde rehabilitasyonla ilgili de bir madde var. Ben yalnızca Bursa'dan size bir örnek vereceğim. Elimde benim soru önergeme Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının verdiği yanıt var. Bakın, buna göre Bursa'da hâlen 289 maden işletme ruhsatı var ve 2006 ile 2023 arasında iptal edilen ruhsat sayısı 808, terk edilen ruhsat alanı ise 903. Peki, bu terk edilen 903 alandan kaçında rehabilitasyon işlem yapılmış, var mı bir tahmini olan? Bakanlığın yanıtını veriyorum: 903'te yalnızca 2. Bakın, böyle kanun teklifleriyle falan uğraşacağımıza önce elimizdeki terk edilmiş, yok edilmiş alanları yok edilmekten kurtaracak girişimlerle toplumun karşısına çıkmalıyız; bunu burada bir kez daha söylemek istiyorum.

Ayrıca, bu kanun teklifinde çok sakıncalı bir şey, kömür de içinde olmak üzere, fosil yakıtların sürekli teşvik edilmesi söz konusu. Elimizde IMF'nin raporu var. Türkiye'nin fosil yakıtları en yüksek teşvik eden ülke olduğunu herhâlde biliyorsunuz, daha önce de söylemiştik. Bakın, IMF'nin 2022 raporuna göre, Türkiye'de fosil yakıt teşvikleri için açık olarak ve örtük olarak yılda toplam 152 milyar dolar veriliyor.

Değerli milletvekilleri, buraya çıkan Adalet ve Kalkınma Partisine mensup bazı milletvekilleri bu maddenin mutlaka geçmesini, zeytinlerin mutlaka yok edilmesini, yer altındaki kömürlerin mutlaka çıkarılmasını savunurken 9 milyar dolarlık uzun zamana yayılacak bir kaynaktan söz ediyor. IMF diyor ki: "Siz her sene, 152 milyar doları tamamen fosil yakıtları teşvik etmek için kullanıyorsunuz." Biz de diyoruz ki bu 152 milyar doları fosil yakıtları teşvik için kullanacağınıza fosil yakıtlardan çıkış için kullanın, kömür emekçilerini yer altında ölüme mahkûm eden o çalışma koşullarını düzeltin, onlara yeni istihdam alanları yaratın. (CHP sıralarından alkışlar) Bu arada da fosil yakıtlar yüzünden her yıl 50 bin kadar insanın erken öldüğünü bir kez daha burada söylemek

isterim. Erken ölümler bizim içimizi acıtmıyor mu, hastalanmalar, hastaneye yatışlar, çok yüksek sağlık faturaları? Sermayeyi, şirketleri bu kadar yüksek teşvik edeceğinize biraz da toplum yararına bir düzenlemeyle mutlaka karşımıza çıkmanız gerekir.

4'üncü maddede bir düzenleme var, az önceki konuşmacı da söyledi. "Stratejik veya kritik madenler" diye bir düzenlemeden söz ediliyor ancak düzenlemenin içeriği soyut ve belirsiz; söz konusu madenler açık olarak sıralanmamış oysa Maden Kanunu'nda maden gurupları açık olarak sıralanmış iken bu yeni kategoriyle tamamen idarenin takdirine bırakılan bir düzenleme getiriliyor. Bu gerçekten hem hukuk devleti hem kanunilik hem de yasama yetkisinin devredilememeliği üzerinden mutlaka değerlendirilmesi gereken Anayasa'ya aykırı bir düzenlemedir, bunun kabul edilmesi asla söz konusu olamaz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

KAYIHAN PALA (Devamla) - Değerli milletvekilleri, sözü çok uzatmaya gerek yok, bir kez daha söyleyeyim: Maalesef, sermaye lehine bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Bakın, şurada gördüğünüz fotoğraf Bursa Orhaneli Termik Santrali'nin nasıl kirlettiğine ilişkin güncel bir fotoğraf. Aynı şeyi Soma'da ve diğer yerlerde de görebilirsiniz. Yıllardır özelleştirilen bu termik santrallerin doğayı kirletmesini, ekolojik kırıma yol açmasını engelleyecek hiçbir düzenleme yapılmamış durumda. Lütfen, Cemal Süreya Parkı'nda şu anda da bulunan direnenlerin sesini duyun. Her şeyin fiyatını biliyor ama maalesef hayata, insana ve doğaya ilişkin neredeyse hiçbir şeyin değerini bilmiyorsunuz.

Doğayı, ekolojik dengeyi ve toplumun ortak geleceğini yok sayan bu kanun teklifini reddediyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki öneriler üzerinde son konuşmacı Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu saatinde maddelere "evet" demek için burada bulunan, sadece bunun için bulunan, bu yasanın mahiyetini doğru dürüst araştırmayan veya araştırsa bile "evet, evet, evet" demek için burada bulunan AK PARTİ'li vekillere sesleniyorum...

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen kimsin de sesleniyorsun?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Size sorum şu: Sizin kaslarınız, etleriniz demir taraklarla kemiklerinizden ayrılrsa, size böyle bir işkence yapılsa sesiniz çıkmaz mı? Size bu soruyu soruyorum. Eski zamanlarda bu işkenceler yapılmış, demir taraklarla etler kemiklerinden ayrılmış. Niye susuyorsunuz? Zeytinliklere yapılan bundan farksız mı? O zeytinlikler köklerinden alınıp koparılıp atılacak, güya başka bir yere dikilecek ama orada hayat bulamayacak. Size yapıldığı zaman feryat edeceksiniz ama bir ağaca, bir bitkiye, Allah'ın yarattığı bir bitkiye yapıldığı zaman susacaksınız, onun katledilmesi için burada "evet" diyeceksiniz, öyle mi!

Bakın, Allahutaala Kitab-ı Kerim'inde diyor ki: "İncire ve zeytine yemin olsun." Vallahi, siz "Dolara ve euroya yemin olsun." diyorsunuz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Sizler o zeytine ve incire katleden bir mantıkla yaklaşıyorsunuz, başka bir şey değil.

Bakın, gecenin bu saatinde gidin Cemal Süreya Parkı'na, insanlar açlık grevinde, sabah Meclisin kapısında 30'dan fazla ilden gelen çevre aktivistleri vardı, onları gördünüz mü? Biz arkadaşlarımızla onların içindeydik. Siz, tabii, onların sesini duymazsınız, halkın sesini duymazsınız; kapitalistlerin sesini duyarsınız, hep birlikte büyük paralar kazanacaksınız. Evet, bunun için ÇED raporlarını bile baypas ediyorsunuz.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Ya, bırak, bırak!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Bağırma oradan! Gerçekleri söylüyorum; bağırarak hiçbir yere varamazsın. Burada muhalefet var ve gerçekleri söylüyor.

Siz o canları böyle koparıp alacaksınız, canlarını yitirecekler, onları katledeceksiniz. Kaçınıcı kez bunu yapmaya çalıştınız ha, kaçınıcı kez? Bu Meclis bunu reddetti, halk ayaklandı ama yine getiriyorsunuz, yine getiriyorsunuz. "KHK'lerle yine kamulaştırırız." diyorsunuz değil mi? KHK'lerle yüz binlerce kişiyi katlettiniz, şimdi de ağaçları katledeceksiniz, böcekleri, sürüngenleri, tüm canlıları katletmeyi düşünüyorsunuz ve hiç çekinmeden "evet" diyorsunuz. Allah'tan korkun ya, bunlara nasıl "evet" diyorsunuz? Bir sipariş yasası getirilmiş ya! Burada bir sipariş yasası var; birinin bir maden işi var bir yerde, bir zeytinliğin altında, onun için bir yasa getiriliyor buraya, apaçık ortada. Buna nasıl susabilirsiniz? Ver parayı, geç yasası bu; başka bir şey değil. Kediye ciğeri teslim ediyorsunuz ve böyle bir yasayı çıkarmaya çalışıyorsunuz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakın, Vekili olduğum ilden size örnekler vereyim. Darıca'da Kroman Çelik'i biliyor musunuz? Acayip kimyasal madde saçıyor, çevre kirliliği, gürültü kirliliği ama yine de yetmedi o vahşi kapitalizm; gitti, bakın, Gebze Tavşanlı Mahallesi'ne bir tesis daha kuruyor. Çok açlar, çok para kazanmak istiyorlar sizin gibi ve orayı da zehirleyecekler. Bitmedi; benim ilim Yukarı Hereke'yi biliyor musunuz? Yukarı Hereke muhteşem bir yerdir, muhteşem manzarası vardır, harika bir doğası vardır; oraya Simge Mat'ın taş ocağına izin veriyorsunuz. Bir patlama olsa yan tarafta Yukarı Herekelilerin evlerinin üstüne kayalar düşecek. Ben bunu Çevre Bakanlığına ispat ettim ama susuyorsunuz "Madenler artsın, artsın." diyorsunuz.

Ya, bakın, Kocaeli Kartepe'de -mahkeme kararıyla durdurduk; ya Allah'tan korkun- Yıldızlar Holding bir haddehane kuruyor; çevreye, doğaya, toprağa, suya, her şeye zarar, trafiği mahvedecek bir tesis kuruyor. Mahkeme durdurdu bunu, sizin sayenizde tekrar, Fehmi Bey tekrar teklif getirtti "Arkamda iktidar var, saray var, ben bu Kocaeli'yi mahvedecek tesisi kurarım." dedi Fehmi Bey. Sayenizde arkadaşlar Kocaeli halkı kanser oluyor. Hekim olarak biliyorum, kanser vakaları korkunç bir şekilde artıyor ama bıkmıyorsunuz, usanmıyorsunuz.

Bakın, bu tesisler kurula, kurula, kurula ne oluyor biliyor musunuz? Kocaeli'nin yolları binlerce, on binlerce tırla doluyor ve inanılmaz trafik kazaları oluyor. En son ne oldu biliyor musunuz? Bir bakın üç gün önce Kocaeli'de nasıl bir trafik kazası olmuş, lütfen, internetten bulursunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Bakın, Kocaeli Dilovası'nda o binlerce tırdan biri sağdan da değil sol şeritten basmış gaza gidiyor. O derece denetimsiz bir ülke oluşturduunuz ki adam konteynerini bile doğru dürüst bağlamamış; 8 bağlaçtan 2'sini bağlamış yolda devam ediyor, Allah bilir uyuşturucu kullanmış, sol şeritten bastırmış gidiyor ve üstündeki konteyner devrildi. Ne oldu biliyor musunuz? Bir taksinin üstüne devrildi, Dilovası halkından 5 kardeşimiz hayatını kaybetti. Niye mi? Sizin politikalarınız yüzünden. Madenler, tesisler; yığdınız Kocaeli'ye, binlerce tır... Derince Liman Otoyol Projesi yirmi yıldır yapılamadı, D100'de binlerce tır dolaşıyor, binlerce; gelin, Kocaeli'nin hâlini bir görün. Yirmi yıldır bir ihaleyi başaramadınız çünkü ahbap çavuş ilişkileri var ve ihale iptal edildi Danıştayda, biliyor musunuz bunu? Ne skandallar var, gelin benim ilime, göstereyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Ama o 5 vatandaşımızın vebalini ödeyemezsiniz vallahi billahi. 5 kişi, gencecik 5 kişi hayatını kaybetti. Sizin o şu anda "evet" dediğiniz madenler, tesisler yüzünden daha nice insan hayatını kaybedecek. Allah'tan korkun ve artık "hayır" deyin. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(YENİ YOL, İYİ Parti ve CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerileri oylamaya sunmadan önce bir yoklama talebi var, onu gerçekleştireceğim.

Sayın Özdağ, Sayın Kaya, Sayın Karakaş, Sayın Kavuncu, Sayın Akalın, Sayın Türkoğlu, Sayın Esen, Sayın Şahin, Sayın Çalışkan, Sayın Kılıç, Sayın Atmaca, Sayın Ergün, Sayın Arslan, Sayın Doğan, Sayın Kaya, Sayın Yaldir, Sayın Tanal, Sayın Güneşhan, Sayın Kanko, Sayın Erseven.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Oğuzhan Kaya ve Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 113 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3159) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 215) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Anayasa'ya aykırı 4'üncü madde Başkanım.

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 01.03

DOKUZUNCU OTURUM

Açılma Saati: 01.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Nurten YONTAR (Tekirdağ)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Dokuzuncu Oturumunu açıyorum.

215 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 17 Temmuz 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.16